Th. Mus Syn. 1744
No 85

100

Stephanus Hudson

Regimen sanctatis quod scribi mandauit
nobilis et potens dominus dominus
De Borthwyk miles scriptum in leith per
manum magistri Roberti clericum xxvi
die. Anno dñi millesimo quadringen.mo
octuagesimo Septimo sumptum in men
se aprilis in cena domini collatum
magro thome crawfurdyne Anno
regine parcis sexagesimo quinq.to
gesimo primo Cuius anime ihesu

Benedictum sit dulce nomen domini ihesu
et ysaie xxxiiij capitulo quinto decimo
Audiam quid loquatur in me dominus deus
quoniam loquetur pacem super populum suum
et super sanctos suos et in eos qui convertuntur
ad cor amen

IX.

IC.

Domine dominus noster

(16)

373576

Regimen sanctatis Magnum Mediolanensis
medici famosissimi Attrebatensi Episcopo
Dicatum. Feliciter incipit &c

Nemo deum testor mihi non est bene
dubium ab hoc vim principalis depredet
retinui et tota natura hic vim est qui
omnibus insitum esse hoc quod clarius
hinc breve obstruxi In quo igitur deus ille
mihi precipiendus et honorandus In quo vim pi-
ponit deum et promittit se honora deum et habebit te
timet deum et quicta expone sermonis de honore
vim dei altissimi cui mihi primo scripsi primum et
doctrina Nemo ille mihi legimus Marci cui malis
et tormis relicti quem dimittit deus meus Rex do
mino domino Andree de florencia Attrebatensi Epo cui
bitam deus in prosperitate conservet et plongat
Cum michi ei possim denegare non debeo scribe
re omnibus obedire sum michi non posse valeat
complacere Nemo ad omne debitate fumem et
salubria indium panem reperiam libroni hac mihi
mihi michi in hac scia studere habenum plac
tare regulas regimen sanctatis a quibus auctoribus
medicine sobrient et posteriorubus relictas quod
ante mi sed hinc opus laboram diligenter in
spiritu et clare sum modulo mei Ingenii confidens
de auxilio Jhu Xpi qui e omnibus dator bene
complacere propono hoc opusculum quod nare et

Domine tanto post deū vobis confidentes offero
quanto vt spero vestra benignitas defectu mei ingenij
me in hoc opē minime supportabit

Nunc autem in hoc opē quinq; prima pticē prin
palis quarū prima ē de quibusdā, que sunt
tedunt regulas regimis sanitatis
Secunda ē de regulis regimis sanitat ex rebus
naturalibus simplicē
Tertia ē de eglis regimis sanitat simplicē a
rebus no naturalibz in generale et speciale
Quarta ē de regulis regimis sanitat simplicē
a rebus contra naturā
Quinta ē de quibusdā, mistionibz quibus vtimur
In regimine sanitat

Prima pars tractat duo capitula

Primū ē de habitu huius operis ē regimis sanitat
Secundū ad studendū quid sit sanitas

Secunda pars tractat septē capitula

Primū de regulis simplicē a complexionē nāli totali
Secundū de simplicē a septē.
Tertium de simplicē ab etate
Quartum de simplicē a loco nāli
Quintū de simplicē ab habitudine.
Sextū de simplicē a dispositione membroū
Septimū de eglis appētis septē feminēo

Tertia pars tractat octo capitula

Primū de eglis simplicē ex pte quatuor elementoū
Secundo corpore animatorum ab equa
Tertium ē de equario.
Tertium ē de furatore
Quartum de balneo.

Cantum de rotu
Sextum de comestu et bibitu in generali
Septimum de somno et vigilia
Octauum de accidentibz anime
Nonum de temporibus anni
Decimum de gravamb ieiunii
Undecimum de legumin[ibus]
Duodecimum de fructibus
Decimum tertium de oleribus
Decimum quartum de radicibus
Decimum quintum de fungis
Decimum sextum de trufflis seu ydnis
Decimum septimum de carnibus
Decimum octauum de pistibus
Decimum nonum de auibus sylvestribz
Vicesimum de saporibus
Vicesimum p[rim]um de potibus naturalibz et de[s]tillatis
Vicesimum secundum de medicinis &c
Vicesimum tertium de bolenibz rotundis
Vicesimum quartum de vtre agentibus
Vicesimum quintum de transfretatis
Vicesimum sextum de rosetrombis et caromy &c

Quarta ps continet quinq[ue] regulas

Primum &c de his gen[er]alit[er] sunt tradend[a] in regimine
Secundum &c de ieiunando a pestilencia
Tertium &c de ieiunando a venereo
Quartum &c de regimine tenentibus
Quintum &c de rosetrudine

Quinta ps continet nouem regulas

Primum est de flebbotomia
Secundum &c de ventosis
Tertium est de sanguisugis

Quartum de cauterijs
Quintum de fasmacis
Sextum de vomitu
Septimum de clisteribus
Octauum de suppositorijs
Nonum de pessarijs

Capitulum primum de notitia regiminis sanitatis

Quod regimen sanitatis sit necessarium
Inpolita via diuersificare conuenit prima
quidem via sanitatis propter variabilitatem corporis
humani Corpus enim humanum est variabile et trans-
mutabile non humano consistentia a generatione pro
tempore Materia enim eius corporis sunt duo ele-
menta que sunt humidum et siccum et mulcum
possibile humidum enim est multum possibile Ex
his autem duobus elementis cum sanguine
menstruo membra generantur membra spiritus et
calor innati sicut quidam per ex grossiori et cor
pulentiori vero generantur membra et ex sub
tiliori calor et spiritus et hec est opinio Auicenne
et auerroys Et propter hoc ordinatum aliqui
per spermata masculi per subtilius et spiritus
sunt semine muliere vel sanguine menstruo
conuertitur ni spiritus qui valde appropiatur et aliis
membris sunt Radix ramo Ramus enim sunt
ortus a radice sicut cor et alia membra a tali
spiritu suam trahentes originem Cum ergo ma

trist nisoru corpu sunt valde passibilis propter
rabu humostitatis et humiditatis Unumq; eor gen
ati ex suis humostitatis et humiditatis duo p̄mu
si corpa mixta sunt multu passibilia Nam eor sunt
sicut lapides et metalla d quibus paru aut
nichil resilin potest nisi d temporibz valde
longis Et quia corpa mixta dt ostensu d sunt
multu variabilia ep quo facile labi possunt et
terminos ppe sanitatis indigerunt regimine
rationis quod vocat regime sanitatis Modo
d hoc sanitatis regimen inuestigandu dt nos tu
eatur a morte ex debili d ppe duo dcomoda sequit
euitanda quoru unu est nimis rota humidi radicalis
consumptio Secundu d humoru putrefactio Si
enim accidat In regimine autem caueri potest
humidi radicalis consumptio sicut cognoscit ex
primatibz et laboratibus expressim potest
etia sufferari caliditas innata sicut cognoscit ex
somnientibz et dormientibus expressim et quies
centibus potest etia cognosci ex humoru
putrefactio et ebullitio sicut patet in febribz
zebus pestilentiantibz caliditate epidemia et hu
miditate occidentali vaporosa talia enim sunt
corpora nata putrefieri et ebullitionem sustine
de quibus in pressu plenius apparebit Et
ergo patet prima via ad inuestigandu regimen
sanitatis et inuestigandi et debili Secundu
via ad inuestigandu ede sunt ep quo status circu
no naturaliu quibus indiget corpus humanu
sicut sunt sunt cibus et potus aer motus et

repletio somnus et vigilia motus et quies
et anime audacia hec cum res dicat non
naturalis quia eius rotunget bene et male
ubi unde contra eas continget circa et bene
agere Et idcirco contra dicit talium indigentia arte
quia habet ab aristotile iij^mo ethicorum quod ars
et de his contra que rotunget circa et recte
agere potest cum aliquis circa unam istarum
et potius et sic de omnibus aliis et esse
bene ubi bene igitur et utile habere arte
et tali de malis istum et prosequende bona
sunt in unaquaque et in aliis actibus est
tradere

Capolum sternuit ad sternuere quia sit sanitas
vel an possibile sanitate restituere ego Nam
semper restituere cum fama ignorantia In
hac ergo capolo dicamus primo quid sanitas de
rundo quot modis dicat sanitas dicit mitridig
logum pisi de hominis sanitate vel aliquo ab ho
mine ut bernat fortitudo ad istum hominis homi
nem ante hominem dicat se forte sanum cui pot
in operationes solitas sine sensibili lesione verbi
gratia si caulis pot in actu videndi rosam
sine omni lesione sensibili dicat sanguis et similiter
in omnibus aliis membris Dicamus ergo quia sanitas
est una bona disposito corporis humani per quam agit
vel patit actiones vel passiones et debita sibi
naturam absque notabili lesione hec ante dis
posito est originalis et primo in membris homo
geneis seu similibus puta in osse et cartilagine et
ligamentis et horum communicatio in genere

qualitatibz ꝑuta m calido frigido humido et sico
Talis em comensuratio est sanitas consimilium
et ꝑ complexio vel ꝓportio consignet rocke
cond vel retinentes dubolig distosio bona q
d sanitas studio et ꝑ membr et strogeneri seu offe
ralibz ꝑuta d mau pedi recubio et rotde hoc
ante sanitas no solui e comensuratio calidoꝝ hu
midoꝝ frigidoꝝ et sicoꝝ ꝫ etc quatitas membz
munitoꝝ figuaꝝ et situs vndi ad hoc qp ma
mb et pes possit m solitas operationes sine lesi
one sensibili no suffit temperamentu duplex quod
requirit in comensuratis calidoꝝ frigidoꝝ hu
doꝝ et sicoꝝ pmo oz manu ee debite quantꝫ
et debite figuate debite situ et hoc digitos
detinatis numeꝝ Et qm membra organica co
ponuntur ex similibus et ab eis dependent sa
nitas organoꝝ dependet a sanitate consimilꝫ
Et qm totꝫ corpus d compositu ex omoiꝫ me
bris cosimilibus et organicꝫ sanitas ultimo depꝫ
m toto unde ex omn membroꝝ coalternatione
ta sucessiue qp no sucessiue ta simplicꝫ qp or
ganicoꝝ sanitas resultat tocꝫ corpis Dic igit
ad sanitate totꝫ corpis requiritꝫ comensurabili
tas membroꝝ cosimilꝫ et organicoꝝ et dgnitꝫ et
bitudinis m bitudine Unde
soluto cotinuitatis quo ad sca vel cotinuitatis
quo ad officialia deꝑdit corpis sanitate Dic ergo
patet qnd d sanitate de cuius regimine tractꝫ
omn nos Nunc restat ostendere quot quodꝫ
dicitꝫ sanitas quadruꝑtitur ad ꝓpositu suum
ꝓpos quod stendu d qp sanitas no in indiuisibli
consistit quod appꝫ pmo inducendo tibz in diuisa

a. gabero

membra quoꝝ no ꝺ cad ſanitas nꝫ appareat
manifeſte ea hꝫ ondas roplicationes ondas
roꝓſtrones et ꝙ gnes ondas ſanitatꝫ ꝙ ebne
rationabiliꝫ nꝫ habeat ondas operationes Et talis
ondſtratꝫ augent ondꝫ ſanitate ꝯtrahunt ꝛ de
modo ſegnde ſanitas ꝺiſpoſitio ꝺ factura actꝰ
hoꝝ ↄ appauet ondſtrate roſideat ꝛ etatꝫ
unde gnes no ꝺ eſſe ſanitatꝫ ſymetrialis ſeꝫ
uoꝝ ſem unde ſſe alia et alia etate ꝺ alia
et alia roplipio ꝺ ꝙ gnes alia et alia ſanitas
et ꝙ gnes mdiget alio et alio regime et ſtut
ondꝫ membra mdiget ondꝫ regime ſtꝫ pgte
mb appauebit ꝺeſtrahiꝫ gusto phyſicoꝝ ꝑ
no no ꝺ cad ſanitatꝫ mane et ꝺeſſe ſtut eꝫ
roꝛꝛa mea ꝺ rotuma alteraꝛ ꝺ ſꝛ rotuñe
alio ſe hnt ꝙ ſpꝫ ꝺ eſt ſanitas no ꝺ mdum
ſſibi roſiſt hoꝝ ide ꝙ ondſtrate ſegund
alia ↄm ꝺ ſanitas maſtula et femelle hoꝝ ↄ
patet ↄ ondſtrate regrom Nam homes
ondſarꝫ regrom ſut homes ondſarꝫ roplie
rum et ꝙ gnes ſanitarꝫ hoꝝ ↄ patet ↄ
ondſtrate roplicrom naturalꝫ Nam homes
ondſarꝫ roplicrom ſut ondſarꝫ ſanitarꝫ
unde ſanitas roboꝛis alia ꝺ a ſanitate ſleꝫ
matꝛis et ſanitas tempate alia a ſanitate
lapſi unde ſanitas ſanitudo ꝺ ſalꝫ ꝺ maſ
na Eſt tamꝫ ꝺare una ſanitate aliꝫ ꝙ
ſeꝛaroꝝ Et ꝺ ſanitas roꝛꝛis tempate in
ſpe hnana gne ea ſanitas in mdumſſibi
no roſiſtit propteꝛ aligna ſegnꝫ tacta
Et hꝫ ꝺ una ꝙte hmg opis

ꝙ abnd

ſeꝛtinꝺ ꝙ

Secunda pb̃ ē de regibꝰ sup̃a applicata nali

Q uonām ondsbm hoīm sūt ondse roplibꝰ tot̃ totalib̃ ꝑmo no ē possibē omo hoīm sūt ēt ens roplibꝰ tot̃ totalib̃ ꝑ gradū ꝑ gnes ē ꝙ ondse hoīm mdget ondsē regime sanit gnali. 3o regm ens ēm regime sanitat sūt ꝑ ſtia sūt roplibꝰ omib̃ ondsbm hoīm sūt differētes oportēt ꝙ ꝑ differētia consm̃tm Et omino idē gnant sūt dra ꝙ regime sanitat no ē ꝑ simlia bt multi dicūt de corporib̃ multū laxis Na sunt laxi q̃ no dicunt regi ꝑ ſtia bt multi dicūt ꝙ ꝑ retrahūa sūt ondse ſtia vocē regmd ēst ondsē Cf ēm ondsa bt ondsa ꝑ idē possunt no ē bene ꝓportiōal Cūct igit sūt ondsitatēs in roplibꝰ nali totali hoīs tot sūt ondsitatēs regmis sanit Sunt ēm nouē ondsitatēs in complibꝰ nali totali ꝓpinq̃ gnatiōi ꝓma ē nobilissima et ē roplibꝰ tēpata ad mstiua ꝙ ab hac roplibꝰ tēpata labi rotūget octo modꝭ gnatiōs simplicib̃ et gnatiōs roposit̃ simplicib̃ gdo in calido frigido humido et sicco Compositꝰ gnida calido et sicco calido et humido frigido et sicco frigido et humido Unde dato ꝙ capsho gm ē respectu tēpamēti ponderis sūt de mēsitate in ordinib̃ qualitatib̃ ſſ sententia sagittē tm capsh̃ a tēpamēto pfect̃ tiali ꝑ ēt in una qualitate potat̃ aut tēpamētū ponderꝭ ꝙ in gno Ethimetꝰ gnatiōs sūt simplicꝭ adequata sūt ꝙ dim altēue no ꝓpordēt nec ēdem ꝓsio tali aute tēpamēto

secundo

ē impliſſm natiua vnde ep hoc tollit² actio
et paſſio elementoꝝ addmixe et p hꝰ impotio
et impoñ Et p hꝰ coplexio gñe ē ſpēs tuꝝ impote
Et reſpectu hui⁹ tēpamēti oīa q̄ntūcūq; ſint ella
ſint capſa in vna qualitate actiua et in vna
alia paſſiua vnde oēs ēt attributa coplexiom
habet in ſe dominū huius qlitatū actiue q̄ ē
in ea loco forme ſ altēmis paſſiue q̄ ē in
ea loco materie vnde homo naturalit⁹ in habet
coplexiom magſ equalē habet² a tēpamēto
ponder⁹ in duabꝰ qualitatibꝰ puta in calido
et humido vnde complexionata oīa habēt²
ab hoc tēpamēto in duabꝰ qualitatibꝰ
Tēpamētū autē ad mſtrua ē tēpamētū
debitū alicui ſm indigētia ſpeciei vel domin⁹
vel ptis domini vnde q̄ Natura humana ſm
ſuum habet vna complexionē ſiue qua forma
esse humana no potest ēe Similit hoīes ſtulti
habent vel indigent vna complexione ppria ſiue qua
possint ſtare no ſunt Similit quilibꝰ homo prudens
habet vna ppria coplexionē ſiue qua ē non
potest Et ſimiliter intelligat in complexione
pueri ſenis homis in illo tēpamēto ponder⁹
q̄ ē ꝓportate ē in duabꝰ qualitatibꝰ vt ad
ꝓns ſupponim⁹ ab hoc ē in tēpamēto mſtruali
potest ēe laxatiue in ſimplici qualitate ſ ſtat
in duabꝰ qlitatibꝰ Et ſm ep alie ſ alie capſ ſtat
digerēdi alio ſ alio regimine vel roſſinatiuo vl
reductiuo vn corpꝰ ē ſpēs humana ſ patu indiget
regimine pnō roſſinatiuo et indiget ꝑmo roſſinatiuꝰ
ſtimi ē ptis coplexionis naturalis Quod autē
ſit aliud corpꝰ ꝓpatum ſ ſint ella ꝑmo roſſinatiuꝰ

rozpa hnano temperato nrtll² ex libs atq; medicoru
et hor ad pns ꝛ supponendu Nolumꝰ em oma mobz
nouulare et stabiꝫ gna hor negoꝝ ꝛ no vt stanꝫ
ꝫ vt sam ꝑ m sua samtate roborent et ab egrō
ome pressumtur Sufficꝫ ergo stnē ꝙ rozpa tēpa
tu m sue hnana debēt vt hns gne sut prue sitia similia
nrtnalit rozpoꝝ tali eo modo qo possibile ꝛ gna
stnꝫ ꝙ mtul adeo ꝛ simle rozpa tempato qnꝫ
rpn alignalit alterat et transumtet Modus
ante sbalis regimis hng rozpa nfrg appabit
vbi nos ponemꝰ regulas regimis samtat sbtas
a rebus naturalibz ꝛ sumptas a ondstate mebr
Ex dict ante sdc patet ꝙ rozpa gne la
bmt² notabilit notabili lapsu naturali ab ꝙd
hor tempamēto no indiget cod regimie ꝛ
eo ꝛsde Nam sl cognami de regime rosna
tuo ꝛ sut caliditia tempamēto natiua m sue
hnana indiget calidioribus ꝛ frigidioꝝ frige
ꝙ dioribus Calidioꝝ em calidioribz indiget
adiutoriis ꝛsf ꝙ ale tertia tegm vnde dicit
Rationabile ꝙ rozpa roborata rosnare² m sua sanita
ditate ꝙ roborata brotnalit gne sut calidioꝝ
brotnalit hns gnibus rosna² rōplepio rozpoꝝ
temporate Nec ymaginari debem ꝙ ille
gne dicunt rozpa roborata rosnare m sua
roborantate sut calida simplr nec roborata
ꝛspectu rozpoꝝ tempate Si em gne sut
roborata ꝛspectu rozpoꝝ tempate administra
rent² roborato no rosnarēt rpn in sua robo
rantate ꝫ destraheret a sua rōplexione
naturali ꝛ furet rpn labi ꝛ defendere Ubi
gna sl roborans vtat² humo fortibz alibz ꝛ pepe

non cōsignabit. Et talia gmbz corpz roborem cō
signat sint respectu corpoꝝ temperate frigida sz respectu corpoꝝ roborez sint calida cōsignanda postq̄
cum passa sint a roborez calorez remotent ad
eundē gradū scil ℞ gre vnde dicim q̄ corpa
pcza roborea gre ponunt lapsa a temperamēto
nāturali in duobz gradibz no cōsignabunt
p calida m̄ scdo temperamēto naturali sz cōsignabunt p alia gre posteq̄ passa fuerut a tal
calorez non augebunt nec diminuent sua
caliditatē Cuius sut frigida d primo respectu
temperamēti ad nāturā Et sic patet q̄ argumēta cōsignatiua talia no cōcludūt nec cōtra
ra Ad argumē cōsignatiū corpoꝝ temperatoꝝ Et sic
intelligat q̄ dicūt de antē lapsum de ℞
gumē pcōsignatiuo vel reductiuo talium corpoꝝ
ꝓductiuū ad huc magis propositū habet q̄
corpa temperata no indiget reductiuo nec
cōsignatiuo sz corpa multū lapsa puta roborea
vel flēmatica indiget Ad cū cōsignat talia
ng talia corpa in suis lapsibz plurez radicū
in cōtinuū gna cū ℞ natura apta nata
sunt labi in cōtinuū gna propt Ad cū ſ
cōcludit Ad a generatiōe Michis Ergo q̄ reduc
Et gna corpa roborea lapsa in 2o gradu calidit cōsignabunt p frigida In primo reduc
p frigida magis prima p frigida in scdo Ca
lida ante reductiū no cōcut cū terminos oppos
cōuīs roborez sz cōcut infra terminos latitudinis
cuiusq̄ Et sicut dictū ē de roborez ad distillā
d alios lapsibus tā simplicibz q̄ copositis
Quod etiam sit gradus et gradum defectiuo

quonodo accipiat dp medium ad ꝓnes supponat
et de hoc fiat duo tractatus

Capm̃ secundu de regim̃e simplic a septem
annis usq; ad completionem naturalem indigent
duplo regimine sic enim septem duplis duplicia
augent complexionem Masculi enim sunt calidiores
et siciores q̃ in quarto maiores q̃ longiores et
fortiores et comitez prudentiores femellis In spe
humana quicq; sit in aliis speciebus de animalibus
de quibz patet in animalibus de aqua q̃ in humidis
entomozu et pestin de quibz ad ꝓnes no est
supponamq; ergo ꝓ hiis que apparet ꝓ dicit
sapientes masculos calidiores et siciores esse
spe humana femellis et femellas frigidiores q̃
humidiores q̃ corpe miores masculos duo ergo
temperatior et calidior et siciorq; mulieri temperata
et q̃ ꝓnes indiget alio regimine dissimile
Et puto sabio melioꝝ Iudico ꝙ mulier te
peratissima in genꝰ mulieꝝ q̃ no indigeat re
gimine reductivo ꝛ cõsimativo sicut masculus
temperatus Masculus enim temperatus temperatior
q̃ in spe humana ꝙ mulier temperata duplo
tamen sicut infra temperamentu corpis sam simplicis
q̃ habet illud temperamentu ꝙ se extendit ad
masculu et ad femella Et ante masculi
ceteris paribus femellis sicut calidiores suppo
nam ad ꝓnes ꝙ dicit sapientes q̃ ꝙ sig
nis manifestis sic patet quo habito patet
ꝙ ad dimostrate complexionis duplicis spe
cies dicit septem indiget duplo regimine
cõsimativo vel pricipativo hoc idem

patet ex ondstrate compositionis et exparo
Nā alia ē compositio ne ſexus femineus et mas
culinus vt multa membra ſint in femellis que no
ſunt in masculis et econtra et alia oppoſita
vnde ē mulieribus ē matr et rotūd maturo
que no ſunt in viris Et in viris ē longa viri
lis que no ē nec in mulieribus Similit mamille
ſunt ē mulieribz propt lacte gestationē ſcīm
viris no ſunt ad hec fuit ſz propt debilitē
et caliditatē cordis roſtractionē vnde ma
mille mulieru ſunt maiores mamillis virorū
Amplius ē mulieribus ē impregnatio et me
ſtruoru euacuatio que no ē in viris Amplius
ē mulieribus ē infantū lactatio ſiue nutritio
Et ſic ē regimen ſexus femineī regens regis
ſtralibus omnib; gnibz no regens ē regimen
masculoru Nā indigens regimine roſtrate
maturi et rotūdi emſb matr et roſtrate
a ſenijs ē et teneroꝝ mēſtruoru ordinatio
Amplius indigens regimine roſtrate roſtrate
mamillas ad moderatā ē bonā lacte gestationē
Indigens ē regimine pregnatis ē et nu
trite ē lactantis gnoū nullo modo indigens
ē regimine virorū ē de hiis omnib; propt
acte perfectionē bonū ē fuere capitis ſimplicē
ē de illo foramen inferius apparebit Et cū
capitis de regius appareat ſexum femineū et
differt a masculo Et ſic pz ondstrab re
gimine ſanitatis ē ondstrate ſexus Et ſic
oportet conſiderare ondstrate ſexus ē regi
ſanitatis ſic ē et ondstrate regimen Nā

homines omnes istarum regionum sunt undique complexionati naturaliter et formaliter omnes sani et pingues et colorati sunt in regionibus extremis et vicinis parti de septentrione et nudi ipse vestitus in temperie et absque ira est quia ipse ens sic et eodem modo respiratorium in sanitatibus suis et parum saluo meliori iudicio ipsi lapsus omnes sic vestitus regiones indigerent regimine reductionis sic consignato Nam sic illos lapsus qui sunt ex parte regionum corpora non diuturna egra nec egritudines simplices nec ut multum nec ut nunc unde Iudicandum quia regionum istarum indigeret reductione regimine sic lapsus applicatos singulis iudicandis ut labentur a medio latitudinis ipse regiones unde septentrionales patissime non indigent regimine reductionis ad complexionem climatis temperate unde septentrionales indigent magis melius unde et sanius in suo esse climate ipsi in climate temperato ex septentrionali qui sunt quidam lapsus a temperamento esse climatis indigerent regimine reductionis ad esse temperamentum cuius est tamen ipsa reductio sit nostra terminos latitudinis totalis regionis esse et nativus Iudicandi qui reducat unde pinto ipsi in quolibet climate sunt corpora sana simplici et egra simplici et simplici et quidam corpus tamen sanum unius regionis et sanius et perfectius alio alterius regionis unde corpus huiusmodi temperatissimum climatis temperate circa medium unius equalis ad nostrum in comparatione ad corpora temperata aliarum regionum et perfectius unius alia corpora diuersi lapsa sic alii lapsi non erunt faciens talia corpora egra aliquo modo sed

Capitm tercium de regulis sup̃fl ab etate
r onsequens e dicere regulas generales sanita
tis simptas ep dmestate etatis ꝯ̃ponā
mus hanc ordinatē etatis cui in homine lega
bo libro ab comparationibus qm sit potens o
bedire sue subiri regime sanitatis Quod aut
sit de rectoribus lapsis et corrupti ep doctor
potest apparere Et qm ꝓma etas e infan
cia ordinemꝰ regulas regentes sanitatē primū
infantis qm in fine cognitis ep erit dicend
ergo ꝙ talis infans post partum indigeat primū stat
prone dū e in aqua tepida ne caliditate ne rectū
sibi alteret ab antea frigiditate vel excessiua hu
iditate Et ita probat qm a matre fuerit
declicte p aqua calida deabitur Et ante ei
bumbicinis est ligandus nec minus longus ne sit
maior ꝙ debeat nec minus brevis ne sit minor
ꝙ debeat Nec debet ita ligatura esse minus
fortis nec minus debilis ne sub radat et ruat
ꝙ opz nec tardius ligatura debet esse de filo
lane nec minus duro post abscisionem bumbicis
aspergatur sanguis draconis vel aliquid simile
et pota omnium saworolla bene retinet quadritab
nostrorum e quatuor digitorum e ligaturam bis
digiti post casum bumbicis umbilicus galliram
salinam solu ponere debemus Alij aute docet
aponi cinerē corticem vel plumbi adusti vel
calcanar betulid Consuemus umbilicus galliram
infantis natis nouissime aute ima ponere sup
undas palcas et inde fasciare palcis texta fa
ratione Et ego laudare palcas no de frigi
das nec calidas expressime sz caldas temperate

Et mob aliaru ẽ infantu ⁊ritr in gestu in
pano lineo vel lineo temptat caliditatẽ Et bt
sit ad vnu dictu ⁊repiendu est infans oloro
similiu loro, matris ⁊ possibiliu ẽ ymaginta
no subito nocet, nocimento magno Et dcto multo
modo balneande sut post nutrimentu ni agna
fuerit sumt quidu barbatu nutrimentu ꝑ agna
prima tempate caliditatẽ simle caliditatẽ matris
ni gna p̃ expedita nos videmus eos ꝑ plurimu de
lectari dicunt antiquiores quidu ep eou rozea post
partum debet suauizare sale minutissime tritu
rato ẽ deinde fasciari ⁊ritr Et em suauizato
dtelis ẽ ad membra eou roborande a frigore cale
⁊ et similibus Et hoc em eou nutr effat ⁊ densor
et impassibiliu humiditatẽ ẽ dispositiuu nutr
superflue rosimilitu In quibus constat infantes
habundare Et gna sal het ẽ sm naturaꝫ
membra infantu mordicare loro sanu ad predictas
mutationes Et unt aliqui sapientes oleo frictu qlid
diu ẽ ex quo membra roborantur et humiditates alie
quales dessecantur Rationabile ẽ ostendere in dsp
tibus balde calidu et multu razis puncta roborant
et sanguinem quoru membra sunt balde rara
Et in infantibus qui sut in sue equalitate stoy
ẽ In hiis em sal magis bibit Et si essent
flegmatici infantes eou sal debet ẽ calidu
et no siccus Lumbi eou debent esse sani rop
mendi Et facibus bruia emittat Eorum
etia nates inuegetes eum digesto minimo
eum humido multa habitat emunctoria ⁊ am
ozafrond minimo digesto dcto olio est aperi
tiuu Multitudo gallicanu hoc regula seruatu

in regimine infantium qua debemus premittere
dicunt eni infantes nouelle natos debere sua
prima fronda et spalit ptes eoru infectes
mustulosas deinde fricare ante proxima tepate
asperitate dicunt eni superfluitates malas ab
eoru corporibus resolui Est ergo infans balneu
duas singulis diebus bis no quida pleno sto
macho lacte nec statim post lactationem set
ante lactationem dicunt eni experientia debz
antiquare ribus in potentibz exercitatam sit
balneu debet antiquare lactationem dno
nutrez natis qui no sunt exercitati unde
si stomachus sit plenus lacte eoru digestio
corrumpitur propt balneu et corlationem in
lacteribus generatur simul eoru diafragma
replentur et ex hiis tussis generat et dicunt bo
nutrices que omnia de nouelle nate norma sint im
plicent et embranda Non debet ante balneare
in aqua saponate nativa sine virtute sa
matorii regnio sunt aque sulphuree et alu
minose sz debet ee aqua pura fontana
cuius motus sit versus orientem et tra arenosa
no lapidea nec limosa Quod a motibz dicto
experiam aeris et sol exposita multos saporz
substantie subtilis ex residentia multa vel
parua pondere venis que cito calefit et cito
infrigidat Nocent in balneo quoniz vasis
eoru rubere inspiat Et post balneu debet
sui fastiandi sunt nocent matrone nova ho
nestientes fastiario ante no debet ee nimis
stricta ne eoru augmentum impediatur nec

nimis mollib; ne eoꝝ membra indebite frangat.
Nec debet eē pan; eē quibus fastiatur fugere
Et si forsā d eoꝝ membꝝ aliquod peccatū appa
reat eē ptē frigore vel siti vel gnalit aliq
post balneū fastiando temptare debēt eoꝝ
to exercitio sicut multū infantibꝫ sub facie to
sueuerūt Et simili in hiis quoꝝ una tibia
ē brevior alia. ē. magis extendēdo da hꝫ alia
post hoc ante infans lactandꝫ ē quousq; dormat
Et si forsan dormire nō debet cōsolandꝫ ē cum
dulcibus cantibus Et si omnia ista nō iuuent
portandꝫ ē totis fastiatꝫ huiusmodi Et sic
studeat multū q; eius vestes nō sint sordide
Et quia matronas in hiis expertas magis
laudemꝰ q; probare in hac materia me aplius
tenere nō intendo Cauend; eīm sūt fastiadi
in diē quoꝝ eoꝝ vestes sordide q; diu
tempꝰ ante post balneū lactande sunt et sic
post eoꝝ vestim sordidarum mutatione ē
quid cōb lac sugere delectabile videamꝰ q;
eoꝝdē infantiū lactande cōsuetudine facile ē
videre tenet ſſm q; plus vel nimis repleant
ventra lactatoꝝ delectatione lacte ſſm hoc sicut
vel nimis sicce sint lactande Maior pōs hiis
nomine natoꝝ occupanda ē in lactatibꝰ balneo
atoꝝ dormitione ē vestiū sordidarum mutatoꝝ
Nec omnē nomine nate indiget alio cibo nisi
lacte ē hoc cibo sit loco cibi et potus Lac ante
infantibus conuenientius ē lac matris ppe Nā
natura sagax sagacitate omni nō ē finis ē bona

pozrone sanguis menstruus fetum generat et
nutrit in utero matris et ex alia portio lac
e mamillis generat quod quida lac dicit gen
atiu ex sanguine maxime simile sathan que sunt
materia generacionis et nutricionis infantis
e vide oportunum intimentre quod e bonu subpo to
ex matre sit sana e debite regimine per quod
actus nutricionis nutrit Et hoc e gna ex
ens simq et nutrimr Ex si forsa mal ppn
genitu nutrire no possit vel no velit tu ele
genda e multe sana bone condicionis e bon
moz e tate perfecte cuiq colore ad miqud declinet
et bene sint late et rotun grossiq e pretyampli
Et mamille no ravenose magne no lapp
venarum multitudinis eq lac no sit nimis sub
tile et stupiq nec nimis grossu e rarefactu
colore albu bonu odore e bonu sapore Cuiq
etia lac no sit nimis parcum propinqu
nec nimis remotum Cuiq partibus sint natis
etia mastrubis e sit hominis mensis cu domicilio
vel diocesi Et si possit dici nutrire filius
complexionis et regimine mat infantis eq
pter hoc furiat naturalis etc mastrubq no sit
malus vno puto q talis sit pre omnibus
electenda subpta lacte quantitate e qualitate
e conditionibz audiat Ex si mater ppn
filiu nutrire velit no elegatur alia sanitate
e bono regimine habita in lacte sufficientia
Quod ante sit bonum regimen nutrit ex
quo lac cruda corrupte corrigat et augeat
infans apparebit post de regule regimis

ſanitatē aggrat ſexui femineo Et differt a maſculino ꝓpterea Et no laudatur ꝙ dñus dedit ei matrē lactantē ꝙd filiū ſuū Tū gna matrē alterata ē a ꝓpter Tum gna lac dm̄ crēa ſit in mamillis ex quo facile poteſt cōrumpi ſimt crīa ex ꝙd colore et ſubſtantia ē videre unde mulieres gallicare ſolent ſuga lac ab corr mamillis ꝙ alignā mulierē vide ad hoc dcm tacta Nec ē ornabile cum monēdo ad ſum ꝓcatorē motu violento ne cum lac ſtomachō cōmutat. ē digeſtu corrūpat. ꝛ motu ſuam et ſi ſine motu ex mamilla ſonnū poſſit ꝓcurari melius eſt Moderatq; ſletq; ante lactationē fouent et ſpalat ad ꝓtem ſpūtrix tiū dilatationē ē ad humiditatē rapetro ale gnalē euacuationē ē ad calorē temperatū re nouationē ē roborationē Lactentiū bis bel ter in die naturali bel ad plus gnatē Et ſi fortiū in eorū ſtomachis corrūpat. lac ex multa ē indigeſta ſuctione ex gna contingit inflatio ē extenſio ē betoſtrand multitudo ē dirē albedo longo tempe fame tiū ſuū ꝓmittendi ē ſtudiū ſimanda. ꝛ et ſolui dormiant longi. ē ſtrenui ē ꝛ ꝓtiny ſugat lacte ē ſepe aſſumla. ꝛ ind roborib tonalis ſtudiū gn̄ ſer ſuū rebandi ꝛ infirmū apparebit Bonū ē crīa ante lactationē ꝙ ꝓbatū mellis aſſumati ꝙ aligatulo bni limphate albi eius ꝓmet. ꝛ ꝓt ſtomachi abluēdi ē euacuandi Et ſpalat in ſuccipio aqud lacte

Custodiendus ē ne ab alto loco labat² Cum aut dicti
ramini moyent appropinquare ab omni re q̄ ad mastradū du
za ē debet abstinere ne forte p̄ductoru detrim propt
diuersū mastricatōne totaliter assignat² Et tūc plu
mule bonū erit furcare ginginas cū agrimonia gal
lice vel cū butiro recenti et recebro lupor Ex his
ēm verū facilior fit transitus et ingressus Et q̄ dē
pore originis dentiū p̄ductoru consueuerunt infantū
colla rubere q̄ plurimum laudo q̄ hoc tempore diligen
ter caueat et cauēdū ne obsto repato congnatata ru aq̄
calida Cum ante possibile ē ne p̄dicti dentibus
mordere desiderent q̄m digitū mastrando q̄ propt
hoc tempus frustra potius patiuntur q̄ sibi mā
nibus ē ponē du gnē no sit sicca sz mū humide
et sicut mediocr Nam cū eni mastricare
p̄hibent² sibi gingiue ab dolore et dolore
Laudo q̄ gingiue eoru fragnetur in medio dep
primato ne alignatulo salubr fiant² hoc ēm q̄
habet a dolore et dolore Cūando ante p̄dicte
dentes ramini p̄fate cernunt radere ligneore
gtenue mastricet² Et gnato infantes magis
approximant ad tempus in quo sūt a matre to
talit segnestrandi tanto oz assuefieri rebarbe
magis grossi Tempus segnestrationis ē ne possit
alios cibos mastricari p̄ter ne dentes dicti
crumpant Et hoc tempus ē diuersū amoru ratiz
dicunt quod q̄ mastricibus tardius segnestrandi
ē q̄ femella ratiz paribus Ex si infantes
p̄fidē et mordinate hoc tempus segnestrationis
mammilla gnē sūt Ex ille mordinate fricuerit
et p̄hibitū ē sibi mammilla ne aliquibz gnē infanti

ab hominatione mdicat m gustu cruciuo sunt
sucub absintij et mentastri et mirre et similiu
hor ergo sit regime infanti gnosz a mitte sit se
questrandu postea tota solicitudo pueniet de
bet ee in melioranda more ipius Et in hor
consistit duplex bnitas una bt restat bong
et frat et in bono habitus sepius gn generat
m alia ex actibus frequentat Et her bnitas
e m alia rng dstre nio habet medium sz mo
zalib phus alia e attmenb corpi Nam ee ma
licia mori pt in corpe genitu hodieq mala
licia Unde sunt quali mores segnd malicia
replecionis ego morum malicia sit pgle e mali
cia replecionis ego morum malicia genitu unde
timor in multo tempe pfert malancholiam Et
ergo no sunt ponendi nimis tristari nec iracti
nec fleri nec gaudere sz medium in hoc eligibile
e Et si nobis apparat cum natura tri to
stitiare molinari mordmate ad aligna passio
ne audiendi sunt ad rotarum duretenb eni ad
rotarum ad medm bemeng sunt dungetenb hgna
tortuosa facere cognoscunt Et sic patet p m
custodia morum sdna corpis et anime custodia
consistit post spm habuerandu e gnoscendu
ramenb subire morgnat Deinde audire pz
mittat p una hora Deinde ambulandu e robis
laudabilibus Deinde ponendu e audire p
legenb Deinde balneandu e post siguestra
tione cum aligno robente sunt exercitia pauca
ant mchil comandet de balneis Ex gna eorum
membra ante septimu annu sunt multu debita

et ad motū mēbra rationabile ꝯ p̄ motū balne
ntur ad membroū roborationē ꝯ ad superfluoū
tue digestionē ꝯ expulsionē et vt membra ad
augmentū p̄pararent Non debet ee balnea sapientū
naturas aliquoū formatoū regno sut subiugata
aluminosa et similia q̄a redderet hoc ꝯ ecclē corpa
eoū d̄ augmētabilia Et propt̄ causā ransāy ꝯ
rum eoū no debet ee forte multū ꝯ magnū
q̄a membra eoū adeo sunt debilia q̄ eorum
forte patī no posit In hoc tēpore erat bonū
ꝯ nobilē ꝯ eo no indigent Nobilē quidē q̄a
regnē addere vtm habent cū a natiōb debilet
et crebū guerū bonū ꝯ magnāe hostiū Et pauē
q̄a eoū mēbra sunt balde passibilē ꝯ penetrabi
let a bono q̄uis optimo penetratoꝛ propt̄ sub
tilitatē eius debita ꝯ potē actionē et substā ꝯ
bonū eius ꝯ subtilē in substancia et actibus Nec
indiget bono propt̄ bonū indigestionē Nec
propt̄ corpis humectationē Nec propt̄ melan
cholie repressionē Nec q̄d digestiuū ꝯ caloꝛ
bonus roborationē vt considerate manifestū ꝯ
bonū albuy hypocratis valde potest eo q̄uis
loco potus Et quanto sunt calidioꝛ repletionē
uig bt̄antur bono Et quato fuerit ꝯ potus b
tant eo dgna q̄uis ꝯ potus eoū sit q̄uis
Cuig rōnabiliter sumpto facte sunt hoc sit
Regime q̄uis quidē magno tradatur q̄uod
ꝯ tempoꝝ anoꝝ sit In hoc tēpore tradatur
magno q̄uis eo docebat In mozbis ꝯ sit q̄uis
datuy ꝯ ordinandū nec solito balneandus ꝯ

labor ante comestionē augmentandus quia cum membra sunt subito fortiora Vñ sunt frāmē apta fortibz exercitijs ante determinatū anni ꝑiod fortē ꝛc̄o non competit exercitium fortē et magnū ante finē ad obsistendū ꝛ̄z ad duo septēnia annoꝝ non ꝛ̄ñ ꝛ̄ bum nisi agnationē ꝛ̄z nūq ꝑ ante ꝛ̄z nudū nō malū cibū in hoc tēpore ministrand̄ parū bom bum ꝓpter ꝓfligationē a generatiōe opilationum hoc fit Regimē generis ꝛ̄z ad determinatū annū Vnde quasi determinat differt Regimē corporis debitū ſz temperato libero barone potente Regimē sanitatis a Regimine tñ ſpleudoꝛ determinatū annū ꝙd ꝑ ꝑ ꝑiod fortificabit exercitijs tñ et nisibz grossificabit et bonā agnationē et pannositatē habilē indigent bz mozibus sunt Non indiget exercitijs fortē Vel talia exercitia ſſtituēt ꝑiod ſint notabilia ſ sione magno fiat exercitium luctandi torquendi et ſimilia Nam eoꝝ membra nō sūt ſſtituēte apta ad talis motus ꝓpter eoꝝ ꝑpetuationē sunt enī ad hoc ꝑ bia augmētē et talia exercitia impedīt eoꝝ augmētū Et ſſt̄ dicēd de exercitijs Ista multiplicat de nobis Nō enī possunt exercere robusta fortissima ad exercendum enim ꝙadmodū possit ille qui ſt̄ firmo adolescentiā et humilit actus senectutis nō sūt ꝛ̄ ita comitētē sunt habit qui tēmū adolescentie sunt ꝛ̄cepto uno ꝛ̄ ordine mordinato magna ꝛ̄sequitur ꝛ̄fusio Ex hoc enī corpꝰ

rozpus impedimus ab augmento nr̃ sem̃ & bñ
generatiõm amp; membra ad p̃fectu augmet̃u pue
niut Vtz in tenꝛ nascentibz ignis sem̃ ad p̃fectu
antecp̃ planta ad augmet̃u p̃fectu puenirent Cu
ante aliqđ ad p̃fectu deueniat augmet̃u quod
oim̃ supponit ꝛoꝛa medi quarte sp̃ei
anoꝛu et ꝑ amg bñficiu quibz tuit & sanitas
p̃fectissima & durat hꝰ ad ꝙlb dñi Et hora
hor etas etas pulcꝛitudinis et fortitudinis
Vla hor tẽpꝰ roꝛida sui pulcꝛitudia et p̃fect
& in eis omiꝫ operatiõm sunt fortiozes q̃ ffacit
deus ꝑ de bestialibus & aialibus q̃ amp; sit de
natiualibus In hac etate indigẽt fortiozibz
ẽdotijs et ꝑ sufficientioꝛ ad ẽdotia fortissima &
multo magis q̃ aligna hoꝛdeum Et mg nũ
get balneis agne calidis q̃ etas pcedens hꝰ bal
neis frigide agne hui sibi etati & gñatiõi bt
membra reddant robustiora & ad motu fortes ap
tiora Vtit calozi dnatis q̃ pdicto balneo debi
litat hꝰ magis confoꝛtabit Vtit augmeto pcedẽ
tis ꝑdit Et no debet hoꝛ balneꝛ de agne in
tepide frigiditatis nec de tẽpoꝛe & hoꝛa frigidis
hꝰ calidis Cibis in hac etate debet de grossioꝛ
et maioꝛ substãtie & minoꝛ quãtitatis Vtit debet
et possint ꝛesistere doꝛ & postioꝛ etatis grossi
et multũ nocẽt amp; Caro tñ sui nutritiua to
nimẽtia cito infirmũ apparebit Potꝰ debet de
bonis subtilis albis mg agnatiõm q̃ de alijs etatis
propꝛ bonis ꝓnoiatiõe colice ꝙmdigestiõe
et sudoꝛ ꝓnoiatiõe & membꝛoꝝ humectatiõe

Nec debent esse nimia ne calida nec aquosa ne
forte ex eis ne febre vel apostema calefactione vel
humorum adustione moveatur Et propter eadem
causam debent omnia existere calida et sicca vt pyp
sinapis allia et similia Hec etas indiget bre
vissimo sompno et spectu alarum propter digestionis
fortitudinem et robur membrorum que sunt extremita
tes calidum siccum et humidum et nobiscum existunt
ens ordinat ad conservationem vnitatis naturalium
et gestu animalium Duo ad anime accidencia sci
me et vitanda ira et tristicia que sanguinem suppo
sicionem et vinum Hec etas actibus venereis et
continuacionem propter membrorum perfectionem et calo
ris et spiritus fortificacionem et seminis multitudinem
et digestionem Regule autem sanitatis regiminis sa
nitatis que sunt ex re non naturali duplicate
sunt apparebunt Hanc etatem sequun
tur complexiones cum regimine quarum effectus ut ma
nifestius immediate dicto Hanc complexionem sequun
tur semestres cum colerico quod regimen sanitatis sed
infirmum Notandum quod tota intentio in regimine
sanitatis est administrare quod calefaciat et humectet et
nutrimentum balneis et potibus longo sompno et
gestu Et quia in stomacho sunt flegma
multiplicatur quia nisi stomachus cum flegmate
vomitum provocet quod fit cum penna gossipii vel
pisci et aquositates immediate ex natura sua pertur
bant quod fiat cum potibus calidis et polipodii
et quia infundatur cum thymo turbith et zinziber
pillule cum diaposite ex seminibus cum fenug

et tria bentina sunt sembus generibus et sic de
aliis gratitab Quarto multiplicatis vel cura de
nutrientibus simul Quinto quantitas simul debz
de facilis digestione et bonis nutrimenti et minoris
gratitatis et numeri minoris et in et tardius possit
a corporibus simul non fit multa repletio propter
calorz debilitate et membroz humidis et non
indigent multo cibo nec sepe sz panem cib sufficit
fortis respectu etatis puer et loco propt digestione
debilitate Et ergo debent cib administrari minus
quid et pria gratitate sint corpa simul nutra sufficien
tia Et qua simul no indigent sepissima repetitio
nis forte cib sufficit remedio simul in duo na
turali ideo facilime sunt digesti quod et bonu de
sembus a semetipsis et no a semine Et sic cum a se
mine qui sunt simul humana et putrefactionem parata q
digerit sepissima et pauxillima refectione q cibo
tm multo simul skepto sufficiat eoz calor et sic
pauci egrit a medico egrit Et si cib sepe
minuti administrat calor naturalis humido
radicali roseripto simul humida ad extinguendu para
ta propt cibi resumptione et humidu illuminate pau
citate extinguit Quinto ergo gradu calidi duo
tria tria in duo naturali sic p mi prima et secuda
remissione Tertia mat sparsu octo horarum et
ultima remissione pm duri et prima sequit de
mat sparsu duo vel undecim horaru et sic tria
remissio erit maior secuda et secunda aliquantu
sed maior prima. prima remissio erit quasi secuda
hora equali duo naturalis et secunda remissio
erit quasi hora septima et tercia quasi octava

septima horam duci segnicie et d mora prona bel ordinaz
egnales debent sumi pretexta emtare omia ribaria sem
mate bel melancolie generatiua et benarii opatiua
omgno sunt grossa bestiosa solida et digestiom mobi
dificia debe grauia generia legumim et generia
pestin salitoru et non salitoru et sfalit arabu
marmoru et blete rauenum squamo et sfinis
et rauenin salitaui et sfalit animaliu silnestriu
porcoru bouy ambignou salitoru et no salitoru et ani
mi in agnis degentiu et blete ribou pomou corta
nou et mustelou et simulu frugidou punta lactura
cu portulacaru et simulu et cum gnou gnemedoz
et epatica ep frigida bel assiua et falsi ep bono gne
menoribus sunt sembus et ep acuto bel acuto docto
cum et sembus dormiendi raca cum frigiditate et
siccitate Et meo iudicio immediate corrigat et
confirmat Item sfrigida generia sunt zinziber et cyno
momu sunt sembus comendoza Et oma generia
sfrigida potu pauoru caliditate et humiditate bel p
na siccitate Nisi sembus multu d gnement debz
ante et albu grandinosum Omou nisi sibi bom
sapoz omgno et mel de monte pessulano Carnis
castroru feminu caponi gallinaceu gallou testudi
ona terrestria sunt ribaria sembus gnemedia Et
simul podicu alaudaru et passaroru hec cum sue
facilis digestiois bom nutimenti et multi pesces
silestibus commendati sunt pesces maxime qui
pos et rogetus gonatus et polagrus Et meli
ep detognatus mbou cu feniculo aneto et pa
trosillino et eoru frigiditas temperet et remoueat

ad hemendu eorū natuas et ad hmittandu
eorū bestia Et omo ranie debet ab anto
testeū ne eorū mutuā sciant sz hmodum
testeū et bnetuosū eū bbliss̄me Octauo
sollicitabit in regimine seū de hūtate be
tab eorū et mgt pmitg de flebotho ma
d cuandu Et hgnor de sēubus a sēno
mig dom ponitur in septuagesimo anno bel uua
gubuss̄ uone et gubuss̄ tandiu tenet cū
gnda ua male ostenere corpe q no possit
ad annu sexagesimū pueniē bnū uonu albu
gallicū agnatiū sēubus no ē tolerandū nisi
forsan post balneū si eis mordinate cotriget
sitire bnū seū debet ei rubeū sup̄ticū odo
rifeū et antigim Tale enī bnū stomo cale
facit et mutat melancolia compescit bruia
pmouet mundificat hmectat calore dnatu
reparat gubus omnibus indiget stomo dorm
mum generabit bte possunt si eis bte posse
munt pta albedo sepiū et spatiū propt opera
tione venarū aperiendā gnia sepe mouebit
ostendit ad quod tunc habilet Oratalamedo
Cyriaca sēubus multū gnerat ad aperiendū ope
rationē vndū simul competit medicina borata
athanasia rmg desiderio dulcedo in antido
tario potagra sēubus colericis sit gentiana
de auena et ordeo in aq̄ rationi laudabilis de
multis pagi in aqua racionē laudabit et fermento

medioc̃ in grabitate et qualitate Temps ante
ressude a furacõe ẽ in membra sem rubeo depont
et alignalit dolire Vel ẽ malu cura fine fura
cõne dmgr manib oleo olinaru dulc vel amyg
dolcu dulcu et membrou sem stupefacãt alig
lit temperet ẽ et raldu naturale in exsudatõne
Laudo hanc furacionem fieri stomacho primo ad
cibu et coctõm et elegat̃ loc̃ temperatu et hora
naturalis temperata vel artificialis Et qui non
possunt exire propt membrou debilitate vel
propt aligna causa in lectis mudentur stupe
antes furacionibus et balneet̃ fiant̃ qualibz
die vno solid furacõe separate ad coctionem
sz stupefiente vire coctiua Et balneentur
quater in mense balneo humiditate et calore
naturale roborate et stabilitate membrou obte
pantes Talia no sunt balnea sulphurea vel a
luminosa nec humidalis superflua naturalis simitu
fauendoru sz sunt aque dulces in quibz appon
lando camomillã et bronge stupefactõs et besmal
ina besmalina gmda ad membrou stabilitate
stupefactõs et camomillã gma membra roborat
et lassitudine remouet Et bene laudo poda
fine balnei fiant̃ eom membra et sedes eoz
cremoentu si que sint Et inde fiant̃ frictiõ
manibus oleo olinaru et amygdaloru dulcu et
post balneu membra remanentat humidora Cetera
balneatõnis et exitus dicti ẽ in dispositõe pulsus de
pinit alignalit examinari Et dr̃ in quibz debz possidere

homis debitatio Nam quidam nimis balneator at
tribuantur quidam tardius de alio fur rosidatio by
rupta fractione et balneu transito qua de hor
mferub in quarta pte hmg opis fratrib et
neb qui ad hmi hui membra fortia ad exterm
bene apta no balneo ita adeo stipe nec fractore
assistere debet Nam balneu et fura p magn
na pte debilitate ad expulsione ordinat stipe
fantaru terre digestionb et ralore nalib ron
fortatione et membroz interiorz naturaliu
ad que omna exterius ordinatu modo debito plus
habet Membra stim debilia exteriora no debent
ne amplioris mutent debilitate subub e in
adolescentibus In quibus membra debilia na
turalit exteriora amplius et maiora et fortiora
fiant q hoc qua adolescentes debent ronalestut
et stim rotta sunt detrimenta unde multa ffrb e
de membroz debilium naturalit rofortatio p exi
ercm et p oppositu membra fortiora stim et ad
exterm apta debet plus exteriora no ad debit
membroz augmetu sz ad resdui bite hospitalitz
unde si membra superiora sunt debilia et inferiora for
tia exterior magis inferiora sz humidu alit retib
pauebunt sunt multa exercitio q debilitatoe inde
gent q adolescentes pdl humidu unde fortioribz
exercitijs no sunt apti unguli sut hastiludia lor
mamenta et ut erra longa cursus et luctamina
et similia Non ime sunt breuet in senectute unde
hoc et tab datad debz hui qui sine diuitijs sustin
ere possunt quia rostris auctoritatib et sententijs

que in sanguine augeta conseruentur et non hiis
que humoribus corporis sunt q ad etatis spectant
proprias

Capitm quarton de regtis sumptis a lapsu mala
7 norum in predicto capitlo posuimus regulas regi
mine temperati sine sani a generatore a quo
non parum differunt egra corpora a generatorum
que respectu temperati sunt malarum complexionum
uo accidentalium sz naturaliu. Sunt enim qdam
qui a principio generationis calidiores sunt debite
temperamentum humane complexionis alij frigi
diores et in aliis qualitatibz tam simplicibus
qz compositis existentes quarum complexionum
uidet e vt sit aliud regimen conservatiuum vel
reparatiuum Vbi e nra intentio tagit de parum
lapsis quia talium regimen sufficiet hijs potest
etz hijs que dicta sunt de regimine temperate co
plexionis e eo hijs que pgt dicetur de multum
lapsis etz in isto capitlo intendimus de corporibus
multum lapsis regimen sit sanguinei colerici flegma
tici et melancolici primo tagnam de regimine
sanguinee complexionis Est enim complexionum
mala e minus distans a temperata complexione
primo quidem deperdit hanc complexionem ad
temperatam e calidam et humidam regimen e sanguinei
Cuius ratio datur e respectu temperamenti quidem
unde homo temperatus nichil habet in calido et
humido a quibz temperamento e intelligentur

antigmoru gmda repletione humana ẽt m to
ta natura ẽt calida et humida ẽz replẽcio
calida et humida ꝛſperta temperate ad mſtura
pura ꝛſperta homo temperatꝰ no ẽ tempata
ſz tapſa et hmor ẽ replẽcio naturalis qmo
habent hanc replẽcione patet a ratiocinatiõi
rõ ẽgrotantibus et bmo ſalet ab omibz ẽgtu
dinibz gnaru cauſa ẽ gntr ſactio et hmoꝝ
plenitudo et oppilacio et ſpalis multitudo ſang
nis In tali ẽm replẽcione roſpicit multi
plicacio ſanguis propt quod indiget flebo
thoma vel ventoſa propt ſanguis euacuacõz
et ſpalis rem regime habentem hanc replẽcione
in relegando no ẽ egnalis hꝫ flebothomã
fienda ẽ in diuturnis etatib et retib phtibila
rebus permittentibz in tempꝰ hiemis in pueris
vel in ſenib In pueris vbi diuturnitas ẽ ẽſ
tudinibus et ſanguis multitudo et plenitudo robu
gentibus Nam hoꝝ tempꝰ morbo aſſimilat ẽ
replẽcione In ſenib vbi diuturnitas ẽ ẽſtudin
bus ẽ ſanguinis acuitate et plenitudo robuſtꝫ
ẽ hoꝝ conſtat flebothoma in hiemꝰ pueris
fienda ẽ maiore et in ſenib minore de hmo
flebothomandi ẽ de qualitate et quantitate ſang
nis reqnenda ẽ de reſidentibz extra flebotho
mia eſſe nociue tractatu qm ꝑ dcm eſt et hoꝝ
fuit hmi rationi ſpeciali No ſolũ hꝫ replẽcio
indiget flebothomia ſz etia ſemana no ad

sanguis enatuarione sz undifuatione & enata
rione. Medicine ad hoc ordinate sunt bone
et bene dicte punta agaricus que e medicina
familiaz turbith et castannus et testa auroz
posuerunt medicine egipte multas medicinas sati
nas undifuatinas punta cassia fistula prima
manam tamarindi violas seu raydin
borasine mirabolanos et multa similia que
in tabulis salernitanis inuenies Omnes enim me
dicine sanguinem undifuantes vel sic enu
enuates flemma quod e sanguis roctus mysser
te vel undigestus vel melancolia ex sanguis
grossior p viam ebullitionis generata vel rele
zam ex subtiliori sanguis p viam ebullitionis
generata Nam in sanguis ebullit quod subtile
e potest ordinari ad colera enatuale que cito
a corpe enatuanda e Et quod grossus e ordinatur
ad melancolia enatuale Et similiter in sanguis
digesto non possit ordinari in quodda flemma
quod no e natu intrare corpus unde medicine
enatuantes hos humores predictos sanguis und
difuatiue ab anteordinis nominatus No enim
debemus dicere medicina enatuate sanguine in
sua quantitate unde si no preter sanguis
qualitate et substa sz sic in quantitate no e
adhibenda farmacia unde habz effectu p quali
tatis ordinant homine nutrici qui tamen medi
cina sanguis enatuatiua occidit coagulz in cadi
medicina aliis dantur possz unde cito distrupcio

e medicina sanguis p̄gatiua exhibere in mō p̄dicto
No ser̄ de humoribus aliis a sanguine gña statuēs
in sua generalitate quo ad substanciā & qualitatē p̄debet
tamē in qualitate debet p̄ medicina fortificari
et naturaliter appetata Ex hijs patet q̄ quo def
fert medicine sanguis mundificative a medicinis
et naturalibus retrorum patuit humorū Na medicine
et naturalis aliorum humorū a sanguine essentiam
humoris alicuius vt destillatio a sanguine participat
in qualitate qualitate vel substancia Ex me
dicine mundificatiue sanguis essentiam essentie et sanguis
nis vt destillatio a sanguine p̄ficiendo vel propt
diminutionem caloris vt in flegmate vel propt
excessum nō flegmatis caloris vt in colera vel p̄pt
excessū colerici caloris vt in melancolia No tria
multa a beneficiis hemetus & q̄ alijs melancolie
species ex sanguine generet a frigido tñ melancho
lie medicina et naturalia tria bonabit sanguis mun
dificatiua Differunt quattuor medicine mundi
ficantes sanguinē a medicinis et naturalibus aliorum
humorū a sanguine in hoc q̄ medicine sanguinis mū
dificatiue sint benignores et nūq̄ penitus bonū
sunt sunt quedā medicine benedicte Ex sic no
& de medicinis et naturalibus aliorum humorū
a sanguine vt a sanguine differentiatur Unde in
tabulis aliorum de salicino vbi ponit medicine
sanguinis mundificatiue solet p̄mittere benedicte & bene
dicte cuiuslibet sint medicine singule nominate
et naturaliter quedā mundificant sanguinē flegmatem
quedā colerem quedā melancoliem Medicine ame
et naturales aliorum humorum destillatio a sanguine sint

rationē mutonine et ide mellige in alijs Calib
complexio mg̃ lidimo a femino vnde forsa suffe
rt hūtibz hanc coplexione remedia in toibz de
bnō gnatoo hēt complexio in actibz rectis suffrem
riōz ē alijs et mg̃ lidimo a recta regule in
esu rectis mferns dicent hēt coplexio mg̃ lidē
a bigilia nē omēs complexiones et plūs a
somno qm̃anatno ē ꝯ plūs alijs debet bigilare
et mg̃ dormire plūs ante rolument et mafti
et mg̃ grandere similit tostam q̃ alijs coplexionibz
Non rolument et bte ribis pluimi mutuete sz pau
re et boni Et de hoc mferns apparebit in spāli
capto hēt complexio rosument in fermate hz
bundare vnde bonis ē materia vermat̃ medi
ce stauruntatione et medice gargarizmata gne
mēnta enatnat̄ p̄cedentibz gargarizabz dulcibz
Mastic et sāguis draḡ sint aggrata mulcēt in hu
mat̃ mdigerātē gargarizando vel mastricado
vel stauruntando hēt ētia complexio sāt̃ para
tā ē opilatiōnibz venaꝝ Abstinet ergo hu
tibz hanc coplexione a nbarijs et potibz opila
tione mducētibz et bibat ab omnibz a gnibz op
latio potest pmouere vnde bitume debet
rubia Cubra vnctuosa grossa et ētia potus tur
bidus grossus et Cubet debet ētia vitā bal
nea post ribz et exercitium fortē et rosē et mulsū
bibere Emit im cauſatiua Desensibz ibi a sto
macho ante refectam emb digestione Cedēo ta
libz ribz bemens ad venas rensabit opilationē
in eisdē hēt sufficiat de illa complexione

De complexione colerica

Consequenter dicendum de complexione calida et sicca
habentes eam hanc complexionem parum sunt radere
in febribus phlegmaticis et phalis in temporibus calidis
unde laudo q in temporibus calidis bibat ordinarie
simplicem in syrupo violarum vel nenufareis Et
rationabile est ut potet syrupum aromaticum citrei
vel diacinamomi cum potu
syrupi diacinamomi stomachum debilitat dumtaxat
aqua ordei in temporibus calidis et guttur
laudo q potet syrupum citriolatum vel de rosis
quorum de seminibus de pipelatmorum cydonie et simi
melonum cucumeris citrulli staphisagrie aphij Et qz
hec complexio consuevit in rubea habundare et
phalis temporibus calidis indiget cinamomis
rubea cinamomi et zenzebaro / stamonia rosseta
mirabolani citrini / passulis stentia. thamarindi et
similia huius complexionis regimen debet ad
declinare ad frigida et humida cum parata
et radere in egritudinibus rubeum calidis et sic
cis Est autem complexio hec ad sinceritatem pa
rata rara sanitatis cum aperiat indiget humec
tantibus et sementis refrigerantibus cum modi
sunt res laudabiles gallinarum pullorum et gal
lorum humem et extremitates porcorum et carnes
vitulorum et omnia laudabilia odoriferum no fumo su
mosa nec acuta sufficiunt spetialia Et om
nia calor et subito mutanda et omnia balneum
aque dulcis et ea refrenent similes spong et
fugere vigilias et labores inordinatos motus
et rixas unde hec complexio cum indiget
cibariis fortibus et pluribus ledit a feminis

Unde habentes hanc complexionem rebandi sunt sub m
die naturali Nec debent nisi cum de facili sub
trahi et passibiles nec debent Nam facile nisi cum
mundum a calore forti in rebellem convertendi sed
debent de nisi cum fortioribus digestionis Hec
complexio laudata a retro moderato et cum
indigent quia propter caliditatem magis sit adeptus
mutata hec est complexio cum indiget flem
bothomis et phalli propter generationem tam
bene indiget propter sanguinis emendationem

De complexione fleumatica

Consequenter dicamus regime complexionis frigide
et humide regime habentium hanc complexionem
debet esse calidum et siccum cum quo comedant ter
tiam bene fermentatum vel aliqua salsa qua te
Et si addat semel anisi feniculi et cimini
erit panis magis appetens Carnes volatilium
pinguium pavonum turturum et columbarum mu
et gallinarum bubulum sunt commendate ex Car
nes ante portum et bubulum non commune ex
Carnes gallorum Jumum ex sunt generantes
et omnes carnes facilis digestionis ad calidum
et siccum debemates et phalli tempore frigido
pistes et pinpalit agnarum bubulum magis
diminutum ex unde pistes maxime sunt cum
nutrimi ex Et laudo quod abstinadum a bono re
stembo calido humectivo Et nec aliab pistes
approbo ostreab et molab in dicta complexione
hec complexio magnum indiget exercitio

ung bedum a Armnio bude ſuffic ſtimel m de
domedare Ner detant cum nibi et ſorte digeſte
cum Ner ſit potus cum agua bel ſmina ſz di
um forte odoriferi et m ſubſtantia et actione
ſubtile hec complexio parum flegmbothomia
indiget ſz magis indiget fumigatia flemmatis
evacuatiua Conſeruat em hec complexio
flemma multiplicatum et ſpalit m hijs
bude cura diuersoꝝ morboꝝ bonis et pmoueat
flemma puro aut digerat nō opēmelle ſim
bel diuretico bel ſgnilitico bel nō deſtructiuo
ydropi deinde pmoueat nō dyatrionbith bel nō
deſtructione poliopodij et mirabolanoꝝ kebulorꝝ
et ſtimmis raſuramī a gua hermarū turbith
agaricum et zinzibꝫ hec complexio mag
ledit a potu gua m eo ſit et potus ꝙm
parum appetat propt de ſicitu ualidi bude
totalis Omiſſo potu pū cū mulsu nasma et
Clyſtia et gnemedioꝝ hui complexioni ꝙ balneū
agne dulcis balnia tame agne ſulphuree
artificialia bel naturalia ſunt et conuenientia
Et cū in hac complexione debent uigilia
et ſomnus ſuperfluus et pigritia Omnes magis
me nocet

De complexione melancholica

Complexio frigida et ſicca retib et detiorē et
ad ſtitutē paucioꝝ digerit ergo regimen ualefaciens
et humectatē d potibꝫ et cibis et alijs pambꝫ
huius hui complexione ſit tenuis ſine ſale nō gna

ghabitate fremete et sit pauc sate mollis Carnes
eoru sint calide et humide regno sudoriferes rasse
et raperim antiquoru et humend humi etc odo
fere et subtile de his que maxime gnedut
hmo complexionem indiget etc frigida temperata
et extremo temperato et calido agnis dubio hec
replexio indiget longo sonno Cuius de magnu
hmo complexio quod nocing gna cuius defugiat
et fugat et stimlet tristicia et ira hec replex
io gna stata indiget nec refectionis tedia
brem unde frimiu nocet vi No indiget
ribus forte digestionis gna calidu dnat
debile gnant etc sno pt sustinere multu
ribi gnatu ate unde ping de ribo sufferet vi
et alius complexionibus sz debet ad ping re
bare hec in dec ffleubothomia in hac replex
one nocet sz rotundi fantasia melancolie
gnantia Medicine aut ad hoc habentes
sut gnalabam unde polipodiu lapis lazuli
folliculi senefloru buglosse et gmilia
similia debet aute precedi digestiu humoz
melancolici et borago buglossa thymus
epithimu stoloprendria maioz et minoz rap
pares tpanacis sub pscia humi odorifera
lupulus rustica et similia sunt hec purga
ri pnapio sare vel in fine estate hec sus
ficiat de regimine totalis laxatus a vino
temperato Justicia Cundam sit de
regimine laxatus in singulis membz appetibz
infrmis

Capitulum quintu de regulis sumpte ab habitudi

on vode ⁊ ⁊ſtimme indiget ꝓnigre natura
plus ⁊ regnat humane ꝯplexionis ⁊ ꝑmutu
et naturalit marcllenti ⁊ ⁊ſtimme quod ḡm ex to
tali ꝯplexione et ꝯmixtoꝝ ſſint marcllenti magſ
ꝙ regnat habitudinis temperamenti in humana
ſſie ꝙd tam ex ſcitate ꝯmplexionis ꝙ ex tali
dtate membroꝝ terree digeſtionis et ſimilit
aliorꝝ membroꝝ ꝯtingit ex ꝯſeruent potest
ꝑtrita talis mater ꝓmittere ex debilitate mem
broꝝ terree digeſtionis ſime ex parte ꝯpoſi
tionis ſime ex parte ꝯplexionis Patet ꝙ debilitat
vel membra no attrahut alimetu vel alimetu tem
no ꝑnt digerere et ſic membra exterminatur Cumq
hominis rotunget ꝙ eoꝝ membra fortia ſint in
attrahendo et tame no impingnatur ex mane
naturalit marcllenta quod ex ratione fortitu
ꝺ ſolnet et ex bntate quidſme membroꝝ debili
tate et inhabilitate reſtamentoꝝ membroꝝ
ſunt eis forte membra inhabilia vt a cibo reſtan
dt propt eoꝝ dmone et ſcitate vel membꝝ
melancolict ꝺ videre vel propt forte roſumptꝰ
vt in rotulis in gnibus caliditꝺ ⁊ amite et do
ſiptiue vnde ꝙ debeat vel poſſit d membra
conuerti a forti calore ante ꝯſumit
Ex dicte habet potest quid ſint cauſe ſuperfluo
ꝓnigredinis Nam ḡna oppoſitoꝝ naturaliu ex
poſite ſunt cauſe humiditat membroꝝ in cali
tate obtuſa et quidſme fortitudo et digeſtiue
membroꝝ et habilitat reſtamentoꝝ ex ꝑte melliori
et ꝓximitate ſint cauſe ꝓnigredinis naturalit ſime

multe carnositat̃ differt ante carnositat̃ et
pingued̃o eo q̃ pingued̃o ē a fugedo et hūdo nec ar
guit fortitudinē, sed sic ꝫ sicut digestiue p̄ et sicut
de carnositat̃ dicte arguit calidetate et hūdita
te et siccitate multitudine et digestiue membroꝝ
melioꝝ et ꝑfectioꝝ bonitate et rone similitu
et ꝛ̄ñationis eorūd̃ unde carnositat̃ ꝫ
bitiabilis ē q̃ pingued̃o De pingued̃o
materia dicit ergo aliqñ homo naturaliter sit ꝑ
fectus q̃ carnē et pingedinē habeat debz
dr̄ calefactiuz et humectatiuz et rebz multi mul
ti et facilis digestionis et grossoꝝ debet
roborari membra fortiꝝ digestionē et ea preparā
ꝛ̄ dr̄ alimenta melius attrahat et digerat ꝛ̄tinē
ant et roborat et debet dr̄ hūi gñe fortitudi ꝛ̄
sistunt et ꝛ̄solutioni cui magna causa extenuatiꝝ
fit ꝛ̄solutio fortis Cōtrariū est et gñ dr̄ pingue
dine sūm rozeū ſnare abstinere a salsis dulcib
acetosis et pingedinis nisi forte stat hūi loco
saporis dr̄ melioris appetitꝰ unde triticū tritū
cum sicibibus panicij sicibilis de farina similit
similit triticū mistū cū lacte lac rasend ꝛ
rens amigdala festiua pinee et auellane cum
gallina pulli columbini pingues assati cum
pastillatis similis bonis cum bisquitis dr̄ et
grandiis pauis dr̄ minuend et ꝑgatiꝝ habitud
ag rebꝰ ꝛ̄plebitꝝ cum digestione pauis salmiste
ꝛ̄ multū comedere pauis habere ꝛ̄suetis cum
forma pauis nostre sollicitatiꝝ ad testatiꝝ ad rone
ꝛ̄dinem temperatiꝝ furatis temperata cum dulcia et

C

373576

de lacta et mrdw turgara dormitat ratione & bnm
et lat et oima dulcia ꝓhibent ꝙ stat alicubus salsꝫ
acutꝫ acetosꝫ et laugꝫ bonꝫ ꝓhibet ꝙ stat bona &
sudore ꝑmouet et labore multo et velon stat au
tem rone dat et fame tollit et dmolnꝫ dsponat
se ad rone dendꝫ stmol ꝑ dr̃m Dr̃m vigilet bnm
bibat vetꝫ et subtile & ad vltmꝫ stat regimen co
trarioꝝ et quod dygmꝫ hoc capto De hiis gr̃ magistꝝ
facit sint dyaminind dulcedo papaueris Co
medat ante ꝓdicta electuaria Jemno stomacho
fame mstat Et post cibꝫ acceptione statꝫ
fumat ꝙ cibꝫ appetitꝫ dsumat & alligat &
tmgnat Et vt sit ad bnm drore fame pat
et stim In balneo aereo sudat et medicinab
marie facietis assumere ꝑatꝫ dormire &
lecto duro et multꝫ rouse et moueat sub plo
et in manslombis calidꝫ corpꝫ ꝑmgne ma
rcstere facit Medicame corpꝫ maciestꝫ
facientꝫ et dsiccatiꝫ Recipe bulice mucꝫ z
iii ꝑulueꝝ ꝑpetꝫ tubuth Electe ana z. i mis
cendꝫ et sumat ꝙ magꝫ dr̃ ꝓ dosi cme
medicinab vel de cibo in brodio dumodꝫ eam
acetꝫ et bonitꝫ no equalit̃ magistꝝ macieste
facit ꝫ equalit̃ dꝑmgnat Et illud ꝙ plurimꝫ
extermat & altera cophlexiois ad gr̃m cophlexiois
facietꝫ ꝑmgnedm̃ vbi ꝙa sit & calidtab fugꝫ
factio et sit frigib calefactio Et & notandꝫ ꝙ
marie facietia sunt dmesticꝫ siccissima sudoꝝ
ꝙmoratiꝫ cesolutiꝫ et dsiccatiꝫ Et bibꝫ
ꝓdictoꝝ motiꝫ alimenti ad membꝫ & moꝝ &
mpis in membꝫ extermat corpꝫ vnde oliza

et alia supfluitates et superfluitates sui corpis q̃
remanent ex q̃ attractus membrorum debilitat̃ ḡna at
tractio fit a calido Ex dictis sufficienter hoc potest ḡno
modo membra potentialia exterminand sit depugnadum
et pugne exterminandum Impugnand ẽ ex pte at
tractandum imbuendi genientis ad epm et expectoran
dum sup̃z Ipm et conferendum ad natura expulsiu
Et hec operationes completur per furationem et
subfurationem cum medicinis subfurantibus et in
furatas ḡnes d̃ forcipes et in effusionem aque ca
lide et oleum in linitionem post stupa supra
dicta d̃ bal in appositionem aliorum habentes
virtutem post ungend sup̃ dictum subter botan
sanguisuge tres vel quatuor Inde in ante medicinas
ope exungendo et specialiter in naso labio et ante
ad mastacionem earum medicinarum a calore depelle
te membra angere et Impugnari et ante
dictum aliquod membrum pugnando q̃ oportet
exterminare Iuuat ad hoc cibus factus grossiciei
in substancia sua et ligatus diabetes ad epm et stu
pet in ligamento et attrahere sibi ad oppositum
cum eis Et de epithematibus que prohibent
testiculi ad mamillas Impugnari sunt unguenta
vari d̃ vt sumat oxymolita et cerussa plumbi
et mastichen ad expressionem Iusquiami albi
et olei mixtum et administret dictis et assidue
et tunc epithematizet cum in furatis lapidibus ḡnis
fluxibothomatorum armis sic furamenta cum lig
sup̃z alud furatum ad arcto aut ad sutum Iusquiami albi

Amplius epithymatro frat rei agna alimiosa aresto
et farina fabarum et coriandro et similibz thus
de bus rotundis deinde amplastret manilla cu
repe lilij trubis aliis de bus et frat hor d me
si trubis bredbus Et hec sufficiat

Capitu sextu de regibus stomatis a diuersis medi
cinis

Ota regio regis humani ne quatuor pres
a sapientibus est dimsa quarum prima est re
gio superiorum anatim quinta recubitus membra ad
iacentia Secunda est regio dextrorsus et sinistrorsus
quinta ros et postremo terra est dextrorsus et sinistrorsus
quinta stomachus spleen epar et intestina gsta
est sursum et deorsum generatim quinta testiculi et membra
virilia in mulieribus et matrix et collum matricis et mulie
ribus Et quia hec membra sunt diuersarum com
plexionum compositionum et operationum ideo egrotat
sunt diuersis regimine Et incipiendo primo a capi
te et deinde de ossibus eius capitis et capitis
cutis ne ea sequatur deinde dicendum de cerebro
et aliis membris sibi adiacentibz deinde de
nervis et ultimo de generatione Et ultimo
nos addemus regimen membrorum exteriorum tertij
regis et cutis omnium musculorum simul tantum regis
principis capitis de qua primitus faciemus mentionem

De consimilibus cutis capitis et capillorum

Cutis autem capitis ab ulcere et scabie assimilatur
et si ad calefaciendum velimus primum cum vel melle
diuersis Idem facit sapo presertim in hyeme
si cum predicto modo diuersis Vel aliquo modo

loco capitis & myglegenda gñ fiat ad mag bñ d
mensē vel in duobus mensibz tñ deinde effud
de aqua medioriū ralida sup caput et gelinet
antep a vapore balnei ralido ralefiat Et hoc e
p gnalia sapiens omda rogat fiant Cū balneari
bolinz pmo infundat sup eos aqua ralida sup
tund capiat & sic dolor capitis cito tollitur
pestimo gnalibz dns capitis ex pestime cbz
mo et sepe gñ pozos aperit et vaporib ad sup
ora evaporare facit Et si capitis debilis
fuerint et capilli tenuiores ex cinerib
olmarū facto et sit lixiniū ex aqua detrahant
capillos bene et cū ea lotos capillos et terrestres
dimittat ferant radices capillorū cū oleo amē
dino mastichino et olmarū cob mulcipliciat et
confricat et ramice retardat dimittat gentiles
lazuli mundabili habit spectare in confricando
palpebras gelos dimittat detrahit blettarū
in bino confricat gelos barbe et spalle si loco
fiat post rasura nimo loco ex bino simplici
aliqua habet dimittat fragmenta barbe ablutio
cū aqua frigida cum ramice retardat & ple
bet depilatione Et in hoc omnes antiqui
concordati sunt q̄ mirabolani kebuli —
condita ramice retardat et capillorū colore
et spalle nigrū confricat et hō gelinum capitū e

De rebis Camfore rebis confricatis
cū fumigationibz et odoramēt̄ speciebz aromā
ticarū emptis sunt lignū aloes et ambra & herbe

odoriferę ꝓpria / maiorana / balsamita / balsamita
viola / sassafrenita et similia hęc cum recebrio co
fortant et stomacum ꝓhibet et dolorę emigranei
mitigat et hęc ꝑtalia competunt in hyeme ꝑ in
estate fiant suffumigationes ex odoriferę rebus
frigidis ꝓpria ex rosis sandalis et similibus
Et in via ubi competunt gutte et defluxiones
descendentes madida agua Confortat cum recebrio sa
nitate et augent vsum virtutis Et sic de
hęc omnia dicta ꝓnos ꝓpellos augmentat et co
fortat recebrium et cum succo rosarum ꝑ omnia
grossos ꝓpellos sine gallos roborat recebrium et
acuit visum et ꝓpriam recebrium gallorum vetera
sine tenebrosum vnacabilis acuit intellectum ꝑ
cera seruiunget capud sine summa agnę Decoctio
camomille steradis et mentraste cum lini staumm
tatoribus in ferrnio facte recebrium expurgat et
obtundunt sensum removet Nam et dicunt magni
auizoar stremitatem dicopolat recebrium et
ingrossant collum / immediate facit / roborant
sensus ramere retardat / et desiderant summa
tes nutrisab in recebrio Non ergo stremita
negligenda In hyeme ꝓnonet a calidis
et in estate a frigidis vel temperatis ꝓtes
cria stremitatis ꝓnonatur assectu radicum solet
de rebus maiorane roborantibus recebrio simi
thus aromaticis / spica / stradis / maiorana / mira
bolani et ꝑtalia tabule et similia multa quę
a volis medicinalia facile et diuersos ꝑ ante

magnus notet vtrebro est indigestio et digestio
omb corrupcio hoc vn tadp e bon exportudo
time ante plus intellectu penetrat sup grande
in corde letitia et transmittitab omit omnes
sapientes q grandu et letitia desiderant intellectu

De oculis

Sanitat oculoz cossna si quis abstineat a cena
nocturna et ne statim dormiat stomacho pleno
Conservamur vt pulueres ruge vetusta sigilli de
rose seminis fenicule pte vna cinerose modo
parte semis maiorane salvie montani ana
parte vna zucchare albi pte vna et semis
fiat pulueres cossus istis pulueres omnes modo
cossu cossnat et roborat dumodo suffumigand
oculos sue femine agne calide decoctionis feniculi
oculos mundificat a cassitate grossa Et pt ella
decoctio fiat cp bno albo et agna Et potest
addi in ella decoctione cinerosa ruta basilica
et celidonia Et hoc sepe p me experto est de
pelotis bouedin cossu roborat e me albedi et
nigedi colorationu Ita q sit Color ad medu
determinat Cendto end color maior a medio de
stat tabo magis debilitat sine mg roborat cossu
dumodo si mixtura ach frigida in pelvi color bre
dis et in cade oculi subindigat rotunde pno te
pis mixtallo organdi oculoz fortificat e offuscat
opis exterioz sub caterendine sanitate No togni
end hoc opi de frigidis exterioz si sanoz cossus
tuotund et annd gonand cossu roborat e similiter

fermentus grossis modo simat. Deinde ergo ru
do et rosto Rursus adeo desin nocet. Sed postea
in stomacho repletione et spasmo diuino Et
idem intelligas de rostro dimplis ora genera
arrumpunt sunt allea repe et similia desidebi
tant Et similis nasturtium cadmia acetum ran
les et oma vaporosa et spasmo stro desidebi
tat et offuscat Et verisimile suspecta de o
rulorum debilitate abstinent a salsis vaporosis
acetosis acutis pungentibus Camat etc a frigor
perhibet et simo et spasmo rasbom propone
marmorum et metallorum et argenti vini Et salu
tis a vento et exortet sol mundus asperitas diu
minutis nisi nitrum ad expirem oculorum dimplis
flatus vomitus calmus nocet oculis Nam sunt
capi mirabile hui spetate in roseto desidebi
dimplus rosis mirabolanorum rodorum sumac desi
rosinat et fortificat Hinc oma promac hu
mo venis Iter cum maxime desidebi roseto et sinat
de humore venis inferius apparebit in ra lo
de farmacia sine ventus humor Quod prius
desidebi rosinat et oculos roborat Et a grossa des
rosinate mundificat de hinc palpebras oculos
rum hiris destemperato in aqua fermenti

De dimbus Dicunt gdz q d
retu forte tepidum quietate In primo anubz
installatu plus retis medicamubz audietum ro
fert quia audito Instrumentum roseto et phebz
flegma terminat Me adipem de rubro desidebi et

et ſpalid ꝑ ſuffumigacionē ꝛeūd ꝛedolentiū arō
matizatū ꝑuta lignū aloes ambꝛ et boni rynā
mōm et oderū ſpalid mūſtū ad gſſuadū ſtom
ſuale

De ore

Os ſanū roſſnat
ſi ante romeſtroūd et poſt ꝛeūd dgna ualida ab
luatur ḡor eūd mūdefiat et hūdetatē gmſi
narū a rapōte deſtendēs anſert et deſtruat
Et deſtruit gmda ſapōtū ꝑ denaſcūd factū
eū ꝑulueꝛe gaꝛuoſilou mūſt mūſtate et ſtue
naꝛdi gualibet die d ieūno ſeꝛoū oꝛ ꝛeūo
nett De deſſbluat aligna tulū maſtuc dbo
roſato ꝙdmſa ꝑalatū roſeruat et hſſnat ꝑeūd
Caput leꝛoꝛ rombuſtū ꝑulueꝛizatū ualet co
tra rancū ḡingiuaū et palati

De lingua

Lingue ſanitas roſſnat ꝛeūd ablūde facta d ie
ūno et ꝛeū mellis feꝛatū ꝙ zinzibꝛ ꝑulueꝛ
hēt eūd lingua attennat et eūd ḡuantate
ꝛemouet ſimplus amb̄ꝛe ꝑ maſſatura uel
paſtillatura uel ſuꝑatura ualet dḡue dne
lingue Nimis lingue diminatur unde ab eꝛb
d abſtinendū d ſanitate lingue roſſnare Canlis
rompetitū ꝑ lingue ḡauedine romeſti et maſti
cati unde infantū acceleꝛat loꝛmicione ꝙ abu
lacione Coſoꝛtat eūd mūſtulis et aꝛtuulis dimſis
tinctis ꝑ oꝛe ſpeꝛs aꝛomatizatis ꝙ ſpalid d ie
ūno ꝑuta gaꝛuoſilis rubellas lingua a gauedine
liberat ꝙ ad loquendū facilitate dat ꝙ ꝛeg ſanitate
roſſnat hēt ſuffumat de lingue ſanitate ſtorq rapōt ꝙ

De uuꝛa et ranula ꝑulmonis

Conſilꝛ
ꝛeūg de lingue ſanitate uuꝛa et ranule ꝑulmonis

rosmatibz et rosortatibz, pulmone sinde ꝙ risso
za m alba zinziba fracta mudata a rostro de
rocta rd lacte rapno vel rd butiro rebeti pul
mone mittit et rosortat dd rde valet ꝯmde
et amgdale ſtralie amare a rostro exterior mud
date dmplus lac rapmd stomacho ferino ad
rde valet et simlit tame melli et vasſuli
mutatur stomacho ferino calsa acetosa pu
gitiua acuta rotundꝫ pulmod Musca sub li
gua retenta pulmone rosortat ſi illud gꝫ ex ea
lagmſit panlatine tractat dmplus suauis
ranlud clarificatꝫ rd mille tuſſientꝫ pulmone
rosortat et rosmat et bene clarificat dmplis grue
amgdala lagmosa mudata mulcd Jmat ꝙt
mone et emb ranalib et pectoris dmplis bmd
nond dulce rectd et ꝙ detractione a substantia
grossa depurgatꝫ plus retrizꝫ valet pulmoni
et emb ranalibus et superos tame ante cibu
sumptu et ꝙ cibu pulmo bulhoꝝ mundabile
habet ꝙpetate d pulmonib homis tosmatꝫ
et rosortatꝫ dd rdem valet rancia fumalis
et ostree tenuitatꝫ et limacie ſiue optime ſſe ꝙ
dictarum d quod tractatu grue rapoſim de emo
tonia passione et ptesſi ſi quis volunt bndere
bndeat qua dolo me breuit expedet

De rorde Conſignat ouium de rorde
rosmatꝫ et rosortatꝫ et stringit ꝙ sudore fugie
da sunt ad rea generatia et augmenta qua stoma
tessa ſtipatis quib ros duob hz normob hoſtet

ſtz oſſpauacrom et treſtma Ex oſſpera ꝓcum
torpor et treſtma ſ pigrma Ex treſtma trro
ſtmctus feſtmdo hoc ergo duo ſpida mt
tu rorde morit ſtz treſtme maxime tm mag
gma naturale ralore extinguut et ſtmuit
fundat et roꝛoſtone rord oſſplent et tadd
mſtnt habens ergo mam et treſtma rab a
rorde ſuo expellat et letrore / gaudio / pau / et
ereuto delectabile et benarod tu ambz benatoꝛ
mtendat Nā hoc gaudiū letrora et andacia
generat ac huy roꝛoꝛtat vbi rubi ſpotlibus
ſunta rarombus gallorum / columbarū / gallinarū
pardou turturū agnorū rapreolorū et retiꝛ
rubi ſubtilē ſanguē generantibus rome rorde
roſmarie ambulet cū tadq; et dez ſetidq; me
baloſis Inuocans Nā cū proteſt ſtens betalis
roſmarī miſt tū attractiue bom dēz et bom
odoꝛ ex hoc cria roꝛ roſmar Unū bonū ſpte
le odoꝛiferū et de magne roꝛtificatiuū roꝛ Rutge
repert hꝫ Adeo roꝛtat roꝛ et ſtm et ralore
naturale cū gelet ſtent bonū bonū odoꝛiferū
betis moderate ſumptū in ētate mediocriter
humphatū bonū cū ſanguē mūdificat et cū
tenuitate ſtmonet ſtrone ſ tū ſonis et
melodie ſtmat Unde etc Unat ſedere in
loꝛ amenis et bndarijs et ꝓatis ſtz vbi ſut
herbe odore delectabiles ꝓnetes Et de rto
vbi ſut rosſ agnarū ab alio radicitus ad rma
ſtantes et ſtm magno ſtrepitu Et repugnā tes

hedit anq; et audiu. Et dicit sapientes q; an
dire instrumenta musicalia repellit ab anio
tristicie et a corde tristicia et tempore hz nõ
q; delectq; sonis et amicq; bonis et solaciosis
narratoribus et istrumentoru delectanombus
supplet melodia Et bt sit ad hoc dicere
doctrinis cordis resina spiritalibus odis et rõe
metrib; odor laudabile tranquillitate gaudio
et delectacõe Omnisloe eoru q; tristicia fa
cunt esp zinonacõe eoru delectabilem punctu bes
tiu et simulu et habitacõe in delicijs Et nota
q; strumenb compositib esp suaco buglosse bruscz
et sicra cuida sucre cor roborat Mã hec sticta
simplicia bñ compositia roborat cor Et ñ Nõ
deliget q; eoru q; roborat cor quidd sit te
gata vt iarmatq; / duzu / degenu / buglossa alia
sit calida sit humida / zuccara / mistus / amb
et sicra cuida et ambo bry cocti Et gariofoli
sit mundati et hgmu / aloes / cuidu / et mellissa /
et stome cmi / et rasdamomi / cubebe / smaragd
dus et cmla / et mirabolani / alia sp fragida
punta migarita rasabe ramphora rosa albis
sandali et rosa et sfodu et tutu sigillatu
et esp erb e rosmarinu sucu et hymidu zz b
sp rosmarini dyebso mst ante pprietõ modo re
spicto gma alia hz natiua detinu dumdiq
stat q; ona gallinaru mirabilis roborat
cor gaudat cu sanguie rosee proportionalis bu
de mirabilis roperetur in rosis smaragd et hy
bentibz cor debile natiuale de stomacho

Ex ſanitate ſtomachi tornũ roborũ ſanitas iuſtã
diſpenſatio. Nam ſtomachus ſi habet in arabibus ſitus
radicẽ in arboribus fructus cui a radice venit alimẽ
tũ ad tota planta unde ſi radix eius nutrit tota
planta arreſtit et ſi nutrimẽtũ no ſit fomentũ
planta no diu durat ſic erit ſi ſtomachi non
nutritiui et cibus in ſtomacho no digeratur totũ
roborũ arreſtit et ſtultit ſi digeſtio roborũ
in ſtomacho membra extra eius nutrimẽt. Error cui
notabilis facta digeſtione non corrigit
in ſtenda nec in tertia et ſic alimẽtũ digestũ adhuc
retinetur nutritiuũ et ex quo defluit vita Et
cui vita per alimẽtũ conſeruat nutritiũ ſollicitari
debemus cuſtodienda ſtomachi ſanitate. Ad cuſto
diendã igit ſtomachi ſanitate Iubet quod ſuper
cenã ſemel ni mense bonitũ gnoraz cui agua ca
lida et aliquantulũ aceti hor cui mediocriter ſto
machũ a ſuperfluitatibz cibi et potus et humoribz
malis dilatũ reddere unde paſſãs digestionẽ
in quamcũ ſuũ ſtomachi roborat et refrigerat ex
mala repletione debilitatũ et ſpina cardi dor
ti cui roborat et ſanũ roſinat Emplaſtrũ ex
maſtice et hyſopo aloes roborat ſtomachũ et ex
mala repletione refrigerat dilatũ roris ab
ſtrictis ſolutũ ſtomachi Unguẽ ex oppreſſit ab
uvis groſſos humos Et bolus roſinat ſtomachũ
retã cibo facto ex ambus ſicis ex pyraribus fur
furibus Inuembus in aq rosis Caueat ne co
medendo agua frigida bibat miſi forſan in fine
domeſtrorũ ſi fuerit ea aſſueta et alit non
et parũ bibat ex ea duplũ ſtrigend roſatũ

aromatizatus in ligno aloes stomachu prodest et sa
nitate cum roborat Dant dragmatibus ad summum de
mino .3. iii electuarij de ligno aloes et de rhabarba
ad roborat calorem stomachi et adiuuat digestionem
et cum oleum a flegmate mundificat ponit appe
titum et digestionem restituit Et simplex agna
cassiam in mastice et rasuris eburneis restringit
stomachum dumptus dumtaxat stomachi ex oleo de mas
tice digestionem cum et complexionem restringit dum
ptus mulcet approbo dictum rasis quod oleum de rosa
mixto addat lapidi aloes .3. i. garyophilorum ffoli
narde sandali rubei galange ana .3. i et cum tyriaca
in electu melanopiperis ana .3. i et cum fiat pul
uis fiant rotule iii libre coriandri redacte et addat
predictis gummis dumptus cuiet genera fructuum sic
pruna prona mespila amellana granata pinee Et
cuiet. oma lactimia et medulle et cerebella
et magnum gnadrupedu Et alia oma interiora
magnorum animalium gnadrupedu vt tamen possit
cerebella galline et gallinacei et cetera animalia
ptic animalia degentia a cibis agnatis pellicula
melior stomachi gallinacei inuenibile gustate habet
in stomachi hominis roborat Et sciat qd omnis
medicine et oma facientia abhominationem stomachi
diminuitur dumptus ceterum fetu et dentositatem
de his qui debilitat stomachum Et certe dum
dicatus magnum debilitat stomachum Digestio ego
de stomachi debilitate et passionibus eius roborat
dumptus vigilia moderata sedens debilitat sto
machum et qui dimissis cibariis Et dormitus laborios
debilitat stomachum cibo vero roborato mortis dum

Et hoc vidi per experientia dttame vomitu no labo
riosu & innatum et laudabile ex pre pregarem
dmpng ex debilitatibz stomachi siue frigida et
humida causa no desperate Et simile potiu aut
onab fomentone digestione stomachi ad hec
no completa stomachi debilitat dmpng stat
p mensis emessitab et negrij sollicitude sui de
hiis que magime stomachi debilitat Summe ui
tanda & repletio nausea et multiplicat fron
tosu et eosu medentio et simile eosu deformi
tab et mense prolongare et mala mastiare et
pessimis multiplicat hec tm oia digestione cor
rumpit et stomachi debilitat hec sufficiant
de conseruand sanitate stomachi Et cetera

Consequent diuisiu de sanitate et pte conseruand
diuisiu ergo p de cotidie rubarbari unpotiet ab
initio uespatoriu rose et lacte administrata in
hemo confortat choro debilitatiu Et similiter
electuariu de lacta et rosa Et simile confectio
rationis sinplicis et laudabilis ponta pdicta in
mine et similis in ecclesiis de cocturis uel assa
turis no ad carbonet sed in agna calida hec sui
melior & assatura Nam illa que fit ad carbonet
no euadet ab adustione uel siccitate minia
nisi custodia Obiectez tz assatura que sine
agna fit calida et humida et humorosa fit et ab
adustione secretaria unde passe et frons albe
epar magnificat Ad gm epar in delicijs
delectat ideo faciliu ea appetit et amicis
Et hmoi probatu & gm si anser uel gallina

frumbus sit dpingruata ramis eorū pingnis cant
et hymnis et delectabilis et ius eorū delectabilis
simus ffrumb vero et vinū passe si remedū d Jerimo
epar deopilat et roborat ⁊ erg gplexione rectificat
Et simlit pulm pm in modica agna decocti d ri
bo simpte epar roborat et roborat dumbus No
q ptest malorū granatorū dulcis et brauū
passaruū magnificat epar ⁊ d tantū cibus mala
replexione rectificat q remedio redire facit
Vinū et ria simplicia in substantia moderate simplicū
epar calefacit et deopilat et roborat et gsh
nat et cibus sanitas totū corpus in sanitate reh
nat dumodo sed debes q intermittere cibū sup
cibū sic indigestū et eorū ordinē cibus esse
ex cibis magis normis no solū epatis sz et ria
stomachi Et simlit potare subito agna frigida
d Jerimo et pg balneū corpus et exercitium quadrigis
pdūt ad infrigidatione pcedente epatis ⁊ ydropis
Et si agna frigida qui indigneret propter epatis
dfadmatione no retinat ea solū sz red aliqd
tale sūm et non infrigidet pcedente Nam
tractat dpetuose tū gluttiendo sz paulatim sic
gendo dumodo scias q omia destrosa epatis no
rent ex pte agna facit ad oppilatione Et
ex eorū summa ⁊ frumenti / no omē sz gluttimo
sed Et supposito q bene digerat in epate tan
sabit d mebris segnetibus oppilatione Et simlit
vinū dulce oppilat epar et deopilat calumone
huius autē causa ⁊ agna vinū dulce no gradatim
venit ad epar ex eo q epar multū delicat

rpm gna dnloc et propt facile rmb penetrationem
gna potus et gna calidu gnare no mora ea gna
tritate gna separat fex ab eo pmo genet ad expas cui
grossitudine gna ingrediat cui brab ez mistranab
paratus sint cui ample et bene in expatt substa
sint valde struct Cui gro ad expans generat no
morat gnalitate gna degradat pmo expellt
sptibile in venas structas voluntate sue pmit
tionis et remanet sedime propt quod astringit
ez d pulmone robrand cruent Nd ad pulmo
nu ne ingrediat brim dulce cui ea calatu et d bra
mentand mixt ex bid resplendis ex materiis
structe ad amplos aut d bra rotunde cui eam
immisit fere Et vadit ad ipm ellum cui sit cola
tu et transit ex materiis stat ad amplos ex
colatu bue alia Et bene strab ap medium in
gnibus e amaritudo gna fiat aptio et sptio
tab gnedu gna fiat confortatu et odor gnedus
substantie sptis prohibens a putrefactione sunt d
gnalitat hmoi medium expatt gnedentes e hmoi
sut regnantem stradob absentiu mixta sensa
tionis et similia Quab ap ancillant gnedentes
sunt expatt cui gn no sut vehemt calidi
et sunt aptum e cibu rhimis e bony et ex
hipo et ratione humana gnedentes sut expatt cui
effectate gne e in erb Et silr sptis cuditiue
et stalis ella d gn e maior amaritudo expatt
cui calido rogetur pactio effectate et depopula
tionis et amaritudinis et aliis sptionitatis et

ygit⁹ expar ſit ualidꝰ ſpes ordine adminiſtrationꝭ
rū melle et cibꝰ frigidas tempeſt⁹ Et her de
epate roſmarꝭ. De ſplene Conſignet de
ſplene dicendū Ad ſplen ꝑtinent duo ſcꝫ habere
habet⁹ enī ſplenē bene diſpoſitū et fortē ad
rndū frigidū ſanguīe groſſū et turbidū ex gro
roꝛpoꝭ nō ꝑt bene nutri Natalis ſui loco eſt
ſuo tractata Et ꝙ oppoſitū ſplenē expulit debil
ſanguīs groſſus et turbidꝰ manet d bonꝰ mo
nutrit ad roꝛ et ad reſta membra roꝛpoꝭ Q dicit qd
dr homine triſte et melancolicū Bene ergo ſple
hūtant dicentes de ſanitate ipius roſmarꝭ
Confortat enī roꝛpoꝭ ſplenē rū rebus bene nutri
entibus et deſopilantibꝰ ruginū ſui gallina ꝛor
ta rū modico brodio et ratonē pullinē et c
oulinē rū modico acēto rondele et lac pcut
rmiſtū rū modica zinzibra et chepe⁹ lac caꝓ
rū et ramelinū hꝫt enī ſplenē opilationē
aperit et enī ſanitate cuſtodit Et bīnū
rubeū ꝑ comeſtiones ſbatus Et ꝑdulcit omne
frigid ſtomachū ꝓdeſt ſplenē omnē tm ta
le reſtringit ſplenē et hym temꝑate diminui
ꝓximitat ſplenē ſignificat bona repletionē
roꝛpoꝭ et enī groſſones rotundū dbstinū et
m potu rū melle ſimꝑ ꝓdeſt ſplenē Corꝝ
repletionē ꝛetrahit Et bīnū medicꝰ ꝙ bibē
agnā dat bīnū ꝙ om ſtercꝰ rubeū faſt tama
rinde roborat et roſmarꝭ ſplenē Caueat enī
a groſſis et ſtrictoꝛ ſpecibꝰ ruginū ſui ꝓpꝛia
meſſula ſorbū rotunda et ſimila ſpecies

splenis constringit et arteriolas debilitat Came
at similiter a grossis rasuribus panis hominis calcis
ceruisie et pomellinis Et ab omi legumine Et
ab omi quod fit de lacte panis caseo et lacte a
recto Hec em omia epar et splenem ledunt
Et robora magna generat Et dicit dns albo
uel rubio quod splenem attenuat et opilationem
aperit et eius grossitiem subtiliat Et dicunt qd
ematurum q; sanitate splenis restituit vt gu
rat debili stomacho radix ambe dipteru montab
et hor in astrendendo et destrendo stomachu
hec suffocat de splene De intestinis

Diuersi quomodo intestina in sanitate re
stituto quod fit ex a fetibus et ab robusto mu
dantis et similiter ex ab humore destructo qui
ex putrefactione resistit uel ex repletione malicia
uel ex debilitate midde Nil hec humor
midde mundat expetit ferd naturale Nil
dabimo ergo Intestina a fetibus et humore de
structo ex potu agne mellito In primo ex
extinctione ferri ferueti pinguedo d primo
uel ex potu agne decoctione caudi Et ad
idem ualet brodium pinguis agni addita decoc
ti in bleta Et ad idem ualet brodium galli
anticq decocti ex polipodio et anisi dumodo
stet q; hora passet no extrahatur d primo comeste
q retro intestina confortat dumodo detur quod
ly ipsi decocto in potu lacte quia stet intestina
roborat et nutrit Debet ante sanitate sciri

intestinorum consumptionem curat ab omni ribo acuto
so acuto grosso et pestoso abstinebat a pane azimo
et a carnibz aialium magnorum domesticorum et silves
trium boum vaccarum hircorum et porcorum domesti
corum anserum anatum domesticorum et silvestrium et
ab interioribus aialium Et a pisibus grossis retentibz
et salsis Caseum et ab assatis et pistibus et car
nibus abstinebat a canibus ragas grossis grossis
musselis serbis et similibus dimittit abstinebat ab
omnibus generibus olerum preter aq a tota blita simplo
petrosilino et similibus talibz sicut sueta et cocta
ra in aliis ab esse Inflatio dimittit abstinebat
a generibus lactis Eorum que sunt de lacte Cu
rubita et cucumeres et retonia dimittit intestinis
dimittit mores amigdale humide et fabe
fresce humide et blitez legumina fresca humi
da nocet habentibz intestina debilia dimittit
mora rosse multum nocet intestinis Et sicut gra
nata acetosa crispetti ergo de cystibus in
testinorum abstinebat a predictis Et sciat q vento
sciatis retentio multum debilitat intestina e
gritz producit ad hydropesim et generat tenebro
sciatis vesice et valencia et vertigine dimittit
cyprum post nebu dimittit et sciat potus ag frigide
et bum plurimum nocet nebu dimittit nocet vesicis
nominato mirabili et similit potus dimittit moderatus
sciatis sup nebu multum debilitat intestina Ergo
aut aperientes q allicu rectu cu carnibz pinguibz
ede mitigat intestina et dat nos ad corpus remouet
ventositatis e inflationes tostum Comedet et
allica cuida sicut farmit gallice dolorz de sti

dumplus 3. simus de ligno aloes quolibet ord
potu simpta valet rotra frigiditate coxte et
ea confortat Nutgil adro lidet bestia stō lo
gra brine ytteruo rotra sopliditate mingēdi
dumplus comedit ranas bonias et herbas
frigidas et ribaria frigida et aqua frigida
bibit m Jerino multas ēstudines generant
m bestia Et sīp omia bestie aretē lidet best
ra serut Dicit galienus De duo
dunt ē mebra de facili lesione fistules et
in sustinet difficilē curat3 quad indiget
bono regime ne ribis et alus rebz gnedubz
sanitate reput3 am restodire impotis no
sidet Om sīp tīd bel sīp frigide actu
dumplus abstinere debet a ranibus bonim
et bouis alit a ranibz pross silnestribus
mediebz rotiod Colera end sno agnine
lidet ami Curat ab omibus generibz animi
m Gedet aligd aliqp Om sīp lapide ralidū
m stomcha and rofortat Nā sua zpa ralidata
te actuali rosumit hmditate sīp flua ami Est
ēm ang delict borne rorpis ēmictorū bonde
ad rpm stimt multe hmditates dumplg nbi
stipatis no repetunt habentibz and debile
mēt fructg frigide dtat3 ranibz aquet rast
te stimulus stomaci ne modico brodio Em
tet repet sīp omna gnā ozifera Bernard apet
Ena sidēt m sidē facta de rotio leonis and
rofortat Et similit sidēt d sidē facta de
rotio tauri Et forte rēm gnoudz aliorū

bile et spotile Et ergo bonu medicine et valo
re et fortitudine et debilitate odorifere et boni
sapor dumodo ramis debet a medicinis lapa
tinis et detractiuis hiditibus roborate et astri
ctiue et spatie ab alos et stamonea q̄ quibus
uentus e fortis d agendo orifera benaria Et ad
ramis debet a restrictiuis et spatie acutis et
pungitiuis ne ep erb emorroydes generare et
ante tempus debitu a matrice Tame laudo
q̄ generet hec ramis lapa cu albis but
tiribus emollitiuis emigno sue rassa fistula
brodia pinguia et pinguata borragine et blet
tario cu olio olivarū et brodiu raubu dū ad
balet domestico frumi siccati in puluere mensis
ista valet frictus humidi pinta gramia bene matu
ra et bne et simplia Dentus rostiparie roseum lic
dere patientes multu emorroydab tempe flegm
eoru Et ergo homo ante illud tempus generare
ne fetet in intestinis remaneat Quib q̄ extremi
tatib pedum conueniut patientibus emorroydab et
simlib extremitatib putrib Non cu permittit emor
roidab minis fluere dū cando interuione no potest
valere rasis et amidu et alia stiptiua delectabilia
pinta pira cotana no guida ante cibu ne batie
rostipent sz post et maxime tempore quo flumi
si timeamus de eoru flegm moderato dū de
balet stomacho rosaceu miptu cu agua fumaria
et maxime in estate Et ista applicato aliqu
stiptiuoru ab ep pinta rosaceu Mirobilanoru bi
litoru in aq fumaria et deinde expressu chor

mpstate ꝫ in hyeme fugat salma d multo o
bo roseu & applicat in semlo & ꝫ sufficat

De Jnfirmis Apponamꝰ hic de re
fume allor gne Dolorꝫ Jnfirmarꝫ pat sbet no
guda de pegrine curatiue ꝫ magne effectiue
Entanda sunt gne Jnfirmab debilitat & gne
materiaꝫ Dolorꝫ Jnfirmarꝫ multiplicat & gne
materiab ad Jnfirmab fleuꝫ facut & obtendꝫ
de hiis gne Jnfirmab roborat & materiab de
minuut & ab ad Jnfirmab fleuꝫ sic generat
Suffert igr de Jnfirmarꝫ Dolor ramicat a fu
mo aggete sibi & ꝛc a fumo oim metallorꝫ
& a fumo eorꝫ gmbꝫ alchimiste in eorꝫ subli
matoribꝫ vbi rosinarꝫ hic eꝫ minꝰ sꝫ
me debilitat & Jnfirmab dmodꝫ ramicat ab
acuto gnia minꝰ lesiu & ide fant acutosiab
citꝰ & diu oma acutosa dmodꝫ lar & ora
lactirinia nocet minꝰ & Jnfirmꝫ & ora ros
ab acutib Jnfirmab mollificat & assuetaꝫ
romestiois pomoꝝ grauat Dolorꝫ Jnfirmarꝫ
& minoꝝ & ide fit mellige de alijs fructib
vaporosꝫ fugat dmodꝫ allia & oma alia a
cruma nocet mebꝫ & Jnfirmꝫ dmodꝫ fruct
ap nasturtiu acutab magnie confortat & ab
hiis q sufferte sunt de Dolorib Jnfirmarꝫ
& ora viuda & ostreoꝝ forte qꝫ nebꝫ dmodat &
roty dmodcaty qꝫ nebꝫ & ide mellige de bal
mo Nam hec sic canst guad malia mdepta
fiunt ad mebꝫ & minoꝫ & modꝫ roty dmo
decaty & magnie bibi post nebꝫ sunt nebꝫ &

ꝯtandꝰ Est ꝯd ransa ꝯdigestionꝫ gñ ꝯ magꝑ
na ransa Dolorꝫ ꝑmitiuarꝫ Et ꝯtadꝫ est
ſonꝑnꝫ Dimong dñdrate poſt ſtimatate Est
ꝯd ransa ſtimate vndꝫ matꝰ ſtimatizate
ad ꝑmitiuaꝫ multiplicat Cibaria ante talꝫ hoꝝ
nꝫ debet ad alignate groſſor dtimati nꝰ
hñmoꝝ ꝙdatꝫ ꝛ ꝯb ſit apt⁹ flꝫ ad ꝑmitiuaꝫ
propt ſupbilitate Debet ergo ꝯd cibaria ꝯd
melancolica groſſa no gñda ꝑ tantꝫ ꝙ ranſit⁹
ꝯdigeſtio ſit ꝯd hñdꝛ⁹ ab ꝯb Et ꝓpt ꝯd
ransa cibaria ꝯd no debet ꝯd ꝑnꝫ ſalida
nꝰ vias aparatꝫ et hñdꝛ⁹ ꝛ ꝯb gñdat flux
ibilis fiat Vñ ꝑnꝫ fugida nꝰ ranſit ꝯdigeſ
tionꝫ Emtat ratonꝫ ſalſas et ꝙſtꝫ ſalſꝫ et
ſlate omia Digeſtioꝫ ꝛtrongnatia ꝛgnꝫ ſtnt
ratonꝫ bonitꝫ antiq et omia valde ꝛ ratonꝫ no
ꝯe ꝯmitꝫ antiq et ratonꝫ andiuꝫ ſtinſtꝛoꝝ
magnoꝝ antignoꝝ et ſſalis ſalſꝛꝝ Et propt
ꝯdꝫ ſtatoꝝ ꝯtad debet cibaria facta de
ꝙſſa azima et pane azimꝫ hꝫ ꝯd omia
digeſtioꝫ ſtrongnat vnde ſi rotunctuꝫ ran
ſant ꝯdigeſtione et magꝛ ſi ꝛtrogꝛuatuꝫ d
magna gnalitate Dicꝰ d talꝫ ſi ratonꝫ bo
nitꝫ ꝑfecte Digeꝛ⁹ ſatꝫ gñtꝫ ꝯb Cꝫ ſa
gñꝫ ꝙdatꝫ ꝛit landabilis gnalitatꝫ et groſſꝫ
ſubſtanꝰ Cibaꝛꝫ ꝛtinentꝫ ꝯb ſit ratonꝫ
bitulꝫ bñꝫ ad⁹ et ratonꝫ ꝛmotiuꝫ ꝛ hꝫoꝝ
ſñtꝫ ꝙſtꝫ no ꝛmitꝫ ꝛtinꝫ ſuſpectꝫ de
Dolorꝫ ꝑmitiuaꝫ Et ſi ſit ꝛtingat ꝙſtꝫ
ſtat⁹ bonꝫ ꝙſtꝫ ſtint ſit ꝙſtꝫ maxim lau
dabilis non beſtialis non ſñꝫ ſgnatꝫ vnde

prolongano mense. Ondstrab reboud et bmodi in
tade mensa et reprostrab nimia riora agibilia et
rome dere rebaria deffestrom reprimaria vel tard
gnalitatis vel ordims vel mode sparad de cruda
da sunt ab hiis gne sustinere sue de fructuarii
dolore Et ē notand qp assidentes boronis regimo
ris in agna salsa naturalis vel artificialiter
ē de rossnatibus sanitate fructuarii ro pa
tio ejusdē plectorio protest etc fieri boro ex
detrottione ramorum stradob et rosarum Et si
forsan fructuar sint fugide addat ebrietib in
dicta ratione Tnx omia sustinere de dolor
fructuarii solicitare debet ne eoru vent sit
rostipatio Et layons qp si sit bene gruda sufficiē
proma tm rusticu resolutione rom Et tm ras
stafistula Et rancidat a fugor extremorum modē
rato De membris generatoribus Dicam
tostigm de illis gne tosortat membra gendarob
Et gna gendarom membra ordinata sunt a natā
et ad actu gendarom gne tossint in fematis
gendarē et fabrū tarde Et ex hō qp actq rotus
rotumēti et missor Et zelib finali generatione
illa gne ad hoc fuat membra gendarom tosor
tat Et gna defectib rotundē Et gendande de
dm genent d principalibz membrē tm dicendum
in isto rato Sequm de isto gna de tosortatā
membrom principaliū supra dictū Notandū qp
actus rotq dicitatq modo et hora rotumētibz
Et de hiis gne maxime tosortat membra ge
neratoris Sunt sm quosdā mammille mulie
ris lactat et lac generat ex hoc lactatoris modo

abhorrent et idco debilit sunt m actu et mē
bra generationis debilitat Et no solu hoīm hūbili
tas ꝑ ētia verecundia et ānexio Intellectus
ad eos facit defectū ab actu coitus et quo
mēbra generationis debilitāt diuersas ꝑ
salutē multiplicat et ex hiis que debilitat mē
bra generationis in actu coitus et ētia frigiditas
flegmatis et defectus arteriarū et venarū
retro aures Ab hiis ergo coitus debet ꝑ
sanitate membrorū generationis desiderat Abstine
at ētia a gummis quorū vsus nocet detū coitus
cum nocent desiccando et gumma nocet
infrigidando et spiritū faciendo et qd strangulio
unde dragmis castis et dactylatis et bibitis no
cet Et ētia herba basilicomis Camphora ab
stinent coitus infrigidando et desiccando et sil
mlit semen ranium unde tale semen steriles pa
rit corrumpat ffoma Et similit vsus rosarū
debilitat coitū infrigidando et desiccando d
coitu etc et omne acetosū abstinent coitus etc
infrigidando gm ergo desiderat sanitate
membrorū generationis debz vti multiplicatis
ffoma et calore diatu et spū ventositatis hui
usmodi sunt necessaria in coitu Sēz mādra etc
ubertans calor mutans et ventositat expens
cum cibus Juuat ad actū coitus multiplicando ffo
ma et alia confortando calore et alia ventosita
te generando Et cibi sunt qui omnes huius
modi coitū Juuat et membra generationis co
fortat et confortant Et de immenso horū

sint medicine grida et grossi vbi dicamus ergo
de vobis meliores enim vbi sint carnes de pinguibus
masculi et carnes omnino et vitez et sepe absque
fructione carnis fugio magis grossi et roseo
tatione carnis et imbibendum mittendo eius
gma fugio de stirat de vel valet galline et
pulli columbini dimagnati et ypocras alaude et
ona sorbilia ypocras imbibizata cu cynamomo
et pipe et galanga et sale stomacho ona
prestu et caro prestu calida Et si fuzit alius
frigus resistit cu zinzibere et pipe et macis
piper et cynamomo et stimulibus Et vbi de pa
pus et naporis et vbus de caulibus et de bau
cis et ypocras de bauris postis bene decocta
et caro caro valet ad vel Et de vbis
grubus fit Imanetu sint crebella quando
mid et butiru et lac Et simul vbus grossi
de butiro cocto cu multa agua dulci fiat
sicut pulis et rizi cu lacte et caro cu lacte
omino Et dofant in stomach multi stomacho cru
da et grossa et capotta cardoni et mota ypo
cras cum dofortat membra firmat valde et reg
stub fortitudine facit stupe sperma grossa
forte fit desidiosi Et stitudo ex vbi gallo
diuat tomestione passu et bibit stupe cu lac
tero agne sine dessidio decoctus et multo
firmat dimittit repa frigata cu butiro do
mat rubea fiat et dessiccat in decoctione
et frigat stupe ea ona fuzit vbi comedens
d dofortat membroz generatiuus sunt ante
grida grossi dopleciones sint valde dyside

dcrantes tam ronſpiratione et roſortatione me
brozu generatiuoꝝ Et hꝰ rompunt lac arcroſu
et lac dulce et preſes aſſatꝰ ualide et melones
et citrulli cucumeres et cucurbite et ſpondyli
et oꝛa humida oma ita q lactuca et ſimil gor
tulace addunt ers m ſſpmate ſpus romatis
nocent Et albume oui et plurimu humecti
multiplicant ſperma Et arteria arabu et
medulle coꝛu et rancu ſtimulat roferut ers
dumbus tyriaca pim bene roſortat et ita
ratione arabu ſperma multiplicat De roſ
nacoꝝ rute et ſimilibꝰ Conſignet dicta
de roſmarino rute et myrtilloꝝ et mebroꝝ
ſpotiboꝝ tormi roꝛgis hꝰ cum roſmarꝰ balne
aciombus m agna ualida ſuani aut m balneo
acero mediocꝛi m mundificatoꝛe ronemeth Coꝛ
pus ante mundificatoꝛ fit m ſuam rute fricatoꝛ
et leni dmictione m oleo olmarin antiquo odoꝛ
ſuam m tempoꝛe hyemis vel m oleo roſarin
et violarin m tempoꝛe eſtatis Extra ſtrictis q
dmictio facta in balneo m melle deſſpmato
mundabilis mundificat a ſoꝛdicie et extrahit q
de ſub cute et de ſuperfluis humoꝛibus et po
ꝛoꝝ et pinne ſanat hoꝛ ide ſanat ſcabiem et
rubeu m fricatoꝛe ſpati aſſi hoꝛ cum calꝛe de
mſtrat et cute attemat dumbus ſtrab q multꝫ
moꝫ fictuarin roſortat roꝛpa ſtermatica Et tin
tatis ante balneu m agna ualida m hyeme et
m frigida m eſtate Et dꝛpsiue ſapientes q
fricate bꝛachia manuu et pedu m dꝰ et antro

rosnat vab a ronfractione dentis roe et ctra ne
abstondant Immatio in sale et aceo myrtis vob
roportat et ffalit plus prodest vb agna ralda
qz frigida Calcamentis structu ledit digitos pedu
Est vm ransa sinzostiomb digitoru pedu vnus
supra alu et osteotomb eoz ytem vt lutu
temporibus frigdt et mdt predebus ptectis ledt
retebu et dfrigidat q debilitat oculos et ra
dfillationb vene Et strab qz ludus salme a
babus manibus simul d alto prouecto boarthus
multat refert gm eoz tossnat samtate dumdq
strab qz feracio predu grande fit Primo stoma
cho eoz gramdine et utenerado cassitudine
et dulore remanet Et simlit fomentacio pt
dd et remm in agna roportatione sine odisse
one timore qz q cassitudine et longa utene
zatione remanet omnino

Capm septimum de Regtis Regiminis samtat
agpatis seyn feminco rc

Onsignat Drama de Regime samt mulieb
agpato Und rem ignatior appropata mulieb pu
ta Impzignatio pastinaca lactuca q gnt ma
mulatu ronfnatio et menstruoz emanatio
de gnbus bzeue Drama Et simo de Impzignatoe
Und vm gnde mulieb simplis sterilis et malefi
ate gnbus hoc capm no desunt Et alie gne no
sunt sterilis qz no de facili dpzignat Et mo
sunt sub labitudine samtat Simo ergo nos po
mus Regime talis mulieris antez dpzignat

blanc bizanum / mustij et stria / reperuñ ametu ametos
ysopy / z bdellu / mirr̃ ẽss et gariofili et rozdmum
Et vt sit ad bñ dirigt valida siptica sue materia
pessariorum mulierũ hydrõ materie frigida et hmida
duplex debet sciri p flegmbothomia sophenazu
Inhat mulieri ad impregnadũ primo quida gna ma
triũ mundificat Secundo gna facit matrẽ ad se
cus descendere et gno semẽ viri ad ea pfectu
descendit et attingit vtrũ e tamẽ p flegmbothoia
roborãs ẽ magis ẽ ramsa valida p frigida primo ẽ
ramsa frigida forte no competeret mulieri ppt rmsas
pditas duplicis ẽ primi et stupha sicca et rob
sipticis et restrictiua valida et ẽ stiptica roborãt
mulieribus habentibz matrices hmida et gñãtes
Similiter semen forte et zuben et tyriaca talibz
competunt Et dmodo matrẽ ẽ cleo de talio e
ex dominibus et similiter ẽ mellis albi Inter du
et mulieribz no bene fermẽ competens ossol
menta dempostrate impedientem retentionem gñ
antes sunt ella sal ẽ tranferitu pasta dragamini
amsi / amidi / fermentis semen viride dragi rasij
et rasuris et similia ẽ pomis et ẽ pes
sariis et unguentis dumodo sint ex testimo
rijs mirabile habet ẽpetare in faciendo pmi
tiũ fermẽ Et similiter matrices hpoc et roas
gutta cum Ex his ẽpt̃ vñ lumbricus ebozis
et sepiolos fiat primus quo mulier bta mane
et sero in brodio vitelli vel in decoctõe dragi
misse Inter du ante et pasco frigida repetunt
et mulieri efficax fermẽ ẽ Electuaria siropis
et balsamis Et quia ella sal nota sunt et ex
ingredientibz regimen medicinam transpo Regimen

fortes adherentia et cum omni mouent mutare mi-
bedine et cum anglicis elevari et barba cum balbute
re et tunc mittat alter spina oppositu ore maturus
delatando bene cum alter parcumpar. & tanta delata
tione me ingredat ante septios & no e bonu habez
applicat sinu desiderii ante mulieri sino simul bel
mulier parui ante Et in semine emissio duo ad
herent mulieri forte me sp figura q mulieri rima
sint elevata parumpe Ver bn stand destendat
& adherent bene videat amictu mulieri getand
et q pode ore maturi genestui mulieri parente
parui elevati capit et demesso dorso Et tunc
destendat Et mulier remaneat hore ista bna spi
na constructi padibus et retento anglicis Et si
dormiert post illud cort mulieri ad retroprione
si contingat iram rodere sit ad deptu lati dimidij
strati q suffumigare cu aromatibus calide stupe
e de his que pparet matre ad retinendu Et
no debet talia aromata calida bom odoz ante
retroprione genitari odorari desiz p naret gna
predicat impregnatione cu erit ea moty matri
ad spinosa & q impregnatoriz rompetit odoz
eoru desiz p naret et no p mfrig qz ex hoc pt
ort aberrus Na matr et fetu mouet ad rete
sup rore aromatic applicat praciibus dimidij
dico q mulieri desiderat impregnad & est fenda
ramie debet a strelizantibz & retroprionem
mundificantibus Mulieri egri volenti rodere no
rondat ob de rorde rerum net stru portet mat
re capina Ver lapide vocatu gagatte impedit
em retroprione Item ramat a rodnestrone granoru

valet Et simile lagris dicunt de urina mulie
Ite post menstrua lauet mulier pudenda cū uino
primo rubeo et pg suffumiget cū uino decoctionis
nepte et supponat sibi basilicone et mentam
maiore & concipiet si deus voluerit Item fomen
tatio ex decoctione rose maioni multū dessicat
ad conceptionem Ite alleuiat humidā frigidā decoctio
cū oleo roseo gnoscit cum agnoscitur cōsumatur
suppositio & mirabile ad impregnadū dimittit
semigratu tritu cū adipe anseris suppositū multū
iuuat dimittit mustū cū oleo roseo dessiccatus
suppositus multū confortat matricē ad concipiendū
Item dimittit tritus cū sepis membra cū suco
satirionis et syncastra pulius uulue leporis fa
cit eni bt sterilis concipiat Et sic patet regimē
mulieris ante impregnationē De regimine
pregnatē Nunc restat pōere regimē mulie
ris pregnatē Sunt eni quedā appata mulieri
pregnanti que hec breuit sunt apponenda debet
eni mulier pregnas oīa euitare que abortum
possint inducere & sciatis in principio pregnatōis
tunc eni femina in matrice est sicut fructus in arbore
que ex leui ramis cadit ab arbore Et simile
in fine impregnationis ante tempus partus puta
in septimo uel octauo mensis Tunc eni femina e
in matrice sicut fructus grauis maturus in arbore q
ab arbore ex leui motu descendit & femina habet
illo ex ramis leui effluit abortum Oportet ergo
ea mulier pregnas euitet motum subitum saltū
percussionē rasum et coitū ppter repletionē abi

et nea et tastura et timore appe. dmodi emitad
debet balneu nisi ad gmunitate ptis Et ecia oia
mdicamia tussim iam tussis fortis ranfa aboris
Et simile intelligat de sternutatore dmodrata
Bom regimen vt sollicitet ne reg rap fiat ex
matem dmodi emitare debet medicinab lapa
tinab et p ptes inferiores et superiores Et si ne
cessitas rogat ad earu usum fiat hoc in tan
tela et sint medicine leues et bendicte dmodi
preparet hec bentris lenitione cu cibis leni
entibz cgnis sint brodia pulmenta et puleta de
borragimbus et blete cu foliis violarii et ona
sorbilia et rassafestula cu diligentia spue et
agna quoad ventrem lapatmoniu Nam lenitio
ventris et prechatibz multis dmodi emi
tare debet balneu Balneu enim facit abortiu
dicit dns quod inbriagado Tertio fumando
fetu mouet ad actu fragilis dmodi emitare
debet stenbothomia et spatis de sopheris ni
si rasa magne necessitatis Et hoc ingredi
mica cognitionis Et scias q ginis fetus maior
et tantu stenbothomia debet dmodi emi
tare debet dimetra menstrua pnoranea
et ptis facilitatia dmodi emitad debet sitis
fame repletione nausiatima frigus singultus
et calore dmoderata et bentr anstrale Et
simile borale post anstrale dmodi bom est
q pregnans utat gmbosis electuariis roborati
tibus embrione quoniam bene et dgenerazuten dm

plus oportet q̄ debeamus studiū ferre in stomachū
repārū prignantiū quare oportet vt reportent ad sto
machū cāsū in reperitoriū et Zuccara rosarum
in xilobalo et mastice et electuariū facti cū
Zuccara plurima et speciebus aromaticis magis
nō q̄ multa caliditas et emplastrū stomaticū cali
facientibus et aromaticis dumtāxat debet prignas
debeamus euitare pigritia et debemus subtilia
et potū agne et ferē contenta potū bīm odoriferū
primi substilis panis frixi ante oportet nos
defecare stomachū prignatē cū appetitu eius
q̄ valde roborato Et quo ad hoc decoctio anisi
et polipodij clarificata cū Zuccara rosarū q̄
doloribus mundificando Nā humores euacuat
et appetitū reficiat et exoptat digerendo
prigilando a crasso ferro et acuto Et si forsan
appetat assetus humidus sicut carbones dumtāxat
exterius temperatus q̄ de doloribus Cibaria autē
debet de facilis digestionis boni nutrimenti et
multi indigest cum propē ē et propē ferum
dumtāxat post cibū comedat prignatibus comeda
ritoma assata et ipē fricta Et similiter pensta lig
ni aloes nucis et assadura comestio et fricatio
manuū et pedum lauor Et similiter poma gra
ta pigritia cibum cū repetunt Et similiter comandum
rondeau Et scias q̄ [illegible] mina cito mouet
et bolus aperientes q̄ de hiis quę sedat nausea
cibū dumtāxat q̄ quibus minim torrefacte decocto
affusi et organi ipsi pectus equales et pastores et
duę tricia fricta comedere ęs cū et spalatę ipsi

propter consumptionem humoris tatu. Et strab quado
mulier pregnans indiget mundificatiuis propter dnm
dicta matricis et pm adiacentium melius e q
mundificato illa fiat a quarto mense vsqz ad
septimum Et fiat e suppocta a pte inferiori
q e administrata e pte superiori De
retentione apprehensionis et
Mulieris
ante approximate partui competit et debitum
et balneu et coitus et mestrua generantia et
cetera quorum facilitantia que septa sunt a
parietibus quasi ad munita Sunt aute quedam
parata facilitantia a potestate que de mense
de manibus retentis de manu sinistra et sufficiunt
gracie cum lingula asini vel equi vel ouis
pestis salute Et similit vocalibus suffumigia nu
tropa de cetera Et strab q mulieres hmoi
proprietatem quibus cu munito in facilitando
partu duplum sufficiunt quare multa
competent et sufficiunt galbano et
boreo bdellio cu mirra et fellis bubalini
duplum ad idem valet sulphur vitrum et
stiplon sperme et fimi columbini hec cum sufficiunt
ta partu facilitat et simile asa fetida et
castoreum in potu simpta facilitat potest duplum
simere in potu cymamomi de bonis baldc Et stat
de vestro folium altere in aqua et melle si summa
in potu de ide valet Emplastra ante partu facili
tantia sunt hec cymamomum rassabugina boracis
rassaffetide mirre aristologia rotunda rosarum
sanum armoniacum thus rubea asa storax et castor
reu Ex hiis ante partu fiere suffumigationes salubres

et testamenta et scha dimplo bonū vinū q odorifer rosē
tet mulieribus ptim appropinquā et subtilē dicta
dimplum strab q lana submersa d succo fructē et suppo
sita ptim facilitat Ecia strab q vulame arestolo
gia straphe sagua et centumē astrinq suppo ptū
facilitat Et simlē fel tauroīm dimplig aothem
sta porta cū agua calida emplastrū supi umbilicū
et renū et statim fetū educit Ecia mentha bibi
ta cū agua mulieb ptū facilitat Ecia pimpinella
tusta et suppo ta statim fetū educit dimplig rame
ntum q pinea nō sunt d domo mulieris ptinent
dd idem valet Suffumigo facta de rozmbus et
bngembus rapacium dimplus bngula mulis porta
ta sub ramisca pactum facilitat Multa alia sī
pactum facilitantia que ad pntē omittūtur propo
ter brēitatē Et ḡma hūt loca in regnīne circa

De regnīne empo. Nūc restat pone
regnīne mulieris empo Rosa ad ppe vel pl dict
Cerevisiū vgr q post pactū dmidiat rompentur
ribi suptilis bom mitmeti et multi et dolorib
orgi stomi sunt aq rasinis laudabilius et ona
sozbilia et bmū suptilis odorifer nō nimis for
te nō turbidū dictū ante debet mulier empe
a omia genia fontium et olei frigidoīm hyppu
nimi et arsenicum Et sūmopē caueat a frige
dibatē rontunis et spalti Rosa ad trib dieb da
reat vgr rontinue in lecto recepta cerebris
tame pacis recoptis et cleriatē Comedat supa
et pacis mbiē Noy balneū Rosa ad quatuor
vel quīq dies Transact ante quatuor vel quīq
diebus balneetur bis vel ter in septimana

Et gnato magt appropinquat ad ppe vel pl dc
tanto protest vn grossor dicta et in sanitate cosue
ta Interdum ante fient sanguis emittendo dm dlatt
post partu etc quo contingt mulier periculosa
hmt ante accidentia obmandd e rd ligatore bra
chiorum dolorosa et in apposicoe ventosarum magnarz
ad mamillas sine scarificatore et in appositione
pannoru infusoru in aceto sup ventre e suppo
sitor roborantium stypticorum ponta festorum balaus
tiarum et karabe et similium Et de illis quib
mest ppetrab in hor ss q dict e sufficio stre
ctos portus in lana et suffredd in ropa emb
dumplus tempe tribuere cosuevit mamillarum
dolor et apostema propter magna lacte copu
bevantia hora ante missa e lactatio p mulier
dicit vel tale em lac dormientib e lactationi
infantis Et ad idem valet epithimatio mamillarz
rd agua de rosis fabarum et orobi et rosarum
Et gnia hor impedit regimen matis tripso
dumplus stat q tunc mamilla in tanto ma
emb dcl stimali contacto habet ppetate e lac
tis minoratoe dumplus stat q epithimatio
mamillarum rd agua de rosis ante e de
bis que lac mdiat Interdum etc pg vastid
no mdefrat mulier ss retinet sanguis cor
rupti qm debitet emanare et ep hmt
expectandu gendore valde malu ponta febrib
et apostemata et dolor matis Et stranuta
e tale mulieri Inmatina dumplus suffumigatio
rd capitib albarum salitarum aut rd unguila eqm
aut asini valet ad idem Et ad bibendu frat ptis

botthoma sep hene valet em ad menstrua ponora
da et prohibet apostemata admentu et repleto
nominetu Et flambothoma bene curatur per
plicib de foetor melior Et si contingat emp hor
tempa februarii agna ordei confert et et no zeti
met menstrua et granata ordina Et gna pbe
empand et plurimu sitit et menstruoru zetetud
ni fit curatio nim flambothoma sephene pt ima
mentu ni da dmplus strab ep talibus mulieribz
medu mfert pentacs casu et tum eis oppetit
in potu Spamarde et reliqua de ssplinetia tactos
tates dmplus eis competit origanu serapinu et
mastic cum equalitate dmplus medu talibus
mulieribus contingat dolor maturs Et cura eius
de sedere in agua calida detractionib amicti et ramo
mille et dmgere loca maturs cu oleo violato
calido tepido Et si forsan in loco matis rotingat
vlcera curadu cu unguento albor ass et stibz
unguentis conmunitibus vlceribus sinosa membra
nanosa hec sufficiat de flegmate empt

De flegmate tactante Nunc restat dicend
aligna cura de tactante flegmate Ez ante
dicenq tactante conditionet gnaliu dna sumit
ep parte etatis Debet em eius etas esse adu
tatis et replemti Et a etate sumitur a xxb
anno usq ad xxxb. hor em tempe tac debet
ee perfectus sicut et torus corpob membra d
gnibus tac habet exordiu a tenuia ad ignobi
mit ep pte habitudinis et sagnis debet eis
ee bon corpis et rotudi hoc forte ep pte mag
nu et ampli et debet ee honorab mansuetor
et dnos ratis et magnanim serenand et mudi

habitudinis mitis mater et propinquior terra
rondero summitas et parte mamillaris oportet
rubi mamillas de magnas deteri et fluidas nec
debet de extranee magnitudinis nec lapsi et mol
lis sz debet de medie nec mollius et duriores
Et extremitates papillaris mamillaris no debet
de minus pne ne infantis a cibo repressionis la
bore Et aurora rondiora summitas et parte morb
ipius debet esse de honesto mori et laudabilius
que tarde parcat ab anime acide libz puta
rea tristicia timore et similibus Omna enim cor
rumpit lacte completione Unde prohibeo
e ne frolida lactet Malicia enim mortis celerius ad
hoc adducit ea et infantis parua habeat sbi
luitudine et et parua blandia dimplus no
de debet luxuriosa et ebriosa nec precipitata
her enim lacte corrumpit completione Cauda eo
dorso summitas a substantia qualitate et quanti
tate lacte debet esse de substantia mediocris
no nimis spissa nec nimis grossa et rarefacta
nec ondosa pro nec pusillanimosum Sub quida
substantia capitis intelligendo ea quia sine
brigne Nam si fuerit e subtile et si no e gros
sum et spissum Et sinas q lac temperate substa
habet inter rarefactas et agregas equales Et per
eas capitis in hu dimpulla ponit et parua mor
de super ipm procedit et digesto permittit po
her enim stat agglutinate ipius et rarefactate quanti
tas que debent esse equales in lacte dimplus
quantitas lacte debet de suffire ad infantis nutrias

dmplus roloz lacte debet attrahi albedinem et sa
poz dulcedinem Non em in lacte debet de amaro
tudo salsedo nec acredo nec roloz brevis dmplus
mulie no debet de sommissa Nec gravis sopem
Nam propter hoc mulie multes dmittunt defectes
fame defectu et vesp lactando sufficienciam ob
dormientes sine cib dmplus mulieb tos debeadd e
p hac mulieb no sit antiqua nec diuma febris
pmgina Et equitis Quozu medicu bel medicu
dmedio ab hora partus Et sit partus natu
ralis et masculus e sit mulier que abortu non
fecerunt dmplus considerandu p mulie sit replete
cum ppozcionalib infante que debet mitaui
et satis si infans sit magna latitudine tempate
replegionis bel probe Quod si infans fuerit co
laricus sit no e malu p mulie sit flegmatica
bel p cib tho sit debilitas ad flegmatica
dimig cib e p predicta p thegime melig replete
cum hac sicut debet ee p rotundia et non
p simplicia Et si forsan lac mulie fuerit grossu
et male odoris melius e. ut no det mal pgp
mulieb fuerit e d aere nova fuerit Et si fue
rit habemat calore no debito aligno modo
primo dmplus si lac fuerit grossum grudent e
ore subtiliabtibus puta opponitis Secundo ad de
rotundis ozigatis montanis ysopis capithimi et illud
dmplus in cibis cum stat recto et stat oppositio
moderato Et si forsan mulier fuerit valide com
plexionis dabimig ei d potu oximel simplex ad
huc subtile sit sine separatio Et si forsan lac mulie

fructus subtilius q̃ oporteat designat ab ꝯpatiens
et nobis vtat⁹ ingressu debitus sagine et proprat⁹
et vt dñs dormiat et vtat⁹ bono dulci grosso
nō fructu quod prohibeat⁹ Iuuabit et rotundet q̃
d mamillas mittet d minima carne cum bibenda
et q̃ rotundet caro d mamillis recundo hunc aut
antidotū Remedia⁹ ꝯ dosi eius q̃ quanto se
mitemeti et dentio cū petro salino et vngula
et similibz et emplastro mamillis et q̃ petor ap
posito ꝯ diminuet aretto aut lentibz coctis da
reto aut fabis aut luto absoluto nō aretto et
q̃ potus sit salsus et domesticus mittet Et ad ul
mustellagio pessulij cū pithimata nō aretto dumos
straß q̃ tuta et optimū garuofilatū cū pithimā
ta et decimb simplā lac mundat Et similit cū pi
thima cū armoniaco et aretto vel cū armoni
aco et bono Et ad ulc cū habet cū pithima cū
radice ranūculi dumosi fiat linimentū cū mustel
lagine fenugreci lacte et litargiro et olio cō
sato dumosi straß q̃ rame marino et flemiat
rentibz et cū pithimatis habet q̃ptatē in esto
et forte mixtum simplicij Et similit si linimentū
rasuratione lacte d mamillis linient nō olio de
menta et de viola absinthio et hyor nō mamil
las nō replētes desinat ad frigidū Et si ad calidū
q̃ sate potest lacte destrem cū pithimat⁹ mamil
le nō mustellagimbus frigidis et olio frigidis
et simat frigidū note Et straß q̃ dorem linī
nō olio Rosato nō rigmassato et calefacto linitū
sup mamillas d de resolutibz rasuratione

ralida Et ꝯ prohibentibꝫ rasp̃asione fricida ꝯ
ꝑpthimato in agna decoctione semuli ꝙ balsamite
et anete et fenugreci et similiter Et simili ꝑpthima
ꝯ olio de lilio et nasturcio et camomilla ꝙ frosto
valet ad idem Et gna hor ingrad̃ frigide rmati
transito Item dand ante multe no habet lac sufficiens
et grati ꝙ ꝯ mulcto infante Ego ranfa potest
et gemmea mulcere vel malicia repletionis in
toto corpe vel mamillis ralida et fricida vel debi
litab attractiue mamillaꝝ Cand si gemmea mul
cere ſit ranfa mulcedinat̃ Item facto ꝯ oxeo et
frofino et leguminibꝫ Item fructibꝫ crudis ꝙ pabo
et rubis ꝑmitt̃ ſint stadiat̃ femula ꝙ ſeme cog
et anetu et nigella Cand autem dicunt ꝙ ro
madre obſtruat omn et rapiu in lacte quod
ꝫ rotundat̃ valde ꝙ Inflatiuu propt hor ꝙ d
ꝫ ꝯſtrict de ſimilitudine dur propt ꝑfrigerat
gne d ꝫ d duplus stat ꝙ .3. i. dat̃ tiberio
ꝫ ſtrutu in agna bede rotundat̃ ſiropa multe
ordinis valet ad lacte multiplicandꝫ Et simili
clipeatura rapiu ꝑ ſtin ſalſatoꝝ valet ad id
ſupe ꝑbata ꝙ fiat clipeatura d agn anete dupleg
ad id valet buttiu et ſſaminu ꝙ valet detor
to ſtaphan in buio duplus mamille bnis dur
re ſtrutu turdoꝝ ꝫ lacte aſtne ꝙ olio mor
rinplaſt ꝙ lac generabit̃ Et ſic frictꝰ mamillas
blande mambus lac multiplicat Et ſic mamil
las ſudat̃ habundanter valet multꝫ oxeo et
ſinapi ꝙ ſimilibꝫ detinentibꝫ ad frigidu tare
Et ſi ꝫ ſudat̃ d nata frigꝫ ſit ꝫ multus

subtilis ad caliditate ꝺ retinaut Et ad hoc roborat
sermo Galieni et hippocrat Galieni Tria sunt ab qꝫ ap
propriato ventri sed sub mammilis absq; stanchita
tis et multa repressione augmentat mammarum
caliditate et attrahit matria lacte ad mammillas
Et si forsa nothing retrefiat odore lacte ꝛc vo qꝫ
sit odoris mali dabimꝰ d pobn bnm bom odore
et similis nutrimꝰ cu rebus boni saporis et debi
tabilis odore Et tertio debet nullo ꝛa qne sanguis
menstruus et lacte odore corrumpat et pue
ris minime generatiue debet igit ꝛ nutare cor
tu generatiu potest et ebuctare et sanctatem
naturalem et regimen ꝛ balneu d moderato
Et similis ꝛa tristicia vigilia et gelida aerumi
nis et humiditis omia que sanguine corrumpunt
et roseum et malos humores generant Tercio
ante mammillarum magnitudo habeat proportio
et ratiu magnitudo debita preuari sufficiat
habiti potest ex supdictis rationis de regulis
regiminis sanitatis ꝛc pte habitudinis et
roseatis matris de matre ante ros
natas et debita mensuraꝝ generatis gna
liter patet ꝛc dicte sufficiens d isto tali propter
dolo cruciatus pertransire Secundo igit ap me
stua terminata in genitalitate et generatiue ꝛ
in tempore suo conuenienti sibi requisitudine natu
rali in eis sparsis sit ramis sanitatis melius
et undiquaqꝫ corporis earu ab omi normi
tate d genitalitate et generatiue ꝛ facultas apta ad
generare castitate et pudicitia desiderij Et

menstrua regnalib menstruor d' vt menstrue mulieris in omi mense vsq ad vltim dies Et d' diligenter notandu q menstrua naturalia fluunt in regnalibus limitate semel Et si fluunt plus vel minus no d' ex toto sm naturam In quibusq autem fluunt d' prima quadra punta d' gmellis Et gmbusq in secunda punta d' gmellis et gmbusq in tertia punta d' gmellis et gmbusq in quarta punta signorum Et incipiunt menstrua fluere d' mulieribus comunit post decimu quartu ann gmbusq ciclus gmbusq tandem sm Substantie complexionis et habitudis et status regionis et status Et comunit durant vsq ad quinquagesimu ann Et in gmbusq non durat ultra tricesimu quintu Et d' gmbusq sclis vsq ad quadragesimu quintu ann Cause ad eas mulieres sunt ista malis complexionate q no ptit vsq ad quinquagesimu ann pmittit Et in talibus menstrua naturalia ciclis de facili cessare incipiunt Causando autem menstrua alteratiua a dispositis ppa naturali sicut causa debilitatis mulieris et per alteratiuos formis et quantitatis corruptionis et multiplicatiuos aborsus et debilitatis fetus Vbi tu q[ae]rit sibi rubea debet medicus q menstrua no alterent a dispositis ppa naturali Cause autem sic dispositiuo no menstruor malis et ppa sue ex colore et substantia eor Et omnes d' sm Substantie complexionis habitudinis regionis status et regiminis et ejus pt experimenta Dicti punta bide do colore et substantia menstruor et omnes mulieru In complexione status habitu et de aliis

Et gna hor no xtinct ad pns opus transfo
ffunt ante ad pns stat. q si mestna altrad
a dispositoe ppa naturali sint talis alteratis ut
et mala dispositoe termi del matie sut causa
norminu tom supradictoz Et ideo dicendu est
m ppa naturali dispositoe cossimando si fuerint
del reducendo si no futur quod quomodo fiat pt
sufficiet hoc pt et sic dicit caplus sumpte et
industrie hoiis pmo et habitudinis et
et hiis que supiis melior capto dicta sut de
hiis que mat nre reformat In hoc regit fini
mino regimie sanitatis aggrat sexui femineo
Et q gnis sexualis pt hmoi tractatus

Tercia pars Capitu primu de regimi

sumpte et pte eius primo de rebus non naturalibus

On debet esse terra omis habitaco aliqui
humosa nec stercosa nec fetens nec humosa
nec sue gna lapides metalli sit spinosa
nec subterranea nec aluminosa nec de gna sut
del fructi mortifori radicia nec malos herbis
aut arboribus fermidata sz bonis puta omnib
salubribus arbor pmi et similibz amenabilibus
nocis rozeribus Sunt aut gnes plantes que
multu denocabiles nobis sut expedit docet
de arbor pmi et de aliis multis arboribus
vt pesso et pozmilo arbore sambuco et simi
Terra aut fermidata hiis arboribz no sut
bone habitatoiis Et simili nocibilis de her
bis Sunt aut gnes herbose herbe ghes t
ria fermidata no de ordinem habitatoiis vt

d illeborub ẽ ſula ſolatu montale et ſimba Et
p oppoſtu fimbata bom̃ herbis et odoriferis
d rom̃inu habitacion̄ nr̃e dumꝫ no debet
ee terra ramenoſa nec motes nebuſa nec ni-
mis montoſa Et terra melior habitacionis
debet ee deſtocta et rab ouete et ſpfetbe
Na illi dno vent ſue magt ꝑmanentes
ante alias habitacionis unde et d maſtabz
bonis d fenestrab ee ſeptentionalib et ouesta
lib no meridionalib nec occidentalib Et hoc
dim d regulares Et nisi ex tonitr p actus
venti ſeptentionale detrore ee meridionali
poſſibile em d p vent transfert p aliqua ſe
ſeptentionis nimbis corrupta vel aduſtam vel
nimboſa vel tuboſa vel corrupta alio modo
corrumpens ſup dictoꝝ d ſo vent ſeptentionalib
est d puris et mg eligibilis Et ſimiliter
melius de parte ouente Bom d egit mod
p actus fenestrab habitabilis terre ſm ſperta
rula ee a ẽte meridiei vel occidente cum
regulares retrahem ſit eligibilis hermitag
gnoꝝ agnasu dulou rivulu multitu et
mudaru gnis in hyeme ecto mſeguidine d
estate ecto caliſunt et ſimilis pratoꝝ bredu
no bumbicatoꝝ multe arboribz d reb remedia
habitatom et aditoꝝ debens ꝓpinquitas
ante marin fac terra habitabilis ee multe
hinderitate unde talib terra d multis animatoꝝ
ꝑ d ẽtibz ſeptentionalibus talib ꝓpinquitas d ha
bitatiom rom̃inez Nam ex hoc terra fit

trmpata m actiuis qualitatibz. Nisi em ert mare propinquius nimis determinaret ad fugiendu propter sibi distantia a capitibus eoz. Nec ert magnus calefactus in humido eo q illa terra determinat ad siccu plus alius terris habitabilibus unde eo ma re propinquitate no tanta expressit in humido sicut in partibus meridiei unde maris propinquitas in partibus meridiei nimis habitationem grauabit Nam ex hoc terra fit calidior effert et humidior q oportet et disponas corpora ad egritudines putridas Similis propinquitas maris ex parte occidentis terra habitabile humidiore facit q ex parte orientis et ideo magis detrimentabilis in sanitate regimine q in partibus occidentis In partibz enim occidentis non tanta humiditas in aere ostendit eo maris vicinitate sicut bene sicut in partibus aliis phie Et similit in partibz occidentalibus q occidentalibus eoz qui non sunt nimis septentrionales detrimentabilis q maris propinquitas Et propinquitas ad q aquas dulces elevatas resolutas qui in estate cito calefiunt q hui nimis infrigidantur q eligibiliores de aq

Et non solu radit electro nitra habitabile sz in aqua potabili qua plurimi modi bibunt in regione sanitate fuita bibendo bal neando q d cade ribaria degnoscit do debeng igit cosiderari q aque origo sit in terra laudabili no fetida nec minerali amplius stando q no sint aque stantes eligendo sed laudabiles puteales stagnales sz fontales et riuzetes q fluuiales

vel lutosa lutu liberu no fetidu no corrupto et
sint remotu ad arcte vel septentrione et ppe
ad o[rie]ntem estiu dgnt ante remotu ad meridie
et ad dentu male sint Et ia agne eligibiliores
sut cu multu distat a dnorio originis Et de
bent ee sbi. et ventis destructi Et dnt ee sa
pone quasi ombres ep gmbz vinu paruu tolleat
gne rito taliu et infrigidet lotus clausi et
spotelis d gmbus post morsu paruu vel michi
resistet Notandu etiam ep ponds et ep admna
tibus exponet ad cognoscendu agne bontatu
dgnat cu gne et lenior Et d voluntez et melior
Et stet vel sl d agnt duo padri cuius pedes
maledicti et post seruati fuerut et deinde sede
rent gna agna cu padrib fuerut lenior et
melior Czz sl fossa no possiu dnosci agnas
lenes subtilis et clausas sz sut turbide et grosse
detorto et sublimato cas subtiliat et retinet
Na grossitu ag propt fugg inspissatu vel propt
admixtione pui thestinu sb ag ppt cauu subtilitu
et agne spissitudine desede no valentu ep de
rectione rectu ep eo q p detortione et sublima
tione agna subtiliat et rarefit p fugere a
motione et ex tre q simitg ab ag desede no
potenat propt agne spissitudine et cauu pmanere
propt gna erat dotectis agna studere et ad
fundu descendere p ag detortione ad destructu ha
bilitat ep eo q ag fit tenuor et ad studendu
aptior d ag i pua no ges lotu detorto seu
sublimatu sed fit pua d sed p pua admixtio

pm̃ terrestrem q̃ qualitate pz̃ p̃mat̃ frigore d̃ssf
santes fiunt aut stolide medioru/ h̃ fiunt aqua p̃ detr
tione ingressiui ꝛc ꝛo q̃ subtilie resolut̃ et evaporat
et resedm̃ ingressiua unde apparet q̃ agne plmi
alit subtiliores sunt no plmialibus Et sic q̃d
remanet post detrctione erit grossius Nob q̃t
dicim̃ q̃ dei ipi supponit agne p̃mat̃ d̃ba
et qualitate Esse oportet q̃ homogenea sit illud
q̃d resolutiu et q̃d remanet cu tota aqua fiat
homogenea ante detrctione Et ante una pz̃ ena
porat et alia remanat continget ꝛc q̃ hor q̃ una
pz̃ agne d̃ ab igne uel sole magis passa q̃ alia
Et causa d̃ quare una pz̃ magis passa e ab q̃
ne uel sole d̃ augmentat ad agend Et sic pz
q̃ eoꝝ augmentato no habet hom d̃ aqua p̃mea
et homogenea unde puto q̃ aqua plmialis sic ge
nat̃ ab aqua p̃mea et homogenea no erit subti
lior q̃ aqua a qua elevatur q̃atum d̃ de q̃ sole
unde bene dicit d̃ q̃ tempore evaporationis est sub
tilior ꝛo q̃ subtiliata e a calido ꝛz̃ postq̃ infa
gitata et impressata e d̃ igne subtili et forte
ing subtilis ꝛo q̃ magis patit a frigido propt
subtilitate acuitatis q̃a augmentat a calido ele
nante Et nota q̃ agne plmialis regulariu
sut subtiliores ꝛo ꝛo q̃ no elevat̃ ab aqua pure
ꝛz̃ propt eaꝝ subtilitate q̃ne pure factibiles sut
magis unde ꝑ dubitam̃ de earu puretatibus
laudo q̃ detrogniam eas na detrctio obviat pure
factiom Et ante q̃ augmat de aqua no pomea
in substa q̃ admixtione p̃m terrestrem sic no ꝛz̃
eoꝝ augmenta ꝛo q̃ ꝛz̃ terrestrem pz̃ detrctionem no remanet

Et ꝑnb tempꝰ et ꝑ cad sepe ob ablnat. Et
si hor no sufficit ꝑ basi bibat struti ozimi. Ego
gmd. ebrio confert et stomacho femine Et si forsd
aligmb femine post exercicia a potu abstinere no
potest bibat vinu ꝑ agna calida temperatu dum
almb sitiu hns mendosa agna quo gtando no
bibat ꝙ paulatim sugendo Et sic gmd mu
dosa ꝺpeditꝫ sitiꝫ debet ꝙ sue dormire et
sitiu tollerare nam sedat ꝺ eo ꝙ hnor ad
faciendꝫ digeritꝫ et corrugitꝫ Ex ꝑ digestio
impedit. ꝓpter potu ꝺbet sitiꝫ mendosa
Nam hnor sitiu faciendꝫ no corrugitꝫ ꝑ digeritꝫ
Dmpnus strab ꝙ bibere multa agna frigidam
no competit In regimine sanitatis ꝙ si forsd
sit necessarium sit post suffitꝫ remissionꝫ
agna tepida nam stam facit ꝙ calida stomachu
debilitat ꝙ tepo sumpta stomachu sanat et
bonu sapat dmpnus strab ꝙ agna frigida bo
fortat omes debiles in sub oppressionibus qꝫ
sunt ꝑ ignalitatem ꝺ digestiua attractiua
retentiua et expulsiua et ꝺficit habitibꝫ carita
tiu et mesti ignitꝫ mistus sit ꝺ ex quoꝺꝫ
membro ꝙ nocet nasus Et habentibꝫ opilatio
nes et apostemata dmpnus strab ꝙ agne potus
roborat omia destera ꝺ addit ꝑ potu unde
repetunt splenetici epatici et stomatici ꝙ bibit
habentibꝫ destera debilia De dete
dmpnus radit electio ꝑ dete nos eligendo sit
et ꝑ agna ꝺ habitabili terra dete ꝑ ꝺ no
cessarius in regimine sanitatis dmpnus ꝑmo ꝺ

propt refugerarom ffimi et ralor dnat et do
propt expulsiones frimosarū sufflentat obumbla
nū ffim et ralor dnat Simit em in exhoribus
nob videm q̄ regnū sme cuntare aere sufforat
et extingunt ffe et ymaginare debem q̄ ffimus
et ralor dnatus indigt aud ipm mitere hospita
te et obtempante Obtempato eg ralor dnati
fit p aere attractione et emo depato fit p aere
expulsione ꝓmud quod fit p motu attractionis
gm dyastolis nomatim et sistole p motu expul
sionis gm systolē dicū a sapientibz et eg aer
attractus fit fetidꝰ et dpuꝝ corrupt ralor et ffis
dnatus Multo em debet modernis pclarata rerū
aiaū in sanitate regimē duc igit debet de
bone substatie em no admisce aligd ex vaporibz
nec fumositat extranea Ro em debet et aer
turbidus nec nebulosus nec vaporibz malis ad
mixtus Iter em aer humidꝰ retinebat et aiam
refrigerat Et debet ee destoopetus retro et no dez
parietez et terra rostructus Et et sit ad hmōi die
omo debet cuntare aer gm sit nebulosus no cuntatꝰ
unde dicū q̄ tempe ypocondrie dño aiadt aere
putrefactio romis et egredit aer nebulosꝰ unde
tempe illo homo et habitare plateas aut aer
destoopetus melior existit Considerandū q̄ pri
aere no mistrant vapores humidꝰ et exhudetatu
agna putrida retinentes et terrā gnē nostrā
liberat ꝑz capē de gnibz supius dictis est
et bladū locoꝝ vbi nascunt olīa gnalia
sue ramlet et cuta et simila Et arborū bus

bent rarbonē mauimi Na ignis talis rarbonis fac
radere in passmatis expetendnes Caput em natura
venenu et simlit emtandy ignis ex rarbonibus
lignoru ignis hoīs nomine dicunt ex eo q mala
qualitas lignoru ex ignibus sunt p dicti rarbones
que in fumo epalare debuisse p brietia remasse
in essy nichil que postea mouendi sine flamma
ad actu reducunt q rozzebz mult efficit notabile no
minetis Unde multu caute debet magn din
gnibz ad mia de sanitate restodia q eoru ritania
talibus rarbonibz no detrogat et dicit q eoru
ralor no approximquet sub rozzebus ignis
ante arboru fructu et terre libus sate appro
bo Et ignis lignoru laudabilius no loquendo Et
dicit ignis lignoru no phibentis flamma flauā
et sine fumo ignis ante nichil no inducitur
vitupo Item laudo q ignis approquet uoris
rozzebus p medin e no immediate quia nimis
rozza mā desiccaret Et magis laudo ignis
a pte postiori q antiori Et laudo q aliquis
immediate post ribu multu no calefaciat sed Nā
ex hoc debilitat digestio Et vitupo ignis
stupharu quia calor e nichil no inducitus

Capitlm secundu de ydrio

t estiuat sint sapiutes q ydrum temperatu
et equale ante ribu sanitate conservat q no
fruat cibis immediate post ribu sanitate inducit
Experimtu em ante ribu calore naturale fortifi
cat et ex hoc appetitu in stomacho vigorat
et membra roborosius nutrimt alimentu p alimentu
p membra profectus diffundit p pori

aperiendum et ꝑ hoc superfluitates tue digestiones
tibarum expellendum Item ꝑ epar in vno quo epatis
restituit promouet duobus quidā organicū ꝓpꝫ
officiū parat et reddit fortiora ad retinas
actiones Item ꝑ epar in motu spūs vigoratus
et quo superfluitates emanare ꝑ poros humo
res expurgauit ꝺ mirabilem Exterius igit
moderate no permittit mouet humores nec sonū
superfluitates in corpe admari quibus corporibus
multiplicate indigens farmaca vel flebotho
mia que quib⁹ purgent corpꝫ tame corpꝫ nec
terant et spaliū medicina lapatina que vt plu
rum in se habet natiua benignā no solū cha
riat morum sꝫ magna xpte calore et sicc
que sunt fundamenta bone mixt Bene igit
potest dici q epar in ꝺ motu voluntario ꝺ
qua regimur angelici magni et fortes et
veloces Et ad ipm quidā pertinēs pagendū ſſm
modū sue qualitate ꝑ in hora sua no indigebit
aliquo medicamentoꝝ que extra sit deſtruen
tibus naturalibus ꝑ in expellentibus que cab signū
Et hoc quidā ꝺ verū supposito q religiosi regimur
quidem sit et certū Non igit mirabit dicen
tem nos ipso conuenat in angelicam magnitudo
et fortitudinem hoc enim ꝺ signum fortitudinis calore innati
et quo retinuit plura inanimatoꝝ pondera
Nō ꝑ igit inconueniens videtur volentibus sanā
tatē restituere Bonum ꝺ igit tempus deputatum
operi addere Nō enim oportet tempus operis
multitudine rerum indigestarum humorum

sen ribord ffry barrow seud bass rotmen yerby cum est
vob attrahi ad omes alias stipulat antiq̃ bonefi
fiat signud digestio fit in gmete et moty spaliter
forte impedit digestione Et ideo dico q̃ roseribus
valde repletis sine sit repletio q̃ hinduby laudabiz
vel nocumo non romanet extraneu Nam extraneu non
e sufficiens ad enarandu talud rorem plenitudine
unde sedu humoret denoued et vob ebullit fant et
quo ptinu e febres et accessionata et opilationes qne
ad hor signdz in roseribus generari Talia igit ro
pora antiq̃ expetent spadic forte extraneo roseter
flebotomari et fumigari sic exigentia hinoru
certaneu duplum qua e extraneu expellit sinofen
tatet terciu digestionis qne celebrat d membris
et sic quoad expungat et sinofiantat expedies
in erb enarnat melius e ante ribaria sustinere
da extraneu mitigare sic gnde q̃ pdc ribus sit
in stomacho crate et bene posete digestiu et ria
appropriat tempoz sustinendi ribu aliu unde di
ligenter notandu q̃ no tanto q̃ extraneu sit nocu
sanu propt expulsione sinofiantatu immediate
sustepte ribe in stomacho et bene da elaborati
Nam talib ribus ad hoc no e digestiu d membz
et pz quib ad hoc no instat tempoz expulsio et
sinofiantatu tercie digestionis sz tanto q̃ contin
sanu ad expulsione sinofiantatu ribe sustepte ante
hoc unde dico q̃ q̃ extraneu secundu quod fit ante
rena no e propt expulsione sinofiantatu ribe sus
repte in grandio emplo duci sz ribe sustepte d rena
dicu predicte vel ozz dicte q̃ omes digestiones
venit completi et posete ribe immediate simpotri

bena mer zeroz obstru ctg gm exhtrat. ffrectm
cm sindone totu rorog gnonz moderate ralefiat
Cuffocat antd plures manud trahi ductores ad
her vt rorog ralefiat absq oppressia enormi &c
in hiis frentibus apparebat labor bene floridg
bene superuolucrit sup totu rorog & tue & temporg
superinfudet lignoz obli et ferar mdz manibus
furator media mr druorum et molliore sic q
rorog no collidat stringat vel exsiccat plus
debito sz m sui natiua custodiat. Her aut fura
gm preparabat ad exitum d homb debet d tunc
stombus manud berne deinde pauland angere
et ad forum duxere vt rapinat. gd raro mani
feste ante no constringat. Her ante fortes fura
d gnd no multo tempe sz simul vel bis d nocz
membro frenda d und ampliq furet rorog d una
vel. & in his gm angel angumetu sunt pdicta
est ante her furato frenda sm omez differedia
postrom longid latd et trisurfid quatu d regle
vt dmisse mustelord mem d cm pte furetur
& ad exitum preparatur zeroz & dilatando &
solida et sprsa rarefacdo & rara mspissando &
molla mdurando Cnabitab ante et cnabitab &
mody rora exitum d sanitate regimm offerdent
recte leis diuersar. no zent sic mr cnabitab re
bord offerdord Nla sm dmstrare rodolzrom et
habitudinu et statu regiom regiminu et rospectu
dim alid et alid exitum d mensuad. Sut cm
gnda mdigentes exitum forcioz maior debe
mediori et debiliori et isti sut gn dtu robo am
plioi et sut fortid diuturno aiadu motuaz

hutes lacertos et neruos fortes et immutabiles ad motum et in hoc no ignis calore naturale possibilitatem nimis fortem Talibus nāq; competit egritudo magnis fortibus debilibus et similiter debilitatibus Illis autem in quibus desiderat aliquis status quidem conditionem communis ratio non competit egritudo adeo forte Vbi quidem ponamus q; desiderat plethora totius corporis Et q; sit homo huius caloris fortis aetatis mediocris complexionis Quoniam habeat omnes conditiones fortes talis utique non indiget egritudo adeo magnis nec tam fortes et similiter intelligas in aliis conditionibus Et si sit superabundans aliquis de quo omnes conditiones desiderat et oppositas superfluitates et quem parum comedat et cibis aridis duris nutrimentum sunt debilis Et similiter organa ad motum deputata et in hoc habeat caliditatem sitis consumptionis talis utique indiget minimo exercitio Et propter hoc fortes de medio mediocriter quod sit fortis de quadritate egritudinis offendit similiter et qualitatis sola ratione cognoscere experientia potentissima manifeste offendit In expeditis egritudinis considerandum quomodo se habeat egritudinis prima die et secunda et sic deinceps Optima enim natura mensuras omnium offerendorum adepta et manifeste tantum enim appetit egritudinem et talis qualitatis et qualis oportet quidem et oportunum et sicut intelligas circa cibos et somnum et sic de aliis quae suum corporibus offerunt propter regimen sanitatis quod utique debet supposita bonitate motus Nam propter malitiam consuetudinis et motus naturam temperata per appetitum quod quale et quando quod quidem non est conveniens et lassis similiter mensuras exercitiorum et cibarum

minime natiualit sint adepte Quod cum appetitus
plus existant ꝑ oporteat q̃ quod minꝰ sit cum
quod naturalis fermatiue ad quorum corpoꝝ fuga
de potenc̃ hiis ꝙ q̃ fugiunt retenta sint regulata
et ordinate effecte sunt Hij cum appetitus cum moneta
et existant ꝙ sint simplicium q̃ ad quod naturalis
nutriatiue et talis existat debet esse naturalis
appetitus Sunt etc quod caliditas et humiditas
vel naturalis vel animalis talis q̃ cum hoc sint apte ad
motum ꝙ membroꝝ humane et membroꝝ habilitate
hij atq; plus appetitus existant quod vel plus declarant
oporteat corpa complexionibus
Istis ergo vt immediate dicte huius debet esse quod ap
petitus imitari In mensura existit Quadratus
autem existit quia littis possunt describi q̃
quorum homo undare debet et algebitq; angulus
et color corpis rubeus et membra carnosa de
pura et humor membroꝝ diminui humane appa
titibus debet cessare ab exercitio Et eligi debz
exercitium temperatum ꝙ corpoream illius qui exer
catus et uniforme et equale de quo omnia membra
exercitatiua et humor de exercitium ponit pulc Exercia
de cum fortibus corporibus minus enutrit q̃ debilita
te inducit ꝙ ho bene manifestaꝝ de exercitatibus
forte exercitio Exercitium autem debile enutrit de
non enutrit Nec potest ꝙ istum possimi quod de
soluto de ꝙ exercitium proportionatum proportionabilis
possunt et dissolunt et quam membroꝝ augmentat
et corpoꝝ depurgat et humiditatem temperat q̃ propor
tionatum exercitium possunt de humidabilis
ratione Et malitia qui propter quantum autem

ꝯpatroni manifesta in diuersitate gñaꝝ vocum fari
ab artificiosis fiunt et vocum color et diuersus
et omnes operationes vocum sunt istę Et hoc non fiat
aliter hominibus ꝙ ambus rationibus fiat volu
tabus in tantum detente et extrinsecus autem qđ omi
ne fortę et diuersionatę alteri debili ꝯpositio
natę huius autem cognitio ab experientia deprehen
ditur et ratione Et autem aliquis instrumentus alio modo
qđ exterius ꝑmittit puta percutiendo et frictando
vel tangendo sonum et laborando qđ omnia membra
corporis exteriora sit quod quodlibet membrum sup
fluitas terre digestionis quę ꝯ exterius solet
innatare Et qđ sit quod exterius ꝑpellendo bo
num et melius debitum et lapidet membris linian
et debitum grossum et nimium tardet ipsius passio
nis et retro resistentia et debitum membra exterius
et interius et musculos tantum aliqua
tulum exterius Nam alterius et modo roboratur
naturalis calor et pori aperiuntur et ꝯ eos superflu
itates expelluntur Debet autem alterius et tenuis
et non exterius musculorum portio ꝙ exterius
musculorum tantum debet et ꝑna Nam ꝯ hanc
extensionem superfluitates portio et pulmonis
ad membra interiora expellunt et ꝯ extensionem mus
culorum tantum superfluitates infirmi expelluntur
Et habetur debilis diaphragma tantum a retentione alterius nec superfluitates ad exteriora mittat et hinc apparet quod quidam multum laborat et
sufflando instrumenta turbant quibus hinc debet
facere et eorum fauces turbidum adeo instrumen

Mode ꝯtrariorū ſunt valde multi quos hic omitto
cum dicat nō oportet ꝯ dictum ante hoc de eis quod
alios modos ꝯtrariorū et vocū exemplificando
et quibus ſunt ſpecialib⁹ modis ſufficiat intelligi
dictum regule primo ꝙ de modis ꝯtrariorū quoddā
ſunt ꝯtrarium ſolū quoddā autē ꝯtrarium et oppo
Exemplū primi vt ludere ponere ꝯtrarium
vt fodere arare et domificare dimplex ꝯtrariū
quoddā ſunt totum corpus ornipans Et alius
ſotularis exemplum primi vt ludere ponere
et proditor Exemplum ſecundi ſunt bonū ꝯtrarium
malum pulmones et ſtare ſine quoddā ꝯtrarium dor
ſum et ſtubera ꝯtrarium manus et pedes quoddā
pro parte et tibia et ſic de ſingulis dimplus
quoddā ꝯtrarium ꝯ magnum quoddā primum quoddā
mediocre Exemplum primi vt ambulare longa via
vel tractare longo tempore Exemplum ſecundi vt tractare
breui tempore vel ambulare longa via et breui
Exemplum tertii vt ambulare mediocre longa vel
tractare tempore mediocri Exemplum magni ꝯ rei
magni mediocre ꝯ parui augmentatorius pejorate
in ratione et valore naturali Et ꝯtrarium primi
alienatiuū ſatisfacere dimplex ꝯtrarium aliud ꝯ bo
nū aliud malum aliud mediocre Exemplum primi qd ali
quis emerit bellum ꝯtrarium ꝯ primi qd aliqs pacem
tenet Exemplum tertii qd aliquis monetā mediocrē
Ꝯtrarium bellum primo ſatisfacere pecuniā ſolui
ſatisfacere et indemnitatē Et malum pecuniā remittere ꝙ po
test agere Mediocre vero pecunia in ſua natura co

dubi. Et sic pz q̄ furacio frenda & aut. ẽ ḡtuit et pz
ad omnia hit̄ intenduñ. Unde furaro aute ẽ ḡtuit
debet de mobil & lenta vt dicit̄ no ẽ ꝑtinc
pz illa q̄ fit ꝑ ꝑ debet & multa & ad assis
tum de ciuitat̄ hꝫ breuia sufficiat.

Capitl̄m tercium de furacio

f Furato diuersoꝝ habet d̄ sup̄stitutū tres
degestuꝝ enarrare sunt & ẽ ḡtuit sciē
ni ualoꝝ membroꝝ reportare & ad multa alia
unde summe de furacio dicendū ualo multa
ad complendū uolumꝫ in isto breui capitlo ꝑmo ẽ
dicendū furacionū debilitatiꝝ ꝓpt̄ quas reparē
potest in ꝑsonis regnum & ciuitatū dicendū fu
racionū tempoꝝ & mensuraꝝ & modoꝝ. Tercio di
cendū furacionū modoꝝ & ꝑsonaꝝ ꝑpetratiꝝ. Quar
to ẽ ꝓpt̄ ꝑmū q̄ ꝓtat debilitatiꝝ furacionū
dictaꝝ d̄ capitlo ꝓcedenti ad ẽ ḡtuit sciē q̄d
furacionū q̄dā alie debilitatiꝝ. Est ẽ ḡtuit q̄dā
et ẽ ḡtuit una debilitas comis ꝑsona ẽ ꝓpt̄ sup̄stitu
sentatū terciū degestuꝝ unde d̄ hiis q̄ ẽ ḡtuit
sciē no q̄d ꝓpt̄ corpoꝝ debilitatē uel ꝓpt̄
infirmitatē alioꝝ membroꝝ ꝑtalit uel ꝓpt̄ d
rauitatē no d̄ furacio negligenda Nā ꝑ furia
nonē multa ꝓbibiat̄ ꝑ ꝑ aperiūt̄ et ualoꝝ in
membris reportat̄ ẽ ꝑ sup̄stitutis habentib ẽ ꝓpt̄
hitū et ꝑ q̄s membra ꝓpetuñ membris ẽ appe
titua uigoꝝ at̄ ꝑ q̄d naturalis appetitus in
repit̄ a membꝝ tercii degestuꝝ duplicē q̄d
ꝑ furacionē membra rara insp̄sibilis ẽ ꝑ ꝑ ra
refiūt et ꝑ una molliūt̄ ẽ mollia indurantur

et tenorata in sua naturalitate rosnant corpe
bus vestris zaris reperiri et non sibi propter ex
pulsionem suspicionis et signa que dicta sunt sed
aliquali mistissent et sing passibilia effundunt
Et simili modo intelligat de rozabis spissis
omnib et mollibus duplicib et aliis debitis fura
tionib sua et ad cassibilis a medietatis remouentur
Unde hec furaris et bona fig et non indebita
tis ex quo aliquis moriatur cassibilis duplicis
furato firmat vel tempus et dominedi qui rozpus
allemat et hindotab ad finiendas fluxus zohibz
Mulieris ante solutas debitis ne generis rozpa
furatus vel omnino et asperate ne forsd ab
anguento deprediabz Tempus furatorius qui fit
propter expulsionem suspicionis ede et in tempe
debiti Et no loquor de furatore generale ad
refectum nec respiciente refectum sed furatore
simplente viribz refectis Et est diligenter notand
q ssm omnsuate topicorum et habitudinum et
reterorum naturaliu et no naturaliu omnsub et
sub furatorib et mistura et modis vt supra
dictu et de refectio unde videndum et non
solu in facie sed et in expressa vt de refec
tio et declarato de spebus ante furatorius
et gradat dictu et q sic sint simplices et non
composite Et in tres simplices sed gnalitate pñ
multa panta et medio et tract ssm gnalitate
punta aspa binis et medio vel pond noiata si
placet forte debilis et medio et furato multa

ransk̃ d̃ manet rozzib⁹ et tempata rem̃ augmetat
tempate ꝫ panta m̃ augmẽto operiõm̃ no habet
ꝫ aligna tulũ ualesant Operio forte et assẽ fura
triõ d̃ obtinẽdo ꝓporiõ et diuisim̃ rozzoꝝ ꝫ
debilib⁹ et lẽm̃ operãd̃ agerio ꝓporiõ d̃ assignand̃
rozzoꝝ remollitio et media medio tenet dicẽ hãs
Ex hijs simplicib⁹ aũt generãt nome ꝓpositos
Nã furãdo multa pt̃ rompom̃ in forte debili et
mediocri et sũt tres Et similr̃ panta pt̃ rozzoꝝ
in forti debili et mediocr̃ q̃ sunt sex in quib⁹ Et
similr̃ tempata d̃ panta et multa pt̃ rozzoꝝ
in forti debili et mediocr̃ nõ forte q̃ debile et
sunt nouẽ in quib⁹ Et quia iste furatiõnes ex
positis d̃ rozzibus operãd̃ satis hoc potest ex
simplicib⁹ Cũ ex istis furatiõnib⁹ quib⁹ rozzibus
repertis satis hoc potest ex hijs que dicta sunt
de exterio in capitulo precedenti

Capitm̃ quartum de balineo

Post cõsiderationẽ exteriõ et furatiõnũ sequit cõ
siderare balineũ ex eo q̃ balineũ membra exteio
ra lãnat a cordine quia d̃ simplicib⁹ membroꝝ ex
teriõm̃ forsan d̃ dicebãt duplicib⁹ sũt aligna sũt de
ualidis sub cute q̃ ex exteriõ et furatiõne ꝓsequit
simplex resolutio de simplicitatib⁹ istis Digestiõnis
ex balineo resolutiõnis Nã balineũ resolutiua que
sunt propinqua cuti duplicib⁹ in hijs que exercitari
nõ pnt̃ vel propter membroꝝ debilitatẽ vel propter
intemperiẽ vel alia impotentia balineũ aligna
tur simplicib⁹ dicib⁹ exteriõ duplicib⁹ balineũ membra ex
tera valesant et hijs mediocr̃ tempate que forte ex
teriõ et furatiõne fuerũt alignate de secunda

et infrigidata unde fact ꝛationabile post exitum
et fricacionem de balneo extendere quia ante vas
balnei aliqua humana ponta sibi generant ope
rationis aperire et ventre sublevare et digestionem
confortat et inducit ad huc superius attrahe
et ventre mitem tostingere et fatigatas remoue
dimplus balneu mitem ad calefact de se infrigidat
desiccat et humectat Calefact quidem obmatam
ema sua actuali caliditate anxe et agne et di
gestionem humoꝛe frigide roborando ꝫ infrigidat
resistendo qdus debito calore et frenitud essite
ad frigiditate agne unde et si agna ꝫ actualit
sua accidentalit calida naturalit tamen ꝫ frigida
unde ꝛp longa sui applicatam ad corpꝰ/ corpus ꝫ
frigidat et effeminatus fact dimplus sua hu
ditate calore sufforat naturale et debitat ꝫ
si corpus infrigidat dimplus balneu sua hu di
tate corpꝰ humectat et similit attrahendo ali
mentu ad membra ꝫ resistendo desiccat et po
rob aperiendo ꝛp qua apertione calor simul cu hu do
exalat dimplus straꝫp balneu indebite ministra
tu et quibus no oportet habet plurima mor
tifera infert homi ponta cor debilitando si intra
quis mortu in eo fecerit ꝫ nausea et syncopim in
ducere et humoꝛes grossos mouere et ad pontaſar
rione preparando ꝫ cu hoc vob ad membra debi
lia defluat unde aceruu apostemata ocul
to membroꝝ et cu suffocet ebus ꝫ commixtis de
siccu debet ꝫ ramde/ debilitat brotentem
unde possimus concludere qp corpa humana mul

tu repleta humoribus et habenna stomachi et
roz debilia et nimis debilis et frigidas no
debet longa mora in balneo teahere dimplg
sed ab intrando balneo vtm de regimine sanitatis
ad ratum et gengendum nimium et desuetum ang
mentanda balneum end de tempo administrando roze
vendte fameliro corpa macrestre fant Et balneum
rito post cibum completa digestione et debo
ata sentida multum iuuat ad depingendum debe
ng lautu eligit balneum rung fabrica de antigua
et rung arx de amplis et agua dulcis Et debz
balneator ingredi vgnes ppz natiuu cibum
gm balneum debit ingredi Et diligent notandu
et ab balneum sno arx calefacit et desiccat e
sua agua humectat e rarefacit et infrigidat unde
ab imb arx sit humidior agua tamen agua plus
humectat e hoc contingit qz hoc ab roze z
frigus adhereat et applicat Et hoc etiam co
tingit qma arx naturaliter est calidg e terra
brostitie stellatu sempo aliquid resolvit a nubz
rozpbz troadimatis end subtilitate debet end
in balneo bene ordinato ad tres case qm dma
de infrigidans et humectans sentida calefaciens
et humectans et terrea calefaciens et desiccans
corpa ingis temperata de grubz no grauat resolutio
pz solid temperata calefactio et humectatio no inde
grauat terrea rasa pz dma et sentida dz corpa de
grubus grauat resolutio et corpis macrato vel
desiccato digerit terrea rasa et tempo ante bal
neandi de sanitate regimine de pg egestum e ante
cibum vel statim post egestum aliqs de balneadis dor

Sung de cefftendum cura de hiis balneis multa fa
rend mefsione dnglm d diligent notand p d fa
nitat regime nt dd fet stupha et dfs balneum
Balneu no potest fieri sine agua fz stupha bene
fet in dcis sine agua Et hmoi ppetat e magis re
soluere p hmoi tal stupharu ppetat
e multu resoluit et magis superfluitates epatis
et gule Et hmoi in talibus stuphis nt dd pmodi
herbe fres Sed state herbaru in eis posset
euen sint eisdem effectus quez cum multu cale
factiue et simul depascat e consumat e multu fri
gidas et hmoi quez multu calefaciunt e non
multu depascat quez no multu calefaciunt fz
multu depascat fres q sit medius ordinare
cognoscens uirtutes simplicium dgredientes stuphas
et modu miscendi ipas fres epigenia cuius
qui stupham debet fz bene scias q multo modo
debet fieri stupha cozpe egrotanti plenitudo Nec
immediate post cibu Nq cozpe egrotanti pleritudo
no z stupham hnoiet destruunt et exhaurit
et ppparatiue ad putrefactione et possit apos
temata causare d mebz occulte et manifeste
Et si aliqui stupham post cibu immediate dge
diatur cibi digestio ipedit eo q calor monet a
centro ad circumferentia Et sic calor mouet a loco
digestionis e ppter quez digestio debilitat et alimen
tu tractet indigestu ad membra e pter causa
re epilatorum apostemata febres e mutt dispo
sitiones et ydropes Dicimus debere notand
q balneu quo indiget cozpus tempatu suppo to

rotumnetu ꝯstrictio et stiffnetu et sollicitudinē furoꝝ
no ꝺ nisi ad abstrangendū sudoꝝ destructa p ꝯ
rem derelicta et ad calefactionē et humectandū
membra temperate Unde talis balneū debet fie
ex aqua tepida vel ma salubri fluuiorū et stat
calefit Nō enim debet fie notabiliter calida et
bonū ꝺ q̄ ꝺ balneo prouidetur cōsilium fir
more Bullite Notandū q̄ rotumpit predu ad
rotundationē visus et auditus et memorie super
fluaria debet atḡ fluxus ꝯ aḡ moderate
caliditatis et talis loco debet fieri ꝺ stro
rota dextra lecti longe a ribo et sinistralis
oculus illis qui oculus no tenaci rotumpit dum
plus caput loco no tandit. Ultima vigilia
Quies nec fiat in ebdomata plus q̄ semel sz
magis stomacho repleto sz ante prandiū
vel longe post ꝯpus et ante cena sipponat
refuga

Capitulum quintum de rotun

et ortus sm veritatē humanitus habet dep
pugnare sinistralem et fere dextrum qui
repetunt d sanitatis regimen Unde no approbo
opinionē dicentiū rotundū no rotundū in sanita
tis regimen Oz bene verū ē q̄ rotundū no hz
necessitate simul existendi ribus et potius esse tha
lyer cum rotundū simul habet etatē sz rotundū sol
adolescentie primo etc adolescentie post venire
sani sunt vsu rotundi sed ꝓpter ꝺ multis horis breui
abilibus q̄m toto corū tempore venit rotundū
et sani sz amouet esse sed vtere rotundo modera
te Nā superfluum alimenti digesto ꝯ dgā q̄ pōt ens

grandeve Non debet aliqs ẽt rotu corpꝰ recipere
nbo vel post nbm immediate sequt nec tur ẽ expe
tandu nec corpꝰ exute multu familiare hoc ꝑ
magꝭ ꝯ generant calorꝫ naturalꝫ et magꝭ attẽ
gunt lignefactione et ethend et arefactione Et
si rotungat aliqnd immediate corpꝰ post nbm opꝰ
pus epm monẽri pantard et nbm de sede dꝭ et
no natet deinde dormiat hora ante rotundi
ꝯ pg roborem tu pnet et strudde digestiue et
tenera ad nutrimenta et debet explen rotꝰ ante
expletionem et saturatione Et si aliqnd ꝯ nutrimento
nocꝰ erit nr tali dispositor tur erit hora ad
rotu commodissima Nam sanguis subtilis et leuis et
actiuus in eo humoꝰ et stimulat appetitꝰ matte ꝯ stu
dentes fit facilior ꝯ dꝭ rotu quoꝰ nduratꝫ
debilitat dumodo quantitat rotuli no debz esse debite
maior calefactiꝫ nec refrigidatiꝫ licet pg calefactiꝫ
magis noceat qꝫ pg refrigidatiꝫ dumodo rotꝰ
intrad debet pg omnes ẽnaturales fortes stu
post dormitu et fluxum ventris et flebotomiam
et pg fortes motꝰ corporis et similia pg fortes
nec bal tristitia bal pg fortes gaudiu et studiꝫ
in nstat tempoꝫ emissionis sanguis et brume
dumodo multitudo pregnantes inebriatas aborsꝰ
entes rotu sunt pnes dꝭ dumodo actu coc
nde nullo modo retenta ffirma nam hor p
dict ad digestionem bonꝫ bal malum tuste
ruloꝝ dumodo obligẽt ꝯ nos qꝫ rotu sup fi
gnat medicinatꝫ et rotꝫ liget et mortꝫ
dꝭ quibꝫ rotꝫ pnt dentes maxillam nominꝫ
tu sunt si abundat multitudo sup bonꝫ mala ꝯ
fugiꝫ dꝭ ea cum timet inflatio et ebriatio

vroge et beste propter labore exercitij ffumate
et dubitatiue cuiusdã alterius ꝑ vroga et paste mulieꝛ
her vsitate rotundã figuꝛa primũ ꝑ fugiendã Edui
exte ante rotunde figuꝛe et vtile ad conseruandũ
dyge in capite de regulis approbate stirpi feminee dum
plus strictis ap rotundis in infantibus et mastulis ꝑ
fedus et abhominabilis et in large prohibitis Et ex
dona ꝑte ꝑ nobiliꝛ et ex alia mĩg notum
et ~~gna mg expellit de ffumate~~ Nobiliꝛ gnũ
gna natura indiget in tali rotũ motu plurimo
et ffuma educat. Et mg notũ et gna mg ex
pellit de ffumate ap cui mulieꝛ et cui minꝰ de
lectando Etenim delectato magna in rotũ vna
ꝑ de ramis indigestibz debilitate ꝙ ideo gm plg
in rotũ delectatiue plus debilitantur

Capitꝰ septimũ de comestis et bibitis

Ꝙ natiuis exponitur vt ꝓ ꝓdicta de
finitur de comestis et bibitis si gnũ post ꝙ
cocti et balneũ et cotis cibis ꝑ nutrimentũ stat
et potus dno ẽgꝛ determinabit de cibo et potu
in generali Secundo autẽ de singulis manducabz
cibozũ et potuũ in ꝑticulaꝛi vt ma doctrina sit sufficiens
ciencioꝛ et vtilioꝛ post cum ꝙ cocti cotis et balneis
corpoꝛ remanet dantur cui debẽt ꝛefectio vnde be
dictũ ap post talis manducatis segnitꝛ cibi appetitꝰ
et desiderium Naturalis enim appetitꝰ motꝰ ab ima
nutrione membꝛoꝝ et tendens ad manducandũ factã
versus orificium stomachi de gna segnitꝛ sensus talis
damnosus gne famis appellatur et desiderium Et
huiꝰ famis inducitꝛ ad ostendendũ necessitate
cibandi post hoꝛ ergo desiderium no ẽ tardanda

rebarro ro q̄ fame tollerare stomachū replet malis
humoribus attrahit in stomachum q̄ vinum q̄ tibus
que retinet quod melius et subtilius d̄ et dimittit
alvus quod prius d̄ q̄ dulce unde videmus mam
feste q̄ fame tollerantes multas aquositates emit
tunt ab ore et sate cito desinit eorū appetitus prop
ter repletionem mala et innaturale in stomacho tam
sata unde appetitus deficiente tūc d̄ rotundo ſz
aqua rotunda vel simplū acetosa vel aqua
calida et tanta d̄ frimidad donec appetitus re
uertat vel exoriat et redeat gustus vetus q̄ cito
romestio subsigni debet Et d̄ valde caudū ne
stomachus adeo repleat q̄ tunda sine torgat
et multum granet et anhelitus angustet et pulsū
debilitet Et similiter repletio nausiatiua et fasti
dium inducens multū d̄ entrada et spalis q̄ malis
mitentibus Nā ſz fastidium ſit q̄ grossis mitentibz
q̄ nudant innaturaliū doloris et remū et podagra
et asma et grossities splenis et epatis Et dimittat
q̄ gratidines ſtomatice et melancolice Et ſz fasti
dium ſit q̄ humoribus ſuptilibus q̄ nudant ſubtili
ante et malitiose et apostema multū acuta
Multū ergo cautanda d̄ repletio nausiatiua Non
oportet tantū d̄ comedendo qū homo remanet ha
rundo in stomacho Nec q̄ toto debet desiderare ſo
prius ſz retinere debent aligne reliquie appetitus
et hoc spalis d̄ obſuandū in habentibz appetitū
fortem Sunt enim quidā qui ſine appetitu naturali
multū sapiunt d̄ Et iſta forte plus debent comedere
q̄ appetunt et in hoc multū considranda d̄ q̄
virtus considrando ſuptilitatē rei qua
aligne pot exire Secundo ſz plures duct Nam
quantitas offerendorū tūc pot rectificari denotari

Et ſ aliqñ forſan hant repletoñ manſtratiz
nonorat ſtatñ chomat Et ſ forſa ſtomice no
poſſit ſoñi et eſtoriñ mteñtiñ retinere debet Et
ſhmeda ſint que bentes ſolent et ſegnia dr pa
ru ſhmedñ ē de rebo dlyctñ multñ roſidere
debet q̄ appetitñ no ſit ebriol del faſtidiol
Cali? em appetitñ no ē bono ſuſtinendi rebñ
vnde retributñ ē ad alia ſgnia. & q̄ ſmnat
ſtomachñ bacinñ et q̄ eſſentiel ſint eſtrementñ
rebi. ſbze et q̄ bome ſint digeſtiue hñs ſñ ap
parentiñ tempoꝝ ē retinendi rebñ dato q̄ no
digerat appetitñ Et ſpalit ſ admittit bona
ē gna roſñmt rebaꝝ ē no attendit error ē ſbz rebi
del ē aliqñ gnoꝝ digeſtionē ꝓdimit ſbze
rebi Et ē obligēt notandñ q̄ gnda ſut ſnde
gentiꝫ ꝓmñ rebo et gnda grauioꝝ ē gnd mi
diot Nā habentiꝫ calore fortē et roꝝ magñ
nñ et multñ eſtritatiꝫ et blāt humiꝫ bntutiꝫ
naturalib rebatmab fortiꝫ indiget multo rebo
hor ēſpᵉ ē q̄ poteſt declarari de rebi gnalitate
ꝑ ſame Et ꝑ oppoſitñ frigñ calor ē debilib et roꝝ
ꝓnñ ꝓm et bntutiꝫ rebatme ſñt debiliꝫ ꝑ paſt
laboratiꝫ indiget grauio rebo Et mediocriꝫ de
ſtob indiget mediocri rebo hor ēſpᵉ ē q̄ ꝑ dicta ꝛᵃ
de rebi gnalitate ꝓz ſatione Nō tñ debet ꝑ
mitti ē ꝓpinqua ſñt ꝑ de ſumatoꝝ et eſtrictiꝫ du
tñ ē Et ſñt dicti ē de multo et grauio ſti
ſuo modo mediocriꝫ de ſubtili et groſſo Nam ha
bentiꝫ calore fortē et mebra dura et bntutiꝫ re
batmab fortiꝫ et multñ laboratiꝫ indiget rebi
groſſoꝝ ſm̄ño ſ̄ ſanñ bonñ poꝛme ē anatñ
et ſilia Et ꝑ oppoſitñ gnoꝝ mebra ſñt debilia

molhia hmda et Pava et calor debilib mdiget
rbo subtili regno sut ona sorbilia et agna cavenb
& mediocrib mdiget mediocr rbo Et ad duo q
hmda sut mdigetib rbo multe nutrimti g3
pane grudo mediocrib hominib manifesti grudo ca
lor & multu resolvit & laboratib multu mdiget
rbo multu nutrienti regno sut ona sorbilia et
ona dmoa et agna cavenb Et q oppdtu humb
humgnib polini fermitate hnitib cavenb hmmdas
no multu laboratib et hnitib calou obtusu et
lentu mdiget rbib pane mutimti regno sut
olera grossa et fructus et rasenb et mediocrib
mdiget mediocr Sicut em se habet exterm ad
exterm ita se habet medm ad medm dmodi
stud & q omnib hominib mdiget rbo boni nut
rimti Unde si aliqui vtat rbob male nutimen
ti ignis et fossay d pdto no nocet vel propt
roseitudine vel brutitu fortitudine et digestiue
bontate d postea tame ad malab sicut exercita
dnib Quidd tame sint qm propt roseitudine
et gnalem natuam proportionabilitate peiget
debent rbus pauo Actiou Unde si gnis roseitu
sit vti malo rbo no subito debet mutari roseit
tudine sz paulati Quod si fossa roseitudine
mutari no possit propt aliqua causa sciali bo
nu & q sollicitu sit d famulado ~~mach~~ hmoib
qm generat a tali rbo et cognabz ab infirmitate
Et ante rebus roseitu et decidatib no sit ma
lum notabilis nlo mutez Ma maliora quod cor
rupt natuam bontate digestionis et longitu

a quorū corporibus no multa fit resoluto ḡnātibz
tm appetitus bonū ḡmt etc alia ribaria gne fit
subtilis intimēti et no multū ē malū rḡimē gne no
corrupt tm d regime sanitat ingenio fit genino et
raro audiū nomē de vtro eq̄dictū dmodo est
considerāda ribarū qualitas ribaria ad ḡnalis
et vnalis dnalis gnāt gnā d hyeme retinēt
ribaria actu calida et in estate frigida ad medior
bus temporibus mediocra et simili intelligat
de vnalī qualitate Nam calida vnalia con
petunt d hyeme et frigida in estate ad tēporibz
mediocribz mediocria dmodo gn multū lapsi
sunt in calido nūqd ribis frigidoribus ē extra
et simili intelligat in alijs qualitatibz dmodo
dico q̄ illa gne possunt ee causa corrumpendo
digestionis sunt existanda tanta boraginibz co
mestionis et mala nutriuntur frumentū
multa nutriunt Ordeū ribaud ē postmodū cad
mesa stomacho et multa potatio ē mala ribaud
ordinatū tanta ē grossa ribaria retinendū
ante subtilia nā ē hoc rationabile digestio
nā subtilis digerit ante grossū ē no bñ
retinū in stomacho q̄manet plus debito et in
stomacho corrumpit et aliū ribū nō dū digestū
corrumpat vnde rationabilius ē primo retinēdū sub
tilia ribaria ē post grossa et cū digestū ad
grossa descendit a stomacho ē grossa remanebūt
d stomacho vsq̄ ad perfectā digestionē Nā bna gnā pōt
subtilior nō patet grossior ē vt ē dictū nūq̄
q̄ ē aliqnā patiū comodū videt de grossioribz ē mit
tū regulā de subtilibz tm̄ pōto rationabilius ee p

rompere[n]t dm̃ sed rebord delectamenta ꝑ q̃z homo
plus de reb ꝛtrop[t] q̃ debeat vñ thia sapord delect
tamenta plus ꝯsumunt ꝙ reb q̃ sanit dmphg strat
ꝙd regimē sanit no competit aliq̃ mꝑdoctis in
forsan ad ꝓfnadū sz no ad ꝓfnadū Nat[ur]a de
ꝓpetate reb ꝺ ꝓfnad sit de ꝓpetate medicine
ꝺ alterand Cameat ꝙ[ui] sanitat ꝓfnator medicꝰ
aligno sapiet[e] natural medicinalē ad ꝓfnadū
licet bene ad ꝓfnadū dmphg hora comestionis ꝺ
legā[t] frigida ꝺ est no st possibile ꝺ legā[t] homo fu
gidus ꝺ sint hore comestionis talis q̃ post cib
homo possit ginastare ꝺ tandū dormire Non ꝺ
dmodat ꝙ reb ꝺ ꝺ ꝓpetatē sz dmitg ginastē
ꝺ dormiendū no tamē vtrq̃ sz laudabilē latra
post reb deambulatō ante sompnū vt reb deste
dat ad fundū stomachi ꝺ quo fit reb melior digestio
Cibus ante ꝓmat ad reb digestionē ꝺ dmitg
parū dormire sive dep[ro]tru latus ꝺ reb deste
dat ad fundū stomachi Deinde longior tempus
sive supinū vt digestio ꝓficiat[ur] Nā debilitg
sive supinū latus plus ꝓfert digestioni omi
alio decubitu In hor cib decubitu ꝺ pari apte
ativo reb ꝺ stomachū sicut gallina ouis ꝺ pulli q̃
nutrantur ꝺ sit reb ꝺ stomachū ꝓficiig digerat[ur]
dz fumi sumi ascendāt ꝺ sive dep[ro]tru vt pari
libus reb transeat a stomacho ad ꝺ pari ꝺ ꝓpli
tatē digestionis ꝺme faciliꝰ distendat ꝺ
deligat nodꝰ q̃ sit retinigat aliqd a ꝓpo vel
rasis ꝛetrop reb alig male ꝙtitat[is] punta arcten
vel sagitt vel potius sit ꝺ venale ꝙ cib dige
reb glutt[is]ue ad roseged[inem] materiā ꝺ alligata sit ge

narum longitudinē sufficiente et q̄ homo dormiat de
nocte Nam digestio fit in ventre et d̄ sero ventriculi
strictiꝰ aralis et fortificat̄ naturaliꝫ In sero enim
melior fit digestio in stomacho d̄ quare ꝑ totū cor
ꝑ ꝛ̄ suspecta de crematē abstinat a cena et quasi
venet et longe a sero simplex deliget̄ nō q̄ bo
nus sanitatē conseruare nō multū bibere debet nec
in principio mensē nec d̄ medio ꝛ̄ differre debz
potū d̄ ꝛ̄ finē comestionis ꝑ tūc tantū bibēdū ē
q̄ sitis sedetur Est autē sitis ardor stomachi ꝙ sta
rio in stomacho cōsumpta ipe cibo recepto ventrē habet
quodāmodo stomachū calefacere et desiccare Est enim
fames appetitus calidꝰ et siccꝰ et sitis frigidꝰ et
humidꝰ Et quia calidꝰ estuario maxime cōpungit cena
finē comestionis edco tūc ē bibendū ꝑ nō ante ꝙ
ꝑandū Secundū autē q̄ triplex ē potus quidā enim
ē ꝑcipiens alios delatiꝫ et alios ē sitē sedatiꝫ
potus enim ꝑcipiens potest cenam simul cū cibo de
re salino melioꝝ Indiscretꝰ autē q̄ talis ꝙ potus nō
debet differri ꝛ̄ ad finē comestionis ꝛ̄ debet cenā
ꝑ d̄ principio medio uel finē Et iste potus magis
temperatꝰ ꝙ simplicius cibaria grossa actualiter sicca
et brutalis sicut ꝙ in laboratibz comedentibz panis
siccꝰ Ꝛ potus sitē sedatiꝫ regulat̄ ꝑ habz
bene disponē debet differri ꝛ̄ ad finē comestionis
tūc enim ē cena sitē propter estuarium cibi calidi ē
siccꝰ Nō enim multū rationabile ē q̄ simul bibeat
situs et fames ꝙ. sit appetitus ad cibaria Potus aut
delatiꝫ magnum repletū cōfert ꝑ digestionē ē tūc
regulariꝫ nō ē malū bibere ut nobis familiꝫ tūstat a

stomachyo ad vp et xparet stomachus ad retinendu a
lend nibu Et si forsan retinget aliqne sanus sibi no
redente raster et sine fame pt generature a medico
sibi illa et naturalib Et in tali casu medicus potest
reparte potib ad nibu Et gna h' dolt limitet regis
sanit no plus legim de isto potu ante q regulariu vide
bit in regimine sanitat no agna sz binu vel aliqud
ppcionabile vino puta remissa vel rensand vel
pomerid vel mellitu vel aliqud sile quibz abus
binu d multis Et gna de hmoi obz de binu tractab
in scali dolo transire binu ante quo bn debing
d regimine sanit no sit acutu nec ingratu nec grossu
nec subtile Et d estate sit albu vel rosed
et d yeme rubeu vel subrubeu et sit clarn et sub
tile et saporz amabilis et odorz suauis Et ista
deligent notand q quoudo migrabu opinio et q
magis elegenda et binu debile sine ag admixtione
q binu fortis nu agna fracta et spalit rorzoibz tuo
ate relinqt et sanguinis Ex istoru opinionu mul
tarum atgmento Nam bina debilia tinguo simul
gallicana multu sit corruptibilia unde facilius
corrumpunt Et hmoi rei signu est q si binu debile
gallicanu dimittat d aere x noctes d mane inuenit
corruptum unde quito q binu fortis fractu nu
agna multa detrimenta in sanitate regimis u
d rasu d quo binu debilius no sit adeo debile q
sit minus corruptibile d natiua spa sit roma
gallicana Ex hmoi i2 sz q medicus suo discipulo in
regimine sanitat in bria potus Et vidit roma
segnitia natiua alioz saporu vel odoz bas
vel potiu corruptionis Ena patet q binu nouu

defectuosa seu clausuratu magis repetitu d regimine sa
nitatis q̄ simul antegim Et ꝯ notandū diligent q̄
nullū aliquis patit stim mendosū d gna nō est nat
ouersum stomachi ꝫ guttur et palatū aspit et os
et palatū vel propt ponitus aut motu aut et ra
lore et siccitate Et in tali casu nō expedit bibꝫ
ꝫ pfluent gargarizand simul bene humectatu ad agnatum
propt vtes p dictas humectandas vel si magis plz
sputos fuerint masticare et abicere q̄ bibere nō
simul sitim deglutiū propt guttur affectate et
aditate cut expedit cum sitis q̄ in tali
casu nullū sit attractio aliq fugiēde nō ob et pa
ret Et ꝯ diligēt quod q̄ sex circumstantie respic
ciūt etatē et sex de singulis attendēde circumstan
in administrando simul vel potius aliorū cum ꝫ simul
respiciunt vna fortiora q̄ quibusdā
debiliora Et quibusdā plus quibusdā pauciō
q̄ quibusdā grossiora et quibusdā subtiliora Et
similit intellect de etatibz et aliis hominū ego
validiorū respiciunt indigent simul debilioribus
et subtilioribus et indigent maiori quantitate Et
hominū fugidiorū respiciunt indigent simul for
tioribus et maiori quantitate cum simul hominū
debiliū indigent simul debilibus et hominū vere
simul fortē et minus fortis sermonē aut vtr fortio
ribus. cum simul debilis indigent simul et vtribz
magis multimis et fortis nisi cum simul melancho
ni indigent simul simul cum gna fugide et simul
calefactū Cum gna et tristis simul letificat cū
gna hūt pannos spissos et ob simul mundificat

Quadritab aute medicos potus q̃ homo debet
uti q̃ mensa ad sũm sedandũ q̃ ad rob. gẽpte
ond q̃ quatuor libraꝝ minutaꝝ sũt q̃d sapi
ens testat et experientia docet Ex quadritab potꝰ
ẽ differende sicut met alioꝝ p̃ recte linee sibi
ẽ directiua ꝑtitate ꝑmigna Quod cũ sit ẽ
sufficiat minor quadritab et grossis maior q̃ ho
minem debet attendi quadritab rob et qualitab
Nã ẽ alia et alia rob quadritate et qualita
te Omnes habet potus quadritab sicut etc ad
sanitat sue naturalis Unde gẽ ꝓbus comedunt
et robusta maiore ẽ quatione in stomacho de
tenta ꝓbus sũt et indigent ꝓbus potu
Et quato sũt maior et debilior robꝰ habẽ
potus debet et debiliori q̃ quadritate maior
et crassis humoꝝ in exhibendo potus debet
multũ considerari qualitab et quadritab stoma
chi capiendi Hydrus cui stomachꝰ sanꝰ multũ
sitit q̃ magna quadritate potus sustinere non
potest Et notandũ q̃ de hydrꝫ stomachꝰ
hydropicꝰ nã ẽ parũ sitit q̃ magna quadri
potus sustinere potest Het cui grossa sufficiunt
de rob et potꝰ grossa dicendi tractabꝫ de hijs

Specialiꝫ

Capitꝫ septimum de somno q̃ vigilia

de ordine q̃ de ordinab de somno q̃ vigilia

et contrarijs Nã regule q̃ hijs ꝑtinẽt
Peregrinus sanitatẽ ꝓbus necessarie Est ergo debi

notandū qp ſom̄ tutū d ſanitate regimē ſt debite ad
miſtrat. d valde magnū bonū Eſt ergo ꝓpendere q̄
to ſomno natura ſumat. Nā ꝙ ſomn calor naīs q
opatur cuta matīa nutrīdi d nutrīendis roborat
d gnibus digerit alimēt digeſtio duplicē ꝙ ſomn
gnat ome membra ꝙtrahit a ſnib opationib
Et gna digeſtio fit dmēte magis tñ digerit di
geſtio duplicib ꝙ ſomn debitus annalib gnat fa
tigate ſunt reſtorat. et roborat. ſecūdo
creat fatigate ꝙ motū ꝙ gnatē ſom̄ fortifīcat.
Unde in omī morbo roganꝭ ut requiē gnat dolēt
ſtatim gnatē remedū. Nō aūt dura gēt
mīſ in ſomno Nā in vigilia organa ſenſuū ſunt
in actu ſtrenuo. et nō ꝑ corꝑ dēt gnatē bū
et membra motiua nō dēt gnatē ꝙnt in vigīa
propt colligatia. et ꝙgungtate ad organa ſenſuū
q̄ ſunt d actu ſtrenuo propt hoc ergo nō dicit
homo ee dīm ſunt somno Et cū ſom̄ gnet nō
decoctib rebus digerit. et corꝑ nutrīt. dolor
aſſuet. aīam roborat. calor naturalis augmē
tat. humidū temperat. et membra relaxat. dū
plex ſom̄ et calefactiuū et humectatiuū digeſtio
ante dormit ꝙ caliditū et humidū Et ſic apparet q̄
ſom̄ bene admīt digeſtionē Et gna ſenſus
ſunt frigide et ſicci et mali digerunt indigerit
maxīe ſūm̄ gliscropt. galienū d etate ſenectutis
et notabilis ſom̄ nō corrigit. tertiano. ſ. gna hu
more ſuū fugade ad aromatizā ramū debat Et ſic
ſom̄ debito modo ꝙhibitū multa habz detecta

ste et vigilia moderata et debito modo exhibita
ad desiderii auget et fame exortat petit exhorres
reportat et sensus ad exercitia monet sine quibus
no pot membra edificari quod fame exercitii de
mulcid necessarii Et sicut sompnus et vigilia mo
derata sanitate conservat ste etc si debito modo
exhibeatur sanitate recuperat unde immoderata
tus sompnus grauat corpa ad apoplexiam epilep ad
paralisim et stupores Et ste ad hoc dicit generat egr
tudines sompnolentes et frenesis et ydropisis et rubeos
lapsat et pigritia effert et desiderii deiicit apos
tomata et febres peregrinet generat vigilia imo
immoderata corpa desiccat et nutrit et adurit de
bilitat et digestionem sinimit et grauat corpa
ad exercitium resumptionis Et vigilia aute diu
turnale grie et rei contra naturam et de sompno diur
ne et quibus rarius pot provenire no et hic dicendi
quia hoc est regimen sanitatis et negotiet circa
exercitium Differt aute ad quos sit ap sompnus
et vigilia declarabunt sanis possimus dicere bene et ma
le Dicamus igr modo utendi sompno et vigilia ap
pertinens primo quod conferat sanitati quod immoderate
sit tantum et moderandi et rebus destruat ab exer
cicio stomachi Ter et pigmoderate laborandi Ter
mentis studendo disputando vel legendo vel corpis
exercitando Ter cibi immoderati cibi digestionem
impedit et et arderida sunt alii impetalia quibus
homo no stet multum mirandi vel alienis historiis
et si forsan tardet cibi destructus ab exercicio
stomachi parum et lente et antebulandi quousque

stratus rebus destendisse ab orifitio stomachi. Et aut
quib ante descensu ciba a stomacho orifitio dorunt
postmat grenbatur ingustus et inflationes et dolores
in ventre et ona solug laborantiu et digestio roerd
Et postq rebus destendit et flum simul trebit et sua
nes fluunt et natat ad rezebu indurdet sund tue
natiues et satisfaciendu et dormiendu In estate
quid d loro fugidoru no stomatico ru padiz non
calciat Nd dormi padiz calciat quidut bibi
debilitate et tornb ropeb estuando dimidiu ia
membra tornb ropeb debet et ropta et mutig
q d bigilia et studet rap et pulmiare debet
et aliud ne rebus ingurgitet ad orifitiu stomachi
Et In diuerpio sbm pauu dormiendu et sup la
tus dextru bzt end et humanb ad digestiu ciba de
rensu et pauu ad digestione Quid tame mag
ni assumt hmg rotundu dicut end q dextrabz
supra dextru latus humat ad digestione qua
tum et pauu supponz stomachu stet q; habeat hz
ante pmagnato et falsa Na pauu no diuigat
ciba in stomacho calfaciendo ad modu ignis ad
pdendo ciba d stomacho sicut gallina omnd Et
qua dormiendo sup sinistru latus digestiu dextru
tritu ide digestiuu diuigunt Nd et dormi
endu sup dextru latus mst pauu propt digestiu
et deinde sup sinistru propt digestione et sic
digestiuu dormiendo et aliquantulu sup dextru
ut facilius destendat cibus de stomacho ad pauu
et supstentab dum digestiuu libenus destendat
et dextrab ante sin sicut nec aliqu no pt et

libris dicitur. Dicit ena ſomnū ē tanty q̄ ꝑma digeſtio ſit completa ⁊ q̄ cibus transferat ad ꝑtes vbi ē locus ſtrumēt digeſtionis. Vel ē forte malū d tuū ꝓlongari ſomnū q̄ ſtrumēta digeſtio ſit completa hor ante tēpus diſſipabit. ſſm Andr ſit tale ꝓpter replicōnē ciborū ſuper ſe. Nam q̄n ſunt valide complexionis ⁊ bene digeſtiua bona ⁊ cōmedūt cibaria fortia ad digerēdū ⁊ nō cōmedūt multū ē q̄ natura talis cito digerunt. Unde talibus forte ſufficit ſomnus breuis puta ſic horarū vel cito ad cibos ſuos q̄n ſunt ſic contrarium ſic frigide ⁊ humide replexionis habentes digeſtiua debilia ⁊ cōmedentes multū ⁊ cibaria non obediencia digeſtioni calide indiget ſomno longo puta decē vel duodecim horarū. Vel tales q̄nt cōmedūt miſt ſimul in die naturali dicit ſunt q̄n medij ſunt nō poſſunt in rodendis grauiomat ⁊ ſic indiget ſomno medio. Simplex in hoc conſiderare debemus ſatis gaudere ꝓpter naturalē animalis. Nā ſſm q̄ ſatigari vel laſſari fugat melior ⁊ dulcior ſit hor ꝓpter longum ſomnū ⁊ crudelis. Et grauis ē mediocris ſomnus debet ēe mediocris digeſtio ante ſufficiēte ſom ē. tamē rozad humitat ⁊ ſpalit ventris ⁊ palpebraru ⁊ oculoru ⁊ deſtenſio ventris a ſtomacho ⁊ bolidat a ſtellande ⁊ nimpende q̄antitat ante palpebraru ⁊ ventris ⁊ tonus roſpid ⁊ ſonolentia ⁊ crud tridio ſapiens naturā ventris paſſiois ſignificat ſomnū nō ēe ſufficiēte. Et ē obligēt notandū q̄ ē grauitas ſomni ſic ⁊ nō alius conſiderare debemus

ſpm experimentu Et ꝓterea dm homo qnadrate
ſpm vna die et ſit conſignet et promptuario ꝑ
pendat qnadꝫ dormiꝫ debeat hoc aute expoꝛ
debet fieri ſuppoſito regimine eodē et eqle ſem
tempato dꝑdicte cibis Et dicit notandꝫ
q̄ hoc ſ tempate vel propꝛ ſuppoſito regimine eqle
m retrꝛ tale appetitꝰ ſpm qnadꝫ oꝑtet et
de eꝰ neceſſario Na optima natura talē ap
petit qnadꝫ dꝫ et neceſſario Et hoc e bene ꝓ
poſitu dicendo obmet Et de corporib⁹ laxis no de qđ
dꝫ m appetitu qnadꝫ dm plus appetit ſpm q̄
oꝑtebat Et qđ dm ſit de exteꝛio ſupꝛa dictū
mi Exceſſꝰ Intꝛoꝝ corporib⁹ eqꝝ tempate dete
tibꝰ regimine tempato patet dm q̄ qnadꝫ
ſpm eſt equalis qnadꝫ virgiliarū vel propꝛ
duplus Et ſtrd de qualitate ſpm q̄ ſpm qnadꝫ
ꝑfidiꝰ tanto melioꝝ Et logꝰ de ſpm nali
de ſpm ant diatmali Et ſtupoꝝ plꝰ logꝰ
Et nota q̄ rotale ſtentet Et exꝑtat fortē exteꝛio
Et multū rotundetꝫ dormiꝫ fortē ſpm Et ꝓ
fundo duplus Et ſtrd q̄ corporib⁹ tempatis
no rompat dormiꝫ ſupꝛa ventꝛē propꝛ colli
tꝛoſum Et ſtomachꝰ repꝛeſſione cibꝰ Et humid⁹
digeſtiua debilꝫ ꝛeſert digeſtiuꝫ duplus
ſtrd Et q̄ nullo modo dormiꝫ Et ſuppinus
hoc dm prꝛeparat corpꝰ ad exꝑtandū Et ꝑ
nominatas puta ad ventꝛē Et apoplexiam Et
ſtupoꝝ Et ſimilia hoc dm Figura dormiꝫ de fa
cit ſupꝛaſtantatꝫ dꝛimaꝝ ad poſſeꝛa Et ꝛetꝛudꝫ

et non mordunt p̄ sues canales q̄m sunt d̄ antiqua
bus et fuit ransa p̄dictaꝝ exercitudinu dupliq
strenuꝰ p̄ sumꝰ naturalis et bonis ē ille q̄m diu
non impedit Nam dormire de die rationis equat
ad malas exercitudines q̄ue sequunt dicte sunt
Nā diu ē humosa in stomacho ē acta ē digesto
et digelu ē uch ē acta sūo Tertiu q̄nta fe
gricz Tu q̄nta obstruxi Tu q̄nta q̄ue stricz
et q̄o ad alia et q̄o ad reposu hoīs ipsi te
pus ē magis aptu ad dormiendū ē dicit ad
laborandū Et ideo concludit p̄ius nocte me
lius ē plus refert De cibo ē satis nisi noctes
sunt valde breues q̄na melior fit digestio ē nocte
tarde sūpta et q̄ete et frugalitate acz Et
sufficiēte de alimento et passionibus animi
et amoui et reteroui sensum absentat a rena
Et ē diligēt notandū q̄ remotio sompni stu
denda ē diligent emendare respicz a supfin
fatibz multiplicatē no solū p̄ stringē ē bona
ez et alias potes tristando ē tastando et
nares mundando et rap̄ pertinando ē manus
et faciē in aqua tepida lauando

Capitulū viij de accidentibus anime

Sequit de accidentibus anime respectu ad ꝑtem mo
rale q̄ primo dat alia bonis habitibz q̄ormet
sit ad medium et respectu debita sanitate cor
poris tot sunt p̄ceptoria generalia Et q̄na aut
accidentia q̄ rectitudē alterat respectu ē corp̄
respectu ad medium primo Nam

sunt mali homines sunt malicia rosle proue se
gunentes ser poteridgz eos segnit rosle proue malicia
unde secundu ee fragmte una ultra modu tale
sunt et similit sic modo intelligt in alis humor
ante anime accidentia quoru rosseretio quodammodo
ptinet ad medicu sunt una gandu timor tristicia
tedu et verecundia In una quide monet calor
et ffrus subito et depungit ad ee no totaliter
relinquendo radice sz accede in radice primo et
pga monet ad exteriora sz in gandio calor et ffrus
monet paulatim ad exteriora et nisi du totaliter radat
punta ros relinquens denudatu unde mulcatu et
debilitat roade ee rotundu gandeo sinceriz at quod
no rontinget ee una unde rotingit homine mori
ee gandio et no ee una In timore calor et ffrus
subito monetur ad interiora ad tristicia paulatim sz
tedio et verecundia duobz modis modo
ad interiora modo ad exteriora sunt sz tedio quod
tristicia de eo qp futurum et indurat bigliat
dato enim qp calor monetur ad int ee eo qp tristat
monetur tu ad exteriora ee eo qp futurum et unde
tristicia talis bigliat indurat sz tristicia de eo
quod potuit indurat somnu Et similit de verecun
dia ffrus primo monet ad interiora et deinde redit
ritro et roselluit et dilatat illud quod et restituit
et gaudet exterius et subsistat robora et sic mani
festu et qp animi accidentia alterant rospondet
egit una calefaciat respo una accendit calor et
ffrus in roade et diffgit ad singula membra

et ꝓpone in hmoribz ralore fortes & multos ſtnis
In hmoribz tm ralore debiles no vastz & bndicta
appetnt ralor no ꝓpt nr̄ faciore deſſꝑi ad
extrema corpis & ſic remanet extrord membra
albe ſtenua et frigida no obſtante q ralor ſit ar
renſib in corde vnde videmꝰ multos ꝛvatos ap
petentes bndicta in vta hyemſtre & in talibz nr̄
& vta pfecta ſz & gnoddmodo timor in vta &
ſtandid corpis infrigidat ꝓ via reſpiratoꝝ et
deſtractioꝝ ralor ſtnis a fonte ralor & timor
infrigidat ſubito ꝓ via ſiſtoꝝ & triſtitia
infrigidat gradatim & ꝓ via deſtratoꝝ & ꝓtriſtis
Non ſolid intꝝ ꝓdicta accidentia anime gne ſt
tenent ex parte appetitꝰ vastibilib & combuſ
ſtibilib alterant corpis ſz et gnedꝝ ymaginatoꝝ
gne ſt tenent ex ꝓte bndicte cognitiue ſentibi
dmꝝ manifeſtꝰ q videre rez rubeaz & ꝓpter
magnanimi monet ſanguinē Et ſi gnꝝ ymaginatꝝ
dolore gne patꝝ ſbmꝝ d aligno membro dr̄t
dolore vnde ymaginando facit calid ymagina
tionꝝ igit dr̄ mut in rez naturalez Ex hiis
ſatis ꝑ manifeſtū q rozzero accidentiū anime
ſtrectat ad medium Dicamꝰ igit q vta no re
petit In ſanitate regimē ita enī ſupale facit
ſingla membra et propt faciore corde omēs ar
tus ratiōnis conſumit igitur ramē ſit ergo ſi
onet miſt ſuadꝰ raro ꝓpt admiſtis illicita nr̄
illud ſuaſtum et nolite putare Na in hiemſtre
et honeſte vaſte & rationabilib nrīs q̄nib non
rompatit in ſanitate regimē Et d aligib nob

ep gnda sit fugda et malefic̃ gmbꝰ mꝛdd
zasti prodest in regime sanitat dnplmꝰ dico ꝙ
tristicia non competet in sanitat regime Nã roz
zuat natiꝛa hmi infrigidat cm et desiccat
et ggt macies et ꝓpter macione inducit roz ron
stringit et sp obtenebrat g nigꝝ ebetat g rod
macdt mdm obstruat memoꝛia obtundat Sdo
vitanda sunt cmb ebrietas ñ gnadꝰ Varo suadet
ad detestatione vitioꝝ ad mitt pulchitudine
reformanda Et ꝺ deligit notand ꝙ gnda sit
gnoꝝ sens sunt adꝛo mobilis g calide g sunt
adꝛo pingues et carnose ꝙ ers mꝛdd homi
tristavi vt sens calor ebetet3 et corpꝰ aligna
macret3 Sc gaudio ante g mitt tranquille
tate stꝛd ꝙ gaudiꝰ tẽpate ꝛopetit ꝛegime
sanitat ꝛc eo ꝙ ꝺ bnd ꝺ ꝛofortatiꝛibꝰ virtutiꝛ
virtutiꝰ cm ꝛefocilat3 tranquillitate et gaudio 3 gau
dia no debet ꝺ expꝛessim qua mdicat splendoꝛ
et motꝰ Et maxime gaudiꝰ ꝛopetit hiis qui
multꝝ rmanet et sollicitudinibꝰ defficiunt3 g ꝛet
bro ꝓmptatiꝛ Et simlit hys qui sunt ꝺ gaudio ꝛo
tunc et mꝺmodicato mꝛd tristavi ꝛopetit hz odio
ꝺ hoꝝ accidentiꝝ supflua omnia ꝺ evitanda
sunt ꝺ dictꝰ ꝺ acutibz anie timz se ꝛc
ꝛte appetitꝰ Vra sic modo pt intelligi ꝺ af
fectionibꝰ animalibz timꝰ se ꝛc ꝛte appetitꝰ
ymaginatiꝝ No cm ꝺ conuenit in sanitate regi
vt aligna ymagine3 nimis intense Nam ꝛc tali
ymaginatiꝝ mouet3 sens motꝝ ꝺordinato ꝙ deligit

lem ingestionib et impedit sanum Et hec brema
suffitiat de accidentibz ante dicta
Capitm nonm de temporibus anni dicta
a De tantate Regimis ostendit oportet considerare
consideratis temporib anni dicit hor et aliqua
dicit tempore sunt etatis et complexionis No enim
idem Regimen debet et totaliter in omnib tem
poribus cuiuslibet corpa humana cuiuslibet se in
omnib temporibus et ppter consideratis complexionib corpo
rum attendit consideratis Regimis precipit quod sint
iv sunt quatuor tempora anni quia hec est ab an
tiquis et hiemis hec ante quatuor dicm tempora
ppter astrologos sunt ppter immutatione solis d unaqz
recurrit signoru quarta deprehendit a principio vernali
et d quinq gradib ascendit et hor dicit d tredecima
die mensis vel circa Et quodlibet horum temporum ppter
astronomos dicunt p tres menses et tria signa
Quarabet autem quodlibet tempus quia dicit Et quia sunt
quinq menses et quinq signa omnibz temporib respondet
tres menses et tria signa Quarabet igit quodlibet
tempus quia dicit a tredecima mensis vsq ad tredecimu
quinti et a principio aprilis vsq ad finem primorum
est gutta est ppter hor anni tempora succedit
vel ppter Medicus ante in tempore existentes no ppter
dicunt motum solis in circulo signoru qui zodiacus nomat
tur respondet alternatione in corporibz nris corrumpente
ipo tempore Et quia p experimentu videmus aliqua
tempa anni calidiora et aliqua frigidiora Idco contrarie
in medicinis primum existentium in temporibus anni
Illud ergo tempus anni digne et maxime laudandum ny acquisi

gnalitatibz et passiuo dorat bz et gna tibz te
perib hd dorat p tres mestes ꝑz mg ndo bz ꝑz
medioꝝ d nndz sparij dr ꝑz astronomoꝝ hor and
tempꝰ ꝑz medioꝝ ꝑz dnstrare regiom et dnord
mdd mrpt ciuib et mdd tardius ꝙd dd
plus dorat et alignado mg ꝙ mdd mrpt and
dgrad ꝑmd dond aduerb hor ante tepg est
tempꝰ flobu ꝙ dnm pomoꝝ Deinde sligz estab
et ꝙ tempꝰ ualidꝰ et stans hor comitez tepg
ꝙ multo magꝝ bare ꝑz m gnbusb regiombz gls
dorat ꝙ d gnbusb mimb Et simile erꝝ d gbusb
dnord regiombz ꝙ simile erꝝ d gnbusb dge
ombus ciuig dept ꝙ d gnbusb tardius Deinde slz
antiquoꝝ gnꝝ ꝙ tempꝰ certe expssiue bre
musb gnalit bel ggpt in eo ꝙ tepg sate tepar
in actibz et multd dstinanb ad stantate stat
estab ꝑdend et bz magna dnstrare m hoz dd
dcb multd ꝙ ualida et nox fugida propter
mb subtilitate et stantate sanit uisꝰ dss
ualoz in dr et fugidit ꝙ d nocte sndt multd
dstar noctib a diebus d ualido et fugido gnꝝ
tame non robngit dbere gna and no dita sup
tilib et stanb ꝙ no ꝙ adeo ꝓssibilib met tata
ꝛeponib ympssione dubing cm ꝙ magna ua
lida ꝛatio subtilitatꝭ et ꝓssibilitatꝭ reg ro
gelat ꝙ fugida bel tepida Et sitid ꝑtilegat
de antiquoꝝ respectu bz hor and tepge tepg
mutatoꝝ bz roboꝝ foliou ꝙ ponunt rasib uoz
Et deinde slz hiems ꝙd tempꝰ fugidꝰ et humid
mg dnord ꝙ frus antiquoꝝ puta rd folia ab arbz

retrahunt et cum suis d'ni circumdantib⁹ puta cū
arboribⁿ nascunt floribⁿ et aucti crescunt et brumali
cū cima nascunt pullulant. suis autē tēpⁿ
estatis diminuūt fructy et spalid ponia dispont
sappatant et herbe semine ponunt unde strenuꝰ p
tunc et tempⁿ herbis qui floribⁿ sui d'ni circa augmento
et statu et tempⁿ estatis. cū herbe de
clinat ad semina et semina sui d'ni circa augmento
et statu et tempⁿ autumpni. Et cū semina declī
nat et radices sunt d'ni circa augmento et statu
tunc et suis hyemis. Et qua brevis tunc de
sunt ne floribus et seminibꝫ p̄ne herbis et radici
bus ydeo dies et autumpni sunt breviora tēpa p̄
hyemis et estatis unde ssh medicꝰ no simultꝰ
approbo dicta illoꝝ qui ponunt diuturna tēpa dicta
diuturna et dicta medicoꝝ breuia puta festū clemē
tis cū d'ni circa hyemis et ex ea parte dicta d'
uina durant valde magnis ad qua tamen diu
turnitatis tēpa passionib⁹ qualitatibꝫ puta ma
lancolie et sanguinis in actionib⁹. Et calidi et frigidi
sic videt⁹ q̄ autumni debet cū temperatus d
passionis sicut ponit⁹ temperatus in actionis. Ssed d
qua scias asperitas et ire d'ni et antiponi q̄d
asperitas videt⁹ cū ea cum suis complexionib⁹ Et qui
ad illa que sunt cum suis complexionib⁹ dicimus de
bet cū cum suis complexionib⁹ in passionis qui mutua
qualitatū actionū videt⁹ proportionate mutuis
rebus qualitatū passionū unde ssh ver et autumpni
sunt cum suis complexionib⁹ actionis Nobilis q̄ p
sunt cum suis in passionis Dicit⁹ ad ho brumi

ꝑ nō ꝯ ſimile de vere ſequente hyeme et autumno
ſequente eſtate Na caliditas ſequentis hyemis poterior
ꝯ in offuſcando et in temperando humiditate
ꝑ humiditas ſequentis eſtatis in hyeme faciendo
vndeing vnd ꝑ padus humens hyemidꝫ ꝯ acre calido
remiſſo ꝯ eſtate ꝑ padus ſiccus hyemis ꝯ acre
frigido humido ſiccitas autumpni nō ꝯ qualitas
prima paſſiua ſz ſecunda ſenarie hmditatis ha
poteſt eſſe in dicto Modo reſtat ꝑ facilius
demerit ab habitu in ſenarie ꝑ a duarū ꝯ
habitū ꝯ eodē facilius obtinuerit hmditas hyemis
ꝑ ſiccitas eſtatis ꝛz quia hēt materia de qua
hēt loquor ꝯ optima regime ſanitatis eodē tūſto
de illa tuſſiunt vnd ad ꝑfectū ſuū quē ſiccitas
tempa ꝓcul dubio ſenarie quadū ſperatat ad nō
diu Modo reſtat de quid ꝯ ꝑfectū ſingulis
temporibz de regime ſanitatis dispectet adhuc
dubiū ꝙ hēz aſſimilat morbo de ꝛpleriōe
vnde eſto tempora rozea nature ſint ꝛpleta
Et ꝙ illo concludit ꝙ illud regimē ꝯ manus
minūtionē aptū et ꝓuocatiū aligno tempe alio
et hoc ꝯ et ꝑfectū et ſtatui quia tempus ꝯ ſequatur
ꝯ talis euacuatiōnis pura debet in tempe ſequato
dumodo quia dicit tempe ꝓmouet hmditates
ſuperfluas equē ꝯ ꝛpositionibz ꝛpleriōalibz
flembothomiet et ventoſe in dorſo Et propter
dicit rōnē ꝯ dicit tempus bonitatē ꝓcurat Et qz in
hoc tempe rozea ſint caliditas et hmditas
ꝑ oportuit et tempus erit ordinat ad caliditē
et hmditē reſpectu aliorū temporū nō ꝯ dicit

zebus multis caliſactibz &c cambis & potibz bn
d ſubtiliand regime / Corpa en plena sno indiget
multo rebo & pbi Et dicit de regim ſtig tpis
marg regio eſtatis & hmd regio hyems dmodig
gna hor tempat calor mixt dialiſtice & ſdgnb
& ſſns p tempb domonete homd abſtinet a
calidb a ſalſis & ab acutis Et bom d ſumere
in pobo ſtrupob & obtinpietib dſcadnacione pnta
ſtetipan mensfaond dicitur zo ſaron oꝛzarted &
ſimlia Et d diligend nond qꝫ ſimpoſſo qꝫ roꝛ
gnb ſit ſanꝰ & &c tempat pdente no ſit dorpat
repletio dcalida Cmun dco qꝫ eſto tempe pt
cmuned dari de rebo & rebaria groſſoꝛa qꝫ in
eſtate & pluſq in autupno & mg qꝫ in hyeme
& mg groſſa Ma eſto tempe dnatib & fortib
& calor dnatꝰ & ad hmd a roꝛpib multa reſolu
no fit a calore dnato & &c fortitudine rebozb
& obedientia roꝛpib ſtare hmdtatꝫ / Oz gr
tomitez hor tempa roꝛpora ſunt plena & hmd
dnatib fortib bom d grauo romedd & longis
dtiallib bndt multi agnt qꝫ ſcotia bene ordinant
ieiunia in eſto tempe no tame d rationabili qꝫ
in eſto tempoꝛ homo ſe multu repleat dna bna
ſimt faciut tomitez ieiuniantib / in hmd
tempoꝛe rebu potuꝫ qꝫ multu dna bna tempe ie
eſtatis ante no ſit tantu ſdistandꝰ nec tantu dome
dendi nec groſſa rebaria nec calida nec dulcia
nec dnatioſa nec ſalſa dmodmb bino inſtrenda &
multa agna & omitta bina dctib & forte &
dt ſit ad hmd dictu totu eſtatꝫ tegime ad fre
gidtate & hmdtatꝫ debz dtinare dmodmb

commendu & spe & parcu ne dent dimolent ciba
ria sint faciles digestioni & ciba ria corpiatur
in estate no solu bestialis frigida sz & actu fri
gida dimolutis aqua frigida & bibenda & in abhinot
tenda In autumpno aute multu sollicitaru debem
de bono regime Nam hoc tempo prope sue co
plexioni malina & corpoz uiroz debilitate no
sustinet croze in regime Vel permittet hi largi
mutentibus uel certam dispensa Et quia hoc
tempo & valde stans & corpa sut multu debilia &
expermata sua mutatio debz de tota in corpoz
humectare & brotutu confortare hoc igit regi
ma stranea corpoz sut euitanda & similit
brotutu debilitantia Cauendu & igit a cocti
quia corpa desiccat & debilitat Et similit a cu
costatibus et sollicitudinibus mtis Et a potu
multe aque frigide et uentis balneare & super
caput infusione & quia epotare contingat hoc
in casu fauit radere in febri dimitig cutare de
fame et sitim no & Pedicia multo cibo & bna hora
bibi ante medioziu sit bibita In pluuiis aut
regime autumpni & sicc regim estatis quoniam ad
uenit plumbi qui postpadueniente a multo male se
cuos nos reddent plub ante sollicitadi & hoc
tempore in humoru correctio et corpoz roborata
notet qp & humoz euacuare Et quia & autumpno
& multa fructuu corpa cauenda & ab his qui ge
nerant humoru corruptioni actiu & hoc tempo assi
milat morbo & corruptioi dimitig multu cauen
da & a nocte frigore et die calore Et quia cp
tudinu hui temp mala sunt et pessime si quis

monorat egestudine d̄ hutrepo vide e obmandu
ante ꝑ ronfrmetus dmplus bibi quod bibat d antidu
debet ed agnatiū ſz no tantū ſunt in estate Et ſl
bidrung hnoꝛes aligos ꝓtrahe bonū e vt euacu
antes ante adventū hyemis ne propt frigiditate
hyemis ꝓstringat e ſunt tanſa malacon egrudinū
In hyeme ante plus ꝓtest comedi et cibaria groſſa
ꝛoa et caliduꝛa et maꝛoꝛibus metallis unde ſl
aligos ſit frigide complexionis ꝓtest hoꝛ tepe
vt albis et aqꝛis et ſiꝛapi et cꝛuca Ḡ hmoꝛ
mōi et calide complexionis ꝛes vt no debent Ma
ſl in ꝓncipio ꝛis no mouant d poſteꝛu adueniente eſta
te deuenit ad malab egꝛotudines mſl ſuadꝛ
ratus in minuꝛe vel ꝓnogaꝛe Unde ante hy
eme gnd multu comedet et amidi e multu
vinū bibet e paꝛū egdabit e eſt ſibi minuꝛe
d ꝓncipio veꝛ Et ſl ꝛoꝛū mutatoꝛia ſint groſſa
et mala ſuamoꝛis e in vet e ſolutoꝛ dmplis ſit
q eſto tempoꝛe ꝓfus egꝛetandu e hoꝛ eſt tempus
e multū ſanitat roſſnat Unde d eo no egꝛe
tat gnd mſl a foꝛa tanſa e gn foꝛſan ſuſtinet
eꝛoꝛe ꝛeꝛmit Et q̄a eſto tempoꝛe multiplicat
flegma in coꝛpoꝛe nꝛis hoim e q̄ alimenta et
fomentus gnibus hoꝛtes mitibus no ſunt frigida
et hmida unde ſunt emtande lactuce e atꝛiplices
et pꝛotulace Ḡ deberig vbi femolo e petroſilio
boꝛagimibus ſalima meta e ſibi ſit mitigat d
fomentis vinū ante q̄ vbi Ḡ e hoꝛ tepe debet de
ꝛoſmy non alia ꝛem agna ꝓnca In hoꝛ tepe ꝛem
ou d e a minuꝛe ſz mtꝰ vbi poſſing ꝓnogaꝛe
mſl ſit fomentis minꝰ intenſum dmplig hyeme

est homend dnchus dhor tenors ramdbz' simlend ꝑ
partes pretoz no sint exposite frigori et simlit de
rebus et exterma corpoꝝ et spaꝝ predes sint ante
gmda frigde et mat̃ficati gm pcig se hnt dhyeme
ꝑ in estate hnt im ralore rta debale ꝑ frigditate
hyemis rale facrez z antiparistasim no rofundt
3 debilitatiue gma frigde no sibi monstat 3 bz
ad interiora penetrat et sic ralore offustat et
debilitat hmg simlit habens de gnibz 3 pretebus
gm d hyeme dubint dramens talp mortui propt
frigditate. rotimente ꝙ admimente estate mond
rome dnd ꝙ melius habent

Capm xc de gramb pamfor

1 nia sm̃ond bmdsalb mo parocbz sue dnsbz
mst applicet ad tetimlaria hyemis ante de
trmato d de mitibz m gnali Intendo rost ꝑ
defendat de mitibz m spali Et pmo de rebus
sternndo de potibus tam natmalibz ꝙ artificiabz
Cmo ad cibos erut nond capta ꝑ capm de gramb
pamfor et de pane Cmdo de legumibus. tm
de fructibus. gnaliter de oleribz. sm̃ de radicibz
sigillatim de arabz Optimu de arabz sup̃fluabz
octauo de pomis Nomo de saporibus et hdmt
Cmdo ep̃s ꝙ pamb pt fieri ex frumento ꝙ or
deo et auena et sligne ꝙ milio ꝙ panico et ris
No solu ante ex hnt gramb sic pamb 3 ex ciba
potest fieri pamem sine ante pamitio ex gra
no detracto d agna bz ad rosistentia simlit pambz
unde gramd de cognit. m agua ꝙ ferte bz ad sper
situdine ꝙ tm optime permistet in agua et dpdt 3

m stentelib vel m sp̃sonib et dimittat infrigidari
et tunc habet grasa frigida panis q̃ pt mode sunt
panis hor ante panicia melius pt fieri et rotidi
nonne q̃ grauis minuit ventra et multo q̃ panis
et esse et eo q̃ perfectius digeritur sit nō agre
d agna detrahentibus hor ante panicia hō d multū
m esse nec et multū repetit in regimine sanit
propt defectū fermenti et salis vnde pisces q̃
edd d medicina de panicio sicut de potagio et
hmōi facto fermentū ante coctū in agna no reper
tet m sperando sanitate Na operationes et humi
ditates multiplicat et ad ventositatē preparat Et sicut
multiplicat de ventositatibus q̃ de omni cibo facto et pasta
azima et annexis hominē d cito propt maiorē
dispositionē ventris fermentū q̃ humiditatis superfluē
digestione predictis cibis d multo nutrimento q̃
difficilē resolubilis vnde multū d ventositatibz et fo
tibus sing nocet et tempato regulariq̃ illatis
competit Et si nisi contingat d farinula de fru
mento primitus fermentū detrahat in agna aliq
quātitas in brodio carnium laudabilium vel lacte amig
dalarum et cetera cibis commistis illo modo fermentū
tempore q̃ hoc resolutū q̃ digestū q̃ multū nutrit
et sicut pt per fel fermentū de ordeo et auena q̃ fle
et sunt laudabiliora frumenta q̃ de fermento et sic
farinula de milio vel panico no approbo q̃ multū
et panicum panis st nutrit q̃ difficile ad digestiō
q̃ generat humores melancolicos q̃ stringit ventrē
vnde q̃ si post decoctionē in agna ponat homo
q̃ bibat abstergit stomachum q̃ orificium hmiditatis

desiccat et sudores provocat. Et gn exp milio et panico fit talis cibus oz ꝙ sint exprimenta et tunc vocat pistu in ligna viua. Et recte sumptu cu vino et aliquantulo salis d vino seu pistum et este cibus d medio ap. d. libb de ventate ubi sup oriundus et d mitad medocanen laudabilior panis e gn fit exp frumento et deinde exordeo et post examena panis exp alius gen no approbo in regione samtatis causa d ante ne predicta gra vetustate corrupta sint. Ppe no debet de fermento antiquo nec dmatuo nec nimis nouo ne exp mala messe colligitur. Et debet quam diu fermentu grossum et prudrasd ad subdum detinatus. Et debet de panis in quantitate agnte digesta. Sit ꝙ no sit nimis molliꝭ nec nimis siccus sine ouum et debet de bene fermentatu in aliquantulo salis ne opilationem generet et crudi et lapidos in renibus et vesica et vt faciliꝰ digeratur non debet caldus de nec vetustate nimiatu. Et rgit rectus in pcu dc. Multum tamen debet ꝙ rgnt ro gnent no sit nimis fortis nec nimis debilis. Et ꝙ fit exp legum conuenientiꝰ no saporem natiua sapora rum del metallorum. Et si glas mitrone maiore et pruriore mdiocri. a furfure totaliꝰ et si beligbentat subductione aliquale dimittatur aliqua pte furfuris. furfur enim panem mutat et vetus subducit et saporem exclusis dumtumꝰ sicci. Et ꝙ mica panis est melioꝛ maioꝛ et delectoꝛ nutrimenti ꝙ tostioꝛ crusta hꝫ enim generat humoꝛ melancolicu et no nutritu repatet panis n humiditꝫ stomachu humidu et dolet dematuari et e fere domesticꝰ pleꝫ rodit. Inuat enim ubi desiccat et roborat orificium stomachi rel

Capitu[lu]m de legumin[ibu]s

onsumentes de legumin[ibu]s e dicend[um] sint ante legu-
minu[m] que sunt in usu fungi ffabe pisa
fabe faseoli lenticule et si sunt alie ffabe poterut
ad hab[er]e vsum Quod ante legumin[a] omn[ia] sba e offa-
ma et offensiua digestionis et emb[ra]m nutrimentu est
melancolicu unde non multu repetunt te[m]pore cor-
poribus p[ro]p[ter] din manent in habitudine sanitatis ho-
m[in]is vtut legumin[a] sba est utenda Quod vtut legu-
brodu seu decoctio e lenticule subtilitiua et veneno-
de opilatiua unde satis repetit te[m]poribus et gentibus
hominu[m] calidis grossis et opilatiuis puta
tempore Autumnali In isto tm brodio coquimentes
facto et statim decan[tato] non sunt nutrimenta q[uo]d
substantia unde in eo non e nutrimentu nec offensi-
tas nutrientium nec malicia nutrimenti effet ante
hoc brodu hoc modo In isto tm ponit[ur] mica
vel pisa d agna fromenti et cad[a] longo tempore
manducu[m] consumendu[m] deinde d[i]c[t]a agna
tota nocte tempora[tur] et cad[a] die seguenti bulli-
ant duabus vel tribus bullitionibus et sic co-
lent[ur] et colatura reservetur et appropinquante
hora refectionis ffrigef[ie]t in tynamomo et croco
et aliis[que] aromatibus addatur et deinde bulliat
nove bulliat et ffrigef[ie]t in mane hora refectionis
Brodu[m] seu pisata recens et insipida calefactum
albumen d[e] melino et rosaceum et n[on] amarabilem
et stet cum sba Fabarum ante sba reliq[ui]s legumi-
bus d[e]bet assari in roture et frixori Est enim ma-
gis ventosa et offensiua digestionis et magis
melancolica Est deliget nos p[ro]p[ter] roture et frixor

ē pcio ꝙ mitigēt ꝙ medulla et ventre stringut et me
dulla lapat et hoc ē verū d oīb⁹ legūmib⁹ vnde no
d antipasat⁹ comedere simul cū rostro gnalīt lapat
et alīd restringit et sic in corpe fit motꝰ agitūꝫ et
hoc ē verū de legūmib⁹ stralet habz multū rostro
ringnū sunt fabe et ciceꝛa rugꝛa Et ē vna manꝛ
et pessū alborū rotundoꝝ habūt rostro ē pticore
valde panoꝝ et subtile ē ideo sermonē pūt comedi
cū rostro ēpmō melius sit ꝙ dyamed⁹ a rostro Et
gna legitima ciceꝛa vnūꝫ hūt de rostro ē deb
rūdꝛ duo stat ē nūt rostro et medulla et facilꝫ
digerūt⁹ Ideo forsan ssm aliquos magē laudat⁹ roꝛ
pib⁹ huadūb⁹ ꝫ bene verū ē ꝙ legitima ciceꝛa
sunt stipostintatu plurīū et sunt corruptibiliorē sūt
et habito respectu ad hoc vnūꝫ reputāt roꝛpib⁹ sa
nis Dracaꝫ cpt⁹ pro veritate ꝙ legūma stata
ēpoliata a rostro ēpticoꝝ sunt sanioꝛa ꝙ ciceꝛa
no dēpolata ꝫ brodia sunt sanioꝛa stat⁹ no dpo
lat⁹ Bonū autē ē ꝙ brodia detrogiā⁹ cū brodo
carnīū laudabiliū vel cū lacte amigdalaꝝ
et addito zinzibere albo et croco Et si retinḡat
legūma stata comedere no detrogiā⁹ cū brodo car
nīū laudabiliū ꝫ bonū ē ꝙ condiā⁹ cū oleo ol
naꝝ et cepa alba d coq frupa minutī mustꝛa Et
ē diligēt nōdꝝ ꝙ si contingat legūma simul
cū alīs cibis comedere et ppt⁹ rostra no debet
comedi ē pricipio mēse Na propt⁹ eoꝝ bestialita
tē elōgat alios cibos posterius sumptos ad ordinē sto
machi et sic impedit⁹ digestio dumḡ legūma
sunt difficilis digestionis ē supta in rostro ēpticoꝝ

ventr̃ constringut et talia nocumenta in sanitat̃ que
no debent fieri d principio mesc dumodo debit̃ no
debeat exspi in fine mesc pg alios nocumenta Nam aut
ventositat̃ ep huiusmodi fiat ratione exuberantie cibi sum
que elevando ad ori stomachi et aperiendo eum
et sic expulsa calor a stomacho et p quos dolor ventr̃
digestio dumodo legumina et fructus nimis copiosi
no fuerint in alijs cibis bene permistibilia Et sic
exspiranda ante vel post et sic remanebunt stomachi
in eorum malicia Et sic exspiranda de medio
tunc poterunt in alijs cibis permisceri et sic corrigi
eorum malicia . Primitus autem de legumine ergo no
sit primus nec ultimus sed medius vt melius malicia
emb corrigat exspiando in alijs cibis melioratis
nutritione dumodo scias ep sit legumina comedat̃
post alia fercula nidorem stomachi mala et mala
colera Et ideo nisi comedat̃ ultimo sed in medio
ne cum digestio in stomacho fiat p bullitiones
si exspiranda de medio in alijs cibis facilis et melius
permistibilis vt manifestum est de fabis et legumi
nibus malicia melius et facilius corrigut.

Capitulum xxv de fontibus

De fontibus scitu ep quidam in via mirabiles vires
competunt de sanitate regimine quia mirabiles fun
tium non de laudabile generat in sanguine putrefac
tibile et pravi nutrit et sic malas superfluitates
tamen multi homines sentes de latitudine sanitates
vtuntur nisi de fontibus propter utilitatem quia speravant
reperiri in eorum usu Ex quo concludit ep no debet omni

m gnalitate magna Illud end ꝙ medicalit sunt
et no bna rebꝰ no debet sum d gtiꝫ magr nr dz
erg lib rotinuari Sunt autē gnz bbilitatiꝫ propt
gnab fructuꝫ romedꝫ pnt d sanitate regime ꝯsuabꝰ
cnarū pna d rolicꝫ mtigato et frenor sanguis
ꝯtentio et rorꝓis humectato seu mfrigidato fructꝰ
autē ad hor dpntat sunt fructꝰ frigde et hmde
et pabit retrahꝰ et hmor fructꝰ sut prima pstra
fricꝰ et bna et ffacit melonꝫ cucumeꝝ et cetrulli
Et si bibing hui sanguis frenore mtigare dpt bus
pctoralibus et ssputualibus bteris cucumeꝝibus
et melonibus pgatibus et ffacit nō debitā amg estua
cionē dpctoralibꝫ et d rubeo ꝯ aligno rebꝰ sus
rpto sunt et assūmend et frigꝰ rotungēt refrenat
Et autē bibing rolicꝫ gnē ē nr bens altrand et
frenor sanguis m epate et splene et alijs mebr
mtigare tm ꝓpter rubi similitudē autē rubi et sl
obstat agna frigda bt cicer transfat ad benas
et magē mfrigdēt bel bona hmectatiua ꝙ magē
appetitū talis autē fructꝰ magnē repetunt d estino
tempe et hoc autem hui ē tempꝰ rorꝓa sut
magē stiptica et magē sfadnata et magē habūd
amara d hmore rolicꝫ Et simlit rotundꝫ magē
rolicꝫ et fenicul et sangnar Est aūt adiect
notāduꝫ ꝙ melonꝫ retrulli et cucumeꝝ sut multū def
frigdatiui digestionis et eoꝝ hmor ē paratꝰ ad pu
trefactionē et generat febres ecotas Vnde bibē
ē ꝙ stim sedat et frenore sanguis mtigat ē stoma
chū confortat ē cucumer melig calet ꝙ melon et re
tinēdus deducend ē tamē ꝙ pdicti fructꝰ no sunt dna
tui ad tēpestatē rorumpi ē hō ē obstruct d ordi fructꝰ

Omnt ante guda fructy gn̄ ꝓueniūt ad ꝓfecta matura-
tate ſ̄ſ̄ arbore ex gna ꝓfecta maturitate ingreſſnt et
effund̄ aranearū rebus et talib⁹ vſib⁹ no ꝑ rondentib⁹ ali-
quo modo ꝓparant̄ cū hnoꝛ⁹ ad rorumpendū et bu-
bonū rauenculos et antraces multiplicat ꝑ rorupcōz
erb⁹ vlentibz et hmoꝛ ſnt mora roſſ gn̄ dnumb
ꝑ oꝑtet ſ̄ſ̄ arbore dimitt̄ ꝯ hmoꝛ ſnt bna
manꝰ⁹ rosaꝓn̄ groſſbn̄ gm̄ bora galſlomꝰ
m lingna mea bnd̄ m xrop̄ fructy ꝓdictoꝝ bel
aliob ad tanta matuitate ꝓuemſſe ꝙ ex hiis aza
re mutant̄ mlo modo vlendū ers et vlitz
ꝺro ꝙ no ꝑ vlend aligno fructu d rugdtionz
dmadnus bromꝰ et rellis aūb ꝑ ꝓpdmialib⁹
vt plnorum ꝺ quo fructy dnend̄ bromb⁹ plm
ꝺrnda vtilitab ꝓꝓt gna mtꝺ vlm̄ fructibz
ꝑ bentu⁹ ſubductu et capard dimt m̄ gnda
gm̄ natuali et aīm̄ ſnt roſtipati plurſſ ozgbz
ronent vt gmbuſſ fructibz bentre capaunbus
et hmoꝛ fructy ſnt fimb bna ꝓma et mora roſſ
et renſa matura et ꝓſtra mollia hiis ante fructibz
vlendꝫ ꝑ ante rebn Rect ſtatu ers romeſſ romo
dendus ꝑ alnb rebn ſꝫ alignatulis ꝑ dmoradn
et ſnſpibilendis ꝑ brodm vel vnm hmphatu vel a
gna fugida vt gnda dimt ꝙ forte breu ꝑ ꝺ hoibz
roliciuſ et habitatibz regione rabida ꝑ dmembz
et m tēpe rabido ſꝫ rotiz mlnb ꝑ ſnſpibilizo
aligno brodm rauum landabilem vel vnm hmpha
tu dulc De bnis Bene ante ꝑ deligel
ñondꝫ ꝙ bna ꝑ tepoliꝰ dmatura et fit agrasta
ex ea et matura bnd̄ et rubꝰ ex gna fit

bmi et stara gmē passula borat. ꝑma gmd̄ bulet
non subdmit ꝫ restringet magl et appetitū redu
rit et stomachū calore refrigerat ꝙ multū valet
d flegm ventres roborat. Et bna matrona stalit
alba et serenū valde et sine molestia et rodent
ventre lapat et retru fruct̄ pluriū et meliore mit
merito expstat stont et fiunt unde bene ꝙ pt̄o
stratū generat et ifectiones et bentē dolore. et sl
remasert ꝑ duos dies bal trit sufficiens medicina
mitat et mag lapat mit tm̄ mfleat Et hntes
stomachū plenū rebus et dimidiū malis hmoribz multo
modo comedat bnas stalit serenit et sine auxilio
vadent. cū d stomacho dimidio corrumpat ꝙ stomacho
pleno rebus qui nimis cito digerēt. et no poterūt
cpm de stomacho ꝑ caret digestione gma alius
rebus no dū digestus ē. et sic d stomacho corrumpet
et alius rebus corrumpent et sitit mitt de alijs fruct
bus lapatius Et sl aliqnis debet sumere bna unde
et serenū bonū ꝙ ꝑmū fructū dimidiū ag frigidi
ꝑ hora et deinde ponat dimidia aqua frigida ꝫ bna pas
sa magl attenuet validitatē et roborat stomachū
et epar et opilationes removet ꝙ durat ꝙ epar d
pugnat ab ebr et magne sl mundat ab auxilijs de
fectibus Cibo ad frig debet nōnull ꝙ humida et
serenū valentes mitat et mag tussit de stomacho ad
epar et magl humectat ex ꝫ stara mag d mflatiua
et magl aperit opilationes unde bene ꝙ propt
sua dulcedine sl ex ebr multū comedat mag ged
at opilationes unde bene nō ꝙ fiunt stare et passule
pulmonē et pectus mundificat ꝙ hemine De more

prorum nutrimth et plenum sup̃fluitatu ꝯz prima
sitra magl confortat et melius nutrimtu dat rorpi
et sunt ordu ꝯ de primis sr sno ſ modo dtelligas
de sanas vtrud ꝯ qz crassu humiditat ꝯ subtilior et
ming distosa unde ming nutrit qz prima de pst
ro de pastel ante sted qz hmoi generat pntre
facultat vtrud ꝯ qz appetitu deportat met debet rorpi
post ribu gna tunc rorrumpd et alid ribu rorrumpet
Et debet rorpi ante ribu sunt prima tur end
bene digerend ꝯ stomacho roleuru ralidu deportat
gna refrigidat et hmectat Et stat qz eoru odor
valet cont roordiata passione ventu end deportat
habentib ea et habet qtitate mirabile rsistendi
fetori putrimth a stomacho ꝯ gnb ante habet
stomachu frigidu vel debile vel plenu malis hmor
bus ſ sumpserit postea d Ieunio bon ꝯ sup̃bibere ab
gnatu bim vetus odorifu vt facilig digerat ꝯz
sororu malicia rorrigat ꝯ Ssalid ſ sunt omnia
Est stud qz pstea natiua ventre sublimt ꝯ dnatiua
ventre ronstringut In omnib ante pdict fenestrz
hor ꝯ ſnandu qz no simul reparat ꝯ ondse manerit
fenestrum unde gm remedat frud no redat bnas
Et de alijs Simil end omstrat ribor ꝯ butada
in regimine sanitat sr ventu magl omstrat fenestrum
sr ꝯz ugt sterenda bilitat propt quod rorpa in
regimine sanitat utud fenestrib et modg utende ecb
Teoria utilitat propt gna homines d latitudine qz
strictes sanitat utud fenestrz gnbusdz ꝯ ventus
rostpacto sunt ante alegne gm natiua vel acud
hnd ventre magl flexibem qz oportuit ꝯ este debet

ventus ronstringendi ante cibu sumpta vel ad lap
andu ꝓ stomachu post alios cibos et crudos pua
dulcora et subtilior melioꝛ sunt mundificto magꝭ
apta et ꝓpria ꝓ detrogandum stomachi stiptice dicte
de rostatis Et nota ꝙ pruna et rostana primo
stomacho romesta sunt randa fortꝭ roborant ꝙdu
cabilib et ꝓ rontingat ꝙ romedꝫ primo da
ligno rasis stiptibat vim vetus odoriferu in pan
ra ꝛnatitate sunt dicte de pomis

De pomis antedictis ꝙ poma dulcia possunt
romedare ante cibum et post et magꝭ competut
ad mitigandu ꝙ pontica acetosa vel stiptica de
quibus pontus similis raro sunt de rostatis et
pinis quo ad operatione quo ad modu exhibedi
poma ante odoriferu ronfortant cor et cerebꝝ
et hut ꝓpietate ronfortandi contraria mebra
si sint temperata in caliditate chor dicu de
pomis acetosis et pontis Et poma dulcia
non multu competut roborꝭ rudis ꝛ mi
rolira Et sic ꝙ poma hut malaꝫ ꝓpietate in
generando bonitatem in stinda digestione et ꝛa
propter qua dicte da sapientibus ꝙ hut gen
are ethica et politica malicia quidaꝫ ex his
hut malaꝫ ꝓpietate ad exasperandu arteriaꝫ
pulmonis. De nespilis De nespilis
ante et sorbis strend ꝙ nimꝭ competut mitigato
mi reticis finestris stiptis nociatis ꝙ sarꝭ audet
austeritatis sui sapoꝛ et omnes sue substantie
pcipue sunt in arbore matricata dicte quo his nimꝭ
de romedendi ꝙ de stiptis nociatis magꝭ depri

debent dia medicine q̄ dia nō debent ante horū
fontem d̄ stiptica valde et ideo satis repetitū in
flegmone dentis dōbē tamē sūt delectabiliores mes
pbis et gna mespila d debent no molliant
mollire sufficiēt ad esū ideo andp̄ cōmolliant
et tūc sūt magis delectabiles gustū et ring stre
tiū dat equē pz tertia vtilitas comedendi fructy
d latitudine sanitatis Quarta vtilitas comedendi
fructy d latitudine sanitatis d repressio nōi de ore
stomachi ad fundū Quia ante quod fructy
reprimerēt sua pontinitate et stiptinitate de
gnibus stiptis sufficiēter dictū d Et alii sūt
reprimentes quantitate et ponderositate et grossi
cie sue substantie et hmōi sūt amelanū castanee
Nam ipse duo fructus no habent pontinitate nec stip
titatē pcepit quod reprimunt nōm nec aroma
titatē dōm ring roborat stomachū sz dispo
nunt nōm ad quantitatē et grossitiem sāgnis
d m ers et talis fructy no nutrit recte
recipiūt sanū debilitant em stomachū quia difficile
digestionis sunt et malū chim Nec habent dul
cedinē vnde ring stomachus d ers delectetur
nec stiptinitate ideo amelana habentia dulcedi
nem sūt magis inanabilia pp̄ nōm stiptū quam
pp̄ nec dulcē habent quia placarat ori stomachi
nec aromatitatē qua roborat et provocat appe
titū nec stiptinitatē nec potentiā pp̄ roborat et provo
cat stomachū ori superiū digerendo pp̄ et ideo
pendalia sunt nocumē ori stomachi pp̄ sua frigidi
tatē et siccitatē generant multū roborando stomachum

De rastamer̃ stud̃ p̃ stud digestiom̃ diffenkb̃ & gendant hydr̃ grossid̃ et meladeiud̃ et opalat̃ vmab & mr̃ fenty sliuestat̃ rastamer̃ vt dest̃ gd̃ a gladi bus notabl̃ alumed̃ dud̃ rougi et hud̃ aligid̃ stup tentate et ffadid̃ od̃ assatm̃ & ideo rogetud̃ pg rebd̃

De anelamb & anelame ſt̃ mg̃ nomē et ſt̃ anelame aligndtulid̃ tozred̃ argmoīt gnadd̃ stup tentate et onlredmē zard̃ gnaud̃ stomachū dcīs dlectat̃ et ab eīs romforta̅ stont et rastamer gd̃ assat̃ argmoīt stententate & onlredmē maiord̃ et a ffletate magſt̃ rogetud̃ post rebd̃ De mord̃ Et & dligēt nōm̃ p̃ mord̃ stare pdcīs stud̃ anelamb nād magſt̃ vnetrosſt̃ stunt rone mg̃d̃ rolerd̃ rondedm̃ & dnūd̃ rapat̃ dolore & oculob̃ turbat̃ et vertigīe gendant et ffadid̃ stupet̃ post rebd̃ & ligat̃ paralisim̃ mdūd̃ et domitd̃ gnerat̃ et hydrop̃ stomachū rolerd̃ magīd̃ dbet̃ tentad̃ mord̃ stara̅ Et gnato antegmord̃ tanto pdcīs vertet̃ and mg̃ male stud̃ gma no stud̃ tante vnetrostrate & ideo no gendant dolore rapet̃ mēt vertigīe et stlia stont stare & rone hydrop̃ tuberate lapat̃ tante & ſt̃ aligndtulid̃ tozred̃ & rome da̅ pg rebd̃ rodūd̃ rebd̃ stupid̃ Et ſt̃ stare stmadm̃ ade rebd̃ rod̃ fenb̃ et ita dalet rotra benemd̃ te ē pz̃ p̃ mord̃ rerd̃ ſt̃ magſt̃ gendent̃ rozab̃ stomb̃ q̃ stare & ordeand & de anelamb De anigdalib̃ dungdale ante dolorb̃ mdue stud̃ anelanab̃ et mord̃ nſt̃ p̃ meliorē ſt̃ mdūd̃ et stomacho magſt̃ rondedm̃ & puto p̃ vnd̃ ſt̃ meliorē ad esd̃ q̃ stare et antegme nād stare hud̃ gnadd̃ vnetrostrate rone eg̃ pud̃ mdūre

normita gñe d ꝺnnt mñrs amygdale tame ꝺul
rēs et stone nō sut adꝺo male sciunt mñrs q nō tā
tā hñt ventriositate vnde ꝺligēt noīa q lac
amygdaloꝝ sterōñ ad stigmoꝝ nō nullū reperit
febrientantibꝫ propt ventriositē eoꝝ ꝺone ꝙ ꝺuc
ꝺoloꝝ capitis et ad relevā potest ꝺonari ꝯz lac
amygdaloꝝ vnoꝝ ꝺ rēs ꝺonꝺenig Et sl ꝺelig
ex antigmis lac facere ranas ventriositate ꝓmo
tollere fiat aligna tuba et ꝺeinde ꝺfuꝺat ꝺ aq frig
da et ꝺeinde pistet et ꝺistēperet cū aqua tam
ꝺabili et ꝺeinde remoneat lac fortiꝫ et ꝑma
post agitationē remoneat et lac sine ventrioſte
remanebit Est ꝺligēt noīa q amygdale da
to q hñt multas bonas ꝙlitates tame ꝺnirāt
stomacho et sitī mñrs amelane et ſſtra vt de
nut gnda et ꝑmere ſſtra tame nig offendūt
stomachū in sua essentia Et simlit intelligaꝫ
et amygdalis et mñrib ſꝫ ꝑmere et amela
ne sunt ꝺ contrarioꝝ Nā cū modꝝ ex ſſtrat
nig nocet stomacho dulcedine multo modo
reperit pg ribꝰ nec ante mſſ ad ꝙhibend aſſe
sum vaporē vini ad caꝑ vnde ebrietate ꝙhibet
ꝑmere plus ꝺnirāt stomacho et plus ꝓsit pt
tori ſſtra ante nig stomacho nocet ſꝫ ꝑsit
vt ꝺicit alij ꝙhibet emi nausiā et stomache
subuertione et reportat os emꝰ vel nox hñt
ꝺmacmētū vel nocumētū ꝺ stomacho vt gñ
ꝺicit Cōtra vtilitatē vtendi ꝑmitꝫ sanitatē
regimē et tempꝰ necessitat et casū ꝺ quo alij
ribꝰ pro nutrimē corꝑis nō sufficeret hñt fructꝰ
hmōꝺi frig et hna ſſ melancꝫ nutrimē et maioꝫ

Religiu ante ſcruty hmdi ꝓuta ꝓma poma poꝛa
et ſtlia ꝑuid ꝛoꝑetuꝫ bia ꝓmiſtꝛi et ſpalid hꝛmꝫ
dmygdalꝫ et ꝓmeꝛꝫ et amelamꝫ et feſtuꝫ et mꝛ
bus vtꝛ poſſmꝫ dtꝛa nꝛtꝛ bia ꝛibi et ſpalid
n hꝛmꝫ dmygdalꝫ ante ꝛeꝛtꝛ ꝛoꝛpꝫ dom̃nat
et eſtnatione ſtomachꝛ ſuo tẽꝑoꝛe poſſit aligꝛ
tenꝛe et ꝛd ꝛ̃ptoꝛ ꝛoꝛtꝛe ſupte ſtomachꝛ hu
mditatꝛ ꝛoſhmꝛ ſꝫ mdꝛficat et ꝛbutatꝛ ꝓhi
bꝛt et ſmꝛote poſt ꝛibꝫ aſtꝛeſꝫ vaꝑoꝛ ad ꝛapꝛt
ꝓhibꝛt dmplꝫ vꝛſꝫ ꝛonfoꝛtat ꝙ ꝑetꝛꝫ mdꝛ
ficat et opilatoꝛꝫ latꝛꝫ ẽ hꝛmꝫ et ſtyꝑſtuta
tꝛꝫ bꝛt a diſtꝛibꝫ abſtaꝛgꝛnt ꝙ ſtom ꝛeꝛtꝛ
augmetat et matꝛ nmtꝛ ꝛonꝛdꝛt bꝛne mu
tꝛnt et ſuam dormꝛe faꝛnt ꝙ bꝛab vꝛne apꝛ
ꝛunt et ꝙgmab ꝛoꝛtat et ꝛoſtꝛngꝛt ꝛd ꝛoiti
ꝛ ꝛ̃ptoꝛ maſtꝛuate Et ꝙd ſtatꝛ aligꝫ dtuld
toꝛꝛeſmt ſꝛ ꝛonꝛdꝫnoꝛꝫ ſtomachꝫ gmꝫ ꝛaꝛd
vnctioſitab ꝛemonꝛ et ꝛeꝛtꝛꝫ amygdalꝫ ꝓmꝫ ꝛo
ꝑetꝛꝫ ꝓſt alioꝫ ꝛibꝫ ꝙ ſtatꝛ et ꝛomeſꝫ ꝙ ſtatꝛ
Melmꝫ end ꝙ ante aliꝫ ꝛibꝫ ꝛomedd ꝛ tꝛtaꝛꝫ ꝛ
dtꝛitatꝫ ꝑuꝛꝫ noꝛ negligendꝫ Nuꝛtꝛ ante offꝛ
dmt ſtomachꝫ et ꝛapꝛ et dꝛſꝫ et lingmꝫ ꝙ ſtatꝛ
ꝓuid vnd vomtate ꝙ a ventꝛo ꝓſtmꝫ tꝛtꝛ ante
ꝛomeſte Non ꝛogo ꝛomedd ꝛ mſl tꝛmꝑ ꝓſtmꝫ ꝙ tꝛtꝛ
ꝛomedd ꝛ ante ꝓſtꝛꝫ ꝛd fꝛmbꝫ et ꝛutal vꝛl ꝛmy
ꝓſtꝛbꝫ vꝛl ꝓſt ꝓſtꝛꝫ et ondꝛꝫ modꝛꝫ ꝓſmt
ſꝫ ꝛedo ꝙ ꝓmꝫ ꝓꝛoſmt ante ſtyꝑte vꝛndꝛꝫ Et
dello ꝛaſu magſ approbo ſtꝛab ꝙ vꝛndꝛꝫ ꝙmꝫ
bꝛa mꝛtmdi et ꝙꝫ ad alia vꝛndꝛꝫ ſtꝛ ꝛmg no
ꝛmꝛ Ente ꝛ ꝛgꝛ ꝛ ꝛomtg ille ꝙnatꝫ ꝓſſblꝫ ẽ dꝛ
lame ꝛpaꝛ ꝛoꝛtat ſꝫ nonꝛ ſtomachꝫ et ꝛapoti
ꝙ ſmt ſꝫ aligꝛꝫ ꝛta noꝛmꝛ ſtꝛ ꝛmꝛꝫ ꝙ ſꝫ aligꝛ

parū differūt a morbis nisi q̄ tō sūt bonī chimi
Nō ē ante ameliana tante caliditatis sūt nimis et ē
maioz mitigati et mg vaporosā et betis stupet
et mortis magis lapsat q̄ stomachū. fistun ante ex
confortat et ꝑ aliquos stomachū et stomachū dicti
et sunt comēda ante cibū et post quia tō lapsat
ventre nec stomachū quidā dicūt q̄ ventre lapsat
Quandoq; ꝑ differūs digestionis et multe in
tomachi et plus retrez fonticulos oleaginosi carg
mitigated fortē et bene mundificat stomachū et tō
repūt membra ſſenalia ſz cibis fonticulis plus ſſo
macho dimittz. De dactilis De dactilis
ante ē studū q̄ sunt indigestibiles et rapunt granū
tes et generāt humores grossos et bestiales et de
nab opilat et pectus humectāt et stomachū facilit
tussim mitigat et dentes et gingimas ponderāt
ſſtomachū et quidā assūnt dactili ante ꝓtinctū
quidā stypticitatē stomachō sūt boni q̄ ventrez
stringūt et ante p̄dictū fonticulū dicūt quidā melli
bene ꝛnarāt stomachō mg noceūt ſz tamē rō
pōnbz tempate cibis dū no noceūt et ꝓpōnūt quidā
magis condiatus ad voluptatē q̄ mō ſſtatis

Capitulū xiij de herbis ſſen olerib⁹

d De herbis ſſen olerib⁹ q̄ ſūt in vſu ꝑmo pō
mendū sunt regulis generalib⁹ ꝑma q̄ omnes
herbe ſimplices male ſūt cruda cibi nec multū
dant corpori omnes cū herbe q̄ ſūt nat⁹ cōd
destinat ad humores melancholicos bene malos e
hor cōl facūt a tota substā ꝓpta bugloſſa
ſa et lactuca herē cū omnes herbe cetis herbis
cruda cibi ſūt meliores ſſen cū nocūt herbe

rend frigide ponta ad polices stomacha et blete grec
aut sanguis agnosti fleumatica et indigesti e
apti ad putrefactiom et ebullitiom bone humidita
tis et possibilitate sibi et pauitate calidi talia
red cito siti humoi calore extranea herbe calide
ponta menta salua petrosilinu allia cepe stomacho
et silia generant sanguis acuti et fleumatici pu
gitiui calidi et sicci et febria rubea no multu
repetiti rozeolis tempate sz tame bria medicine
ad ofortadu et alteradu possit simi stet illi qui
sunt calide complexionis ad alteradu relicta et
sanguis put bti herbis frigide in estate et ro
polipodio frigide put bti d hyeme calide ad sb
triadu et alterandu Et undi regula talis e
q herbe no debet comede rude misi dig lactuca
et portulaca red acuto ad rofortandu stomachu cali
ditate et estinatione stomache et epate e debet
simi d principio mense ed ponta quadritate Ter
tia regula q herbis calide biadu e frigide fri
gido e frigide calido et tepate ponta borage
et bugglossa omd tempe In estate eger red hui ad
dm lactuca et stomacha et blete In hyeme bato
rossonis aut potissimu aut ponta folia mete e
tenuitatis dcta In bate bato red borage
et bugglossa put adde speragi e lubini postq fu
erint ebulliti Quarta regula q herbe no debet
comede red simi calidu roforte ponto e similit
antiq ad roforte generant augmetu Quinta regla
q no debet parari red lacte oialiu sz amigda
lam vel red agna dcrorum ratione laudabili
vel red oleo olivaru dulci Sexta regula q

frenelid de oblubus comitez debet sumn dnis mesle
gna talia frenela comitez lxxant bentre cotrarium
tamen hmg euent in sba multid Nd dato q bro
dud ranlid sit lapatund et spaliet rud parud bulmt
sed tamen bentre constipat unde potest contin
end tempi d fimt mesle et brodud d pmpro unde
multid d dampnale retinet brodud ranlid pmd
et ranlet stomel agna bud tostingit et alud lapat
et sic ransa in stomacho metub agitatis sz rud
abiciat pma agna no erit perfin stang ranlid
stomere tu brodio sterndo vel terno de alub
antd oblubus hndt bentre lapatibz no expedt
multd q abiciat pma agna mst forsd interdum
magst ad mstrone et belig impedid lapatoz
Immetet ingt ranlet bia nbi no expedt q pd
agna ebullitionib remaneat sic rud magst mstrt
et mg lapabmt De pria regla q sit habe hnd
de et fugide stomachu bia nbi debet talit ppard
p caud hndtate tempent unde bond d pd
rognadnu d agna et demd fugetur d oleo dulci
vel sl totalit detrogud in agna gemstud aligna
hna bnetute totaud Vbi good mtmbre sint
fugide et hndt unde bond d pd pmo detrogud
in agna et demd fugd in oleo vel rud ert pmis
ratm aligna calida et sicca puta cepula albabt
fenenlis vel petrosselinu et simlit mtelligd de
calid et sicc p totaud Octana regla d pd ic
la reg oleza tomemetiora sut ad mtend gne
mg ptinpat fuomata qualitate et sic dlc habe
gnand sapoz d mng amsterus et dulcid magst pd
gnib stend ipi p habe sen fenetnb etc gbz

rosetud d fuit fanculid sud lyer hetura blita ad
plen portulaca caules cucumbita mulond borago
buglossa petroselinu allu repe et porru Nondu ep
ep alio no fuit feruula comed. Deinde et gnd magri
p ep melongenis gne rodit bord. altugine no debet
fuit feruula gna cond dplic multo modo qdst Et an
dmi p sl gnis ep eis comedet redunt p dnu p ea
dcet d insanid gnd tame rosetud ep eis reba
ra delicata p ouerta hmoi agna detrotionis carid
et gd detrogud. rid brodio carnid laudabilid pmst
nid sud multu delectabilis q phgi sle facty e rebus
alle tempatg e vt gnd assuet Nd carid anste
rit. remouet. p detrotione hmoi q propt carnes
gnis strudo roudnt. q gnis sly sle gendut hmoi
melancolicu sleut caules multu tame debet rosl
dcad modis preparad et aliud q rid eis mistr.
ep gno ribi malicia bene pt corrigi Et ep oportet
multu rosl dcad amarabilitate gustus Nd gd rebq
multu delectabilis lesio gendens no d multu ma
nifesta Nd quod melig sapit melig nutrit dr. nd
gustus propt alimtu de ese tame melogenis pa
ru ouarig d lyer climate septimo i d pte oudet
gna no diuenidt. Apud nos de diis tame alig
brema diuerig q septimo de fugidis De lactuca

Et primo de lactuca qnis et sl pmus sit multu
te sleut alia olera tame aut omes habit gendat
meliore sanguine rid sanguis gendatg a lactuca
detimat ad frigidu et ad hmidu Cohibet ep. d rid
plexione calida et tempe calido q ante alid nbu
et pt homo sumere cd crudd et cocta sz crudu
plus alterat et mg nutrit et cocta citius q no
debet ablui Nd ep abluitur effunt. bentosa et

mflatuna & mtredus emb frigiditas et hmiditas
& gno reddit mdigestibilis Ipa lactuca d sua
natura reto digerit stim sedat ardore et calo
& mitigat ebulitiones humoz temperat lat in
mamillis multu multiplicat appetitu cibi egrit
hio solut nec strenuit ventre nec urina gno
rat et d medo potatoribus vim romestica no pmit
tit homine inebriari Sbmd pronocat sz bise
offuscat dd pnocandu egis semd multu depit
semibus & gma frigida et hmida debz romedi ad
aromatibz temperatibz emb frigiditate sic galienus
faciebat tepe sue senectutis libidine motu sedat
Et d nonus q3 medu potest romedi post alios ribo
qui aliquis pstumpsit aligna ribauria abuta valde
et calida tame emb post potest romedi lactuca
ad removendu cord malitia lactuca e duplex
ortulana et silvestris Silvestris e multu frigidoz
ortulana et d mbutute opij ded no competit
bria ribi sz solid bria medicine De bleta

Bleta detinat ad frigiditate et hmiditate &
alba e melior ad estim q3 nigra & nullo modo
debet romedi renda sz cocta et parum mitrit & mg
q3 lactuca et stomacho debilitat et destinat as
signato dolo emb dimit bete dolore putrimd
si romedet cocta, minuit sitim & deflationes &
rendet cui aliquibz sperbus malitie respons obmed bz
primo str sepia removabit dolore ventre cui lapid
do et venas aperiendo Et d nonus q3 bleta est
hmidior lactuca unde lactuca e magis medicinal
cenda et bleta De atriplicibus Atriplices
parum differunt a bleta & topleyrone et ogarad

nust q̄ abolicr̄ sut hmmdioꝝ et rōne hꝫ dctus sb
dnt et pau mtrt & ardōr relax mitigat et abo
tū gnerat et spalit eoꝝ sēme ꝫ parati st rōpo
ꝫ poterut pfunt ad salute mlto modo remedi tudi
dola cin lactuca et portulaca remedi btoz modo
debet ante abolicr̄ rondri oi oleo & salt et ante
nad sumpte sunt mali stomacho De stomacho

Stomacho simlit sut abolicnt nust q̄ melioꝝ
sunt stomacho ventre emb hmmctat et hndē agno
su valde frigidū et hndū generat nust caū mali
na rōpat sunt abolicr̄ Et sic q̄ stomacho bal
de bona gustū et pulmoni De portulaca

portulaca alimt tm pau dat rōpi et rellandabile
et frigidū et hndū anfert sitim et rostringat ventre
et anfert dentiū stupōr et bona splēn et ptrone se
minū emb ꝫ bibit offustat et appetitū depdat minig
dsup emb et libidinē anfert & bonitū phibz De mor
bita Cimorbita generat hndē agnosu sic anstrū
ner blibz partiqnante fumositat qualitate sui ipius
sapoꝝ ondt pau mtrt et propt passibilitate sue sbe
parata & rōpt rōpōne Unde q̄n ipā digestiō
rōrupit generat hndē malū sudē dea bū sic & dupli
cida in stomacho dmudo Cetia sic debet remedi sī sbdo
nemdi parata Nā hīs ondz mod rcto in stomacho
sustinet rōpōne et ad malū hndē valde conduct
dmolint eē sin natura generat hndē ptrigradē gna
litatē expssū sī bono digerat q̄ offendē eē ipius
sapoꝝ nsiperditate & sue cetia eē sin passibilitate fuā
bē conducticē ad natura ellorū que cū ea permistū
nī separatoꝝ Unde sī permistā cū ea quod generat hmo
rē salsuginosū & cpā tale hndē generat ctrā Unde sī
habet respectū alioꝝ orbiū ptrigradū gualitatē expssū

ad modū medij st rō ēt ꝑmistra⁹ gnād medū facit
rōdūct⁹ ad exterma ꝺ gna nimbita ē similid agrēsta
bōm est rō ea ꝑmistra rēpta albā vel femilid vel cala
mentid vel origanid ē gnād etc ḥmō elegat⁹ deinde frigat⁹

De Caulibus Caules ſ⁹ alignōs frigide sunt et sicc
Nōb ante dormiꝝ ꝑ via nāt et cōid ſbam tōſidrādo sut
frigidi et sicc et gñdant ḥmōr melancholicū ſz via me
dicine et gnō ad cōtū nāmſtrēdā valēt sut et sicc
Sut mali stomacho parū nutrit et malū ḥmōr ge
nerat et pessime ꝺ lactuca et deſd obtēnebrat mēſ
oēs sunt valde ḥmōr tū ēm pnt rōſerre deſtrādo
ſblid pdurit et mēſtrua et vrina gnerat cōid
ſbaī post ꝑma et ſcida ēdrōtiōm ventre lapat

De Caulibꝫ ſilueſtribꝫ Caules ſilueſtres nō
sut rōpetentes ad esū ſdimitates ratiōis ē ſpalis cōis
oēs rōtinēt nōres sunt ſtipite et foliis ē dñt de
regm rō et ſpauare rō rationibus laudabilibus et ſ
frictibus sat⁹ boni nutrimēti ē delectabilēs ad esum
Caules multū rōfortat stomachū et ab mū et ab
epte vndē antiqnty multū rēbabat filios suos ca
libus vt rōmis ambulaꝝt De borag̃ine

Borago domestica et ſilueſtris rēteꝝ olerib⁹ ē rō
nūmerāꝝ ḥmōr rōpletiōm ad esum Est ēm calida ē
ḥmida temperate et rētis olerib⁹ melioꝝ gñdat ſāgnē
Et gna borago ꝑtinet gnād affūtate ē gna
ad esū rēddēs mig delectabilis et vtilis bōm est
ꝑ rō ea ꝑmistra⁹ aligntē ē gnō rēducta affūtas rēmo
nerat⁹ sunt ſpūmaggia et blīte tēnerrime tū ēm rō
fortat roꝝ et blīt omnia ſpūalia et ē hēmitma pectoꝝ
et ꝓtimonis et leticia mēnt vnd ⁊c Dicit borago

grandia stomacho agro dicit gmda q̄ si comedat cruda
generat sanguē laudabile ꝑ magīst approbo q̄ dicit
ri rationibus rationē et apponat aliqua huic de petrosi
lino ad reprimendum eius humiditate et de spinargis et
blete ad reprimendū eius asperitate Alie herbe valde
gmbus hominē tostimentū vti sunt her petrosilinum me
ta sperage borsolin fenuculus aporum nasturcium ortula
nū et aguatum salūa et ysopus Ex hiis autē herb
esse non sunt fenicula Nā et parum nutrit et generat
sanguē acutū et admodū sanguē eam generatū
vnde tales herbe singulat multo modo sunt simile de
bia rebi ꝑ solum bia medicine Came hiis herbis u
tunt homines sani ad corrigendū malicia olerū aliorū
et m salsū propt aliqua debilitatē stabit gmbus
hominē forsan ab egritudine ꝓsumptuo De ꝑso
lio Et dicunq̄ simo de borsolio her cui herba vale
da e et sicca et ptrepat amaritudine et stiptitate
manifeste et ideo bia rebi sui competit valde cute
bonū stomacho seu crudū sine bulitū sumā ꝑ parum
sustinet detoctionē potest autē comedi et ẽ herbe
ru olerū acuto et sale et stomachū roborat et fastidi
tos mouet et appetitū excitat et procurat comedi
detocto borsolij si ex ea abluat bonū morsus ꝑ
primū bel bibat mouet dolore et si no sit bonus morsus
dolore sumit dolor cito cito a morsu De
sperage De sperage autē sicci p parum alimē
ti dant roze sue bonū pnt tñ offerri olerū et a
cuto sicut supius e dictū de borsolio et sūt delectabile
ozat ad estū et stomachū mag confortatiū Bulitū

in agua molliat bibatur et prouocat vomitum & dimittit
grida & nauseam inducit De feniculo Feniculi
tarde digerit et male nutrit et parum bu[m]ore
tit bria ribi ꝫ confert inflationi stomachi Et si bibat[ur]
in agua frigida nausea fugat et si teneat[ur] in agua
ferue morsui canis rabiosi confert/ alius eius bria me-
dicine reperit & ribi Nos igit[ur] intendi de eo de regi
sanitate nisi ad roborem malicie grossi aliorum
borum sicut dictum in lactuca remedia petroselinum ad
resistendum frigiditati et humiditate lactuce sicut etiam
in cucumere detrahit feniculo et similibus in fructib[us] ad
corrigendum eorum malicia De petroselino Sed
& gignat sanguinem valde auxilio et nutrit ad uanum
et & agilitatem et non comittit bria ribi nisi ad correctionem
malicie aliorum ciborum sicut de feniculo dictum est herba
autem petroselini in ribis posita digestionem confortat
et ventositate expellit et herba satis conuenit ad
salsas cibos unde cum hac conuenientia et mixtione fri-
gidi et calide sine tenuis et regione frigida & dor
posite predictorum et sic eo eorum in sale cocta
morsum canis rabiosi De apio Apium satis conuenit
in petroselino in complexione et in effectibus ꝫ sa
gros cum & ung Delectabilis unde & bria ribi ung
eo utentibus homines nouit non tamen tante sanita
tis sicut petroselinum unde non tantum adiuuat effec
tum habet in aperiendo opilationes splenis et epatis
ꝫ nocet rapiti & nutrit morbum epilentium & nastur
tium fac[it] odorem oris bonum De nasturcio sine cressombz
Cred[itur] & calefacere stomachum et eque & consert grossities
splenis et sanguinis aduxit et parum nutrit & expedit

mitigatiu sed laudabile quilmone mdigestat & remo
ad retinu; mutat appetitu ad rebu exortat tamu pau
& eo potest sumi d uino pro mense cum aceto roso et sale
Olio ad refocillandu appetitu et alie d malo stomacho
gma ipm minu; mordicat bibitu & limitu retinet capel
los cadentes De salina Salina multu est
calida et sicca Ideo non multu competit & sle bia nbi
Ipa cu salina multu confortat neruos hi; santate
hominu multu otinet salina duplo fortio quida roga
mendo & eo bnu salinatu grossiu hodiet in lauc
santate otin ffacit in pncipio mense Et repetu
hmoi bnu paralitici; habentes moderate sumptu
et prudente pncipiando antecedente materie dnpho
otin salina in salsi; nisi exortat appetitu & ffacit
in stomacho fortu repletu malis hmoribz undi
& indigesti & ad eaiu intentione potest & ea seu
herbulotu et comede fortio stomacho De mota
Menta multu calida & et sicca & pauu competit bia
nbi d regime santatis otin & ps stomachu confortat
et ipm calefacit & singultu sedat & dorgit et phibet
uomitu et fluxu sanguinis & sanguinu & ad coitu mutat
& phibet fluxu sanguinis Confert ad morsu canis rabiosi
& d ppa ad illud

Capitu xcm de cadmbus

Adeat gentes hmines sani comitiu otin hos tepebz
sunt hec pozze allea zaphanus repe zadre pas
tinaca nape sen papa et rozme De pozzeb alleis et
repeb breuit & strenue ps bia nbi no competit temperate
rozzebus nec calide et sicce undi pauu cu multitu
et male multu et generat sanguine crassu & ponegrosso
grossos tamen subtiliat & destruos mundi & postea de

rosta sunt pauci pinguitudinis & adhuc remanet
brutus nutrimentum et subtiliatiua unde magis rosta re-
tinunt ciborum de porris Porri autem sunt
calidi et sicci et dant corpori alimentum illaudabile
et omnibus nocet et gignunt sanguinem inflatum et melan-
colicum & generat somnia terribilia & nocet lesum ra-
pinguitudinis eorum nocet dentibus et gingiuis & ne-
cessarios nec melancholicis ebriatis & stomacho rendis
De repe. Repe calidi sunt & humidi humiditate
superflua indigestibili cum humiditate agrestis subtilium
digesta & remedium rendit gignunt in stomacho
humores malos et putrefactibiles & corruptibiles et
generant somnia mala et terribilia & dolorem capitis
unde ruminantes sub cauda dissipant homini ad me-
moria dependenda & perturbat intellectum & gignit ad
demittat set si remedium recte fit agna laudabili
bili carnium laudabilium humat digestiua & minuit
caud nocumenta & temperat ebrietatem fugadi ex quibus
de rogantur sz melius & ceteris suo loci. De allijs
Allia
Allia calidi sunt et detinat ad aliqd humidita-
te sz tmg ciborum repe valet contra ventositatem & calidi
in tussi et bene stomacho facunt sz nocet dissin & dolo-
ri capitis inducit unde allia tussientibus sustinentibus
predicta omnia sibi competunt his qui flegmatum
aut grossum digestum humore habuerit Colerici a
predicti generibus omnium abstinent. De fasha
no ante et radice que sunt pungina & deplicio
one et putredinis stichi & ipsi nocumentum competunt hu-
ribi spalit corporibus colerici generat sanguinem
acetum et pinguitudinem & fasholemus malos stomacho
facientes eructationem et generat humores grossos et si

digestiua ſit debilis humoris crudi habet tamen ſimi
lem ſubtiliatiua et mundificatiua Candy ante commedit
radix et raphanus poſt alios cibos ad roborandum di
geſtionem et pro admixtis galieni unde bruſ. pro
pretium dicit et dicunt ſapientes q ſi comedat
poſt alium cibum fumat ad deſtenſionem ventris lac
at ſz ſi comedat ante alium cibum dicit cibum ad ſu
periora et vomitum inducit Bomb. ante q comedat
rum aceto et ſale poſt alios cibos ꝙ gumma gra
litatis bruſ. q omnibus nocet et rapum ꝙ habet ꝙ
morſus ſtomachum ſumpti dura et cito applicatus ad
coxam mollificat De rapis et napis De ra
pis ante et napi cibus ſtud. q fricti radicem magis
roborant ad corpus nutriendum q ſatis oſtendit ꝙ
amabilitate ſui ſapoꝛis hoc enim comedi omnibus ede
libus q amara et pungitiua ſunt alimenta ad
corpora q ſubtia Et gumma rapi et rapi ſunt
rotunda radicibus ſubtilibus et ſunt pungitiue ma
gis competunt dia cibi ſz generant ſanguinem groſſum
melancholicum et ſunt difficilis digeſtionis et dicto
ſe et generat humoꝛem crudum ſi digeſtiua ſit debet
habere tamen proprietatem mundificandi ad roborandum
digeſtionem et bonum ſi q deprimatur a ſuma agnia q multo
rotunda debent crudi et napiones ſunt rapis la
dabiliores et mundificat ad ventꝛem et ventꝛe mollit
et diabetem mundificat bromalet De paſtinaca
ante ſtud. q ſi fuerint albe poſſunt recte ſic cum
ſimi dici ſunt quia conſerunt cibo ſumpta ventꝛe q
ventribus ſunt rapa ſz expedit ſi poſt ſumatur ſz
mus mittit q rapa et napiones q indigeſtibili
tatem meſt ecto ſunt alimentis et generat humoꝛem
groſſum et crudum ſi digeſtiua ſit debilis et humoꝛ q

generatur ab eis qui medicine malint Cozine autem melioris sint pastinace sz multum nocet capiti humido et pulmoni

Capitu xb de fungis

b olo autem post tractatu de radicibus aliquantulum
dicendum de fungis qui maiore huic similitudine
radicibus qui cum herbis vel fructibus crescunt
autem qui de una maniere fungorum qui hominem
et spalies italice dicta nobis postea declarate sunt vel
frigida vel condita cum gumbus sperbus et sine sapo
ribus delectabilis et vocat apud gallicos champignoli
et nasturtium dicunt et in terra nec comperta
ubi est animalia venenosa nec tomesant Maste
autem nocta cancrum alatum venenosum et hoc
putridi nocta plantas seu arbores mortiferas
sunt mortifere sunt et quedam fungi qui a tota
specie sunt mortiferi quidam fungi non mortifere quelibet
sunt sicut qui bonus et bonum et qui non quod obtulit
magna et in publico frigida et cui oleum olivarum dul
ce et sufficiens publius quandoque sperbus punta zin
zibet qui albi et tenuiorum et ser corrigi cum ma
teria sunt in frigido et humido et tale humore
generat et cum sera et multo pinte facilibus
Et similis humor generatus ab eis Male digi
mittit et sunt difficilis digestionis et digeri si
comedi sz generat colera et qui eis putrefactio et
sufficiens imperitatis et stupores et subito frigidus
et mixta cum et qui omnes evacuari in declinatio
ypocrisi et publici et sunt male stomacho calde et
bonum et post cui bibere bonum vinum ysopi qui fun
gorum cum betonica salvia rosmarinus italicorum

jm ers vtmt ad voluntatem

Capm xlvi de trufflis

ro ers sciunt inter homines vtmt fungos sz erua vocat
sm truffles tot ante nominat ab aliquibus alij
ante nominat tuberas Et sunt radices terre sine
tronco et folijs rotunde figure colos rubei saporis
nisi modi dulcis aliquale approximantes Et putoq
alimentu sunt frigidi et humidi et grossi generant
vm humores no multu malos q remedi trade q tracte
substa eoz Et multu terrea propt quod si remedi
post alud vbi jmat ad vmo descensu ab orifitio
stomachi Et dicut quida q generant humores multo
lenis et nutrit Et vos pax homi Et q plurity eligen
in agna vn vitello oui postiq plurity sint exportuna
te q deinde vendi no vlde dulcis q addi pulmt
quando sperit Et post truffles debet bibi homi
dum vsus ante cenam q panis sub corpore quando
ex eo q nidiant paralisim et apoplexia relinq
strangurica q sunt dure digestionis generabit sto
macho q multu appropinquat ad nat fungoz sz
mus male sunt q fungi Electi ante truffule gne
dicunt thea arenosa tuberis no multu agnosa
Et dicut q si tales sunt debent humidi q magis
remedi ni vere q generant q grossitate vie q bna
putrefactionis vnde vide thea medi estimare de
co q quo generat vt vix egredi in illo loco hyemat
penity q caliditate humi quadi putrefactiuale Et q
ho opinat q si sint calide complexionis q humidi
calidi generant q si debent ad cenam Ista tamen no
approbo quia dicti sapientes in ista materia no gros
dant sentiunt ers no vis salua sententia ers vbi dicti
plij ad voluptate si appt necessitate vel utilitate

Capitm xbij de ravmbus

ma bone ravmis bomi ſapiſ generat mda
lia vbavia poſito q bene digerd de diuiand
d de alimeto ſimpto a ravmbus n ſpali Et dmo
de alimeto ſimpto a quadrupedibus domeſtic et
ſilueſtribus Et deinde de alimeto ſimpto avolat
tibz tā domeſtic q ſilueſtrib de diuerſ de alito
ſimpto q ad aliud quadrupedd domeſtate deinde
q membroz corpis bonitate dicend q ad aliud
quadrupedd quedā ſint bona et laudabilia mdiuidi
et quedā illaudabilia diuidig quedā ſint facilis digeſ
tionis et alia difficilioz et tardioz diuidig qdā
gendant groſſoz et biſtroz humoz q alia ſubti
lioz Itē quedd ravmis multa mdiuidi ſint dice
pauci Carnes autē laudabiles mdiuidi de mdo q
dupedd ſint ravmis capreolozū ouiū ſilueſtriū q
domeſtroz q domeſtice ſint ſilueſtrib meliores Silueſtē
vero ſunt debito ſeniores Et ravmis capzū antiq
et hircoz ſunt ſimpto illaudabiles ſine ſt domeſtice vel
ſilueſtre diuidiū dico q ravmis porcoz no antiquoz
ſed minus tenerū ſz etate mediocriū putabiliū dū
vel duoz tā domeſticoz q ſilueſtriū ſint multū
laudabiles roborib ſanis et fortibz q quibus digerit
fortē calor Et puto q ſilueſtres ſint domeſtic me
liores eo q domeſtice ſint plus debito biſtroſes
q humidioz ꝓdicte autē ravmis ſt aliquatenꝰ ſa
lianꝰ aut̄ commodꝰ obtemperꝰ coīd biſtoſitati Et
quedā eqmodꝰ ſimpto habz ravmis meliores et me gna
dompedia vel ex ſimpto roborē roborib nrīs
et nobis magis proportionabiles q magis nutritiuas
diuidiū dico q ravmis vitulozū lactantiū ſint valde
laudabiles Non laudabiles aut ravmis bouis veteris vel

thamworth vel Tatsaud domestrand vel silnestrem
Nã sunt dffatis dyestronis et mali rhim et hnore
generat metadolicu vnde carn vsus mdunt lepra
et grauedna et splenetica passione & similes infirmitates
cum maladolicis dumplus carnes aueris vnig alii
spes castratoru sunt laudabiles & a gnibz sapientibz
ppbnes approbate sz carnes aueris dtgnoru no
castratoru et omiu et aprioru gnoru no sut landabiles
nec in salubritate regnum conenientes edicte ante carnes
sunt laudabiliores tempbz gnibz hnt pastua me
liora tunc em sunt conenientiores esu vnde carnes
capru sut melliores in estate q̃ gnia pullulatoru
gnibz pasti sunt aperte & similit gnia bonas edigit
herba profunda pro eoru pastus tunc d estate gros
siores & pinguiores & esu conenientiores Omes ante
sm̃ pnid et medid tpis sut conenientes No em inde
gnt pastre herba magna et profunda gna em suf
ficiens inuenire pnt Ex dicte rone colligit pt q carnes
hyemoru capru et arietu et bou et porcoru dtgnu
et spalit proy castratoru & porcellorum lactaniu et ag
niou nec sunt multu conenientes in regnum salubritate
sz carnes vitulorum Juuenu et arietu adultu & porco
ru adoiu Juoiu vel vnig et castratoru spalib st
conenientes esu d regnum salubritate Undd aut opinu
vitulinas melliores et alij poremas Et alij magis ap
probat carnes annalis arietis castrati sz dño multu
& desiderada rosbedo et appetitu homes dumtig rosbe
nerut homes sani equales vtr carnibz hyemis &
remissionu et aeriou Et este carnes sut metadolice
et tales hnore hnt generare vnde tales carnes no
nuidnt ad antegnitate simpto sut emendde Melio
res aute sunt eo sunt ptm̃ pinguedine et siccitate carni

obtenyatuo ab ẽtate Et p̃dicte rauues fuit simplicit
emitande nisi sint ꝓmgnes Nã ex rauis ꝓmgnis dum
obtemperat̃ statutis vnde gnasl ede sadet̃ de rauubz
p̃dicte sicut de rapnes silnestribus & domestic et bouus
Nã rauues porcois ꝓportionabiles sunt rauubus bou
et rauues lepoꝝ et rumelorꝝ ꝓportionabiles fuit rauu
bus rlporabil Sunt alia multa quadrupedia q̃ sunt
esui Inconuenies et apud nos no sunt nisi q̃nq
tempe nitate homes vbi bt pat bt vlphm et hipom
asinoꝝ et equoꝝ et raui rauues hib cũ rauubus
homes apd nos no bt̃ nisi tempe nitate Rauues
ante Vlphmas remedii guida denatores tempe antep
ni gna tud ꝓmgnes dnedmt̃ dnegnant̃ end ab
bus Similit rauubz raui Inuetu bene pangud gras
tatoꝝ bt̃ quod tollerabile ẽ tempe nitat̃ Et sili
ter nitell̃ de rauubus hipom De boues autem
hib sunt rauues asinoꝝ equoꝝ et rumelond et bo
ue rauues Et gna omo p̃dicte rauues de stat a
replexione homes no approbo raui desti nisi d magꝝ
necessitate Rauues ante rumelorꝝ post rauues hipo
et porci silnestr et rapodi fuit remedia bꝰ Regnum
sanitat̃ Et ẽ deligẽd nõdũ q̃ rauues detinat̃
ad statutu no debet assari sz chipari Et detinat̃
ad hndstate debent assari et raui hndstab tripp̃
Et ideo rauues rumelorꝝ hipoꝝ reuoꝝ p̃dictorꝝ
et rapodoꝝ debet chipari & rauues porcoꝝ & stra
boꝝ aucetu assari Chipario cũ obtempat statutor
& assario hndstate Et ex hoc ꝓz q̃ d tripbz et
replexionbz hndst̃ magꝝ competut rauues detinat̃
ad statutu et assate In tempbz ante stat & replex
et ẽtate stat magꝝ remedium rauues detinat̃ ad hn
dstate fuit rauues p̃dictas laudabiles quod sunt

farthorz digestionis et rapelond et remedelond Jumentum
Et quedd differtiorz digestionis ponta porcorum et rastorum
aucetis aliquali antiquorum et tauorum Jumentum
Et quedd sunt medietz digestionis et ravenis vitulorum
vnius anni et agni rastrati et Jumenti leporini dumtaxat
predictarum laudabilium quedd hyderi grossiorz et destructiorz
generalit et ravenis porcorum vel grossiorz sunt destructa
te et termine et bonine Jumenti Et qd quedd stabilis
ordi sunt destructatis et ravenis remedelond et rapelond
et quedd stabiliorz ordi aliqli destructatis et ravenis ag
norum Jumenti Ravenis etc predictarum laudabilium qdd
plurib mediet et quedd img et quedd medietatis etc qd
porcis etc ad remedij exemplu vnius rastratis aucis
dumtaxat ravenis predictarum laudabilium bone et destructate
membrorum desideratis Et primo quedd destructate membrorum
qm detinet ssm interea et exterea et ssm ante et retro
et ssm dextrum et sinistrum Quo ad primum stus qd remedij
et regulariz exteriora membra sunt magis laudabilia ad sanitatis
regimen qm interiora Membra enim interiora ponta cerebrum
cor pulmo stomachus epar splen et testiculi remedij et
interiora non sit laudabilis mutatis vel sunt vel non sunt
exteriora Et enim differentiis digestionis et generatis grossi humoris
unde de cerebro stus qm et stomacho malus nauseativus
et flematicus et grossi humoris generativus unde sibi non
digerat alimentum aut corpori nutribile sz nullo modo remedij
debet post alios cibos Bonum autem et qm ad organo vel
calamistro vel ad aliqz obtemperandz ergo humiditate destructe
et frigide ad gmbz sit brutis morsina et calefactiua pa
cerebro Et sunt dicendum de cerebro ita intelligendum de
omnibz medullis et mucha Et remedium et qm sit remedium
qm quinto assertum ship rationes et eard destructatis et
humiditatis obtemperant Vlondz qm remissio cerebelloru

et ſpalit rapidoꝛu rotumeto ꝺ rot hemma et rot
moſu venenoſoꝝ aialiu ꝺ rotꝺ ſtꝺ ꝺ ꝑ ꝺffꝭ
ꝺ digeſtiuis et tarꝺe ꝓtranſeuns ⁊ ante ꝺeuꝭ ꝺ
generatiu aliuetu no ꝑuiu ꝺat roꝛpoꝛi net malu ꝯꝛy
um et ſpalit roꝛ eꝺule ⁊ euenꝺ ante ꝑ roꝛ rerum biꝛ
tute habet tiuiale ⁊ ꝺ pulmone ante ſtꝺ ꝑ ꝺ
facilioꝛ digeſtiuis rettꝛe interioꝛibꝫ quod ꝺ ſtat
eius ꝛaritatꝫ et molitiem ſꝫ aliuetu ꝺat ſpleumat
ri et ꝑuiu et puto ꝑ no nutrit malu et ſpalit
pulmo eꝺule ⁊ ſtomachꝰ ante et guſ ꝑ ꝺ teſtia
et matꝛix ſunt ꝺffꝭ digeſtiuis et tarꝺe et no
ſunt generatiꝛ boni ſanguinis ⁊ ſplen ante raro
ꝺ peſſima et eius raro ꝺ ratrabilimoꝛa et ꝺ mali
ſanguinis ꝛeneratiua et ſapoꝛ ꝛ mulectabilis ⁊ ꝓꝛ
ꝺ omne digeſtiuis ſꝫ nutrit nutrit et ꝛenerat ꝺ ꝑ ſue
rotumeto ſuppoto ꝑ nutrimeto ſit ex ſumibus et ꝛaſ
ſulis multꝫ teſticuli ante ſunt indigeſtibilis ꝺ
ratrabilium ſꝫ ſi bene digeruꝫ bene nutrit Melio
ꝛes ante ſunt poꝛcoꝝ teſticuli ingnati cum poꝛco
ꝛu raro ꝛa que aliou ꝺ melioꝛ ꝺ tanꝺ et ſi teſticuli
Et ꝺ hiis obligeꝰ nouꝫ ꝑ teſticuli aialiu ꝓuocꝛ
toꝛu ꝺ gubꝰ ꝺ ea ꝑ ſuetudine ſeme et ꝛenerat no
ſunt boni nutrimeto habent enim aliquid ſeteꝰ ꝺ ſtim
anꝫ naturaꝫ ꝑ matꝫ ſunt ꝛemuli habet aliquid ſteꝰ
ꝺ ſtimanꝫ naturaꝫ bone m eis ꝛenerat et ꝺ ſ matꝫ
unde et propt hanc cauſaꝫ ꝛemuli no ꝛeneraꝛ
ſanguinis ſimiles boni ſꝫ teſticuli aialiu ſumenꝫ ad
ꝛoſus no poteruꝫ ſi gubꝫ ad hiis no ꝺ ꝑ ſ ꝑ ſ ꝑ
tiu ſunt ſatꝭ laudabilis nutrimeto ſi bene digeruꝫ
Cuo ad membra exteioꝛa ſtꝺ ꝑ ꝛ ꝺ ꝑ ꝺ ꝑ ꝺ ꝑ

sunt meliora postrorsus q̃ma magis a superfluitatibꝫ de
purata et forte ratoꝝ spũgiosa et magis mobilia et
remotꝫ mꝫ pungna Et simlit de pte ꝑ melioꝝ
sinistra ꝙ dextꝫ ꝑtꝫ rationet meliores sũt ꝑtꝫ no rationt
ꝫ partes ante priate rationib⁹ sunt sicut pedes posteꝝ
et anteꝝ Et nũ hab ꝑtꝫ pedes sũt laudabiliores et de
inde anteꝝ ꝙ omes iste sunt diffl digestiones et pauꝫ
nutrimenti laudabiliores sunt ante pedes posteꝝ Jmo
mꝫ detrahũt ante et elipedꝫ magna et ꝑp remedꝫ
cũ aceto vel sinapio Et nũ dr detrahũt cũ clebus
et medi cũ ordeo et efficitur digestibiliores ꝙ ptisa
na efficit laudabiliꝝ et magis subtentia ventres
pedes ante porci et extremitates edule lactãt relaxt
roborant et spalat in tempt calido magis si rondiãt
ni sulst De ꝑtibꝫ ante rationt stũ ꝙ caro ẽ du
plex una ẽ glandulosa sicut mamillaru et testiculoꝝ
lugnini et he astellaru fautu et lingue ꝙ similiu
Ombus ante rationbꝫ lapis et glandulosis rone ẽ de
lectabilis apparet ssꝫ esum Quod ante ẽ bonis ale
mentis bene quid digestiu ẽ bonũ humoꝝ generat
ante mꝫ bene digestiu ẽ humoꝝ fermatiuꝫ ad ortu
du generat Ex ꝑtibꝫ quid humidꝫ fermentatiuꝫ ẽ
duꝫ ante rondꝫ dimmetiu ante debilꝫ qn habent
lat mstimat aliquid dubitandus et propter hoc delec
tabile ẽ ꝑis lactatoribus Quod ante de testiculis
ẽ dictu ẽ dictu ẽ supra Nutrimentũ ante lingue me
dium est nũ mutmetiu rationt fronte no spongiose ꝙ
mutmetiu rationt spongiose No ẽ ẽ adeo laudabilis
mutmetiũ sicut caro fronte no spongiosa nec adeo mala
sicut spongiosa lingua boꝝ bubuli vel ceruꝫ ẽ laudabiꝝ

sunt testiculi porcorum Jumenti sunt laudabiliores Et
ad hoc sicut melliores testiculi gallorum signatorum Et
pulmo edulis alius pulmonibus laudabilior et epar edu
le ceteris alijs laudabilius Et stomachi gallorum et cerebri
ruminantium et cor recentes et laudabilius alijs Caro mul
antee hoc congregatum nec glandulosa nec melior
quae corde pinguior renibus et ceteris testatis et quae
et inpota ossa et quae et in pte anteriori et pte
posteriori Et quae et pinguis pinguedine moderata
Carnes ante mactationem desudabiles a corde et in pte si
nistra et sine ossibus sicut ling bone sunt carnes
natis sinistris Eleguntur igitur carnes de quibus sunt
ossa pinguis propinque corde anteriores et dextre
Est hic diligenter notandum quod ruminalibus habet pteis post
eorum sacc bonas eo quod illas pteis semper elenat sup
positis anteriores et sic per accidens pis posteriores et ma
gis depurata a superfluitatibus ut quidam dicunt et cu
cor illae pteis sunt magis pinguis de ruminalibus sed
cor et matrix reseruande Nunc restat dicere de bo
latilibus Volatilia quae comedi sunt in usu sicut
hic gallus gallina anseres anates domestice pauones
faysani pauones grues malarde et silues anes silues
tres degentes in agris ut anates Et est tantum
columbe Jumenes simonelle alaude pluuiij passeres
et zeligi anes minute quae rapiunt in blado ut turdi
merule Volatilium ante quae emundata sunt quod sint lau
dabilia manducari quedam illaudabilia Et quae sunt
facilis digestionis et quod difficilis et quae sint bo
ne recolligionis et quae deterioris Laudabilia manducari
sunt galline et capon pulli et capones Jumenes

et antigm bene pungnet et xdiceb Jumentb et Alande
et turbinab et plumeriij et rotumentb et anet que que
rapuntur in blads Alia autem volatilia ab istis sint lande
bilib minutis Assisis Degestionis et dignab replegi
ons puta earnib anseris anatis et panonis et malar
dorii Et bladis earnib anni huius rotuli longis et rec
tis longis digerunt in agnis Omnia sunt illandabilib
minutis Et Assisis Degestionis et grudant hnoi melo
rolion Similis stirnellis minutis et buds sunt gnet
ad digerendum et grosse nature Passerib autem car
nes sunt calidiores et a temperamento longe et similes
equitantes rostrum Bude non multum reducunt in rego
stomatis Sunt earnes volatilium laudabilium in regimine sa
nitatis grudes sunt temperatores et temperamento egregiores
Alie sue minus temperamento egregiores Temperatores sunt
galline Jumenti gallinacei pulle et Jumenti pungnes
rapones que tamen ad aliquale caliditatem et humidita
tem determinat similes et xdiceb Jumentis et rotumentis
xdiceb tamen determinat ad aliquem frigiditatem et siccitatem
et sunt sicut galline Assise et sunt egestate roseige
debentes asse et elige Rotumentis autem sunt satis
temperate Dicit gradum ap tpe romestice rotundum et
stasimb et tetrasimb Sz aliquantulum determinat ad sicci-
tatem et subtilem sue generatis bonos humores et multum
competunt sanis et robustis etatibz Reliqui autem volatilia
superius enumerata plus distant a temperamento puta earnes
columbarum Jumentum et turturum Jumentum Nec hanc autem
quarum earnes sunt emtande propter earum nimiam calidi
tatem et siccitatem et digestionis difficultatem diuturna
autem columbe mirabiles hz egestate in epaticis et para
liticis et turbatis in stomacho Jugerunt horum sui pulli

sunt condimentorum corporibus sanis sz determinat ad statutam
et caliditatem vbi cuitam debet & regionibz caliditatis respicere
etate et temporibz caliditatis Anni que quidem in blado
et alande determinat ad statutam & caliditatem sz nec tri
et turbuert et colombe Et & aliquid nō ppter
volatilium omnium & pauca nutrimenti si comparata genere pe
dicarum et quamcunque portionum quorum tamen melius
alius nutrimenti & proficit & bontate sz volatilium rure
& depastibilium et maxime pdrix et gallinarum gal
lorum Anserum et columbarum et alaudarum & anus pua
in que quidem in blado De Intestinis volatilium
respectu membrorum exteriorum proportionabilium dicendum
& sunt in predictis dictum est De nutrimentis vo
latilium similiter & sicut ppter sunt simplicis nutribilia ex
cunde tamen anus ventres esibiles & delectabiles
sunt valde sunt ventres anserum impinguatorum gal
lorum et gallinarum quorum alimenta nutrimentum fuerunt
in lacte Sunt autem eorum ventres sic et epata no
bilia ad esum delectabilia sunt sz magne quantitatis
Testiculi gallorum Anserum est sicut bonum nutrimenti &
nimis & facilis digestionis Cerebella volatilium lau
dabiliora sunt cerebelli gradientium ppter stationa
ria eis Ipsorum autem volatilium que sunt notabilia
crura sz agnatorum cerebz melioris proportionabilis
alius generis Crustabilis et bullabilis gallorum no dissimi
dantur aliquibus nec intrantur De generibz autem exteriorum
habent volatilium proportionalis & directis sicut & pedibz
dictum & generibz eius autem est melioris pastibilis
et deputata ppter sinistra & pinguis mediocriter ppter
nedine denudata & ppter cordis ppter remota et of

ſuoſa ꝓuend ꝑ oſſibꝰ demudata (vnde ſtet) q̄ alebo
latlend et ſpadid Jumend pingend ꝑdonec ſint ad de
geſtrone et mitrone et ſimilꝫ gallinard et gallond
pingend et Jumend ſtet et capoim Optime aut ſt
illē ale q̄ ſint mitoꝝ bene et Jumend preſſe
bro q̄ manulē troꝝ et pmetroꝝ Et ꝺ debit
nōnd q̄ volatilia q̄ ſint omē carnē et pane
et anſer et Antigum capo et anat et gen indiget
multa mora poſt coꝝ bencione andē detrogiad et
comedant et oppreſſū ē De volatilꝫ melliꝰ carnē
et fant digeſtiones Non ita indiget multa mora
poſt coꝝ occiſione andē detrogiadꝫ Et q̄dto car
nē volatilū ſint groſſiores et mag ꝓtez factibiles
tanto indigent maiori mora vt ventres coꝝ mol
leſtant et frat magſ apte ad detentionē et digeſ
tionē et coꝝ aromatizatiꝫ redna ꝺ potencia
ad actū et longa mora Et ꝑmonet magne indiget
longa mora Jnt volatilia ōnia q̄ deinde agrestes et
gentes q̄ deinde rapaces antiqui deinde galline q̄ gal
le Jumentes Cetera ante volatilia pauta vel multa
mora indiget Dicim ē rpōd q̄ ꝑdix roſtine ꝑ treb duos
vel duos et capo Jumentes vel gallinē Jumentes ꝑ
ꝑdrones ad mag et capo antiquos ꝑ ꝑdices q̄
gentes et agrestes ꝑ duos duos vel ꝑ duo ꝓ ōni
bꝰ dnoꝝ dnoꝝ debit ē nōnd q̄ mody detractionū ē
multū conſiderandꝰ ē carnibꝰ ꝓdendū q̄ volatilia
ita q̄ detrahendū in magna ꝙtitate aut rarius hu
midius alimentū q̄ facilius digerendū aſſata ante
et frixa ſtatoria ſunt q̄ tale dant rarius nutrimē
tum Similit domeſtica ferisq̄ ꝑdicibus dat alius
ḡmodus nutrimētū q̄ facilius digeſtionis q̄ plurimū

et stim generat et si sint ad digerend onei & longa
mora facit in stomacho hor & raro fugit de let & post &
et qua in eor digestione laborat stomachus & dd eor
rumpunt in stomacho et glitare quad sustinu pntes
malo stim generat Et vt sit ad vsu dor tamen
laudabilius multo melius & multo pessimu Et & sed
q pessi maxim sint meliores pessis agne oulis ceteris
paribus Eoru end multitu nig & superfluor et flegma
tis & natur tamen magis proportionat Et quia ceteris
paribus pessi maxim si onerose tamen pessimus ag
oulis ideo sint difficilior digestionis et obstructiv
et plus multitu et pnciosi vsu Iudeis vino me
liores sint In regimine sanitatis q pessi agne oulis
Et & eligent nondu q d pessis tu maxim q agne
oulis eligende sint quor tamen no & vestosa si
frangibilis no multu grossa si subtilis No grauis
odor si sanus net ete putrefactionis si sufficiet de
rationis no mali coloris si albi & quor habitator no
d in locis stagnis net in loci sordid Net in a
quis hyemis multas herbas qm etc no sint mal net
valde innates net valde magni Et qm sint veloc
motus et parue vestositat Et si sint pessi maxim
qm capti fuerint in fluminibus multu distantibus a mari
talis vtiq pessis plurim rodentibus supponit & rebus
erunt eligende duplex supposit pessis rodentis
quadro squamosior tanto melior Et similit de
de spinis Licet em signifcat pmutatem ibi pessis
sint pessi maximi capti & multu d mari profundis
et magis agitato & ad quod & onerosus plurimu fluminu
pnciosi sint & meliores Et ex hoc colligit q pessis
capti & multu d mari mortui no sint ita laudabiles
sicut que capti sunt in alio mari Et similis capti in

mare meridonali no sint adeo sani sicut in septentriona
li quod magis ad agritudines est eis magis repugnans et
debitores frigoris et refrigeris Et similiter intelligas de
pestibus agne dulcis Nam ut ibi patebit quanto aqa est
profundior et mobilior tanto pestis erit minutus et
melior Ex hijs ergo elicia potest sufficienter qui pestes
sint laudabiles et qui reprobabiles de pestibz qui sunt
in ysle ut hijs qbz gallicanis Et primo dicemus de pes
cibus maximis deinde de pestibz agne dulcis Dicamus ergo qd pestes bestiales sicut porcus mavinus ramus
mavinus delphin et morena nto multum refugiendi in
sanitate regimine Sunt enim difficilis digestionis et
grossi humoris et similes superfluitatis Nec ad ramenbzo
dictorum pestium apparet rondredinis superius enumerate
scz albedo subtilitas frangibilitas et quantitas mun
ditas nitoris voluntas et odoris suauitas Et si hoc
pestes et consilium comedentium nos statim sint co
medendi aut regimen de pestibz captis sunt scz obstruc
tiones aliquos duos quorum ramus mollitiei
et putrefactionis sine substantie corruptione dumtaxat pdicte
pestes meliores sunt semisalsi qz retinent pestes aut
aperte salsi no competunt in sanitate regimine sicut ra
mus Nam male nutriunt et parum et tarde Et de
alijs pestibz maxime stri qz considerantes rationibus
supradictis laudabilibz mihi apparet qz rogetus
et gonatus sint pestes maximos sint laudabiliores
Nam eorum ramus albus satis subtilis et frangibilis boni
saporis et odoris delectabilis et eorum substantia appz
propinqua Et pes horum plagiusa et sola scz horum ramus
magis distosa qz mug frangit qz mug alba qz magis gross
sa et mug subtilis Nec horum sapor ac odor ita delec
tabilis Et forte pestes mutlengi et laudabiliores pes rogati

no vñ ẽ tanñ grossiores et vestositatẽ sicut plagiosa
sola et eius substancia ẽ frangibilis sic̃ sz crossitudine sa
pore et odore nõ colore et subtilitate pmitate ẽ mobili
tate differt in bontate a rogeto et gonato ẽ similes
intelligat̃ de aliere Et nouia Inuenis sit̃ aggre
gnat pdict̃ d bontate residat̃ pdict̃ rodiorombus
ẽ tanñ grossior et vestosior pdict̃ pestibus trabino
nõ ante et trubeti et magnedella et rongeu multũ
differũt a bontate rogetoru Sunt eñ multũ grossi
ores et vestosiores et magis sicut sexfintate plerũ
unde no romanet nisi exortantibz fortibz Inmembris
et robustis et gnubnis salsis eoru grossitie vestosit̃
et fragilitate repugnatibz togia ẽ prodigmor pdict̃
in bontate et malicia Inmediate Gloria ante ret
ẽ inuidat̃ ẽ deteriores sicut fatue ẽ debere residat̃ ro
dorombz sicut inuidat̃ Omes ante postes sicut ẽ
inuidat̃ meliores sicut fuge ꝑ assai ꝑ elycate Et
elycate in dno in gubnibz stimbz vel hyrcis crass
vestositate et fragilitate repugnatibz ꝑ in simplicit agna
rotis Sunt ante gestiũ spadis fuscoru d multo otio
simplis ẽ inuida Et dicitur eoru mitiora inuidia sic
ꝑmis gnauidi gestiũ exacta similit et raposa sunt
gustui multũ delectabilia sicut poz de exacte morũ
et raposi eius ẽ de ceteris gnauidi aliorũ sicut
melius me nouerunt lectatores Quod ante hos ges
tus maximos sunt gnida alii de genꝰ ostracodermatũ
gm sunt in desu Illo ante scilicet fatig multitudo
de ostreis et molis gnubis salis gallus vte tostmenes
digna detractionis cabu gnidi habet vestositate carnes
rum ventriu lapat sz pdictoru cabo pfecte cocta ꝑ
plurimis agnis ꝑ detractione depenata sunt alios

pestes sufficiunt nutrit sunt de humanis dictu de stud
tis stringit et md alios pestes plus stomachu debilitat
et modu frigiditate xtinpat humor tamen a talibus
generatus sicut et retrorsum pestum de crudis vel flegma
tibus crudis quod ostiaco dicunt habetur ratione dicta
et flegmatici ostiaco dicunt quidam ratione magis dicta
magno sunt ostiace et male que sunt pulsu humor egre
ab eis generatis flegmaticis et sic magis pestes retrorsum pestes

De pestibus agne dulci qui dicit nobis sufficere
dicamus pestes residentiales redditionibus sufficiens emendat pulta
rolorem debitum fragilitate et subtilitate substantie
et sapor et odorem suauitate et medicinalem gratitatem et
patentem significationem et valorem motum et agilitatem
pecoris reficiendi bonitate meliores sunt pestes qui
rapidum magna petrosa circuite vel silvestre
frondosa multe digestionis de quibus non desinunt sordes
nec emittunt digna est non sunt huiusmodi male Et in
aprili pestes et huiusmodi medicorum optimum fundum quod
supposito pestes sunt pingues Et deinde vendosie deinde
lepida et quibus carpea sit significatorem predicti tamen
non hiis ratione adeo alba nec fragibile nec subtile sicut
huiusmodi et pecora et serpentes super in stangnis dugnilla
autem dato pestes sit laudabilis quietum tamen residentiales
redditionibus predicti defectu a predictis pestibus similiter
vel lamprede pisces sunt laudabiliores dugnillis magis pe
culosi Vlo enim sunt tantum digestionis nec grossiores si
cut piscis ad mensam Et sicut dicit de dugnilla nec pestes
agne dulci Circa Intelligamus de lampreda unde
salsa Reddentia dicendum esse pestes valde pinguosus
quibus sit ore saporosus horum enim pestium dagna silue

de grauano grauard ſparuꝫ in terra bude multꝫ dubi
tandꝫ de q̄ no ſint venenoſi bude eorꝫ capita et rande
d grude remanꝫ roſnet de et ſtumbl mitior ſtoma nullo
modo ſint edenda Bond de erſ propt eorꝫ diſtoſtrate
q̄ ſubundat d bino optimo vine et aromat ebibe quo
uſꝫ mortue ſint q̄ deinde ꝓparetur cū galidima optiaꝫ
ſtudio ſiꝫ q̄ non magnoꝫ suoꝫ roſmarin fad lando
tunc q̄ ꝓbullid ꝑmo drabꝫ et ullis nombꝫ in vino et
agua ella abiecta drogn ad ꝓfectionē q̄ fiat ga
lentina vel ꝓſtillatiua vel aſſatiua q̄ cū ſalſamento
aſſato comedat q̄ omodo ſint de tunc manere ſuoꝫ
poſſint dimittere Nam cū multi ex eorꝫ vſu ſt park
tati bude roſidat corde nombꝫ ſiluꝫ duct de omes
poſtes peſſim ſint q̄ nunc comedende de rauꝫ aut
ſeminatibꝫ et viuentibꝫ gnaſ cadꝫ ꝛo q̄ ſtent de eſtre
ti et molis mſt quod difficilioꝫ digeſtionis ſint q̄ plu
rib mitigate ſtent q̄ no facile ſtomacho corrumpendo
ſtent multi aliorū poſtes q̄ hint gnadꝫ diſtoſtrate cor
rong lapsant ventꝫ mſt drogn d pluribꝫ dgnis
et dgna dractionis eorū fit mayorne lapsatiua et
eorū ſba ventꝫ roſtringit q̄ ſtuffiend mitigat et d
eis fit laudabile nutrimentū nū poſtes eſt erſ dicit
nonꝫ q̄ poſtes roſpg hmectat et lat et ſtoma multi
plicat multū ꝛoſpectū roborat q̄ lagnoꝫ de ſeretibꝫ
poſtibus No ſint comedenda poſtes poſt ſporte exercitiū vel
poſt fortē labore gnaliter de facile corrumpunt dumodo ha
beant ſtomachū debile vel malū hmoribꝫ pleno non
grauēt in eſu poſtiū dumodo ſint q̄ poſtes groſſi et diſ
roſt ſeminales melioꝫ ſint q̄ tenuiores Et ſalute multi
temporiꝫ no ſint boni dumodo poſtes et cauendi no ſint eſt
edenda nec poſtes et lactimia Nā poſtes comedende ſt
poſt alios cibos dumodo poſtes laudabiles ꝑaud ſalsi

et m ꝑuta ꝙalitate ſimpli ꝛenorat appetitu ⁊ ſpm
rozroborat ſtalis ſl gnb habuerit appetitu ad eoꝝ

Capl'm xix de animalib⁹ ſuꝑfluitatibꝫ

r Onſiderãdꝫ dicim⁹ de aialib⁹ ſuꝑfluitatibꝫ gne ſt
m beſtijs ꝑuta de lacte oñb⁹ et ſanguine plus ⁊ꝯ
dicim⁹ de ſanguine ⁊ dr egt ⁊ ꝑ⁹ ſanguis ⁊ difficl
ad digerendũ et maxime gñe groſſis et melancolicꝫ
cuiuſmõi ſanguis bon⁹ ſanguis autẽ lepoꝝ ⁊ alioꝝ
delectabiliꝫ Et ꝙ multe ⁊ in conſuetudine ſpm regũt
tũ ⁊ꝑate et rõ gnbuſdã alioꝝ beſtiarũ Cuiꝰ ⁊ꝯ bn⁹
ſanguine porcoꝝ ſmentm et magnoꝝ caſtratoꝝ ſz ſ
gnb porcoꝝ no caſtratoꝝ ⁊ multe delectabiles difficl
digeſtionis ſanguine autẽ caſtoꝝ ſmentm gnda
dicit ⁊ꝯ delectabile ꝙmplus gnda dicũt ꝙ bonꝫ
⁊ ſanguis gallinarũ ⁊ columboꝝ ꝙpigriatoꝝ et tñ
⁊ deteriꝰ ⁊ꝑ caſtr porcoꝝ no caſtratoꝝ nec ad de
lectationẽ nec ad digeſtionẽ valet Multũ tamẽ
differt à ſanguine lepoꝝ Dz gna omia ſanguis ⁊ mul
geſtabilis et ſuꝑfluitꝫ ſñt gnetrdz modũ gnb ſpm
ꝑparauerũt non ⁊ ꝓtendy in ſanitate ſ regimine uſꝰ
in caſu neceſſitatꝭ De lacte de lacte ſtꝝ
⁊ lac ⁊ bon⁹ nutrimẽti facilis digeſtionis ⁊ ſatis nu
trit Eſt autẽ ⁊legendũ lac medioꝝ ⁊ no ſubtꝫ
laſſimũ cuiuſmõi ⁊ lac camele nec groſſiſſimũ ⁊ im
pinguiſſimũ cuiuſmõi ⁊ lac vaccarũ et ꝑtendũ ⁊le
gendũ ⁊ egt lac capre no tñ habet tñ dgneſ
tatẽ ſicut lac camele gnoꝝ no ⁊ aptũ ad mulcẽdũ
tonẽ nimiã hñditatẽ nec hz tantũ pinguedi
et groſſitiem ſen caſitatẽ et butiroſitatẽ ſicut vac
carũ ⁊ ꝑtendũ Et rõ reperiendi lac ſuꝑmagꝭ
rotundificata in lacte ⁊ ſmg ꝙpudẽma et ꝙgſſa
magꝭ ⁊ rotundũ in ſanitatẽ regimẽ lac tñ

hmundissimū dentes & subdextrum Et lat grossissi
et pingwissimū & brevard opilatiuū et dentestratū
generatiuū et difficilioꝛ digestionis ip̄ sit necessarū
in regimine sanitat Elegat igit lat capite suo minis
ip̄pingue ꝓtū mer minus distans a ꝓtu no pinguat
multe ny bonis pastus & d tempe quo regnat melio
ra pastua ny quo audia sut pingniora Et gnalat
d fumis digestionis et corruptionis no & remedeth
in alis nbis et spalit in pstibz Similit remedeth
& sud tract ab obtre sl sud remanet ꝙ tepg notabi
corrupt a rotmete Bonū est etc ꝙ administrat alicui
melius vel zuccarū et ipg roburis in stomacho epatis
et dentestrato in laterib gendaꝛ et detin & pingna
ud lesio & granedo capitis dsub ud lacte capite dolo
re mduat et pingnias lapas efficat et detes put
factibiles et corrosos causat unde bom & post assip
tionē lacte transglutiꝛ aqua melius & similit gar
garizare & ep eo os et dentes lauare Et stando
post aqua melius ote rod modo bino potuo & spat
propt pingnias et dentes Et sl subintrang capitis
dolore melio modo pg lat bibat bnm mst valde
agnatiuū Cum autē magis grauat & epatis lactis
sut humores capitis debilia & brevis epatis structas
& stomachi debiles & mde dū dsub rotundis lactis
stros no & pernicios cmibz eo utentibz sut lactis no
stros sz rastatis plurimū Nā lat rastatis plurimū
ledit eob gnis sut dispositi ad lapidis generatiōnē
& brevard opilatiōnē ꝓtoꝛ autē & omne lat bouis
et pulmonis In gnibz autē subitas sumptis debet
abstinere a lacte stroso gna dentes facile stupent
de lacte autē coagulato sine ignito sine bullito et
decocto stupid ip̄ lat bullitū & decoctū ranet sta

no competit sz dentibz et gingiuis et capitibz sanor
rozum nisi obst No enim sit capitis dolor dent net
gingiuar capat net debet ad putrefaciendz rozosiua
disponit Pater tamen sine frigidit debet hid q̄ dnos
sent alia frigida Na frigidu dominat ē nerui de
tibus et ossibus et spat si tota complexio rozis ad
frigiditate detinet q̄ tempz et etas frigida fuerint
q̄ eo magis si cerebru et cota ab eo a pudenda com
plexione detinet ad frigidu Et vt sit ad hmi die
rozibus sanis non competit dia ribi et nisi rozibz
frigid et spadit tempe frigido et etate simli Cozp
ibus tamen roboris et spadit sm̄ eoru destrua et
tempe et etate et dgione calid hor lac sate
rodentib et suffocat digerit et rodendu nutrit
Nec d eoru stomachis acetosis ampling nec d fu
mis roborosis ronetis Calid egr rozibz lac ace
tosum nō solid nō obst sz suffocat grossi et dif
ficiles frigid calidos et meatu structos no debet ho
lacte vti Na vsus hmi ē transa generatiuis lapid
m talibus rozibus et opilatiuis derna Et aut
hz meatu amplos spat sm̄ frigid et desiccat oppor
tunabilit calidi generatiuis lapid partiu totat
ē sublata De raseo De raseo dico q̄ sicc
q̄ rasilis rotundi ē frigidi et humidi q̄ grossi sic q̄ dif
ficilis digestiuus et opilatiuus et lapid generatiuus q̄ no
multu ronet dia ribi in regimine sanitat Et rasilis
dicitur ē calidi et siccis propt sal q̄ tenet a dulcedine
q̄ facilis digerit parum mutat et male q̄ mag differt
q̄ rotundi Et si aliquis rasilis ē bonus medicinal
nomen et dicitur dulcedo et fragilis humidu q̄ male
et parum detinuit ad aliquale dulcedine non minus sal
sub nec minus parum nec albi roboris nec frigidus
nec calidus tu medi non rotundus Iactu generali

ad modū q̄nūs bene fac̄m̄tatī nō līnūs ꝫ ꝑdīcōs
sapōz delectabilīb⁹ et bon⁹ odōz cing d̄ stomachō mora
nō d̄ dutinna et bono late rōmed̄ fact⁹ suffic
butiros Talīs vtiqz rasēnūs bonūs ēt nūt alios ma
li d̄ elegendus et pest nōīa simptūs nō multū pt
nocēre ꝓ regīne sanitat Multa bāra q̄dritate
gmtiqz rasēnūs sūptus in via nōi boldrez d̄ malūs
stomachū grauans et dobedīnūs digestiom et opila
tiūs et lapidē In lēnbus ḡnerating et hydro
gossūm d̄ corpe ranfating Dolūs ego ille rasēnūs
d̄ sanūs gnūs dat anatra mamūs De butiro

De butiro ante stūd q̄ ꝛōe sue hūditatē et
butiositatē plurimū nō competit via nōi q̄nō
si gnūs eo vtā d̄ q̄dritate notabili abhominatiz
mduit et facit nōīa sūptuata in orifino stūchi
et ventre plūs debito lapat et vomitū mduit
Nullo ergo modo butirū d̄ romedēd via nōi q̄
d̄ q̄dritate notabili ꝫ ffalit nō romedī post
alios nōīos ꝫ ad rondimedū nōiauiom sat rōnē
sunt oleū olīnaū q̄nūs butirū sit ralidig oleo q̄
multū hūmidig Et ḡd vtīm butiro ad romedd
dū nī alīs nōiauijs sunc ad rodiedū nō d̄ thy
regnedī sunt oleū Vla d̄ maioz passibilitat q̄
oleū vnde magna ebullitōe vertūs emb totalit
q̄alat ꝫ oleū d̄ magis vestīos q̄ mig zestibile
et ideo plūs sustinet de ignūs acutate quagpt
ex ea ꝓfectūs nōiauia rondūz q̄ nī butirū ꝫ ra
rentēs oleo vtūz butiro loco oleī De ouīs

De ouīs d̄ stūd q̄ ona gallinaū et faslanoz
Jumeūm et pungūd sunt bona d̄ sanitat Regīme
et alīs ouīs simplo meliora supposito q̄ sunt tenē
et dī ona ꝛerenda gallinaū rotūd pauīz ona q
multa oblonga sunt meliora vnū ffelia grossū

Iubet pro lege teneri Quod bona sint ona candida lo
ga nona Amplius ona tremula sint melioza omnib et
sorbilibus Et talia ona sint nimis nutrimenti et boni
et facilis digestionis e generant sanguine magne e
portionale cordi unde roinalis ipz sembz et debil
bus maxime conuenit maxime bitellu Et albumen
oui no e malu si no sit nimirum albu tu oum
subtile e intand ona ante in omelebus nimirata
et frixa in patella grossz sint nimirata resistit
tremulosu pessime dant corpi nutrimtu e sint dif
ficilioz digestionis et multarum superfluitatu Corbi
lia ante sint facilis digestionis e leuiu pulmoni
et pectis et uentri subueniut e ung nutrit q tremu
la Costa ante et nimirata sint difficilioz digesti
onis et mali nutrimenti et unde q tranxiuit Me
liora ante rostu et assatu sint gne uouz suffocata
sin d agna et oleo preparata in alig portione sa
los vsz ad aliquale consistentia Decocta et non
nimirata Vel nimirata sint simila rostu et assatu
Sic apl q frixata nisi cooperiat in regimine sad
sint magis conuenientia Ona anatu anserin stau
rionu et aliou volatiliu in regimine sanitatis sint
sint ung conuenientia vel simplo omitt da Amplius
ona gne Sicut ona uenti gne sint sine corio magis
nioza sint alioz et ung conuenientz sapoz grui no
completa nec uta digesta sint sint alia unde
patet q In regimine sanitatis sint ung conuenientia

De mille et zucharo

Nia d regimine sanitatis vtimur mille et zucharo

Ideo de istis audz respondet d aliquid dicendu
vtimur sufficit ad regimine sanitatis Sicut dicit q pac

mutuꝰ ſz corꝺ mꝺmꝺꝰ ꝺ ſate laudabile et mꝺ
mꝺꝰ mellis calꝺnꝰ ꝺ mutuꝺto zuccarꝺ et ſtomꝰ
et flemmatꝰ et natura frigꝺ ꝺmmꝰ ꝰ corꝑꝰ
antꝺ calꝺ natura et ꝺmembꝰ no ꝺbet mel
Nam in corꝑibꝰ talꝺ in colera rubea facilꝰ cold
tꝰ et corꝑis no mꝺet ſza ſua ꝺcoctione ſuꝑ
ꝺſtrahet/ zuccarꝺ ꝺc calꝺbꝰ corꝑibꝰ ꝺne
ſue paſſibilitatꝺ in colera ꝺbet ꝺſtemꝺ cor
ꝑibꝰ egꝰ in calꝺtate notabili laſſꝺ non
ꝺpetꝺ mel nec corꝑibꝰ ꝺc tempate in etate
tempoꝝ et regione calꝺ ſſimꝰ zuccarꝺ poſſꝺ
talꝺbꝰ corꝑibꝰ aligꝺ ꝺnemꝺ Colerꝰ antꝺ
ꝺmembꝰ et in eſtate no competꝺ ſz ꝺ alꝺꝰ ꝺ
petꝺ ꝑta flemmatꝰ melancolicꝰ et ſꝺgmineꝰ et
tempatꝰ ꝺ gꝺbꝰ no ꝺ tante calꝺtate ꝺminꝺ
q zuccarꝺ in ꝺc ad colera rꝺta ꝰ Et lega ꝰ antꝺ
mel ꝺnale ſapore ꝺulcꝺ colore ꝑallcaꝺ nꝺ al
bꝺ et rubꝺ ſꝺ no ligꝺ ꝺ ſz ꝺſtꝰ Et ſic mel
corꝺ quod ꝺ mellꝺ apꝺ tempatos hoꝝ tame mel
apꝺ nos non colligꝰ nec ꝺcꝺmꝰ ſz ꝺ ꝑtꝰ meliꝺ
calꝺ calꝺ et ſꝺalꝺ in monte paſſulano Multꝺ
etiã conſiꝺꝺanda natura arboꝝ ſiue gꝺbꝰ ꝺnꝺ
mel corꝺ Nam ſz q arboꝝ ſunt ꝺſtrigꝺ al
tꝰ natꝺ ſic et mel Si ẽm ꝺcmã mel ſiue
arboꝝbꝰ calꝺ erit calꝺꝰ et ſi ſiue frigꝺ
ꝺel frigꝺ erit mg calꝺ Et ſimlꝺ intelligã
ꝺ mellꝺ ꝺm Multꝺ ẽm conſiꝺꝺanda ſut hora
hꝺtatꝺ apꝺ qꝺ gno corꝺ et ſiue gna ſꝺ
flor ꝺel harboꝝ mꝺꝺ Eſt antꝺ quꝺꝺ genꝰ
mellis quod ꝺ aꝺꝺ mg natura ꝺ ventoſa quod
ꝺ ſimplꝺ mꝺtatꝺ Mel coctꝰ in agua ꝺel ſiue
agua et ꝺſſumatꝺ ꝑbꝰ mutuꝺ et mg ſubꝺuꝺ

et ꝺ ſmig ſtentoſum Et ſi gnꝺ aſſiduet melius cruꝺe comeſ
tionꝺ mꝺuat homin Mel aute ꝺ agna rotꝺ ꝺ nat
ꝺrunc ꝓcuratum ꝑ ꝺcoctu ſine agua

Caſtu ꝓ ꝺ ſapozibꝰ et rotꝺimet
buſbgmuꝺ ꝺ ꝺcenꝺ ꝺ rotꝺimet et ſapozibꝰ ea
end ꝓ gnibꝰ ctbaua rotꝺnt ſut m ſamtat ꝺ
no modꝺ ꝺtlia Tuꝺ gma ꝑ rotꝺimeta gneſtm ffe
rotꝺno ꝺlectabilioa et ꝑ gnꝰ ꝺgeſtibilioa Nam
gnꝰ ꝺ ꝺlectabilibꝰ ꝺ ad ꝺgeſtionꝺ melnꝰ Tuꝺ gꝺ
ꝑ rotꝺimeta addt bonitat et rouzigt malitia ea
ante ꝓ gnibꝰ ctbaua rotꝺt rotꝺnt ſunt ſal oleꝺ
ſagmꝺ et butiꝝ Exꝑiencia ẽ Docet ꝙ comeſti
bilia gne rotꝺimt ſine ſale ſunt oꝛ meſpꝺa
et ſtomacho ſmig acceptabilia Sal ẽ ꝓ comeſtibi
lia addt bonitate ſapoꝛ et malitia ꝙꝺ tꝺ coneſti
bilibꝰ ab humꝺitate gnꝺa ꝺdigeſta et agneſa aufert
Et ſit ꝓfectꝰ ẽ ſale ꝺgenꝺ et ꝺ tꝺ
ꝙ ſine ſale Salis end ꝓpietas ꝺ humꝺitate extrame
ꝺ ꝺſiccatiꝺ ꝙ ꝺnꝺe fozmꝰ gnꝺ ꝺmanet ꝺfrigꝺ
et adgnat Et ꝓ ꝺict ꝓꝺ etia ſuffinꝺ gne ctba
ua m oꝛꝺ rotꝺimeto ꝺdigent pluꝛ ſale et gne
pauoꝛ Nam materia ſuꝑfluua ctbaua et humꝺa
et ꝺ hoꝛ groſſa ꝺdigent pluꝛ ſale Ctbaua aut
ſiata no ſuꝑfluua ſubtilia ꝺdigent ꝺ oꝛꝺ tꝺimet
minimo ſale et humꝺa oꝛꝺ ꝺdigꝺt mꝺiocꝰ ſale
Ex ꝺict ꝓꝺ etia ꝙꝺ gne cauet ſut rotmꝺiocꝰ
ſalitmꝺ et gne mig Et ſimlit ꝺ ꝓſtibꝰ Na
cauet minime ſalitmꝺ apte ſut cauet ſubtilꝰ
ſiare no ſuꝑfluut nec cauet volatilm ꝑta gal
linaꝝ ꝓꝺioꝝ et faſianoꝝ ꝙ alaunꝺ et cuniu
loꝝ et lꝓoꝝ ſmem ꝙ ſimlit Et ꝑ oꝑſtꝺ caꝛ
net ſuꝑfluut et humꝺe ſalitmꝺ ſut magꝝ ꝺmi
entꝰ ꝑta cauet ꝓzime Cauet ante homine
No ſunt ita tꝺimetꝰ ſalitmꝺ Nam ꝺato ꝙ ſint

grosse et superfluue no tame sut hmmde sz stare
Et simlit intelliga de pistibus Na pistes hntes
rationes subtiles non superfluas multo modo rotundi
salitose et spalid si sint qui sunt sut pistes pessi
sunt dra et bendosa et simlit pistes pistebant
bestiales hntes rationes dictas et superfluas et in
hoc hmmda sunt salitose magnose rotundetes
sunt pz de pozco marino et balena Na salsi no
salsi grenalet In salitosa no sit longe tempus
tur et pz sapi salsi rondimetu in sanitate regime
di necessarium dupliter in defectu rationis ad rodi
mentu olei et legumine no suffit sal et agna
sz indigenus olei vel butiro vel sangine Na ge
legumina et olera sunt nature metabolice et p
restens bonu et ea rondiri in aligno bnetnoso cotu
trozestrictate obtinyate Ex quo erit sapor dor
effunt delectabilioz et suauioz et p quos ad mi
tiendu et digerendu melioza Oleum autem olea
tu mit olera et quibus rationa rondiunt dulcis
temperatus et nature amicabilis Oleu autem mun
ditiu et caliditu et sicci et simlit oleu lini net
cotu sapoz et ste nature amicabilis Oleu autem
papaueris quo btinet aligni et boni sapoz et odo
ris sz detinat ad frigiditate unde ste no cope
tit in regimine sanoru Oleu autem amigdala
tu dulcu et sate laudabile et congruu tpe
amesto Et defectu olei mitti ut btinet butiro
sicut supius dictu et in capite de lacte et ad
tinu superfluitatis sanguinis autem et spalid pozci
mitti ut btinet ad rondimetu rationiozu propt

defectus et propt causas consabgne sequens dicte sue tuxo
ne delectamenta ad voluptatem magis q̃ propt necessitate
a terminorib⁹ fuerunt primitꝰ addimenta vide⁹ nullus
sint natꝰ in sanitate regimine hmo intendit talia saporu
delectamenta inferut nocumenta Nã propt talia riborꝰ
plaxuria homo plus comedit q̃ natura regimet vide
homo equus asinus et d natural dispositõe talib⁹ saporib⁹
no appetit nec via rei nec via potus sic⁹ considerãdo pz
Et si aliquis asinus talib⁹ saporib⁹ appetat hoc forte ex
ex resistentia Et quia consistentia ita mediocris diffe
rens a possibile et dammosa ad subito permutare dat de
cim aliquid corrumpi Ideo intendo hoc breuiꝰ de sa
poribus pertransire Primo ante q̃ de ꝯ saporibꝰ combus
tibilib⁹ supposita torporis sanitate et q̃ ex eis parum
sumat⁹ et quato saporꝰ plus distat a temperamẽto q̃
a natura rei et potus tanto magis sumat⁹ de eo Et
quato saporꝰ ad temperatos et naturę rei et potus p
pinguiores tanto plus potest ex eo sumi absq; offen
sam ꝯtinuꝰ corpꝰ habẽdi saporꝰ dulcis ad frigus
vel ad calidum valde primi et ad tempꝰ frigido exceptis
Materia igit⁹ saporum in estate sit vinum vel agresta
de substantijs vinosis vel acetosis vel succus limonis vel
citrangulorum vel granatorum cu zinziber et aqua rosa
ta et amigdalis et panis assati infusis in aliquo
predictorum sine allijs et speciebus calidis Et inter ꝯ
saporibus ego fundi in estate potest addi aliquantulꝰ
sirupus et petrosilini ad obtemperandu frigiditatẽ predictoꝝ
Materie autem saporum competentium temporibus frigidis
sunt sinapis cum zinziber pro tyriaca mirabili garyo
filis allea salsa menta sirpillus et petrosilinus vinum
agna racemis acetosis forte sz ꝓpinqui natur⁹ vini

Et ē temporibz medijbz sunt sapores medioctes elige
ex duobus dmistis sapores varie vbacionis proprijs
sunt vt dulcia et alia vbaria indiget alio et alio sa
pore sicut sunt dulcia rosi castratoru aper et capratoz
et similiu pulloru et capoloru sapor conuenies ē salsa
vinegr In dcto gnō ē acreto et agresta in panis
ffrebus sine allecs in petroselino zinzeber albo et
agresta et acreto et pane assō infuso d acreto vel
agresta In hyeme fit eadē salsa in pinebus ffrebz
et panco allecs et optimo vino et panca agresta l
potest ffieri sinapim vel senapa sapor autē car
nium bouinaru elixatarū ē pinguedinis bullitū gnōd fit ex
pipe et pane assō et agresta caprinū et panca agna
in hyeme Et in estate in pipe panco multa agresta
Et iste vō sapor ē sate conuenies carnibus porcinis
et ffabe in hyeme et potest ffieri sinapim vel senapa
Et in omedā cura debet ponere in amygdalis
et destemperare cum acreto in estate et hyeme in op
timo vino possunt ēe carnes porcine frigide omēde
in estate in acreto et petroselino d pinguedine reperiendo
Et ante predicte carnes pastillate et ffabe porcine
et bouine d hyeme gnōd apponā reperē albū in pul
mento ffrixu fortē et in agresta Et d estate in pul
mento frixu dulci d panca quatenē sine reperio in vi
nuto et rasto butiroso vel pinguedine apponi reperiē
et d panca quatenē Et ante pastillatura fit ex
carnibus subtilioribz no apponā reperē sz d estate
lac amygdalarū in agresta et panco quatenē ffri
xu dulci colato Et in estate potest apponi om
rognaffatu in agresta sz d hyeme loco agreste ap
ponatur vinū et pulpe de ffrebus assatiue ante

rumulorū et pullorū Jnuenū rotundens sapor ē salsa
camelina m gna bass ē tyriacum et panis mita cū
agresta grud m estate et cū bno m hyeme dssatmō
porri sapor rotundens ē lignor dstendens cū agrassatō
cū optimo bno et aperē m hyeme et ē estate brue ē
salsa sycomō nocata Et potest suffire syrupus mylly
cme tale cocta modo pdicto ysopata m estate dssa
tiue antē pdicū fasianorū et colubarū et turturū
nullo alio sapore indigent mst sale Capcm antē
et gallinarū elixatarū rotundens ē sapor ag dcor
rigens eorū cū aliguatulo pulue sperdū dulce ē opti
me si m pdicta dcoctōe addat salma ysopi pte
simū et hyer m hyeme et m estate suffert sola ag
cū aliguatulo cor addito suco subtilitato dulcis ma
ronū et gallinarū pinguium pstillatarū sapor michi
penitz ē apponed mst aliguatulo pulueriz sperdū cū
suc agresta supdicta m estate Et optimū bnum m
hyeme sapor eorū rotundens m assatura m hyeme
alba allecata decoct bullita cum coctione non stimt
vel potest suffire bnum cū verd grassatō cū aliguatulo
pulueriz sperdū laudabilem et spalē bnum dulce ē
tate sit bnum debile vel agresta et cum apponat
pulueris sperdū dssatmō austrū amatū et similiū in
agnis degenerū sapor ē piperata nigra bullita in
hyeme quida sunt dulcia et agresta cū bno in esta
te cū bno et agresta ē panicor pipe ē in hyeme

De saporibz et rotundit pestiū

e pestibz antē stud ē gendū q quato sint grossi
oris eorū et dsperiozis digestionis et plurimū
superfluitatis ē humidioris nature tanto indigent saporibz
calidioribus et amaricatibz ē hoc ē verū nō solū in pestibz

sed in carnibus unde segnit ep pistes bestiales et sp
lis porcus marinus sine assatus sine elixatus indiget
salsa fortior et acutiori et huius sapor d pigata mgt
bullita et albicata alba bullita Et gnatho pistes ma
rin et dulcis agne magis appropinquat ad predictos
pistes tante magis indiget saporibus simulibus du
gnilla ante et murena et lampreda regnum et sa
pore galentina et fortibus sprebus cum roganticis
noverit rem magnorum dnorum dugnille ante et
murene mdi comedu in assatura et huiusmodi sapor ro
nerunt d salsa viridi in fortibus sprebus et vino d
hyeme et in debilibus sprebus et agresta et aceto
in estate Et simili mte de congro sapor ante
salmonum elixatorum d pigata nigra fortis bullita
in hyeme et debilis in estate sunt de porco maxime
suynis dicti d Merlengorum elixatorum vel assato
rum vel frigorum sapor d spinapum dulci vel cruda su
perius descripta Pogetorum et gornatorum sapor cum
elixant d salsa camelina In hyeme grossi acutiori et
in vino In estate grossi obtusis sprebus et agresta
assatorum ante et frigorum sapor d salsa d viridi su
perius notata In hyeme grossi acuta sprebus et in
vino In estate vero obtusa sprebus et in agresta et
aceto vel assatorum salsa conveniens et apud gallicos
estata d vini et gno desiderata d zinzibir albi
bullitis et sup assatura proveniti et hoc in hyeme
et in estate sit ide in agresta et primo zinzibir
frigorum pistis primi agne dulcis sapor conveniens
d salsa viridi sz elixatorum in agna sapor convenies
d spinapum vel cruda vel rape albi decocti cum esula
bus elixatis vel barbatulis simili et salsa regnum

salsam utrude stryens nociata et stitr si frigdr
vel assidr vel vinu vel agresta in gmbz destrgatr
sit zinziber albu bulitu et sux assatina proiectum
Cantoriu sapor d acetu simplex destate et hyeme
vinu vel acetu in pulmone guarendu stredu Ostreum
ante sapor si frigidr d agresta simplex destate et
in pulmone guarendu stridu in hyeme potest et vl
ex hus frcu potagiu vel ferculu roseu vel albu
in amigdalis hzt ego sufficiat de sapoubus

Capitu ego de potibus naturalibz et artificialibz
p ostrp determinandu de ribis in speali est igit d
determinadu de potibus dcis et ego qdq d
potus gm et medicina gmr gmda et potus gmr
et gmda et potus et medicina simil potus ante
gmr medicina et sunt stryens digestiu vel laxa
tiu vel nectar seu clarettu ex forte uino et spebz
quod dat in fine ribi ad roborandu digestiua
ma in stomacho solu potus ante gm et potus et
medicina simil et ubi gra stryens declaratu roborat
vel nemfac gm et estate exhibet ad stitu roborate
dam et ad mala destrasta acutale removendu
potus ante gmr potus et gm dat ad ribi dela
tione vel gmptione vel estuatione vel stitc a ribi
nducte removendu sunt stryens meminit me digesse
in tractu de conuestc et bibitu in generali potus ante
gmr potus et simplex naturalis et artificial Nabis
et simplex. s. uinu et agua Iste potus simt desu
apud nos et nr potus de hus saporibus latinis dica
tur et grecis fercuit mesplom hus alig gentes utr
lacte loco potus et aligne oleo et alig stryens qbz
in samtate regimine sz gna hor no et consuetu apud
nos et pnto quod no et artificialis de hus potibz
nulla fiat nisi mesplom potus ante dictos q

apud gnosth mon sunt in dse sunt hij remsla vel ep
ezdro vel ep anma pomeiu terasanu bosthem sbu
melicratu Et gnia de agna suffinet dictu e do
capto ze ptt hmg opos de ipa ad gnos mchel pe
nitus e dictu Ez de vno de gne slugnis d ta
de romestc et bibuc dictu e m genale Sed p ch
ns m sitc ep tmetre agna slt rdnemetroz potus
p vnm tame cndbus resldatc po vnm e potus gne
menoz e regnme sanitatc p agna vla dato p
m sitc repsslod gne d appetitg frigide et hmdi
agna bletez melior slt gnia frigida et hmda natc
tame m ibi pmptione et emsis declarce ad ptes
corpis ep tmetnas vnm pnalet agna vla vnm zod
sue subtilitatc m sba et actoe facilg ibis pmp
tetm et sfalit gnia natiua magis delectat m
vo ideo ttnus attrahet ipm e alnis ibis pmsset
Et sfalit gnia het pmptio fit p via emgda ethel
licoinis gnia vnm magis mat zatce vrtualis
caliditatc et agna impedt zdne frigiditatc Et sic
patet p vnm pnalet agna m ribus pmptione
Et simli modo pnalet m ebus declarce vla vnm
d optimg penetratoz quod et debe zdne subtilitatc
sue sbe e zdne sue caliditatc vrtualis Talia em
sunt multa penetratiua et p gnis vnm d magis
delatiuum p agna d gna no d vrtualis caliditatis nec
sbe nutritas et acte acretas vnde ag mota tra
sitmodo impedit ag mesu sunt memim me slugis
depsse m ta p do ze ptt hg opos dmplg motz alimeth
ad membra d a virtute attractiua Et gnia membra
magis deligut vnm p agna plus imabit ad
debitez alimeti ad membra p alg dmplg agna
ep alio no d potus eta rdnedns vt vnm p ag dpe
dit alimeth mitte eo p no mitet de egt pmistra

m ꝺ quod mutat illud btigz mg mbrett unde gnato
ribus ꝺ magſl agnatis tanto ꝺ mg mlt mg Bonū eſt
igitur q ꝺnūs ꝑmittat ꝛu ꝛbo quod no ſolū no ꝓdeſt
mlt roni ymo mltū lnocat gna bnā ꝺ magnūe
mltūne et magnūe reſtnuatiuū et bebet ꝺ mutet
Amplius bnū roſortat ualoꝛe naturale et ſſm et
totius corpis ualeſcant gne mltū ſarnū ad mltronē
et agna ꝺne ſue ſꝛegedebat paralitizat ꝙ mortificat
et omēs alie operatiōes deſtruit unde no poſt pbis
m operatiōbz naturē poſſe unde ꝑpis ſplūs nō bñt
aliquis bſus mſt ſoꝛtis ꝙ ꝺ acutē bēas morbos ꝺ
plūs bnū habet alias bonitates quas no habet aī
Eſt em bonus ꝑmixtus ꝺ toto coꝛpe ꝙ ſēmna ꝺſſm
mordet et ꝺſſlint ꝑpm et roſida rubea ꝺ bnā et
ſudoꝛe ꝑtrahit et roſida nigꝛa ualeſcant et facit
ꝑpꝛe et ſēctet ꝑpis nāmētis ꝙ materias rangula
tas ꝺſſlint Amplius ſꝛegēnd clarificat ira ꝺpeſ
tit teſtiā ꝛemouet grandiū mduit libedinē nutrit
et ꝺmūdicias ꝑpellit audacia tanſat auaꝛiā ſu
gat liberalitatē mduit Et ut ſit ad bnū ꝺcit
bnū ꝛeddit homiz bonū et ſſm aīam et ſſm coꝛpa
et agna femīnā unde ꝛetis pauꝛz no habentes bnū
ſut effeminati ꝛc tu habentes bnū unde ꝛogatus ꝺ q
gnātē no habens bnū ſmo et aga ꝛogatus habere bnū
melioꝛ ſſm aīam et ſſm coꝛpa effectus ꝺ ꝺcit aga
potius bnū ꝺ ſanitate ꝛegnūe tenemeliꝛ ꝙ ꝺ po
tū agne bnū no approbo potiꝰ agne ſimplex in
ſanitate ꝛegnūe habz bonas ꝑditates bnū habet
debito modo ꝑhibitū Et ſi indebite ꝑhibeat ꝺ
ſz ad ebrietatē ratione naturali aīe ꝙ bnūe
ꝑtinguit ꝙ bestiale ꝛ rationale mduit
Contumeliabile et machibile roſortat ꝙ rationi debe
dicte ꝛeddit ꝙ ſic ꝛemanet coꝛpus ſic namꝫ ꝺ ma
le ſue gubernate ꝓpt quod fanet ꝛm no ꝺ ſanet

et laudat quod no debet laudari et medu facit lagn
pessime in ea et superflua superflua et frialib facit op
era pessima ponta adulterina et timpestiua hominibz
Amplius indebite simptu crebru et nausee mirabe
lit hedit et paralisim et stupore et ceteras hmo
rales egritudines inducit Et dr sit ad bibendu
rito tales mordentes et stipticos et talibz melius esse
qz bibere aqua qz vinu Dr egri no debet adhiberi
vinu administrando cui debite administrata tot sunt dis
menta et indebite seu intempestiua nocumenta pretendit
sunt regule que assignande sunt de potu vini Prima
regula de qz vinu stomacho primo et corpori famelico
no debet bibendu facit cui debite in debita et mode
stione et alienatione Et si aliqui contingat stomacho
primo stomacho sitat habenti sitim no debet vina mixta
tinalia Nam sitis vera et naturalis de propria natu
rione facta a cibo passimpto quod depositu ei
no potest In tali egri sitis no debet bibendo vinu
nisi simul aliquid comedat potest tamen ad sedi
cionem sitis bibi Iulep aut aliquis siruppus aggrata
tus vel zucharatu tassatu in aqua Stomacho cui primo
no bibat vinu Secunda regula est qz nil debet
comestionem sicco cibo ad huc in stomacho no digesto
vinu no debet bibendo Cum quia digestione minuit
Cum quia facit indigestu cibu de stomacho descen
dere Tercia regula est qz post forte ydromel no
debet bibendo vinu Nam hoc multu hedit nervos cerebru
Cenacula cella tesaurandi debent esse qz bona impota
tu aqua pura citius mebriat et ad cerebru et nervos
citius penetrat et spiritus si sint bona grossa crassa
regula est qz malis cibis et fructibz comestis digest

m stomacho no debet bibi bonum vinum et subtile eo q
faceret malicia ciborum ad membra eorum penetrare
et hoc e verum in quantitate notabili sz si bibat d quã
libitate parua ad inuitandum ymptionis corriget mali
cia ciborum malorum et digestionem confortabit Et
ta regula e q si in casu me sã vinum forte bibat
et debile inuenerit a debili et vltimo forte est
bibendum Nã digestio in orifitio stomachi e debili
oz q vinum forte confortabit dimplig vinum forte cu
maiori delectacõe perficit et sic stomachum totu ci
bum perfectum amplectet et os stomachi perfectum clau
detur dimplius si vinum forte ciroptico ante subitã
diu erit ne forte subtilitate et actiuum ante perfec
ta digestione distenderet d stomacho et religuum
ciborum indigestum secum traheret Et sparlit quia
retriua membra deligunt vinum forte plusq debile
et sic crudum traheret q erit oportunum Septima
regula e q vinum quod bibit ad cibi ymptionem debz
tempus simul cu cibo non debet expectare sicut sz
vinum quod bibit ad sitẽ mundare a cibo potmodoz
debet sumi in fine coctionis comestionis et plus bene
multum sz q plus bene multum e sitẽ sz vinum quod e
potus delatig sumi debet propter duas digestiones
et quando inter hora sustinendi alium cibum sequitur
Et talis potus sparlit competit qui cibaria ponit
sumpta facit grossa vt sba et aaue Non debet
expectare sitẽ ad talis potu sustinend Nã talis
potus separat stomachu ad sustinendu sequentes cibu
et firmat transitum cibi ad epar Non debet talis po
tus esse magne quantitatis vt cito possit digestu no cum
ymaginacõe e q ante digestione expulsus in stomacho

transfat ad epar ꝙ ſ talib potus delatus et agna
no oportet expectari ante digeſtionem ante penetra
tionem ad epar Octava regula e ꝙ ꝑ cto ribus eſt
groſſior et ſtenor et frigidior potus pumptus et dila
tus debet ee maior et crebrio ꝓpto ribus e calidi
or ſubtilior et hvidior potus pumptus et delatus
debet ee minor Et ſtalid quarto ribus e groſſior e
hvidior frigidior et digeſtion mobiliorem tanto
potus pumptus et delatus debet ee forte e ſubtilis
Et quarto ribus e calidior et ſubtilior e digeſtibi
lior tanto potus debet ee debilior unde fortis
simus bibendus e in rationibus hominis ꝑ pulmus e for
tis bibendus e in peſtibus ꝑ in rationibus regularis
Nona regula e ꝙ qui aliquis e valde ſtrenuus et
simus debet ee ſubtilis e debilis ꝙ color re
miſſus Et quarto aliquis e minus ſtrenuus debet
poteſt ee fortis et rubicundus una in fortuna
tomedonea ſunt ad exhortandum ſtum Decima re
gula e ꝙ puer et mulier non debet bibere simul
miſt pane e valde debile et aquatum tenuis ante
digerat simul forte et odoriferum e ſapores unde puer
dare simul et ſtalid forte e igne addere igni Et
de alia ſ Nam puer hvit minus debilis e tene
bit valde paſſibile et debile unde ruto reddit
a bino Et id simul non e bene proportionabile
repletioni eorum rarae ſtenitatis dim et in
puer valde hvidi nec tomedus forma ribaua
ad digerendum e in hoc hvit digeſtum forte e
ſtendit multitudinem e ſit puer et mouet ſtatim
nullo modo simul e exhibendum miſt valde pane

et ſit ad ſomnū paulatī aſſuſtat Et grādo magſ
procedunt d tempe tāto magſ et ſtomoq̄ pt ēē tūſ
trauſ ebn vīnū et ſpalid nō nocūdū ribuſa groſſa
et ad digerēdū diffinlia et ad membra diffinlig
trāſlemtia et d ēē colica ſmlitpliciſ grād vīnū
ptrahit nō ſudoribus et vrīna ſoudēnd ze la
q̄ hūdes ntebūd debile natūalid ſūt accidentaſ
non bibaſ forte vīnū odoriſerū et d grāditate
notabila ſz vīnū debile et agnatiuū Et ſimlid
hūdes ep̄ar caliduſ et ſtomachū abſtinēt a vīnis for
tibus et calidis Et ſimlit habitatēs in regione cala
da ſimlit q̄ ſūt replcōnis calide ep̄ repleg
one totali ſūg indigēt vīnis fortibus calidis et ſbtī
libus et cotrauīn d de hūb q̄ ſūt frigide replegis
et habitāt regione frigida Quadrā regula ē
q̄ vna agnatiua valde cōtanda ſūt vrīa pueris Ma
gis ēīn ſūt meditmalia q̄ potabilia Et vna no
na ſūt ad hūr indigeſta et dpua et dentoſa et
opilatiua et aſſtrictiua indigūt 8z vna mediocri
tate ſua Defecata ſūt magis retrub eligenda
Septimadia regula ē q̄ debuaſ vīno ſimul bibis
in mēſe ſoperūt d regimīe ſanitatis et gd aſſūt
Tamē propt ſbtī ſubtilitatē et q̄ cito trāſeūt
ſūt animalis et fortifīāt natūalis Tū q̄ ſubſ
ſtidor vrīna bis vomitū et q̄ibz ſuppſſūtatis a
corpe reſoluīt q̄ remanet corpi mūdū hūt tū
regulaſ nō approbo mſt in hūb q̄ dū malo re
gimīe Inſtrūtibz bono regimīe hūt reſpōdē dſ
nanda Et vltra hūt regulaſ adſnadū ē q̄ debuaſ
nō ſit fortis cui nocumētū d cerebro ſit notabile
Ad talis debuaſ pbūt debilitat frōtuſ malis

tenuis vinū albū subtile debile natuie aque ppm
gnū d eligibilib⁹ Tales end vinū magis hūmectat
et infrigidat et p ide melius extinguit sitim
Et quato sit de maior tato tales vinū d cōmendam
Et in esto rasis d fiat cōmestionē eligibilib⁹ d dat
vinū albū agnosū et subtile quando ē vinū bibitum
ad ebs ēmptionē et sit ēsumptionē Et si vtaq;
vinū bibitum ad vinū medietatē tūc semp digerēd
d a debile vt in esto rasis sequit dicta d decima
septa regula d q si vinū det ad fundū roborandū
et repanationē et vrinas roborationē tūc debz
dari vinū subtile odoriferū sapoz delectabilis
mediate colorz sufficiēte fortitudinis Et tales vinū
debet sumi cū panis rubi Et debz cū depurato
ab vtraq; superfluitate et debet sumi d panis grad
titate Decima septima regula d q si eyebrus
vinū ad stomachū et posterius retentiuū fortificationē
eligens vna grossa pontica nigra vel rubea
sunt retinent d habēdz flegma vētris propter de
bilitatē retentiuā stomachi Ex si mitedam confor
tationē digestiuā stomachi repetunt vna subtilia t
mediata d substātia et colorz boni odorz et cōuenientis
sapoz et sufficiētis vigorz et aliis superfluitatib⁹
Decima octaua regula d q vna alba sunt debiliora
et magis agnosta deinde nigra frigidiora et tarda
digestiuitatis et nō agrestitatis et rubea et austera sūt
calidiora et tres Et hoc d vēnd dispanendo vna cum
de tēperatoriis addenda et nō alia vnde vna rubea
et austera gallicana nō sūt ita fortia sicut sūt multa
vna alba grec̄ quoꝝ sunt cōsiderāda d manifesta
debet igit̄ fieri dispanatio nō vna cum alia mixtura

et tristicie vnde videmus p vinū fumus de fulde
albedo et in tristib; presse cū destillat et putrefact effund
mus albedo Et vinū quod dumpnis de mus rubedo
tristib; provenit effunt magis rubedo Et hoc de ma
nifestū signū p albedo et ingredo attribuit rubedo
caliditati vini et rubedo et pallidedo maiori de
ma adustam regula p si vinū factū debile p admp
tionē agne laudabilis eligibilius de ipi natiuali
debile supposito vtroq; gradu debilitat de utroq;
Et sphalis qui debilitat vinū de nalde magna sit
de debilitat vnoru gallicoru Nā vna sit natu
ralis debilia multū sint corruptibilia et putre
factibilia Oz vna debilia p admptionē agne
no sunt putrefactibilia sunt manifeste possig ppter
Nā si dimitta vinū gallicanū videt p mane sentiet sapor corruptiōis et apparebit color
corruptiōis sz no sic erit de vino debilitato p ag
admptionē sz sicut de vbi sno de tanta debilitat
naturali sicut p agne admptionē tue erit eligi
bilius Et vinū debile naturale grossa natura
magis laborat in digredo quod de sing homo
gemed Et vinū debilitatū p agna de hmoi rei
pretu vini debilis naturalis Et hec de quia
me minime me scripsi expresse de capto de commestis et
bibitis in generali Decima regula resolutiua
de ep vinis fortibz subtilibz et fumosis bonis
ep administrata agna qui sufferat ad repressionē fu
mositatis vini qui tamen non faciat stare vinū
ad cerebrū bellamb penetrare vnde panna quā
tutat agne sufferat ad repressionē fumositatis vini
qui tamen non sufficeret subtiliare substantiā vini

dt faciliꝰ penetraret ſtarde cum penetrabile con
tingit mebrana dr ꝙd appoſito panniculꝰ agne
predt fumatione ad raptꝰ ſtarde cum pt retingere
caput quando et dolor et migra ſumat ad pene
trationē ſubſtiaꝫ vim ad rubū et nimoꝫ ſtarde
cum poſſit retingere mebrana dr maior qualitas
debita ſumabit ad vim penetrabile ad nimoꝫ et
ſpaliū ſi vinū ſit groſſū et fortē et no debet vim
fortitudinē gnīa poſſit mebrana Et ſi plus appo
de agna bibat vim totalē deſtructiuā ſic qd debat
no poterit dr ꝙd approbo qd omnibus vinis ſpalia
fortibus et fumoſis niſi mdiocrem fortitudinē vim ſue
fumoſitatis aliqd pona de agna unde et poteſt
ſuſtineri qd mgnaꝫ qualitatē agne appoſito ſumat ſbe
vim penetrabile unde ſi biba vinū d qualitate
moderata ſumabit ad mebranā ſz ſi bibat d qual
tate moderata no mebrabit et no ſumabit ad
mebranā et tamē faciet ad fumoſitatē vim ꝛad
modū Bene erit ſtat ſimil ſubſtantia vim de ſma
et ſubtilis et ſtarde illius magis penetratiua eſt
mdebite ſumpta magis mebratiua et tamē caditaz
ad mg fumoſa Ad fumoſitatē plus debet vino ꝛa
qualitatē gnīa expreſſa d ꝙ admixtionē agne pane
mebrane et debitꝰ ſtarde ſbe mgnitē ſubſtantia
rubei et nimoꝫ cum penetrabile ſumat admix
tio agne modice Et mgor d mata ſubtilis ꝛo
ſideranda breuiſima ſma regula d qꝫ ſi mtidamꝫ pꝰ
toꝝ et gnlmonē ſmdefiratē et bentē lapidaz
timt vna medietas ſbe ſapore dulcia ſunt magis
eligibilia et ſpalia ſi no dubitem opiniaz benaz
breuiſima ſtrnda regula cōſideranda d qꝫ vinū eligibile

et mediis in sanitate regimine de vino medii sun eq
let inter detinstate et montate / clarid ad subtilitand
tenuitas boni huius odoris et equalis saporis qp nec
acuti nec acuti nec dulcis nec fumosi nec grossi
nec valde subtilis sz ad subtilitate declinans sic qp
cito ad ius fortitudine et debilitate obtinet mediot
tate quod est suo cremit in saporis et lapidosi moti
bus Nec in terra simplo plana et arabili sz d tra
cuosa sicca a sole versus meridie dessiccata qd
cito cremit de regione sua nimis calida nec nimis
frigida Et ex hiis concludit qp vina regina nec
grecia nec garnatina comedite in sanitate regimine
via potius nec vina gallicana et eis similia sz ita
lia vina sunt sunt vina de belna et barzelitano
et de sancto gorgiano hec enim vina sunt comedenda
via potius in regimine sanitate tossicate cond
coloribus substantijs odoribus saporibz et lore dgbz
cremit et tossicate cond effectibz quos homines
in stipis iam audiui expertus sunt Decima tria
regula est qp homines qui utunt multo vino vel eq
natura vel eq tossicandum vel eq quantitz alia
utilitate suo debilit vti multo vino enim de vibz
et potius unde videmus potatores tabernas cito
duc signatos respectu aliorum hominum quia utuntur
quomodo enim natura pot digere multum cibum et
multum potum quo recto male Et homo qui tal
qm vult repleri vino in suis cibis quibusdam dum
retinet citius ut vinum cito transiat de stomacho
et suo auxilio repleno nam potus qui statim
datur quomodo sumptus et cibus vel bibat dum
quomodo cito deinde lanet ost sinu aperto q

mollit Ne dentes et gingiue propt vomitu rema
neat nfrte et facie in aqua frigida vel aqua
rosaru vrozet pann dmplus volens repleri vino
no commedat rem Onlte ꝑ vnctuosa pulta miab
panis vnctuosas et carnes pinguedine mixtas
et pg ribid sed bibere voluerit amygdalas vtatr
et rapparibus dmplus caulis cotte in carne
et olive ꝓparate et condite in sale et ꝑ eodem
mit vt vino repleu possint sine lesione Et blit
omne ep vapore natura vini allenat valet ad idem ꝑ
simile caulis cuta secta calamentu anetu et silia
dmplus sres ep ribarua grossa d gnibus d vesto
stras roghtmato et Onlte do ebrietate ꝓdunt
gna tarde ꝓmetrat et ꝑ ꝓdunt transitu
vini et cui vapore ingrossat ꝙrum sunt riba
rua in gnibz no potest retrin vinu sine lesione
gne d nausiatiua repletio Ribarua ego ꝑbte
lia et vnctuosa no Onlua sunt in gnibz sine
repletoe nausiatiua et stomacho grauamne polg
ꝓt homo repleu vino Oz ribarua grossa Onle
rua et bestiosa sunt in gnibz ꝓt plus retrin de
vino sine ebrietate no tamen sine gnamne stoiche
et repletoe nausiatiua Oa et homo debit bibe
re mlto vinu et Onbitet ebrietate vel ꝓpt re
tebu Orbitate vel ꝓpt vini fortitudine
vel ꝓpt humoz plenitudine vel rib panu
tate tui talib ribus grossis Onlte gluti
nosis et vestosis et magnie nutrimenti
et suo pgnus subtilis et vnctuosis Oz sagt
no Onbitet ebrietate debit multu bibere ref
pectu ribi et Onbitet repletionem nausiatiua

et stomachi grauedine tunc rebus grossis subtilibus
uentositas & maxime necessarius est breuis hu-
mid ap amygdale fructus amare viuum sal se
mey ruthe sal nasturtium anetum & semis fructa
in aqua frigida potend ebrietate Et probat ag
frigide unx aceto vel rosaceo grana tonsa panis
tuy exhibitus ebrietate removet Et similis odo
thymus ramphore et sandalum oz gma ut stung
ep regime sanitat ad presens redeamus Quar
ta regula de rebus assumptis que apud
aliquos homines sunt de esu puta vinum salmatum cru
latum et rosatum De his egt sciendum ap in se
quat natura medicinale non competunt de regu
sanitat nisi de parua quantitate Vinum egt salma
tum aliqui bibere protest in hyeme de parua quan
titate Nam vinum a salma argut quantitate
et stipticitate et aromaticitate Patet quorum
parum protest sumi de hyeme ad stomachi calefac
tionem et cibos et crudos et mensam et calcar
tatem stipticitatis et aromaticitatis roborandum
Et multum ex eo stomachus nocetur quando sumit
ad sitis extinctionem quia salma calida et stata
in tercio Nec ad cibi delationem et promptionem
quia totum cibum ad minus stantitate et caliditas
te facit et diminuit Cum vinum de se
sit calidum et siccum et salma sit multum calida
et stata totum aggregatum diminuit de stantitate
et caliditate quod nocet homini in sanitate re
gimine Amplius si bibat vinum salmatum de mag
na quantitate quia vinum a salma argut quan
tum ad omnem tenuitatem et ebe subtilitatem in tuy ep

cumb de cetero ponat vinum et ipsa cum ea
detinendo cibum a stomacho ante cibum digestionem
perfectam et causa transeundi recipiat vinum ad recipiendum et
maxime ante digestionem cum in stomacho et parte
salmatum equum vinum magna quantitate multo
et bibendum et habet maxime debilem potum ipsa
causa quantitate quia in magna quantitate plus
ledaret ipsum vinum simplex Est ante cibum tempus do
tale vinum bibere ante alium cibum quod forte ex
hoc fit quia salina habet virtutem mordendi ap
petitum Et sic vinum salinatum primo sumptum dicta
bit appetitum ad cibum qui sumi debet duplum
vinum salinatum multum confortat maxime tempus cor
pore quod multum ex eo fiet si summa de principio
ipsum in fine duplum vinum quod repetatur depositi
debet sumi ad cibi perceptionem vel sit ejectio
nem propter quam multum debet bibi vinum salina
tum Ad quantitatem quae ex eo bibi debet debet ex
timari ipsum apta ad predicta ut vinum post duos cibos
parum sumere ex eo in mensula vel pane tosto ad
confortandum stomachum roborandum et digestionem in eo
confortandum forte est laudabilius ipsum sumere clareti
vel alia vina acuta valde vel alia quae multum
sunt fumosa et capiti replativa Bene autem tosta
randum et ipsum vinum salinatum fiat ex salina quae
in loco reperiuntur ubi pretes sic fuerunt multi et
comestate libenter eum consumerent pretes prorsus
ubi restat salina quare ubi salina sit apponatur
puta quia pretes fugiunt putrefactum ex quibus
salina mista in loco ubi magna copia fuerunt ante
vinum autem post potum in estate de comedendo propter
tempus fervorem et completionem calida et humi

bestia valida et multis grauibus offensis sunt adhibende vel vomitus voluerit sed sanitatis regimine vnius simplicis et magis conuenientis cuidam ante plus bibunt tale vinum propter robustitatem ipsius propter mestitatem vinum ante emulatum multum confortat nos et bona adiacentia habet ante nos debile et stomachum et stadium propter frigiditatem et humiditatem totius homo emulato in causa gratitatis sunt dicti et debito saluato Et sine dubio emulatus est conuenientius ipsi saluatus Et ipsi sufficiat de regno vini

De remissa et aliis potibus

De remissa ante cognitionem et determinandum de aliis potibus pnta bosseto et gromeno et rasseto et similibus de quibus sint dicti sunt enim quidam propter primum vini potum potibus non tamen sunt grotis adeo conuenientes in sanitate custodia sunt vinum quidem igitur ipsi remissa potest fieri et aneta et ordeo et ipse formento Et siccus ipsi fit ipse alio et alio grano et alternis et alteris repletionis Omnes tunc remissa de quibet grano facta grossiores ipsi vinum et multum difficilis ad digerendum Opilationes in visceribus facit et maiorem et mora Inflationem et ventositatem generat et capiti dolorem inducit Et multum stomacho et tubi et appetitui debet si bene datur et ipsi multum nutrit et roborat Impinguat si bene digeratur Sine ante consumptis ipse rebus nebulentibus pus et grano quod nominatur solum pessima et nutrit omnes Dolorem capiti maxime gentibus et nervos ledens Undesphera in ipsi grano dulcitatem vna quae fit ipse ordeo plus attenuat frigiditati et quae fit ipse formento plus attenuat caliditati Amplius ipsi

fut ep ordeo et amena, mag opulat et mag general bibo
stratus et mag mitat Et gne fut ep fomento magf m
tut et magf opulat Et gnato remsla d grossior tato
dteriox et gnato subtilior et clarior tato melior
dlij ante sunt potus antefactalis gm sunt in melle
gm sunt calde et stat et multu opulatiu benarum
eputf et splens et generat multis mfladunt et magis
gn d gnatiuis in erb magnia melle Et magis
gn mel no d rootu suffuit et bentre lapant
In colicu epatico nos dpetut talis potus et stil
tis st epar et splij fuerunt opulata bz talis poty
congenit d habentibz dplet fronet fragilib magis
si habeat in intestinis et stomacho multu flegma
gna, brotnt sua mosna et abstractiua mudt et
mudat et bentre enatuat unde in hoc solent bibi
Et hec memini me dpisse in de melle tractatu
Cras sanu ante et pomeriu sunt pregnantia na
tue bini ip remsla Et gnto ad regimen sat
sunt congruentiora sunt pz dsiderabilis colore o
dore et substantia Deductoriu potus In quib sunt
magf congenia in bino ip remsla Iste tame poty
sunt minoz caliditatf aromatizatf et confortatiuis
nutroiu et nutrimi ip bini q uide nos dyginet
in salutatf regimen unde hoc potus et similis sq
sunt ore possimus laudare sz corde et ope nos et
nros dilectos bino optimo copulauit

Capitu xxxvi de Indimetis

Una pnt homines bn bestiabus et Indimetis de
bito modo et indebito et talis Indimetoiu
usus d nocessarius et salutatf regimen Et manifi d
in esto calo de Indimetis et bestiabus ip sufficit
preposito bestiis ante et Indimeta bel sunt de bino

vel de bombace vel de feruo vel de lana vel de pilis
bus Regule ergo obseruande in bestiis et Indumentis
sunt hec Prima regula est vt bestie et Indumenta sint
propter membra exteriora defendere a nocumento exteri
ori puta calore vel frigiditate plus tamen a frigidita
te Tempore enim caliditatis oportet membra
dilatari exterius et totum corpus plus debito
calefieri Et similiter tempore frigoris si quis sine bes
tiis vel in panno madefiat multum egrotat corpus
sicut apparet manifestum Preterea oportet amodo
vt tempore frigoris homo non madefiat sine bestiis
corporis defendentibus a frigore totaliter et similiter
in estate vt non madefiat in bestiis corporis plus de
bito calefacientibus vel sine bestiis totalibus vel in
vna parte bestiis et subtilibus vt corpus a calo
re totaliter non minime defendatur Est ergo alia
regula nona vt bestie et Indumenta defendant cor
pus a frigiditate totaliter corpulenti plus quam
macilenti prohibet applicatione frigiditatis totaliter ad cor
pus quam frigiditas totaliter non attingat corpus dimi
diate sed mediatibus Indumentis Decimo quam
humidum et vaporem calidum circa superficiem corporis re
tinet et sicut ibidem multiplicata calefaciunt corpus et
tremit Decimo calefacit corpus non suo calore
essentiali et brutali quia calor quodammodo de potentia
ad actum reducit a calore et spiritu corporis non sicut pro
pulsatum sicut quando calefacit manum sua innata
caliditate quia reducit de potentia ad actum a ca
liditate non corporis Indumenta igitur ca
lefaciunt sua actuali et formali caliditate contra quod
bestie calefiunt ab igne et calide dormitans hiet
tunc caliditatem actualem recto reuocat et remanet

bretnalib et potencialib caliditab gradualmodo reducta
a calore rozeo vsq; de postrema ad actu Termida
regula considerenda circa desteb et indumenta e ip gra
to temporis frigidus et ventosus et aer subtilior tuto
plurib; indigenis vestibus et stratis qui rozeis et sanz
guinei et passibile e in hoc frigidor; corpoleonis
In hyeme igit; retrib paucis indumenta plura sut
natia et d nocte ip; in die et feste serenis ip; no sled
te ad tempus plurios ip; sereno Nam tempus sereno sol
d magis poteris calefacit ip; tempus plurios dimidius
homes tunc corpoleonis quia quoru; sanguis subtil no st
densus ps; multi porosi et quoru; cutis no sic dure
ps; mollis tales otaz plus transit frigus et plurib; in
digent vestibus Similit est retrib pauris sanis et sicu
matis et melancolicis plurib; vestib; indiget Nam ta
les magnus locus a stulticia seu rasi et a rotunditate grossi
et sic colerici et sanguinei pauciorib; indiget vestimet e
ip; flematicis vel melancolicis Et in diebus totius ro
tunde sunt stabiliores et ppter frigus passibiliores et sic indi
gent plurib; vestibus ip; melancolici quoru; corpus
e durius durius e ad hoc ip; in e abundantia aliqui
colericis quia ad membra exteriora et compositionis durioris
et sunt passibilis aliquo melancolico unde dato ip re
gulariter compositio signat corpoleonis quod apparet
ratione Inter duo tamen rotundi rotundiores et igit;
stat simul ip aliquis sit colericus e hic pauci et me
lancholicus et non densus retrib igit; paucis et
ppter corpoleonis regula compositionis pestis e mala
si in caliditate corpoleonis est indumenta corporis
e in frigiditate corpoleonis est pauca corporis
potest esse dici ip regula compositionis dicta sic simpli
tenet nisi supposita ea de corpoleone vel ip sic sit re

et sic apta nata sint magis leui a frigiditate rotunditis
Et membrū maxime frigidū maxime indiget recreatione
to et hoc de cerebrū unde caput in suo maxime est
recreandū Et ffalit quia in suo elevandū superet ad
caput infrigidantes ipm qm in cerebro contentū in
stinq aqueū unde puto qd in suo magis de capite recre
andū sit alia membra qua de uiglia magis recreanda
sunt alia membra quia de uiglia multum calor et ffumo
mutus ad cerebrū propter quod oportet quales interponat
et exponat quarum operationes uigent in eo et in uigi
lia calidū et sufficiens sz in suo caliditas duo de vita
fortis primo de contrarium sit dictū de generibus inter
ffinalibus sz pectoralibus maxime debent recipere no
solū in summo sz de uiglia sed ad pectoris assimilis
de tuere a frigore quia aer frigidus rotunde infirmat
et exprimit de primo rotunde distendit a cerebro ad
pectus pectoris et pulmonis Secundo est debilibus pulsibus magi
gnatitas essū que frigida sunt nec estate et roridis
caliditate propter predictas causas pectus pectoralibus
sunt maxime recipiende Extrema autē puncta manuū
pannorubus indigent recipiendis et sed in uiglia quia
sunt quasi de motu rotundo Sunt em organa deputata
ad operandū transferendū et ad hoc manus pannorubus
indigent recipiendis ipsi predicti ipsi sic ipsi sunt de motu
rotundo et eorū opus recipiendis deputatū et sunt appti
quorum fons caloris stolidi roridi Et ppter manus sunt acte
ne multe de quibus dicendū postea fortis de quo segui
tur calor fortis et magna substantia roridi unde quia
operandus manus ad quas sunt deputate a natura
que sunt valde multe exercitio simbo calor et ffumidus

ad exces manus naturas corpus regimina mittet multos
calore et sum et sic non indiget tot coopimentis sicut alie
etas pedes enim sunt de multo motu et operatorius ad que
deputata sunt exterea non fuit in multis coopimentis et sic
non indiget pluribus coopimentis sz indiget ad hoc
plusq manus est a principio et fortez assimilatur exteris
finali hor Et hoc possibile ad rectitudinem Nature
Nec aute fuerit multis coopimentis indiget vel paucis
nisi magna eminentie nitite Nam ad facie natura
multis mittet calore propter operationes sensitiue que urgent
magnie in pluribus fuerit Cum ete operationes coopimentis
fortez vte non grossitur Septa regula sumit ex pte ha
bitudinis Nam habitus membra exteriora carnosa pauciorubz
indigent coopimentis hiis quibz era denudata a carne
mg eni omnes tales le denudat a frigore sp defendit
a carne retez pauibus Septima regula sumit ex
parte indumentorum et vestiu de quibz pluvia duo sitas
dnent Omnia enim indumenta sunt magis calida qd
mg alia vero medioct indumenta enim de pellibz fort
et plenum sunt alius magis calefactiua q nude indu
menta ex panis lineis superpositis et mollibz densis
sufficiunt grossis denude indumenta de bombace e
denude de serico Et vltimo indumenta linea omnibz
enim indumentis sut mg calida Et de bombacinis e
sericis que mg hepata et magis pbosa et magis
calida vestes enim serica hepata multu e frigida e
simlit bombacina e simlit de vestibz lineis que magis
e subtilis et rara et hepata et no terrs sz aliquid
aspa et mg calida et que mg subtilis et sate densa et
terrs multo modo hepata et tales vtz linea veste calidior

ē mē omēs Et de testiz sīmīb simlit dicēd q̄ quāto
subtilior sanior aspior ymg pfecta tanto ymg calida
Et p oppōtū quāto grossior densior terior magis pfecta
tanto calidior Et de pilis simlit q̄ quāto pfecti
hīt pilum densiore maiore terriore tanto ē calidior
Et ē nādū q̄ pilus emissiōis ḡ ymg situāt medium
ā gnibus sīmīb Dicēd ēgt q̄ rōsideratē rōdentib
supdictē et medium natiuōb pilōb capitis ē minꝰ
calidēs Et deinde pilōb de gressu pilōb ante
anhōnē sīt simlit calide et siccē et sic simlit rōfor
tant neruōb unde simlit competunt pancratiū et
arthetiū et dicit omnibus passionib nauonum ḡ
petuē et hiis qn sunt calde ymgnāt et volui cōm
rorpa putrefiūt et desiccāt pilōb ante rumināto
ib et hippon sunt hui ꝓprie nabilēs n̄ q̄ no ymg
desiccāt unde puto q̄ ō frigidū sanitatē sit ma
gē rōfrigidēs pilōb de bēuia rōsidatē gdrōbus
duob cumulatē sātē ē calida ita pilōb ē sātē grossa
et hz pilos simlitōs et densōs et breues et suffici
ent magnos ḡ nō ē mīra calde q̄dictōrū
minime generatiua et hz pilos fortēs adhesiōs
unde talēs pilōb sātē apd me cōtendāde sunt
pilōb ante omne sunt calide ḡ hūde rōfrigidēs
complexione malōb ymg sūt unde simlitū rōfortat
rorpus et calorē naturalē et rorpus dimgnat unde
melancholicē et flatē et marcidēs simlitū competunt
hz ē pilōb pud omēs mīra sunt et simlitudō pedē
culorū generatiua hī rōgnē sīt ad hūm Dicēde pilī
omēs signāt complexione malōb ymgē cū sīt rubē

dense et stresse pelostrate forte adhesiones et multe
pelostrate plene calefacte et p oppilac̃ fl fit rare en
tes et rare pelostrate et parue mg calefacte Et fl habz
pleb asperes et dures desterat et fl humidi vel humes
impugnat et humectat et her ad humidu vehu in
omnibus Judumetf Ex dict̃ pt̃ fatf concludi potest
q homines calide complexionis humect̃ tempore calido
regione calida sufficiut pinguies et carnosi indigent
mdumetf subtilioribus cibis parue pelostratf Pare
et p oppositu frigide complexionis stricte tempore et regi
one frigide macilenti et pari indigent Judumetis gros
sioribus multe pelostratf et dense duplices fl gnera
mb rarefacte desiccatione et macilentia vel superflu
tatis d membr̃ resumptione bonis et q Judumeta sunt
dura aspera et non multu rara et fragilia Judumeta
que ppe cute grossiores inde volentes fl macrefacere
et membrozu flexui sufficientes desiccare vt debeat d
humectf humidis asperioribus durioribus et grossioribz
et talia Judumeta sicut mutare Et p oppositu grosse
membra sunt macilenta et pauca sufficientia volenti
impugnari debent vt Judumetf humidis mollibz sufficiat
desiccf Ex dictis autem Elici potest q gnalia Judume
ta sunt humora et mg pelosa et magf hirsuta tacto
d duanz duedrang carnis Et gnalia asperna et duriora
et mg frangibilia tacto mdumz longius a carne inde
desiccet humide et similis Judumz magf ppe carne
et desiccet humide mdumz longius sic end mg laedz
rozpus et desiccet melius resistendo

Capitm ppm de volentibz retinere

m̃ ꝯmuda ſup̃ venerabilib⁹ bim̃ qm̃ bm̃ volūt ꝺoh
mūt et tame volūt bm̃re ſm̃. Ido de mlt
oꝝ coīu regīne intendo bm̃ capitu bene imponere
ꝺomꝰ em̃ ep̃ et ſl actꝰ venerāb⁹ ſm̃ coītu ſt bñlict
in ſanitat regīne ſno ꝺ tame neceſſarios vnde alq
ſapientes qm̃ fuerūt cōrte ꝺe ſanitat regīne
ꝺe coītu nulla p̃mittꝰ ferenꝺ merſlone Nulle
em̃ ſūt qm̃ bm̃ ſm̃ coītu ſt alij qm̃
coītu Vo ꝺ eqt coītꝰ neceſſarioꝝ quo ad ſani
tat reſtnāꝺ indumēti licet quo ad reſtnāꝺ
ſpect nūꝰ ſt poſſibile ꝺ eqꝰ homīe bm̃ ſm̃
ſm̃ coītu ſūt pꝫ ꝺ multe bꝰgēſ pfecte et pdē
Ido pmēnde ſūt hec regule quib⁹ homo poteſt
ſe a coītu ꝓſſnare et cōtinēꝺ bm̃re pīa ꝛ la
ſtimtus ep̃ parte reſpectuū Vndē ſ ꝑ deaſ
ſuefiere actiū ꝺ de hñ quē magīe reddūt homi
rotīmēte Exeūt em̃ mulieres mutuꝝ qꝫ deaſſuef
cūt lactare no generāt lac In cauꝺ mamillis et
pectꝰ mulꝺ no ſūt ſt ẽt membra ꝑtūēte
ꝫ deaſſuefſūt coītu et ſtmate emiſſione ſtmā
ẽt hō multiplicat mēt ſtmata ꝫ ꝑ q̃s ad coī
tum mō ſtmulatiuꝰ ꝙ ſt retmēta ꝺ hm effūdūt
Eſt diligēꝺ notāꝺ ep̃ ſl qm̃ fuerūt reſtnāt ad
actū recmde longo tēpoꝺ no ꝺ ſtmen hanc reſtne
tudīe ſubito relinquere ſz panlatim Vñ ſubito
ꝑmittere reſtnetudīe ꝺ rei ꝓmiſſa in ſanitate
regīne Conſuetudo eqꝰ panlatī ꝺ mutanda Et ho
fuit ꝓt ſl qm̃ habēs mūtare reſtnetudīe tractat
tandū ꝑ conſiliū et ꝛñ bm̃proēbz mulieribz et ꝛñ
bētib⁹ et ꝛñ meretricibus et blādē ꝛñ mulieribus
qm̃ꝰ actꝰ et aſſectꝰ ſūt honeſtib⁹ et ſſalidi
actꝰ recmde ymaginare debēt actꝰ huiuſmodi ſ ꝑ

Item ponunt triticum lentostate et ffema de stratibz
de stramina ffema grecdam sunt fregida grecda calida
ffrigida sunt et lentus et agna lentum detractum cu
semine ranlis et nemfaris et rozaud et semine lactu
ce et agna lactu sunt lutuo de hemet acetostratis
et acetu semen etc postulare hec ego romesta seu
bibita ffema de stratat et caliditate ad rontu mita
tem altrat ffrat ego ep etc pulueres et electuaria
vel potiones gnibus homes debetes rotunce possit
vti dumplus stiab ep dnugere membra genitaroms et
uenis eius oleo fregid et stat et cu oleo Iuspriami
vel papauere ep hub gnes ffema de stratat Cura
medice medi predibus debet desiderud rontis qui
etc multa calida gnes ffema de stratat pota blud se
minu rute et hrbe herbe et semes agnaste calamed
enforbii minza et cymini Quarymum de stratis
matricis ffrmatiue valde et si aligus sit calide com
plexionis et in tempore calido strat acetto dumplus
stiab ep dnugere membra genitaroms nutri dagna
fregidissima de his gnes anferut desiderand rontis
et spalit hec fiat tempod illo quo homo ad rontu
stimulatus vel ep natura vel eque ordinate ap
petitus dumplus in hubitz uenis calidos valde ege
stalia lamina clubia minutissime pforata et subtilis
valde aligno oleo fregid et stato denota mulsid de
cet rontu si portet ligata ad lenes dumplus cibaria
eoz non debet ee multu nutrimti Nec calide ph dr
sz nutrimti pauca dethinadi ad stand et fregidum
Nec debent ee cibaria lentosa nec lentostrab mutat
ad rontu et spalit in caliditate et hmditate sunt
pz in ouere in quo e caliditas et hmditas et lac
testrab et simlit in naprombus et pastinacis

ordinis administrare debet unguenta et emplastra fri
gida et siccativa vel calida vel calide et siccative stipsia cp
siccativa quod horum magis videbit expedire sz re
gulariter melius ē. cp talia emplastra vel unguenta
debent ad frigiditatē stipsis cp debent ad caliditatē
vel ad minimā siccitatē Et qm cp administrator talium
administrationū emplastrationū videbimus cp materia
ventositatē erit cōsumpta tūc post administrandū em
brocas debent ad aliqlē caliditatē et subtile
tatē unita de camomilla et aqua casto et stipsis
canabis dumtūm stiptis cp decoctibz rotarū bonus
ē congenitor cp formaria Unus ēm cp formaria
non faciat. Ostendere materias dumtūm flembothō
mia de dextris sophenis interioribz cruelibus pedis
maxime repetet hinc qm cp cortus omnis flos, mirtus
rosa debilitate et stomachi dumtūm stiptis cp sophere
et spinagedis et topasius reddit hominē castū et siccatū

Capitm ppm de ut agentibz

Postquā ordinauimus de regimine utriusq agentium
contra quod regimen dicimus sunt regule quatuor
primo cp intendens uti digere cp nititur debet de nō
do bene de cōsuetudine mutare dicimus ēm debet de
modus bene de uetustate non uetustate ita propter
labore qui de cib contingit de debilitate nec de malis
cadant cp cōsuetudines nisi sint regimini penitus ab eo
quod cōsuetus ē. Iste tamen cōsuetudines paulatim non
de subito sz paulatim et ordinate Oportet ergo
qm uti digerendi ut dicta ratio ordine ad propositū
uitandū patuit plus solito expediri ē iste paulatim ad ea
uitandū assuefiat Et si ab hoc uitando penitus
fuerit regulare paulatim assuefiat ē. quia uti deficiat

et stomac intelligo de fame et sic du in ger casu
sdm oportet ad non dsueta transmutare debet
cria assuefiere ad ciba quod ut melius ppont dr Ma
gr end gentilis ut arcipe hic qm no restringit
q in debilibus et stomachis ch in resolutis fortibz et fir
mis. Et vera ellob in gmbus magr gentilis dm
net magis studio d impendendo d remittendo resolutis
ad ea que ut melioribz sint necessaria Et dicit
regula d ea parte cibi et potus Nam cibi ut me
lius debent ee fortiores digestionis et meliore
substantie et proportionis nature mesaraice q no multe
Et dr sic ad domos dicit suis mistis debet melio
rari dr bene digerat et sic phlegmatis in membris no
congregetur Et que sint humores cibarium dictum
in capitulo de cibis et potibus in stomacho dimplus no
debet ingustare stomachum plenum cibo ne cum cibis d
stomachi corrumpat Et si necessitate habet bibere
no bibat aqua ne q eam diuretat sompnu et dolo
stomachi et dicit sui d ventre Expertus caput cibus
ros ad horam hospitandi ut si forsd comedi omnino
sit necessarium parum comedat ne necessitas bi
bendi eminent Unde ut melius sdm ingustum debet
oliva et fomenta et gargarizmata gentilis hmodi cruda
nisi mtd quia medicamina dimplus no debet fasti
dium cibo ut arcipe dicimat caput primo et fasti
dium restituat nec celia valde fameliza ubi cum
d indigestionis et fames magna no oporteat labo
rare sed ut melius sine cum roborantibz d diuretis
ros quia ut melius potest nutritas diminere tollis
zando famem tu sin q desiderium destruat totaliter
comedendi sed mitiget minimat bonum d stomachum
cibos cum quibus homo omnino sine cibo remanere

ꝯ̃ꝰ ꝑ rebus factis & ꝑparatibꝫ assate & prie facte
& amygdalis & olio amygdalino & auctino & stud
ꝑ dictino ꝯmedent & ꝯ sed sua & ꝑ ea cõmedatur
famez longiori tempore tollerabitꝫ dumodo stomach o
lesa violata bullitu in quo fit dessiccatꝰ adeps bari
mis facit cũ tollerate famez in tantu ꝙ sl gus
sumat una libra talis comede sine desiderio no
tabile quasi ꝙ dete duo ieiunã valebit Et sic
dictu & de fame sic intelligat de sitj cũa enim
sitim multo tolerare oportet & terminadu & de
medicinis sitim extinguẽtibꝫ sed una & libs et
sumẽ portulace ꝓstatiu in aceto et sunt simimis
portulace ℥. iij. & destempent in aceto et agua
suffuscabis & cuscet gne sitim faciet sed bnd
& ꝓsteb et omnia salsa & dulcia et lorido multa
et forte deambulato hec ꝙ sunt intenda
Et sl gus multu sitiat bibat aqua in dicto ga
& ꝙ hus gne sitim extinguẽt sunt pus dicte ter
tia regula simit & ꝙ te flembothomie et fronia
rie Nisi aliqua ꝓpter plenitudine indigeat aliq
ꝯsilio frenda sunt mlta materia etz gne sl no fiat
& dubitadu de febribus et apostematibꝫ & de mi
graneis & ꝓfluuijs infectiombus Et sl tempꝰ sit frigidu
et humidu sunt rarissime no multu calide et membra
minora facta & sunt humidis aliqualiꝫ grossa &
adusta multu & dubitadu de lepra Comẽ
ꝙ tu ante principiu estatis flembothomare vel
fasmacari sis ꝙ medico multa debes expedire
& hoc cũ celeritate rapiendo aquilonis & ab eschare
nubis sitientis Nullo ergo modo debes ꝺ aruspe-

hor fuerat sine consilio bonis medicis cenerita ze
gula summe ex qua calidissime rotunde et
multe gne utentibus proponit et quare sint in tepe
rato gne multum studere debent ne eorum membra
magnime recedat a calore rotunde Cedit ergo
rus et hor homines nouerint capitis dolore fortes
et febres effugere vel pellere et aliam egritudinem
quam hic de presenti hic enarrare Cooperatur
ergo capita eorum vt defendat a solis gnatis pgle
et umbris stomachus hor tempore sollicitare de
bent de eorum pectoribus vt s no desiccentur
nec suspiralem ger egrum et aue attrahere q
et valde acutus et calidus debent ergo epithi
mate et unguere eorum pectora et spalis tozdas
regione gne et sub mamilla sinistra epithematibz
frigidis et humidis et unguentis frigidis et humidis puta
rosaceo nucellagine psilicij et succo portulace et psilicis
umbris tempore calido antequ ducta digna et dato
et aliquibus hic fuerit fameliis bonum et omnia aliis
remedia rotundus ad resistendum tempori puta sub
ordea et stomon de frontibus et similia eorum
egritudinem et ne eorum interioribus inigal et pestilentia
rus debilitat et resolutio et no erit quod restau
ret summat ergo aliquid et prodest vel psilicis
et no meminat ducta undis desistendi ad oris
rum stomachi cum bonis est vt sitim differat
unguenta frigida et humida puta oleum violarum
et rosatum nemfarum et unguentum proprium et ceteris
unguentis eorum frontem et pectora hora post horam
et multe sine qui innatum et balneo ex digna

frigida nu mouuerunt alegma lestom & caliditate retine
tib melius & tame ne hor subito fiat sz paulo & appetit
et deinde ordinate adpon preordint simplus sl gmb
timerat malob odoreb & aere et benenosb nauseat stb
et ob ligare debet et obtinad & hor tollend dolo
de Et amp moueat dieta debet sobrie lac sine bu
tiro d gno fuerit repe dfusd mimid forz nutriant
et sepe comedere et sic sibi no nocebut odores bo
um & etia odorare olea rosata et sobrie et bibere
olea de rumbute & hor em remoues penenosb
malina Et sl gmb uam & talibz odoribus nocumtd
mitigat generat sup emb extremitatib agua frigida
et fauch & ea lauet et comedat olera frigida et
sup rap emb fudat & obsb frigide et sitat note
et omno a corpe tanat et sl comedat dofert et
binu temperatu et prestat salute ad appetitu stomachi
confortatione et refortatione bonu gmb repatu ad
robustu refortandu & ad situ sudandu Et sl febre
lat et repetet nisi rapitu doloris generat gmat mu
tet hmiditat alterat et facile digerat et sl fe
bre generat et no putrida sz efimera repetet
lat acutissim Et sl stim generat dimitta per cibos
aere odoreb benenosb sic cenat ob lauando & gar
garizando et hora post horu paulu transphirendo
et post cib sitis mitigata fuerit bibat & amp bibere
mitigat bibat paulu olei rosati mixti cu dlc & post
dgna bibat simplu bonu & & talib gm calore pos
mitis hist sunt manerat in loco frigido & paulu ab
luat in dgna frigida et sl fuerit sitiens agua frigida

bitat & metat & nibo gm rito dispet Cuncta
sint & ppe grauit frigiditatis rotunditas Vadm tempore frigid
itemperate magnus & timor fuit homo multu se custo
diat Vad & frigore rotunditas medio totu corpus stupefit
strasnat & mortificat & appoplexiam mouet & alia
membra regentia gnta pedes manus & oia alia pe tale fri
gore ppriu pdictu Ju tm ps fuit du pntes sint
& radix & rotunditas stigit mors Multi etiam ps frigor
rotunditas radut in appetitu maxime ramus Bonu
& egut & in tempore hyemis etiam aurige pmanent
vestib retro validiores Et gna fuit ista vestis supius du
rio & rabo de Judimentis Et gna frigus tristat natural
p natas amicis et ob & retrahit corpora porositates bonu
& ps melius modo gno passibile & obstruat ne frigus
subingredias Et gna dispicit & fame sint multe
ire p gnas frigus protest subintrare debet medicus
sollicitum cura repmuta capiti & fame Et gna dt
de membra fame & oia sint nobiles & necessaria
& ps frigore rotunditas mouet & lesione gnta pudoris
& pudicie appetema & magni dolore sollicitadu
& in eoru custodia Cogitat ps & oia & molinatur
pdu subtile sic & ps ei & nichil sit destructu nisi ps
& necessarium Ita fame & via a brin oppositu quato plus
poterit removeat Bonu & ps & talis cognitura sit sic
tota fame & no solu sic oia & padu qno oia
tegunt & no debet & calidius & & brin oia & ps tale
ligatura fuerit calefacta plus h & a frigore nudis
calida remb tegitat Unde debet & retineri quos
debet sic opponere calidetate ignis aligno modo Et si

ꝑmitta totaliꝫ ꝛemoueat. quod quomodo fuerit debz
ꝑpet limites ꝛegimis ꝑmitat. ampliꝰ straꝫ ꝑ ꝛemissa
tempꝰ nimis et ꝛp albedine nimis immoderata et ꝛp
fœgiditate retinet. ꝛosistunt oculoꝝ deuise mobili
tate. et ꝛsus destructaꝫ ꝓpꝛ nimia dessiccaꝫ
facta ab albedine nimis bonꝰ. et ꝛp qm hoꝝ ꝛepe
ꝛeuertuntꝫ ꝓpont ꝺnat. ꝛestituit. nigꝛis ꝙ corpoꝝ
aut capud et oculoꝝ ꝛogimento nigꝛo ꝛoopꝛiat aut
ꝺmam teneat ꝓtim nigꝛum qm assimilat. Ita tal
ꝛeuertuntꝫ tempꝰ fœgid. no sꝫ ꝛopponat dare ad
ꝑ ꝛomedat et bibat bonꝰ vinꝰ et subtilꝫ ꝙ odoꝛife
ꝛum. Nec statim post ꝛepletionem manducandi de
cta sꝫ ꝓpter natiuꝝ egꝛt in ꝛebꝰ ꝙ inde ꝛoꝛpoꝝ to
tu calefactuꝫ. et sꝫ omne sit necessarium ambulare
post ꝛomestionem ꝛmꝫ ꝺ ꝛomedend. et ꝺmus ꝓmptus in
aliqꝰ locuꝫ agꝛe bene calefactuꝫ egꝛm ꝺ bibendꝫ ꝙ ꝺbet
ꝓ ꝛemꝰ no ꝺ. nouendꝫ nec ambulandꝫ ambulare ꝺ
fortiꝰ ne digestio ꝛoꝛumpatuꝫ sꝫ ambulare ꝺbet gꝛossꝫ
ꝛebꝰ in stomacho quodammodo sit digestus. Ex eis
ambulet. ambulare fortiꝰ ꝛebꝰ ꝺstendit de stoma
cho ante digestionem ꝑfecta. et ꝛoꝛumpit digestio
Et ꝺ aliquꝰ ꝛemouendꝫ complement. ꝓpꝛia dieta ꝙ ꝺ
hospitio ne statim appꝛoꝑmquando ꝺ ꝛegi sꝫ ꝺ loco
calido longe ab igne stare ꝺbet ꝙ igne ꝛeuertat
et sit ꝓmptatiꝫ appꝛoꝑmquand ad ignem ꝓpter eius
mꝛandum ꝺ ꝓpꝛ ignem. Et sꝫ ꝛoꝛpoꝝ hoꝝ ꝛeuertunt
et stupꝛedinem et ꝛongelatuꝫ fꝛigꝛandi ꝺ totum ꝛoꝛpoꝝ
in loco calido et deinde ꝺcongelandi ꝺ in locꝰ calidꝰ
aꝛomatizꝫ unguino ꝺ olei liliatini et amygdalini et ra
mollini et ꝺ ꝛynamomo uel ꝺ stiracibꝰ ꝙ ꝺem
pnendꝫ ꝺ in loco molli ꝙ ꝛoopꝛiendꝫ ꝛoopꝛimit. mollibꝫ
calidꝫ et actualiꝰ et bituminib. et ꝓmittendꝫ ꝺ doꝛ

mure et gmestr et ſſ vidrams magna d'mure mor
ſtrare homies habet roxa calida et lerna debent
ed mde in eo m lecto ante et zet et epm calefare
et fricare vns ventre et costas et petz Et d'm bo
nu d' p vrbe exhibeat paron de casa fenda et mora
et pyre et bno forti dmolino aqua ravenn et circue
niens Deinde potest rebaw su mor pare panis de fu
ſſ in brodio ravenn laudabilu et maxima gnalitate
bibat de optimo vno et red lectus mollis parat
d gno mlte rogeat pann et ptrna red et dormat
diu et postq experge factus fuerit et ronabi ſſtre
rigat nigredia balneu d gno longa facens mora diu
fuerit Et ex aligno olivaru ſſpd'ctoru d'mgatus
et admſtrat p'dcte olive castroru rostus mustus et
exfoabit Et ante stramas no ſſt rogelatz et ſſtupadz
ſz exhus mans contegent frigus ſuffiat fricato et bal
neu et ſſ mg frigus ad hur du tetrigent ſuffiat
morsu in loco calido p bna hora et ad ugnu d'pro
gmgnat panlatim et ſſ ordinu Cabanna ante gne
gnis roma debet stramas hemod frigido ſſint
calida actiat et brofiabit et m mlis rebus debatus in
rebus alleis exhus prez et butiro Et mlis hur my ho
mirabile p'ogetate unde stramatis hemod frigido
portet ſſtu de morbus mmicrom unde ſſ mors
allea ſſimil ſſpstent et su dgna ravenn laudabilu de
timgant mlta rogg calefaciet et a frigore tuz
ſſ in rebo vel potu ſſmatur Cad red valet calida
rofrationes gnibus stramatis hemod frigido no debet
tarde dmolino bibere bnu bene forte et d copia et
paron contradre de aligmbz rebabis bnotuſſ mlta
rofert ad ppoſſtu dmolino tota mcha et ſſpalid pan

agna fundat Et si dubitans q̄ in digna sint sanguine
suge vel alie bestiole q̄ne et deceptibiles ne forte
eas transglutiamus Bonū ē agna bibere mediante
panno lineo subtilissimo Tali q̄pt panno cooperiat ob
et p̄ eum agna transglutiat digna bibo si fastidiū
ferens cum sucro granatoru erit bibenda et dt sit
ad bonū Dicere agna q̄ rotrahendo ē roborandū

Capitm̄ xxvi de transsubstantiatis

Decet ē gm ebdt mane intrare antq̄ mane dicat
p̄ aliquos dies cibū cum minuat et minq̄
comedere consueto Et quod dicat cibis roborantibus stomachū
Et illa cibaria dicta sint suppa in calo de rosmarino
stomachi et ceterorū membrorū dimittas bolum mane
intrare minuat sic pomis granatis et citonis in a
cto et mariano et optimo vino odorifero et pistibus
parvis salsis et pomis citrangulis et limonibus
et optimo composito q̄ pomis et rootano in aceto et
spetibus Et similit decoquat sibi rapponcos et alia
que appetitū confortat q̄ reducunt et valet cōtra vo
mitū Et similit decoquat sibi olmas salsas et
radices que comesta post cibū multū resistunt vomi
tui et spatis si comedat in aceto et sale q̄ panis
gnalitate et pma die gna quos nauseā inducendo
vo nutritiua agna nec caput teneat elevatū nec
comedat nec bibat nisi forte valde parū et hec sint
que stomachū confortat et vomitū reprimat Et si
contingat dolor ac subsultus in stomacho et vomitus q̄
intendat ad vomere aliquibus vomibus hoc cum ei non
noceat gm si forte vomitus suppressus retineat in hijs
que vomitū reprimat pnta in pomis granatis et citro
nis et mariano et in odore panis tosti desuper in a
cto optimo Et scias q̄ stomachi aqui bibitū nausea
sedat et spatis si sit confectus q̄ in aceto infusum

et absinthij bibitu et emplastratu et odoram et
hijs que eidem prohibent duplum bonum et ppinet
et acetosa confortantibz os stomachi et bapeos ne ad
rapent astendat prohibentibz et hoc quidem sunt
lactuce rocte et frupe in aceto comeste vel in assi
ta et addatur panis de farina calamite duplum
panis assatus et refusus in vino bene redolente etc
valet ad eidem duplum mice panis assati hore
in agua frigida comeste in vino vel in simplici aq
valent ad eidem et si frigidus dnastret homini quezat
ruta d libz de ruta egestudum

Capitm xxxiij de confectionibz

9 bia hominis sam rectis vtunt confectionibz
et ante cibu et post et stomacho pleno et
sano et tempore calido et frigido bonum in bie
de confectionibz hic facere dum capitm sequale e
endu egt qp homines comunit vtunt in sanitate
eoru confectionibz magis ad delectatione qz propt
necessitate vnde salno in dubio melior puto
qp plus nocent in sanitate regimine qp prosunt
vnde si competit pri aligne modu corporibz sanis
hoc ad prosequendum ab aligbz malis retinge
possibilibz Ex hominis isto modo rectis eis no bn
fz ad delectatione et potus delectatione vnde si
aligne comederet confectionis ne potus bini no
reciet melius erit talibz panis comedere quia tu
homines eis comunit vtunt et hanc refectionem vtde
dimittere non fuit bolo melioze modo ipsis eaz
patefare Dico egt qp meliores confectiones que si
melli et magis delectabiles sunt hec zinziber
conditu zinziberatu sed zinziberu bel sed melle

et ginger et pistacie et anetum condita & amisd
condita et coriandrum condita et dragea grossa et
dragea in tabula et zucara rosata in tabula &
dyacimmum et confectio gne nouatus mastichy et
muscat confecte cu zucara bel cu melle et anetum
condite cu zucara et dactili hard aute confectionem
gne dd sut tonum tuscat in hyeme et complexione fe
gida et d stomacho et hmoi confectiones sut putazu
zibetata et ffialis de yndia & zinzebe bibide cos
nata cu melle et dragea grossa et d tabulis et
muscat condite cu zucara et garyophilis et melle
et simlit confectiones calide et alie sut mg calide
multu bt zucara rosata dyacymmum dyapendrum dyapyde &
in tabula & dyacitonum gne magis gnedut d estate
et d complexione calida et d estate immediate & pua
condita et muscabite condite et coriandrum condita
bet cui sut confectiones mg calide alie dmodis
hard complexionem gnedi sut gne magis expetut te
pore hiemali punta gd stomacho & dmitg cibo
in collatio de sero Et alie sut gne magis expe
tunt post cibu immediate bel ant cibu de quolibet
Confectiones hiemabiles magis competentes sut co
fectiones mg de speciebus et mg acute d quibz
magis expetunt de hard multimode sunt punitat
et festinat et zucarat rosatu et confectio moriata
mastichata et simlit anetum condite et muscat codite
cu optimo melle Diffamato et panis ffrutus et
simlit dactili condite & cu stomacho hiemabi
liatus bmoi sunt oim confectiones d pua quadritate
muscabit stomachu dd appetitu seq; cibu quo no
indiget hiemali velocit Et si biba bmoi in magna
quadritate sue confectiones ledat stomachu & cerebru

et tonc corpus Et si de predictis fuerint comedti vinum non
mixtum comendatum est stomacho ad appetitum stimulat ob-
purgabit. nec est huic refectionibus corpus debilitabit
Et si comedti alie confectiones dulcoris et caloris
et magis desiccatiue et magis debilet a cene pui
mento nisi sit commixtum vinum comendatum. et ad stimu
lat ibi plus stomachum mutabit. unde zinziber co
ditum et fenicli de India et dragea grossa et raisi
condita et amisi condita femmadibus non multum
confortant sz si quis post ibi immediate velit co
fectionibus et ad digestionis confortationem in stomacho
et stabilit os inferius stomachi quod est naturalis frige
dus et ad digerendum debilem tunc zinziber condita
et zinziberatum et zucharatum et cetera confortantes et debet
utrique in parua quantitate et parum valde simplex
bendum et bonum vinum Et si quis post ibi immediate
sumptum resumeret sinistram comendatum ventositatem
vel comedit cibos ventosos et illud habeat stoma
chum ventosum tunc post ibi immediate bonum et ibi
amisi condita et raisini condita et dragea grossa
Et si quis naturalis habeat orificium stomachi pigre
debile tunc post ibi statim confectio condita sin
gulorum quod in principio quadruplum fuerit et de electis
sunt superius hoc est confectio condita potest quis
ibi tenere Item in collationibus seruitium ad cibum
nominato vini dato et non tm appropinquat pui
mento sunt refectiones supius noiate postea aut
stomachi orificium et planum nullo modo bibendum nec
comedendum sperat nec obstans et magnum et regale
et regalem et omnem substantiam et robustum
Nec est opus amplius venit nominatum primo quod

ma et hor stomachi ozimum dyatrion sl cu dulcedine
sustipiatur et hec a causa corrumpendi digestionem
vel diminuendi vndi in stomacho ampliat tales co
fectiones retinere digend et digend cum tali
cibo Et post cibu digestione no hudet egredi a
stomacho manendo vltra debitu tempus corrumpat
et tota massa corrumpat Et si omne genus brelis
mixta duas cognitiones confectiones comede et co
fidentie no mutat melioret confectiones sut gne
magis digestione confortat et gne sut subtiliores
in substantia et actione tales cu confectionib cu
tota massa preservavit in stomacho expedit citius q
mistent et sic mg impedit digestione q cu alijs
simil digend Vel saltu iudicio melius puto ap
m tempo hor mane pan et zinzibar et fenicul et festucat
et dactili condit et mices condite et amelane co
dite et similes coriandru condita no competut sz
zinzibar ciatu zucharum quod pasta regis noradrin
et dragea grossa et in tabula et zucharu rosatu
magis competit et dyacimini et confectio de a
romatis hor tempo minime referut Amplius simt
quedam genera digestiua de debilib de toto stomacho
et genera stomachi de frigidis et ventosis et tali
bus homi de q modica hora ante cibu calidis co
fectiones comede et ventositate dissolutas et si
stomachus melius digerit cibu gne sustentatiua de
debent ante poste confectiones sumi cuius sustipia
stigmen cibus q tactu stratu q sunt dedute de po
tentia ad actu a calore stomachi et q sum stoma
chu calefaciendu et ad membra defendendu et puto

q̄ ad hoc potest sufficere stratim bibit hora vel dimidia vel talis confectionis gena sunt subtiles in substancia et actione et d̄ parua quantitate recipiendus ut sic digerit bene et stomachū recto preparat ad sustinend̄ cibū sequentē cibū et vel talibus confectionibz bonū d̄ parū sumēte vini boni Confectiones autē ad hoc omnio valentes sunt gene sunt valide subtiles in substancia et actione et stomachū confortat et bene digerit et sublimat et humidū sunt zinzibar et spodia de gindra et dragea grossa canū condita et amisa condita et similes confectiones Ad ho sunt ꝯa pes Canarba pes Cān pomi de parad radd de stridum

Emcees determinare volunt de regimine

corpoꝝ que parata sunt radere in egritudinē quod quod radd naturalis languis in cholerone q̄ d̄ regimē talia corpora sufficiūt Circa de nup̄a pte hyemis vehemēs autē in hoc tabe mesclum fiat de corporibus paratis radere in egritudinē de stringno propter causā accidentalē in ere equitum quia causa per quam dā accidentia potest naturam mutare regimē et vocamē talia corpa que tamē ad hoc sunt in latitudine sanitatis vnd ante summo debent poterit in cibis talibus corporibus q̄ sibi d̄ custodia futuroꝝ et curabit quod p̄ cauda cum medicina p̄z quia curād egritudines actuales curād etc parati ad cab de propinquo et custodi regimē sufficientes habetur p̄ regimē curatiuū Ne ergo transeamus nec ppter humores et regimen tollatur de regimē talia corpora quemodo quantitate dē corū accidentibz ad hoc pertinent in latitudine sanitatis bene ptransibo ch

de hoc plus sunt cuncti legat antiqui libros
de sanitate regimen bonifacii et plurimi alii quos
qui non parati sunt audire in egritudine aut sui parati
propter repletione sui stomachi aut propter cruditate
seu malicia humoru qui de ore exeunt huic ad quod
temperanda de humoru qualitate et quo ad substantia corrup
da de humoru qualitate et corporum vel ad hui sunt
qui respondet de his possit medici vel qui obediat et
qualiter humoru ante qualitate temperate nec egritate
qualitate medendi et augmento egritis et furore et
balneo et ut ibi ero quat et nec una duo sua
complicat sanitate et si de facili sudent sunt ut a
ligneis duobus sudent et tarde et comestio post
balneu ad fratem quatuor horarum misi dubitem
motu colere subeat ad stomachu talis cui cibo de
sunt ante balneu et si talis sit balneate et cibate
sentiat in latitudine operatione vel operatione
notes et appetat cordis complexioni posse ante ei
tanta humoru multitudo et plenitudo qui predicta no
sufficiat sz erunt notia flebotomia et purga
tia posse et tantu patet ne in qualitate humoru
qui alteratiua corporis no sufficiat sz erunt me
dicinalia cuarnancia et quia parati caden in egri
tudine hui quod accidentia et signa egritudinis p
nosticatiua de his signis accidentibz et de cordis
remediis generalibus volo in hoc tale prosequi Nam de
hoc psalmus determinat et sunt ad libru de ingenio
sanitate interpraing egri ab una mala apetitudine
egritudinis inconuenientia que de generalib et peculiaribz
cuius remedium et de illa mala apetitudo labor sporta
mentis quod cum aliquis sentit se multum fatigatum

ar ſ ſtreſſet magnu ꝯfortu et mebza roſracta
et dolorosa ar ſ mebza eius cent grossa grossu
bio ſegnitiaz poteſt eſſtudo futura nſi remedu
adhibeatur Nat remedu hmg aptitudinis male
rotundet cu gratuita eſtudinis alioz ytimlazz eio
de remedio hmg agendu Dicitur & tractandu
ſt de remediis alioz malou aptitudinis grauz
mal rodrdt cu remediis aliguarid eſtudinis ſpa
lid unde ria ſapientes hoguerut de regimine sani
tatis de remedio hmg agendu longu fatuus ſ
mond Eſt eni hec aptitudo no ad eſtudine ſpa
le unu ſz ad multos Vlet ria d aptitudo ad
eſtudine hmg membu detimdu ſz tumb rotundo
ouu pmi eni tam ſuperiou q̃ ꝯfrioꝝ Vbi e
accidt de hac aptitudine mala q̃ de eni remedijs longioꝝ fatere ſtuenu nidſtone Ond hec
q̃ ſpotaneus labor tuplex q̃ gnalis ſtrectat ad
ꝯpoſitu vltimatiu gm d ꝯ hmoi mala gnali
tate aucta et moderata vel grauatiu vel ꝯ
tensiu gm d ꝯ hmoi dmoderata gnalitate
vel apoſtemosis gm grauet ꝯ hmoiz pretaz
gnalitate et gnalitate ſn ombz eni hiis labori
bus ſpotaneis mdigerig altiuatiz vel enuatiz
aut vtz modo Cuo ad laboz vltimatiu ddige
rig altiuatiz et rouergentiz malitia hmoi Cuo
ad ꝯfectiu mdigerig enuatiz Cuo ad apoſte
mosu mdigerig vtiuz altiuatiu et digeſtiu ſet
a natura et cu medicinis roborantiz et rebis
gm hui hmoi rouergt Et alijs ſdng q̃ gnis et ſa
nis ſumat ad hoc Enatuato ſit cu medicinis
gm q̃ocat ſroma et ſudore et bentre eſtenbothoa

et ꝯ̄ria hyt ꝯ̄ modꝰ gradat remediadꝫ laboꝛi ſſo
tanto Et vt laboꝛe ꝛeiteratim ſtudiꝰ rema ⁊ remedia
videam dicꝫ q̄ hyoꝛ aratꝰ moderatꝰ ꝯ̄ra hyoꝛ
laboꝛe et iſte hyoꝛ moderatꝰ no ſplit ꝯ̄ roboꝛeꝰ ſ̄z
melancholicꝰ et flegmaticꝰ Colera n̄az moderat q̄ꝑ
ſint aerei et melancholia propꝑ ſua aerioſitate flegma
q̄ꝑ ſpūs ſalſigine Iſte autē hyoꝛes q̄ꝝ ſunt ꝛō
laboꝛes ꝛale ſunt ſub cute ꝛale in p̄oꝛioꝛib⁹ membꝛis
ꝛale ſunt ꝑfundate in muſculis ꝛale ſunt in venis dm
plicꝰ autē ꝛō iſte hyoꝛes ꝛale ſūt hyoꝛes grāſſi
lagmoſi et groſſi et boſtoſi ꝛale non Et ſ̄ ſūt grāſſi
lagmoſi ꝛale ſunt d venis ꝛō ſanguine ꝛale d ſtꝛoꝛioſi
tatibꝰ membꝛoꝝ et muſculoꝝ et ꝛō pdict hyoꝛes
in venis ꝛale d multis ſanguis bene q̄ꝛuꝝ / q̄ꝛuꝝ q̄ꝛ
ꝛō tales hyoꝛes ſūt multi et multū elongant a na
tiua ſanguis et multi ꝛō ſunt ꝑpingui natiue ſanguis
et q̄ꝛe fuerūt Et ꝛeq̄ hyoꝛes q̄ꝝ ſūt rariꝰ ꝛaleroſi
laboꝛe ſunt ſub cute ſuffert ꝯ̄dionē ⁊ frigꝰ et balneū
et ſtupoꝛi aerioſi et ꝛebus ſubtilib⁹ Et ante iſtū hyoꝛ
ꝛem rariꝰ laboꝛe ꝛaleroſi ſunt locati d ꝛarne et
muſculis indigeꝝ q̄ꝛere et abſtinēa a cibo Iſta end
addunt digeſtionē et tm indigeꝝ ꝯ̄dionē q̄ ſſe
ro balneū in digna calida et cibꝰ ꝛebus ſubtilib⁹
et bꝛodiuis ſtupoꝛi aerioſo Et ſ̄ arridens ſedet ꝛem
iſto ſegimine bene grata ꝛegnoꝝ rauſa ⁊ lonꝝ
Et ante hyoꝛes ſunt in venis magnis q̄ꝝ ſūt na
tiue ꝑpingui natiue ſanguis et ꝛō multo ſanguine ⁊
no ſūt hyoꝛes muſtellagmoſi ſed ſtad flembothomia
et ſ̄ ſunt ꝛō pauco ſanguine ⁊ no ſūt hyoꝛes muſtel
lagmoſi et ſunt longing a natiua ſanguis ⁊ ſphe
atus ſanguis hyoꝛ aggꝛata Et ſ̄ in venis ſunt hyo
ꝛes muſtellagmoſi et groſſi multo modo ſed flembotho
mia ꝛō ſ̄z ante ſubtilie ſanguis ꝛō ſubtiliaꝫ flembotomia

forma subtiliatiua ꝓpriꝰ humoꝝ ad membra subtiliand
ꝺa ſit multꝝ ſanguis et humoꝝ ꝓdicti ſub ꝓpria nat
ſaltim fiat flembothoma Et ſi panꝝ ſanguis et humoꝝ
deſtruat a natiua ſanguis poſt ꝓdictoꝝ humoꝝ ſubti
liationꝫ fiat cuatriaro in farmacia aꝑata ꝺa aut
humoꝝ multa magnoſ no ſint ꝺ bonꝫ ſꝫ membꝝ
huꝰ ꝓpꝫ ſtringat exhibeꝝ forma ſubtiliatiua et que
ſint illa ſtat ex libꝝ ſimplicium medicinaꝝ et rogo
ſtraꝝ Signa etꝫ ſignificatiua humoꝝ putridoꝝ et
lorꝝ humoꝝ ſtrab ex libꝝ ſignoꝝ Conſideratꝫ
bonis et malis et retꝫ ſignoꝝ et regimine ꝑtis
et ꝛeplepiꝑ etate et tempe roſpectꝫ ſimilibꝫ simꝫ
ordinando ꝛegimine humoꝝ putridoꝝ et lorꝝ et
quatuꝫ ſit ꝑ patet quomodo obmadꝫ ꝺ labore ſſon
tanea deriuatiua Oꝫ labor extenſiuꝫ et apoſtemoſis
ex nitide bꝫmt a ſanguine multo Ideo rondendꝫ
ꝺ panicꝫ ꝑmitꝫ flembothomad ſi ꝓtenſiua cum
zant Quadrab ante flembothomie actorꝑ ſſ tempꝰ
ani etatꝫ et complexionꝫ et maioꝛ et modum
plenitudinꝫ ſint deſtruenda membra d cuatriaroꝝ
huiuſ humoꝝ et cum ſtricturꝑ in capite quomodo fiat
flembothoma de cephalica ſi membꝝ inferioꝝ
de baſilica Et ſi in bꝰſ membꝝ ſtricturꝑ quomodo
fiat de mediana Dic ꝛegꝑ patꝫ ꝺ manifeſtꝫ quo
obmadꝫ ꝺ labore ſſontanee qm ꝓpꝫ ꝓnoſticaꝝ ꝺuꝫ
ſab et multiphariaꝝ ægritudinꝝ futuraꝝ Cauet
etꝫ alie ægritudinꝝ male ꝙ male ægritudinꝝ pro
noſticatiꝛ q ꝙnoſticat aliqua ægritudinꝫ ſſtalem
et in loco ſſali que in remediis cauen gradalibꝫ
valde roniter emundande ſunt Oꝛamꝰ ꝛegꝑ ꝓmo
ex in dolor capitꝫ fortꝫ et ꝓmanens fuerit vel emi

frenesis humedo & me dgna descendit ad oculos et dela
tetno pmalla et ranslt rathanacta & cu talib dolor
sencrauerit uel medicinis allenier. dfrenesi Infirmat
subundend & dt arteriæ gne d tymporibz pulsat extra
hend sunt et sic pr relat humor ad oculos no descendet
dmplius salutis fauet ysencrand et fortis tostmod oc
significat Cui & subundend et cu medicinis detrad sal
uentibz et cu medicinis bonitinis tomestio yma da
da cut et a uino abstinat fortibz cibis enarrandis et
fricationibus unno et gargarismatibz et sternutatibz
detendd cut et fauet ep fort arteto d gne mentastrd
bullurit frigori debit fortis salutis d toto corpe gnosti
cat spasmu et talibz expedit subtiliad regime &
fortid enarrad et frigid cu medicinis acutis dmplis
paralisis yma magnd portendit et expedit subtiliad
regime et fortid enarrad et cu medicinis acutis for
tibus gne stbid d rmea paralisis magne Omnibz cui
d restodia futurorum et rmea postium dmplis fauet &
oculoru rubedo et lenitas oculoru manifestatio et
mobilitat et humiditat et lachrymaru destructio clari
tate lumis pat no posse Omnd hec si cu fuit
dolor capitis auferut fermentu futurd yposticat sic
rmedid ei cu minuend et clistribz et medicinis ena
tiuis et ligaturis inferiorum et frigidis Dolorosa
Caput gnaliter obscurato et arteto infrigidato cui
Intribus ysencrand epylencia portendit cui obuiand
d cu medicinis epilepticis strepitu d talo de epilepsia
Tristitia timor punctillanimitas melancolia significat
gnibus subundend et d capite melancolie stupor est
Cui aligne gnaliter mistas volare ante oculos uel
aligna simulacra prepatat rathanactas oculoru frenetas
pronosticat Vermatismus est crucia & si frigidi

egestio cum adiectione et putrida fuerit dessuetudo portendit
cumplens pronatig am significat futuras emorroydas sino
contingat causa varium pronoi ibidem egestion dyapostemata
parena multa prestitat apostema magnum ex multis gemb
glandulis magne glandule sustinens orit Morphea gena
alba magna portendit gne adeo intendit vt lepra pu
tridus Multos facit rubor in gnad offuscatur et dissi
mulatur annelandi et bonis causandum lepra significat
Et vt sit ad bonum dicit si aligna dyapostema corporis sani
fuit is vt appetitus fortior vel debilior egestat vel ex
cruda a corpore plena vel tenuiora vel strong longior
vel brunor vel cruda sommetab asset vel sudor post sibi
a corpore demorat vel ea gne d corpore emoris solebat
extimari vt emorroyde et sanguis menstruus et
vomitus gm consuetis horis venor solebat vel sanguis
gm ex nasibus fluere consuevit vel si tormis corporis
dessidio fiat vel ingenij obtundo sunt si ore sicca
sapor egestionis dut ea gne no consueuerut delectare
nec ausere auferat vel edolis aut coenide materia
desiderium sentiat gnis augmentari vel diminui vel d
stomo odiosat sibiq quod no consuet vel corporis robor
contat et mittet aut tacty post sibi vel ad alimd
nec ad aligne non consueta audeat et augmentare
reparet Hec omia egestionis futura prenostrabit Cum
ore inglibz predictoz et causa subtilis et diuersitas
da et ad eius salnatione festinad cumplens gna lo
gominus de regimine possinatio addenda sit aligna
gnibus homo a multis egestionibus possinari et p gnos
in sanitate possit ad Circa 2 q remedia simul juva
sine poma et ova coliad gemdat et dentostrates ylioru
dolores et emorroydas / brui et lat simul sipota pedo
grani gendant / Castnis et pestis sit sipota coliad gendant

passionē cruciata fugida sputa manducatio grauant z detentio
tē d grauiū tremore stupor auert balneari stomacho
pleno gerūdat rotula Contra aute cruciatorū bone
gerūdat auremlas Contra ad oculos mulieribus medicam
gerūdat lepra buccio in olio violato d nitro cum balneo
pfinat a stabre In commestione agna no bibas Nā
potus agne relaxat cruciatū sine mollificatione ranfat
stomachū Tres hanstus agne calide d die cum libra
sipth pfinat a sete Ad pistes remediū no dormi
ad somnū in stomacho sint gr digesti ignis tortiua
facit accidere quod si bibis fugere nō potes parū
melius sine vel optimū vinū Ad siccū remedium parū
remedē et mane te diuersis horis vnde si grauis
mane bnas passas remedium pestis auellas bonum
est Ad cruā semel in septimana mirabolanos gros
sos iij cū zucchara alba remedium ē colligunt sanguines
egestiuos nbus pfinabis Ad idem expōmentum ap si
bugines in die tonis prestitas a fistule et alios
egestiuos nbus pfinat Ad semel in septimana bibe
hanstū aceti superius a dolore splenis pfinabis
In calculo primo calcia digitū pedis ē de calci
ando sinistrū ignis calet cotra dolore splenis ē apos
temata latēs Ad vis vt dentes non alterentur
munda eos cum ligno pistū ad vitandū sanguinē mit
te d anteb semel in septimana aliquantulū de
aceto mixtum in olio de lilio Ad vis bone sanus
obserua vt nbus tuus sit equalis ē no plus ceruisiat
vna vice q alia et in appetitu remedium desinat ē
in sitiendo bibe ad mensuram sanitatis hor cui corpus
confortat stomachū confortat ē nubi ad digerendum
firmat ē in egestis in lecto vigelanter dormiat
Et in dormiendo dextra sinistra d
dextro Et in dormiendo dextra in sinistro sompno

[illegible] fenestris & ventis, noctē et in manē sinceperet
frica dentes cum ligno aloes et sale mixto et cossa ad
usū pulverizate hor. und dentes mundificat et dulcat
gingivas a fetoribus liberat & fetore oris removet

Capitulum 2m de preservando a pestilencia

a Et hic de regimine possimus quod debet corporibus den-
dum restat determinare de regimine corporum possi-
dorum ab egritudinibus pestilencialibus nobis notum pote
tibus ab arce ytē natura Cuius quod breuis sit predicta
Nā primo ponemus signa significativa pestilencia presentē
vel futura Secundo dicemus aere rectificandum 3o de
remediis modis preservandi corpora ne ledant a pestilen-
aere quatuor possibile & propter primū sic & q̄ quod in
estate multe crescunt plumbee umbre grossi et multi do
plumarum duc ad nocte grandescut et meridionalis ven
flamentum vel aer ita quietus fuerit q̄ no moueat
et in hor meridionalis ventus turbidus existat hor omia
egritudinat ypredicta futura In fine estatis duplicis du
nocte ign contingunt aere apparentibus corruptatorib
similes et aere colore similes & generatione venti grossi
flamentum post grossi admixtu multa aialia et homines
egritudinat Et d nocte videmus aere radii et splendo
atos egritudines octo morte morientur duc etc diffunde
ter attrahi et egritudinem ora fetidū emittunt odore
ypi grossi dromi multis angustiat et stimulum habent mag
na et ipsum infrigidat egritudinatur vomit et emit
tunt liquores fetidos corruptos Ex his omibus aere
corrupto et pestilencia denotatur duplices studia q̄
multis ministrant & repletur canarum mortalitate q̄
nostrum Et similis si vides muscas et aialia que ha
bitant sub terra fugere ad superficiem terre & equos ma
nifeste & bidues aialia male naturē fugiē a pedib suis

et dimittere ona dmphm̃ in videz aere alterare vno die
multotiens et clarificat aer die alio et oriat sol clarus
et alio die contristat et oritur tempestas nubilus
grue et bt ppheta timet mdta qp pestilencia accidet
dmphm̃ qn videz turbitate aere et nebulositate
et spissamez ꝓhibit et no ꝓhibat tue sciab qp to
plexo hyemis et corrupta pestilencia antee estiua
maligna significat pmitas ꝓhibit mdare in fu
gore deinde multiplicat aquas et tonitrat aer
alignot diebus et deinde post clarificat aer et
domata vna nec simplex et accidit frigd nocte ebo
tudo et putrefactio et caliditas tue tam pesti
lencia venit q experta febres et variole q similia
hec ergt sunt signa pestilencie vel futur vel
instans Putrefiato aere dupler in qualitate q
substancia In qualitate quid qn aer egredit in ca
liditate et frigditate vel hmiditate et siccitate et
putrefiato quid in substancia in qn in dicez nos to
tiens accidit corrupto vel putrefacto vidrugz
hoc refugere ebo aer d qualitate sic nmlm
desiccatis elligenda sunt loca humbrosa spissa bona
lia et alta et ventosa q pegma aere caliditas fri
giditate aque et foliis aromatice frigdc et hmi
dis et sic suo modo Intelliga sl aer sic desicca
tus in alios qualitatibz dicant corrupto substa
tie putrefiatis in domate calidc et frigdis quod hom
magis videbit rozabz eppedere sufficiunt ado aceru
et his putreto cinis his sufficiunt adhuc aere
pstato et ut aer fiat bon odoz q exhibeat pu
tredo Calida antee putrefactia et pstatiua aere
q putrefactioni resistencia ex quibz potest aer sup
fumigari sunt hec lignum aloes thus mirra mastic

ralidtab habitandi d' In montanis ventos vento sit
tentionali dimpnis sit q' bonis aeremis tuza signata
m dicte pestilentiali potest magis Inmediat dimplig
d aere ypidimiali propt corruptiz et putrefactione
aere circunde sunt fonets hindi et aliza et pistes
et lac et carnes cprepte carnibus bolinu d motanis
degenum et bitali et ede et similit pdicis et bibit cet
ventre hmfitatis hor tempod competit guadamo
sit tamarindi prima rassla fistula manna et bola
gn estab fuerut Disposita sicut supius dictu d ép
pncipio lyng tali Infantes et Juvenes et senes hnt
grossa et colore rubeu sit maxime rustodiende ab
aere pestilenna Et quando estab totalit hmodi
dispodta fuerit tnc abstinedu est a carne p dno
et a lactucinibus de melle facte et pomis spat
serenibz et dulcibus a balneo et lauacro dgnt talib
abstinedu est omo et aereo detendu d cum rosaceo
et agresta et sucro fontim acetosou Et si nitrat
rogat comede carnes supius notatas comede cu
aceto et sucro dulc acetose et similibz supius hor
tensis notatis Et si d corpore sit sanguis redundo
festinemg minuendu Si etas replendo consuetudo
et aliqua putrefactiua remanerat Mansiones quog
frigide eligende sunt d quibus d mouendu Et fora
mina d pte septentrionis sint apta Est cum possibilis
et hor regimen debent deo ampliatis huic pesti
feru Dispositione enadant Quando autem in fine es
tatis multus fuerit calor et cum pmis balde sicus
et pulse celeres et frigus et pluuia brevis tunc timendu
tnc eligende sunt frigide mansiones et certificando
d aere cum infrigidantibz et humectantibz contra ad

pānis cumadmō agna assꝫ et aperꝫ dumꝫ pannū
tū mansionis agna frigida uitabit ꝫ sitis ꝫ a labore
et rore et pluuia tunc me abstinedꝫ dumꝫ hor tres ꝫ
agna calida gnis lauandus est ꝫ agna infrigidata in
potu sumenda et a mutuetꝫ calidꝫ et bono abstinedꝫ
est mꝫ unus sit habituatꝰ cū multa ꝫ aq̄ De cibis
bus autē ortulis et hus similibꝫ nullus est utend
Sub noga cumdꝫ est ne in sole sedeat et nullo modo
dormiat Vlet comestio post panē tradet ꝫ multo modo
follicanda d sit ꝫ In dormitoꝝ spalit meridiana ele
gat hora frigida postis gnogz si comdꝫ uolnerit sup
carbones assatos comedat unaꝰ gnogz d gnibꝫ a
retostatis sumat in talibꝫ temporibus singlis ordinis
bibere agna ordei confert multū ꝫ spalit hmdtibꝫ
corpa multū calida et siata hor cū regimine ordꝫ
febꝝ acutaꝝ calidas et pessimas extendimus hor tres
comedere potentes tradet Quando autē In dor dispa
ciones ebzonstrandꝫ similis gnis d calo esto dicta sꝫ
apparuerit functus et obsta gnis d tali tempore nas
cuntur sunt euitanda ꝫ agna gnis d frigore thꝫ d no
d bibenda dez gnogz calidus ꝫ frigid ons ꝫ domus
gnabilis Que aeris et agna impsꝫ d uitanda
Et si in aere sint odores fetidi putrefact aer in hūs
gn sui boni odoꝝ bt stygnis dictus ꝫ ꝫ fumigetur
homo in scandalo et rancidora Mutatio sui bonus
aeris et similis et suaus unus dicebꝫ et similia
dicta est ꝰ agna temperata bibenda ꝫ mund omitted
dumꝫ d har Depositio multū d sollicitadꝫ d acta
fricatio ꝫ mode gnis stygnis dictus ꝫ dicit gnogz in
multꝫ annis bt stygnancia d bere multos inducat gne
mala et pernitiosa existit Oportet igit ꝫ primus re

mmmra et bestros in ramabus pquis et bestros plum
et gangaverunt que singulis debbus et nativis fre
debent in agna xpsten d gna sumar madefactu pu
ut p in rob morord et mun et in hiis homo p
suabit a sminadra si deus voluerit p contingat et
p aligna hreme appodepia et paralysi et cog
tudines hiis simles evenat Est igit mores ou
talis fuerit dmus fragund pmagad corpg in pel
lubi dd hor affatt gnab sumeris in libr potu
larubus et gangaverunt et stramutarubus p dns
trombz torum rorgis que dna dnedd in libroz
hort ptinlarubus dmplum vor mutimetu d mun
undu et subtliandu Iher breuid suffumat de pfnand
a pestilencia

Capitm iij de pfnando a venenis

Bonita autem sam hoies cpo deberi assipdi mag
nu prit nerueru nominatu bonu d in hoc cautela
et studiu adhibere sic q homines ab assipdi talib bene
norit valeant melius pfnari Quando igit q no d sibi
de rebolubus dnerit in mngt ex quatuor elementis
et eoruds saporibus et odoribus Nam robora mngtoru
rand habent operatione respectu malu et respectu
homis sunt albedo rygor dissipat bestias holmes
et migredo congregat bestias emsph sic erit et hab
easph operatione huiusmodi rebolu respectu cuiuslibet ana
lib dmicte sz no d sic de sapore et odore unde sapor
quo d delectabilis et amirabilis alioqn sperd audiu
no d amirabilis horu de sapor ellebor gentiane
tride no d amirabilis horu est tm sapor rotagund
tride porro delectabilis et sapor ellebori d amoru

talibus debent prescribi dumodo tria sint
ante cibum et post valet ad idem Et similiter
Multa enim sunt simplicia ad idem valentia puta
ruta mirre amilum fronde palme tornitella
lauri et herba tunice que dicitur asterude aperilla
polonnino Bonum est epithimum Inebriatos de veneno
hiis omnibus vel quibuscumque primum Et ego hiis
aliquid sumere ante cibum et post Item quod
sanguis leporis potatus ad venenum expellit quod
dumodo quilibet testiculorum bibat expellitur valet
contra venenum et expellit item si sumatur ante ci
bum eum et cras si sumatur post dumodo quilibet de
latat de veneno Debet cibum fieri de ingua serpen
tum Judmodum huius veneni et humor sunt fres
fungorum et truffularum et muscarum et lampro
darum dumodo necessarium sit quando de aliquo cibo
cum cautela in cibo dato ab alio aut de potu fore
te eum accidat et unde suo estimabit Quandoquidem
cum contingat rem videre maligna sunt laudata
vel scorpiones in eo quod detrahunt ei de basi nigri
di unum Ad plurima venenosum obligunt natura
vini et mirre ad hoc ego quia morum et granatorum
quia bibit ego eo et dormit in eo et propter hoc oz
de ramadano detecta et quod in sub arboribus
magnis et hastosis locis dumodo resideat et quia
qua utuntur suo sit aqua stans et qua dubitant ve
nenosum fieri et similiter intelligas de herbis
quibus homines utuntur Unde cum de talibus locis ve
nenosa aqualia venenosa Unde est ligna quibus
sapiunt naturam venenosum in eo consumendo ego
quibus hominibus proterit dopinare hesio retinere

Doctrine ypocraticque in stomacho sno vsquequo non
mentia pura mentione mordacitatem et oblamacio
empostia et stim et studor ponderanea at sbm
profunditate et stupore aut frigus aut rasu vomi
tus in studore et stupori hiis cum apparebit delgu
bus dam horid et subito sine alia manifesta causa stra
tim et sternendi in vomitu provocato cum oleo
spasmino vel amygdalarum dulcium vel accipiet de
et butiro et lac et cibet mulsa et bomel et dato
ip no signat vomitu ad hmi bonu et det duplus
binum et hor dstonat vel minuat et si forsa
ta assumpto de facto distendat stat clistera
dmolliu sumat bolus armeniu in vino et fenugre
tum coquat et tunc exhibeat sling et dt sit ad bonu
dies stat omia que pnt dubitet venenu ne nro
natiuo ad cor bu salua melioi sententia puto ip
transacta secunda vel tercia die no et malid ffbos
et utile fore clisterotzomia Et si putrefactu be
nim et frigidu quod sit et sibi pfunditate et
stupor et frigor bonu et ip exhibeat calida valid
na cotica binum ponta allex vel ruta vel dyptamu
et similia calida sugant emundata et stata d amaret
simplicu cotica binum frigida Et si binum sit calidu
sumat cocumeres et camphora et similia Et si fuerit
de hmi que pnt frui et tota spes sit in apellitu su
matio meteridatu triaca sterne detur agaricus
et rollogintida et sterne cum pira et strapanum et casto
reu sunt medicine bone cont binum qua facile
euomere et durum et stressu et valet a brutute
sternutatio ffz qua cura binum abominatum et ffalu
mage extinct de regime dostenatum dfficcam hor

Hor tractare qualiter componenda sit medicinalis de
cima expertidum in quo laborant ypono auxiliante
deo et vita comite post hec opus explendum

Capitulum iiij de tonalistentibus

Q nomia tonalistetes ab exitudinibz retinendus
in latine sanitatem determinemus de hor de quorum regre
mentum quidem exit q quidam sint perfecte tonalis
tentes quia sunt perfecte mundificate et alij sint non
perfecte tonalistentes quia non sunt perfecte mundifi
cati Signa autem illorum qui non sunt perfecte tona
listetes met perfecte mundificati sunt hec appetentia
deficiens sitis inordinata Dolor capitis grauedo
tonus roseus et q eorum roseus non redeunt ad eorum
naturam et roborationem Q debilitas et labor sp
no et egestio colerica et similia intelligat de bo
na hec magna et similia sint signa perfecte tonalis
tentes et in talibus dubitamus de resolutione illorum
relinquit in morbis subtractione facere roborantia
Talium autem regimen melius appodiat regimen esse
iudicet eis mundificatibz et alterantibz resolu
nature vere autem tonalistetes in quibz michil
remansit de materia morbi quod sit et bonita
te appetentie et eo eo q roseus redit ad naturam
et ad ratum Et quod egestiones non sint humorales
et michil eo pro morbo relicto apparet post so
lum membrorum debilitas talium nichil tonalistetes
illo indiget aliqua specie enarrationis sz solum nu
trire roborantibz et fortentibz roseus redit ad
naturam et solitas operationes Cum autem de alijs
tonalistentibus tam mundificatis qui non mundificatis
q post resolutionem debet recipi q sint digestionem Quibz dictis restimus et

et magne subtile terme bt dubi e de rotulis
rentiu rasi sint occulta sustinend e de resdua
debo mediocria de eis stanetlas castrou omne et
plusq; alior rotulestebz Et si bidet q̄ sint mdicis
enarrare ꝑ sua pt e signa sua exq; extendata d̄ ei
sine reservata d̄ bustuo cu bone rebo q aligner
dets et deude enarrad cu mediocria appata bel
flambothoma quod hoiem videt expedit ffle botthoma
d entenda rotulestebz quado plus possum q̄ ma d
eis d̄ pauciu sanguis Inde e notu q̄ pauc fieu ppt
aligna cas stabilis e propt malicia sanguis et ppt
illud quod remanet in eo de putredine malou humoz
q̄ie notu e bt epithat malis sanguis paulatim
et angea hoiem Debz dimitti no multu repetit
rotulestebz q̄ia molestant eos et si q̄ retrat hoi d
q̄ eos comeste fuit Et de regimine rotulestebz d
ꝑ pmittet ad aere contrariu aere d q̄o curat d
fumi dimitti stras q̄ rotulistes et bn hib q̄
sentitate facit a reliqs existentibz q̄ presse
trahi q̄ia rotulistenz a plenitu si hemitebz patet
dz bn eo q̄ubz sentiat a plenitu si et reliqs cum
Dim cu rotulistebz a plenitu si assertas pitoz
dimitti no d hoiu q̄ rotulistes habet in habitu
propt varietate sui cauaz stabilis Et si rotulis
tenet pmixtiu sudoz signu e superfluitat fuit
rotuget q̄ rotulistentes audi sui in eo suspecto
et tame rozpnz non habet ad utilitate et bonu sa
tis d eo in hoi casu diminuendu d rebus q̄ag potest
et reservandu d stomachus cu minu retentiou aio
matizata sibi no aromatizata cuq; minu desto
dnemes in libz ptiula bz de medicis reservatiu
et similit reservandu d stomachu cu recoth cumplas
tris sim bnficiu stomachi appatu valide sibi fugit
superfluu quod magis debebat expedire Et q̄ia zuo

sint communem morbi seu infirmitatis passionem alium seu
bro communali multum roseredit. Et quale est ex ap
membrorum principalium nimium lesione et vide lesio
& brevibus tesseredit ser ex videri possit de libris astrolo
mi ptemaicis et sunt dicti de membris principali
ris intelligat de huiusmodi nammodis & aliis similibus
Vnde ad illum debet respectari magis & intendendum
pria magis debens debilitata qd quo cognoscat et
fieri potest ex libris suis ptemaicis Nichmy tm ond
consideand Et hoc de regimine sufficiat de malis.

Capitulum quintum de consuetudine

consuetudo est res valde et tranquillo a rose
nostri nominato magno Consule cui optimet dim
natum sunt optimo natura custodire oportet sicut rosi
et salubri si rosine sit laudabilis indifferens in bonitate
et malicia respectu cui ad quod debet fieri quantitas
unde si aliquis fuerit repletus multum laborando et velit hu
rosine omittere et de ocio timere vel nimis laborare
vel alia forma assumere labore vel aliud regimen a
cui modi quo medicinabit quam habet et hoc
similiter intelligat in cibis et in potibus et sono et vi
gilis et quantitatibus et aliis accidentibus in odo
cui multum assuada de rosine de si sit laudabilis vel
parum laudabilis vel indifferens respectu hoc ad qd
fieri debet quantitas de aliis rosine de sit illaudabilis
et quia debent quidem ad pessimas consuetudines sicut
rosine consuendo malos cibos et sicut sicut quod sunt
pauci ad pessimas consuetudines Et similiter cibus
huiusmodi cibis et similibus consuetudinis Talis magna
rosine non corrigit os et quantitas vel totaliter vel sal
te nisi brevissimo tempore cibus os hoc debet fieri
paulatim et ser ordine quidam Nec omnes subita mu
tatio nocet et salubria a consueta ad nocumentum dimi

debet quis sibi caueat ne huiusmodi sit ca
usa obstructionis fuerat quia eum abstinare sit necesse
est cum abstinatione restitutionis vel attritionis pa
ratus verba quia si quis vino vel potu vel aliquo
cibo vel potu vel totaliter ab eis abstinuit vel
dormire vel mouere vel cetera assistat et ad ho
quamtez astringat magnum mouueret nonne tu
si medicus ab eis eum oporteat abstinere de ipsius
quolibet corpus se destruere debet vt valeat et fe
cundus patiens ad possit et ad motionem et ad mutu
ria sibi natia aptus reddat et vt sum et vigiliarz
horas manducet et domos lectos et indumenta sua
lesione permutare possit quod quis poterit facultas
sic do non abstinet ad vigiliam sz nisi ad necessaria
transitus oportet eum admissa permutare

Contra pes Capitu xxiiii de flenbothoma

Woman flenbothomia et farmacia ven

tosa sanguisuge cauterium vel sectiones nisi ubi
sunt intrantes in sanitate regimine et vt hor
a pus nichil relinqat imminutis determinabis de
hus quatum spectat ad presentem Non enim de oper
ibus determinat de hus que sunt facienda ad cura egritu
dinis egritudinabus de flenbothoma quia de
siderantibus cura nam in sanitate regimine dicta ego
consideranda et ip corpus simplex sanum seu existens
nullo modo indiget flenbothoma sed corporibus ple
nitatem naturam no sunt aligna enamatorum
sanguinis Et hor de signum ip tali corpori no adsunt
enamatoz sed de natia sz corporibus quibus plus
vel a generatoz vel a tempore vel ab utroz no
flenbothoma de utilibus ppinqui Et notat duo
quibus dimit eum quod quibz flenbothoma no
debet nocet competit primo et valde nocet egipt

bidennib q̄ d gnibusd corporibus lapsis natura sunt ad
aditorio fiant sanguis/ enatiatorio vel p̄ nares vel
p̄ emorroydas vel p̄ os vel p̄ stomachū vel p̄ bronchia vel
tibus epis ꝓ sanitl latitne Et gna dr imitat māz
gnatis ꝑ medicl mitis si admiscet aqs modis ena
tis sanguis in aditorio natiue Modus ante ad
hoc tendentior ē p̄ flebotomia vel p̄ ventosas
vel sanguisugas Non em ē medicina laxativa gnis
sanguis enatiatur vel si no ē mbs nec debet ei
gnia ē vehemēs et corpus pemptiua Est em ad
diuersificandū sanguis enatiatis in farmacia unde ad
mitiatus fiat motio gn tale medicina p̄ corpus a
addiment gna debet ēa ad malū et multos gnis
bat in ea Modus ante enatiatis p̄ flebotomia ē
multis racionab Na p̄ ea enatiat sanguis a toto
corpe et similit omes humores ē spalit a ꝓtibus uicinis
ibus et sistere possunt in volumine unde ē flebo
tomia no ē tm̄ remedi sunt ē medicina laxativa
sic ꝑ ꝑ q̄ corpa laxā a ꝓximatis vel a remotis
vel duobus modo mitigēt ea Deinde restringēt ē ad
stis gnis sunt illa corpa laxā gnis maxime mitigēt
flebotomia ex ꝓte laxis naturalis vel ex ꝓte lax
sib accidentalis Secūd ꝑ ꝑ q̄ corpa repletionis sā
guinis magis mitigēt flebotomia gnalis ex ꝓte
repletionis et melancolica sz flegmatica et colerica
medioc sz colerica plus sz flegmatica Et ex ꝓte
repletionis ceteris ꝓtibus humoris venas latas ꝙ habi
tudine carnosa et colorē nō rubeū et pingue et
subtilis multos et minutos bonos et fortes plus a
liis mitigēt flebotomia No deb̄ sibi negligenda
ē completio sz est commestio duplex negligenda sz
una et etas Ꝙ restringendo optinet hēm natura

Nā ceteꝛ pauꝑib⁹ coꝛpoꝛa lapſa d̄ naturali ꝛeꝺeꝯe
gne ſunt foꝛeſtaꝛ bꝛuine et ſtꝛamꝫ ꝓfectoꝛe ſtatꝰ ⁊
magſ ꝛoſuenerūt magſ debet ſleubothomaꝛi bꝛuine
tm debilib⁹ nō ſuſtinet ſleubothomia nec etab⁹ infaꝛt
nec ſenibꝰ Conſtitutū eſt ꝙdā tꝑe eſſmada nō ſlū
in hoc ſz etiā in alijs Et ſicut dictū e de lapſibꝰ na
tiualibꝫ ſic ſno modo dicēdū e de accidentalibꝫ bnde
ſdigneꝰ ꝑ accidēs d̄ magne ſleubothomadꝫ melꝰ
ꝛeliuꝰ antꝫ minime Colicꝫ et ſtꝛmatꝫ mdiorꝫ
ſimilit⁹ ranoſib⁹ et mſtꝛuoſib⁹ accidtalib⁹ magne ⁊ ꝛe
matib⁹ mne Et ſicut dictū e de tegmine mulieꝛis
te ſdigne ſicut bꝛuetes d oꝛe et gundꝛe ꝛotuelle
multas ranes et aſſatmas et dulcia ꝙbuetes bona
bona et nō ꝙbentes balneis nec cotꝛi nec multū ꝙ
ꝛitantes talis mgꝫ ꝙnꝫ alijs ſleubothomadꝫ ſunt
Et ꝑ oppoſitū ſtemmates ⁊ comedentes ꝛobuſta mne
calꝛoꝛis et multū balneates et ꝛecentes et ꝙfita
et habitates ꝛegionē ꝛalidas d̄ gnꝫ ꝛobuſta ſit ꝛe
ſoluꝛi ā ꝛoꝛibꝰ mne mdiget ſleubothomia Et ꝓ hoc
dcludē ꝙ m ꝙtꝫ ſtantꝛe homines ꝙnꝫ debēt ſleu
bothomaꝛi ꝙ d ꝙtꝫ ꝙtalis gnā mineꝛ multo fit a
ꝛoꝛibꝰ ꝛeſoluꝛi d ꝙtib⁹ gallicame ꝗ ꝛegio e magſ
fꝛigida Et ſimilit⁹ in alijs mꝛellā ꝛegionꝫ fꝛigꝛdꝰ
ꝛeſpectu ꝛaliditatꝫ bꝛuiat eſt magſ deliciaſ ⁊ ꝛdi
ꝛemate ꝙne ſunt cauſe ꝛetꝛ ſleubothomie bnde
ceteꝛ ꝑauꝑib⁹ bꝛuiet magſ deliciaſ ⁊ ꝛdinā
te mdiget ꝙnꝫ ⁊ ſꝛpe ſleubothoia dmptꝫ multū
ꝛoſtꝛictiuū d̄ ꝛt gn debet ſleubothomaꝛi nō ſt
ebꝛib⁹ nec ꝛeꝛapulatꝫ ſz nauſeatme ſanatꝫ
nec ꝛ ſtomacho ꝙplexꝫ cibo ⁊ ꝙ d cib⁹ ſtomachꝫ no
ſit ꝛeliuꝰ bnde ſi gnꝫ habeat ſtomachꝫ multū d
ſeꝛtꝫ ꝛeliuꝰ ante ſleubothoiam ꝑ bomat ꝛeliuꝰ

Et deinde comedat aliquod acetosum stypticum stomacho
roborativum et post flembothomiam dumbus habet humores
crudos et viscosos et indigestos ex sanguine impetos
hic debet flembothomare unde sanguis subtilis et
pur⁹ super dumbum post balneum vel coitum vel forte
exercicium nullo modo e flembothomandus dumbus post to
ga et studium cum de e a flembothomia unde rozones
fuerut fortificate nisi gravis necessitas ad hoc cogat
e de hoc signum datur e de regimine cotidie studentium
dumbus hominis qui coitum et actibz multum laborum
et roborum resolutivum unde alius flembothomari debet
cetis paribus unde sanguis in balneum et stupho
unq sunt flembothomande ꝑ stypticum et ad nozum
stomachi dumbus in tali digestione cetis paribus unq
sunt flembothomande dumbus habet stomachum roz et
opus debilia quibus exercitium frigide accidere
solet hic sunt flembothomande nisi materia digerat
valde magna dumbus in tempe calido vel frigido
nullo modo fienda e flembothomia nisi digerat
magna materia vez ante e tempus valde aptum
ad flembothomiz propter eius tempus et quia assidz
morbo de repletione Ad talem infirmitatem hoc tempe
maxime accidere solet e merito e ꝑ adeo timet
a talibus exercitantibus sunt flembothomia fiat
ante e tempus vez tm dubitatur de exercitantibz
rotundis ex sanguine puro facilius ez d sunt vez
qui hic e tanta sanguis multus ez dubitatur de
humore acuitate vel calefactione ebullitione rare
factionis dentium ante rare sin temperamenti e tempus
aptum ad flembothomia ꝓpter qd dubitatur de
exercitantibus dumbus multum resolvunda e acze

dispositio in flembothomia fonde aere cyanie pestilencial
vel nebulosi vel timbido et flante vento australi
vel gnatoz mala qualitate infecto no e aperienda
vena ne aer infectus subintret cum sanguine vel
dat pestilencialem et infectu et sit error peior
pore Eligat aer purum et clarum et luminosum
et ventus magis depremens aere ad angulos et boreales
et no sit ventus fortis In hyeme tamen e australis
ventus eligendus ad aere tempus duplum eligat hora
diei magis temperata In temporis ego calidi flem
bothomia fienda e ante horam tria Et in frigidis
terra meridie duplum dicunt guida pi si sanguis
sit roborus flembothomia fienda e d hora noni roborem
puta a tercia hora usq ad nona Et si sanguis sit
puruis debet fieri flembothomia a quarta noctis
usq ad tercia diei Et si sanguis sit flemmatis et
bet flembothomia fieri ex hora diei usq ad tria
noctis Et si melancolig a tercia noctis usq ad ex
noctis hor tamen no approbo vna flembothomia
semp fienda e In limine diei nisi d causa magne
necessitatis duplum in flembothomia consulenda e
et ab hinc et deinceps simili ante meridiem et
asperis Nam d una quadra lune flembothomade
sit imminuti et imminuti In qua etia etate lune
videmus puellas magnum patere fluxum menstruorum sz
in decima quadra flembothomade sit semores
et d temporibus medijs mediocres cupta illud luna
ventus detet Innumeris nona luna dicunt duplig
dicunt guida pi d una ydra lune flembothomade si
calide et humide complexionis puta sanguine in za
roborem d zam flemmatis et d qta melancolia Nam

ꝺna quadra ꝺ calida et hmda ſtercida calida ꝙ ſicca
tercia frigida et hmda et quarta frigida et ſicca Et
ſimilit poſſum ꝺre ꝙ ſi bellenus enatuat ſanguinem
ex fiat ꝺ ꝺna quadra ꝺ colerim in ſtercida ſi fem
matim ꝫ tercia ſi melancolim in quarta ꝺmplenꝫ co
ſideranꝺꝫ ꝺ hoꝫ hmr Na ſi hima ſit ꝺ ſigno aſſper
tiꝫ hndr ad aliquod membꝝ ſuo fiat ſtenbothomia
de illo membꝝ vbi ſpꝫa hma ſpndr ꝺ ſigno geimo
ꝝ no fiet ſtenbothomia de brachijs ꝺna hor
ſigim habet aſſpectꝫ ad brachia Et ſtat ſpndr
in tamo no fiet ſtenbothomia de vena colli nec
ſpndr ꝺ paſtubꝫ fiat ſtenbothomia de venis pedꝝ
et ſpndr in dnete no fiet de venis capitis Et hu
na ſpndr ꝺ aquario no fiet ſtenbothomia de venis
que ſunt in tibijs ꝺmplꝫ enim ſtenbothomia Et ꝙ
quas cauſas grauꝫ fiat ſtenbothomia ꝺ ꝙ ſten
bothomia fit grꝫ de cauſis in generali Na fit ad e
uacuandꝫ uacuand oms ꝺfl ſanguis multitudinem
Inteꝝ fit ad minuendꝫ ꝙlitatem hmoꝝ et natura poteꝝ
ſit ſpnia reſiſtim Inteꝝ etiã fit ad refrigerandꝫ Inteꝝ
fit ad attrahendꝫ ſanguinem ad aliquod locꝫ Et ꝺcꝫ
fit ad diuidendꝫ ſanguinem ab aliquo locꝫ Dico ergo
primo ꝙ ſtenbothomia fit ad euacuandꝫ oms hmoꝝ mul
titudinem ꝺfl ſolum ſanguis et propꝫ hoc ꝺ a ſapi
entibꝫ ꝙ ꝺ euacuando ꝺlis euacuando hmoꝝ multi
tudo equit ꝫ nobis ꝺpauendꝫ ſigna repleciois venaꝝ
magnaꝝ ꝙ poſſibile ꝺ lancatmo pnoſcere fiat ꝺ
magna ſtenbothomia ſi ſigna pleniciois ꝺmoꝝ ſu
perius emendata et fiat ſtenbothomia de venis
magnis ꝺſpnibꝫ totꝫ corpꝫ ꝺfl ꝺſpnibꝫ ꝑtis
corpis ꝺ quibꝫ magis ſigna repleciois appareant
ꝙ ad hanc ꝺcionem fit ſtenbothomia ꝺ pauꝫ cauꝺ
in ſtenorham ꝺfl ſtenoſim ꝺfl ꝺ ſplen ſpndr ꝺ ſplenis

Et quando in dom flenbothomia fuit enarrare tunc
hēt enarrato maior dr ad audiendū qua d ho castle
manor fit exp enarrato et de manoribus debent q quas
intendit tornb sup sententiat materie readitto dumplo
fit flenbothomia mtb ad minuendū ptes hūor peccā
tes et patura sit potentior in deperdendo residuū q
in esta contrar pt fieri flenbothomia propt omnd
sanguis colerici vel farinatia vel melancholici et
talis flenbothomia debet fieri pulso sinistr Et dr
fieri exp debent hūoribz affrictis ad qte d qua nobis
restituat magis fieri tali repletione de hūor aute
debent et cauis affrictis ad hoc diuers dumplus dtā
fit flenbothomia ad infrigidand et emetand q debet
fieri flenbothomia qua q esto modo flenbothomia pt
fieri no expedit pceptū quatuor sz sibi quatuor q
dumplus mtb fit flenbothomia vt attrahat sanguis
ad aliqua loca vt vbi qua fit flenbothomia de
sophena pedis vt attrahat sanguis ad matricē
dumplus alis fit flenbothomia ad dandū vbi qua
esto pt aqua quanat flegma sanguis naturā vel
sentiū sanguis flenbothomia fit de venis dextris
puta de sophena et basilica sin stratura ad hoc
vt sanguis dividat ad contraria Et nota hic aliqd
d nōdū pt quatuor loca a quo fit flenbothomia sunt
longinquior et diuertior loco a quo fit diuisio tuto
d amenio pfectior et artificialior vid d patere flegma
sanguis naturā pfectior q diuisio p flenbo ad
sophenam vel stratura pt p aliqua alia vena sc
pericra tamē bona q et artificiale pt hic diuisio
deputata a superioribz venis q finaliter timetur per
rupturā venā dumplus recta flenbothomia vel
dextrandē sunt venē quē d duo rotze flenbothomiad

ronfuetudinem Nolo autem in hoc opere fieri mencionem
de omnibus que possunt dici rotyse flenbothomatores
Sz de quibusdam et de hijs de quibus flenbothomador
vel flenbothomari fuerint sepius assueti dico igit
q̄ venarii hanc quod sunt principales et alie bone
subtiles et comes Dico autem comes et bonas eo q̄
nascunt a toto rotyse et a bonis principalibus tornis
rotyse dmediatis et a bonis maioribus Et q̄ oppo
to bene dico principales que dmediate nascunt
a bonis maioribus q̄ no assumit membra principalia
dmediata Alie enascunt sic a toto rotyse vt flen
bothomd' sunt maiores bene autem rotyses et
subtiliores sunt tres bene que ascend' in manum
brachii quarum venarum superior vocat cephalica
id est bona capitis alia inferior basilica id est quasi
bona in brachio dextro vel sinistro bona in sinistro
Tercia est bona mediana que ascendit a medio pecto
ris q̄ ideo mediana vocat' q̄ alie due bone quasi
et alie bone comes Iste tres bene sunt aliis re
manentes tres grossiores q̄ maiores tres quia
membra principalibus ministrabus appropriores q̄ directo
rel Tres quia vt bene tenus magis collegate
et manifestius apparent q̄ ideo in fit flenbotho a
propter enascentes a toto rotyse nobilis q̄ fiat
ab altera istarum venarum dicta tamen q̄ cephalica
magis assumit superiores partes Et basilica et
mediana mediales partes q̄ inferiores partes superio
res et inferiores Est enim reputata eo cephalica
et basilica q̄ ceteris aliarum venarum habet ramos
qui flenbothomator potest effundere de forte aliarum
venarum q̄ qui no apparet unde regula q̄ generali

cuscione et ducto sanguine et facienda missa p̄ vnū dram
tm̄ ponta a dextro ad sinistrū vel de sursū ad sursū
vel ḡsso ſſm̄ cū duab⁹ dimidijs sumat⁹ de fienda
flembothomia ducenda ut dictū est magis plenitudo
dupleb⁹ venarū venarū cephalice ſtē apparet ſtē q̄ maior
cōſolatio adhibenda et de medijna q̄ dabit ḡc et
q̄ hmōi vene flembothomia plus debilitat cor vide
m⁹ hydropicū cor debile et cruditē ad cordis tremore
et ſyncopim̄ nō flembothomand⁹ vena illa ḡz ſi ne
ceſſitas cōmouet accipiat⁹ vena baſilica vel cephā
lica Et ſimilit ſi cōtpiring epatis vel ſplenis vel
ſtomachi frigiditatē nimiā et dubitat flembothomand⁹
baſilica Et ſi nēcitas cōmouet flembothomidū loco
cum accipiat⁹ medianā Et ſic intelligat⁹ de cephā
lica Ego autē me ſtatuo venā aperiē habeo
regulā q̄ vena habēs tunicā groſſiorē et dyaphanicā
et plenior ſanguinē ad aperiendū Nā ḡc hō rōbu
ſtū pōlibilē membra ſuper grē vena habet aſſi
duā fortē validā et fortē et ſanguinē plenio
rē Notandū et q̄ flembothomia de vena capitis
valet ad infirmitates ḡc ad dolorē capitis ḡc cor
loīs et ſi nō repetat ſanguinis de ſua p̄miſſione ſe
mper potest iterū ad p̄miſſio ḡnia nonne dubitat
de tractu arteriē vel nerui ſimul ſupinū dictū e
flembothomia brē mediante ḡnā alia vena rotūda
vel corporū nerueōrū valet ad infirmitates validas
tumōrū corporis et ſtomachi p̄mū rotūdi et pulmonis
Et debet flembothomia fieri in cantela q̄ ſub ea
nerui Nā ḡc⁹ fiat vulnus nimis profundū vena
baſilica inultū valet ad infirmitates epatis ſtomachi
et ſplenis et debet flembothomari in cantela ḡnā
ſub ea in arteria ſm̄ defectū bene repehalitet brachij

potest capi cephalica grue de manu. Si my ludus pallij
et valet in castibus vbi flembothomia cephalice et pul-
sus dicunt q valet in aliis castibus de gumbis flembothomia
bene roborat et stomachi valet. Similiter loco basilice
brachij accipiat salvatella que est de manu inter
annularem et medium et valet in egritudinibus
ex aperienda de in timore quia sub ea est nervus
Et in fit flembothomia de venis que sunt de manu
ponatur manus de agua calida et aperta bene ve-
nam et magis pulsetur et sanguis liberius exeat
et manus flembothomata manus ledat a rotun-
to her equit. sufficiat de venis que sunt in brachijs
et manibus que sunt in ysse De aliis venis que
sunt in collo et in capite quia non pertinent apud
in regimine sanitatis breue pertransibo In collo aut
sunt due vene quarum una est in pote dextera
et alia in pote sinistra Et de omnibus tantis tribus
et angelitis retinetibus incabilis ingressantes
et vocatur quidem hamod ante venam flembo-
tomie valet ad postemationes angelitis et depressiones leporis
et suspirijs et strepitus et egritudines ipsius
comedat carnes que alio modo de nolunt tangi
vel carnes porcine Debet ante stringi collum
et bene ingressum et sedeat in prona qui debet
flembothomari super stadium et flembothomator sup
caput eius et videat venam in longitudine palmi
postea stringat ligamentis et paulo stringat ne
sufferet flembothomatus et dimittat sed vix manu
sanat cum pulvis simplicibus Due vene sunt post au-
res quarum flembothomia valet ad emigraneam
et cathaream antigiam et frenesim et capitis egritudinem

per anum bene sunt d loco domino post dum. Et bene apparent in stomacho guttur et gula q sic d loco ubi apposito digito sentit pulsus dapid. ergo patet in longitudine et fac experim sanguine qui in vis dumbus in tympanitis sunt due bene quarum flembothomia debet ad caput d dolore ab igne et apostema palpebrarum q oculoru et ad ois suffusiones que innatu ad oculos et debz sanguis emitti de sinistro brachio d dumbus d vena d medio fronte nisi due sinistra et eius flembothomia debz contra dsomnitates antiquas facies et tempora de vena et ad dolore qui ex passione capitis dumbus d vena d pinnis nasi cui flembothomia debet ad frenesim febres acutas q capitis dolore ab igne et antiquo rubedine facies dumbus sunt bene de cubitis oculoru quarum minimo debet ad suffusiones oculoru et ad strabie et rubedine et ad apostemata oculoru Nec debet hinc flembothomia fieri de cephalica vel basilica nasci propter rubiu q fistula dumbus sunt bene de labio inferiori quarum flembotho debet ad ruptura et corrosione oris et gingiue q ad fissura labioru Et ad vlcera mala que sunt in naso dumbus sub lingua sunt bene quarum flembotho debet ad apostemata gule q ad dsomnia gule et oris et spatule ad squinancia dumbus d quibus debet prede sunt tres bene que flembothomari debet et stratura et sophena et quedam vena que d nec potest pedis et digitus qui stigmatis flembotho stratore debet ad passiones stomachi et hepatis q flembo a sophena debet d passionibus matricis q testiculoru q antiquas strabiem et flemma salsum roseum q tubiarum

et bene caulet Nad p balneu sanguem subtiliat et
mobiliorem efficit et bene cruda ingressant Crud p
balneu superfluitates spongie cutis euacuat et restringit
et sic no fit fluxus de bene magne nec attrahit
alie humiditates a bene ymo ad venas magnas Et si
balneu no permittat humiditates que fiunt inpota entern
attrahit ad magnas venas vbi quia ibi humiditates
essent d flumib ymo si fieret euacuatio a fonte
magno humiditates cumulate possit reddire in fontem
Nad fluxus p qualitatem colligantem que e in bene
exeunt ab omnibus venis In tali e casu permittendum
e balneu sz si corpus esset valde plethoricum multo mo
permittat balneu Nad magnum profectum est q balneu
ebullitione in hiis sz et febre rotunda de apostem
d membra principalibz et similib morbis qui resistunt
et humores ebullitos causari dumtum ante fluxu
thomas euacuatis sunt frice et bene me illarum
superfluitatum vapores attrahat ad venas et depurat
sanguem Nad bene egredientes p fluxu thomas
attrahunt a stomacho et intestinis mediantibus
mistrayes et alis venis epate dumtum de bene
et in estate d sanis fiat fluxus thomas de dexta
parte et d antimono et hyeme de parte sinistra
sz d egris corpod expedit plethorem ante frigus
maxime fiat homo de parte expedita deinde de alia
vbi e egritudo Et si corpus no sit plethoricum et
tutum sit multum maligna fiat fluxus de eadem
sz grauis modo res sit habent materia expedit bene
nisi minus d euidenda ad parte oppositam dumtum
d actu fluxu thomas multa desiderauda eueniunt

Et ranamullino et hugendo rd mud ꝓpm castrdeo
et dstendendo dnet manifestꝫ dnplmb ꝯ flem
botgom debet impetll ꝑ rectd mefhed nō minꝰ
ꝓfumde ne ꝓfert bend et btaz ꝓte et mend
del aubtid aligud bene supꝓdtd ꝓfert Et
debet flembotgong plub dpell gd bena d mulid
gratiis et ꝓfumda et bluti ꝑgmlta d rone
dnplmb flembotgomator debet applid flembo
tgond rd dnb⁹ dfert polue et medio 2 di
mittat medio ad pahandd bend Et debet
applid flembotgond in medio ferri del sta
medd Et fremmb teneat qno tanchet dnplm
in flembotgonadd bena parata sicut tabi ad
altend latꝫ emō et enadd ictu flembotgod appod
et debet ligatmea ctrario ꝓte dlmb Et si
ignalit ꝓna sicut tabi ad btendz lat⁹ tō debz
in longd flembotgomari ꝑ ꝑ transfpd dnplm
ligatmea debet rd ꝓpinquo loco dno debet
aptura bena Et rd ligatmea bend cantaneret
qne dnō ante ligatmed apparebit ligatmea so
luta signanda d bena et rd debet dpone bena
tabl signata debet ranerī ne bena p ligatmed
tabat a detendme signi dnplmb radt rgdd
mera stendatorm flembotgomm fiat ante stud
dato radd dne andr Uolmg sit ꝓfert tabellm
bet ante stmdato flembotgomm sit gd d magr
nec̄ssitat extrahendi sanguem et forte ꝓpt debi
litatem bntutꝫ del propt ignoratd rd medm del
gna retrea ptmlusia rd rouement del rd fuit
extractd de sanguē ꝑtd fuisset exparatus

et tunc vadit ore aperiat3 no ru bngne fz
botzomo Nam si alit aperiet3 bena forsan egredit
sanguis bonus et subtilis et egredit malus Item
ista sententia habet locum d apostematibz qu vdemq
sanguis in secunda sententia vocatur sanguis q me
sentella et similit intelligit de 3a sententia respectu
stole Considia tamen constantia protutis quia b
tute debili egredit no d secundanda flebotzoa
Si voluerit flebotzomia secundare bonus d dngere
flebotzomia vt vbing no ita cito gsolidet3 duplq
vena flebotzomia actualis considerandu e q debz
contingere q vna apta sanguis no egredit Et hoc
potest contingere multis de causis Quarud prima e
multitudo sanguis quare contineat3 et dgregatim
et foramen operiat et no egredit vel egredit grutatim
vel breuis egredit largo cito egredit in filo tenui
mus grossi3 in quantu in bngne Et d tali casu
bonus d timere et starare et flebotzomatu sinis
spatiis ponere Secunda causa e grossities sanguis
et timet nullo adiutorio potest bene egredi Et sic oz
sanguis subtiliari in medicinis et cibis subtiliatiuis
notet Tercia causa e paucitas sanguis et hoc sic
quia quatuz et extenuatz et talis indiget evacua
tione cito et minute Quarta causa e timor et
pusillanimitas aut quia no sustinet et timet
rumpat3 unica pannus d bino et affisio in aqua
rosata et bino odorifero et alia tonsolatoria dum
plenus potest hoc contingere Et foramen ponitate
et timet elargandu d foramen quia alit sanguis
subtilis egredit et grossus remaneret duplenus
et egredient sanguine tangendo d sanguis qui si

frigidus dñmat[2] statim & restringendo sanguis Et
similit si dñmatiuus calidus et subtilis valde Nã
in vtroq; casu subtrahit & de syncopi Et ante
sanguis fuerit calidus et mediocr[e] fluxibilis vel gfiss
et bruna rubea et spissa et pulsus plen[us] equalis
duo & sanguis in copia si ptenlauia ignorant
duplus ponat[2] vna grutta sanguis in egredien[s]
sup[er] vrinal si equat[2] fluat et multo modo consistat
talis sanguis & multu agnosc[it] et & restringe dq
si multo modo fluat & minus grossus equalis &
extraneus duo domet fuerit subtiliatus Et ante
mediocr si habeat bontas et mediocrias signi
frat[2] et sternum potest de eo subtrahi si vena
ptenlauia rumpatur Et similit ponat[2] vna
grutta in aqua et si defendat minus grossities
sanguis significat[2] Et si totalit supnatet et
diffundat[2] & minus agnosc[it] si medio modo se
habeat bonus & duplus in sanguis equit actu
a bona bonu & q[uo] digestus supponat[2] volueri ad
pabu equit de sanguine her[e] cum digestu suppo
stio desinit ad duo quo quidd ad hoc ut ebu
reddat[2] in se et no defficat[2] nec debilitet[2]
propt subitu euacuatione Eundo qdq digestu
suppostrum detinet[2] sanguis ad tempus aliquid
quousq; malus destans a loco flebotomie passi
mentis Cum equ[2] & recipe & apostema & flebo[to]
fit ad intendu maxime repetet hmoi digestu sup
posito duplus tollenda sunt que fiunt post fle
botho[m]a Et & equ[2] q[uo] post flebotho[m]a dimit
non & dormit nec ambulant nec ad hodi
colligned nec & loco huiusmodi morand sz statim
facta flebotho[m]a & loco flebotho[m]ato discrete

ligato ſt flembothgoma fuerut de bratiga tenat
bratigud flembothgomatd elenatu et altum pauet
appodiatd per aligud tempus hoc ante fit ne
ſanguis detinerat ad lord flembothgomatd gna
forte lorid appſtmaret et tuc ſatſ rito ponat ſe
ad gmeſtend ſiue lectud d loco obſcuro Vel aliq
modo faceat ſiue latid vnde facta ſint flembo
thgomā et teneat oculos clauſos et ſolus maneat
uſq ad tempus aligud me ſpus deſſeed et dd
pare bnarella gamb roſti d dmo bono ſatis
rito id comedat Et ſt ſtomachus ſit indigus poſ
ſint exhiberi duo ona ſtercora ſorbilia d vnde
comedat ribd ſiud ordinatud ꝙd illa dic ſit ribus
imis ſubtilis et bonis et panis et potus ſit bond
vini rd pinta agna Et ſi tamen d dic flembo
thgome exprederet poteſt in potu boni vini ꝙd ribo
In dic flembothgome nullo modo edatet ſt ma
neat id ſedeat ſiue in domo id grandio illa dic
dic nullo balneet Vel aligno modo coeat ne
dormiat Nā dormid poſt flembothgomad tan
ſat ſtractione membroꝝ et d tanſa motus ſiue
flentatd ad mtra vſq aligud membꝝ nobile
dimſtmb d ſtino retrahit ſanguis et calor et ſpūs
ad tentid et ſit poſſit zarod motus indutō p
flembothgoma et zarod retractionis gne fit d
ſtino fuit d hūoribz ebullitis et poſſet fuit
febris et agros bene et ſpalid gna d ſtino mo
tuo membra hoīs motu dordinato et dormato
et in gmb d ſtino volunt et renolunt ꝙd tria
tanſa id poſſet reparatis bene dic poſt
flembothgo id no d dormiat et ſpalid ante ribd

B post cibū p dnaꝫ vel p tract horaꝫ puto q no
e magnū periculū q̄a d tanto spacio tp̄is put
ēt sufficiēt q̄ntitatē Ꝺ remanēs ē tamē luc dormi
vel sl dormiat sit valde parū et sit ad bona
custodia propt̄ periculū quod dimittē possit. Et ad
sūpta die & die flebotomie potest balneari
et iuuta die comed & iuuta die exercitari
Die vō flebotomatꝰ tribus diebus debet ab
stinē exercitio notabili et d bono regimine nibi et potꝰ
Et q̄a flebotomia segnat sanguis valde sup
et stulticiā in hūdib stomachū relaxat et stimu
subtiliat bonū et stratiū facta flebotomia sonat
extrema et rozat faciē aq̄a rosato ad tinū
odorifero et vad ꝓpe nemus et aq̄am ob eoꝝ
ad lignū et dēt brodiū gallinē ad tinū q̄ potest
dari Ꝺ panis vaccaꝝ et pluribus ad minus vel
quartanā rosatā bēt sufficiat de hiis q̄ prenda
sup ante flebotomia Et dicta Consignat
de sanguis inspectione & de dispositione corporis p
quod sanguis cogitat̄ tranquillus et
p horā cgit̄ post flebotomia inspiciendus de
sanguis postq̄ fuerit coagulatus Bonū ē ante q̄
sanguis extrahat̄ d pluribus sapientibus et peritis
sapiēs deformitatē et ondstrat possit melius ac
medico denotari p̄ma cōsideratio ē circa hec q
si omnis sapiēs sit pejor secundo et tertio et sic
duo pejor tertio et sic consignet. Oportet sit bonus
et notabilis et rationabilis et sufficiens vt fiat flebo
tomia Et si sit crudus &c q̄ omis sit bonus et
studiosus malus no ē adeo bonū q̄mo signū est
q̄ ad hoc ē flebotomie vel fabricare vel destruere

mtes̄trab ꝺn flembothomia q̄nꝺ fit ad [illegible]
ꝺbi lomb flembothomatꝫ ꝺ ſtat a loco ꝺ̄mo hꝫ
ſepe rontingit et rationabilit ſtendꝫ ſanḡnis eſt
prior ꝑmo Et ꝺ ſecḡm ꝑfectꝫ Sndſlomb ꝺz gꝝ
flembothomia fit ad euacuandū et ꝺ loco ꝺ̄mo
nocumbo ꝑnta ꝺ rade ꝓtē tunc ꝺ̄mꝫ ſanḡnis ꝺz
ꝺ ꝺcterior ſtendo et ſtendus ꝫo Et ſi oppoꝺtū
rontingit ꝺd hmt ꝺ flembothomie vel farma
rie mtes̄trab ꝺz ꝺ corporibꝫ ſanḡ q̄nꝺ mig ꝺſ
trahit flembothomiꝺ ſepe rotingit ꝙ ꝺ̄mꝫ ꝺcit
melior ſtendo et tuc ſtrenda ꝺ flembothomia
ſatꝭ ꝺcto Strenda roſideratꝰ ꝺ cura ſanḡnis ſban
propt gnod ſtꝺ ꝺ ꝙ ꝺ ſanḡne flembothomie ſut
grꝫs ſbd. ⁊ melancolia flegma ſanḡnis ꝙnonꝫ
et rolera et agroſtrab brēnalis Melancolia ꝺ
ſanḡnis ſepe et rolore nigre et ꝺ ꝺ mſmo ſtrahit
Et gnd ꝺ nimia hmꝫ ferē gnatitatꝫ nō ꝺ bond
ſecḡm poſſibm end ꝺdicand tale hominē ꝺ trahe
ꝺmdū mrnoſū anarū trimdū ꝓnſtlanimē ⁊ tal
debet ꝺbi nūdefiendibꝫ melancolicū et multiplicandꝫ
bond ſanḡnē flegma ante ꝺ gnodda albū ⁊ mul
rillagmoſū ꝺſtendū gnod ꝺ gnaſ ſimile albumi
ni ou hor end debet ꝺ ꝺ ſanḡne poſt melanco
lia et hmꝫ nō debet ꝺ nimia gnatitatꝫ ꝙ
ſi ſit tale hmꝺꝫ nimia gnatitatꝫ poſſibm tale
ꝺdicand ꝺ flegmaticū vel natiualit vel ac
ꝺentalit ⁊ ꝺ ſanolentū et rude ⁊ ꝙcḡnd ad
actiones et minꝰ ſtenti Ꝺ eſto tame hmꝺꝫ
plus debet ꝺ ꝙ ꝺ melancolia Deinꝺ flegꝫ
ſanḡnis ꝙnonꝫ rnig color ꝺnit ꝺ ꝓnonciens
vel rufus vel ſubrufus Et hmꝫ hmꝺi debꝫ

ꝺ maior quantitas ⁊ mg hnoꝛ ſt ſit magna qnd tas
poſſing ĩduere tale homĩe ꝺ ſanguĩeũ ⁊ liberale
⁊ amabile hylare zudne ⁊ zuber coloꝛ ſatꝭ an
dare atꝫ bengne ⁊ende ſignt coleꝛa gne eſt
ſꝑma ſanguĩs nocet coloꝛ trahꝫ ad rlare ⁊ ſubtile
tante zubidne ⁊ hnoꝛ hng debet ꝺ minoꝛ qnd
tas ꝙ ſanguĩb ⁊ flegmatib ⁊ maior ꝙ melancolie
ꝺi regtiue ſit magna qnditas poſſing ĩduere
tale homĩe ꝺ coleꝛeũ ⁊ ꝙ gnꝰ ꝺ hoꝛſtu
fallare ⁊ warꝺeũ ⁊ andare prodigꝺ ⁊ ad
actiones ꝓmptꝺ ⁊ vigile ⁊ ſubtile ⁊ ꝺ
deligere nocꝫ ꝙ ꝺ roꝛpod de melancolia debet
ꝺ minimꝫ qnta ⁊ hnoꝛ minoꝛ roꝛmꝫ vte ⁊
ende de coleꝛa ⁊ ẓo ⁊ flegmate ⁊ de ſanguĩe
pluſꝙ de alĩs ⁊ ſtendꝫ qnꝺ eſtimatione ver
tatꝭ ꝓmqnta poteſt ĩduere ꝙ ſanguĩs ⁊ duplꝫ reſ
pectu flegmate ⁊ flegma duplꝫ reſpectu roloꝺ
⁊ coleꝛa duplꝫ reſpectu melancolie hoꝛ bꝛeuiſtre
ꝓnotiabꝫ ⁊ ꝺ recitudine ⁊ ꝺ valde ꝺffuſe ⁊
de hoꝛ aliab ꝙfectꝰ apparebit duplꝫ tꝙſdam
debeng ſbam agroſa gne ſignatat ꝺ ſanguĩe ro
agulato ſtent ſtud ĩ lacte ꝺ coagulatꝫ ⁊ eſt
ĩm ſꝺguĩb ſuꝑfluitab ⁊ colamentꝫ ſtent ⁊ ſtud
lacte ⁊ hoꝛ ⁊ bꝛomalib agroſtab ⁊ apparet
ſimlib bꝛome ⁊ ꝺ coloꝛe ⁊ mſbꝫ ſi ꝓtat ꝺ bꝛomale
⁊ gn talib agroſtab ⁊ ſimlib bꝛome homĩe ſa
ni eng ꝺ ſanguĩe ⁊ bond ſignꝫ ⁊ alĩ nꝛ eſt
bonꝫ ⁊ gnato agroſtab talib ꝙfectꝫ a ſanguĩe
ſegꝛegat tanto melꝫ ⁊ melioꝛ ⁊ digeſtiuo ⁊ ꝺ
roctio ĩ qualte ſignificatiuo ⁊ ꝺcoctiuo hoꝛ ĩm
agroſtab debet ꝺ ĩ ſanguĩe ad ſubtiliandꝫ
ſbam gnale ſanguĩs ⁊ liberalĩs ⁊ ſanabꝫ ꝙ bꝛeuĩs

magnab et ꝑnab ad membra ꝑncipia ꝓcreant hu-
mo d bonu sanguiñ et totalit ꝓnatu tali agnostate
bnali. Nam ex hoc signifcat stomab et grossiciez
sanguiñ et pannib potu ꝓmptiu et dilatiu e
talib agnostab minima sebit ee d ꝓximatib nutiu
et multiu legiab et d hiis gn btud ribib gn btud
ribib dctmatibus ad ualidtate et stantate d hoc
gn multiu egrit et studit et simlit d bonalib dic
dnplib no d bonu ex minia hmg agnostat gnd
tritab sit in sanguiñ. Nad ex ho signifcat defectu
digestiois del fucd ribord et potiu del rod
mebroz ribord d sanguiñ cosiliu facit no potetiu
Et signifcat etiã minia hddinab et sanguiñ et frig
dinab et rozib dbilitab unde habetib stomachu
frigidu et epar frigidu et simlit renab et bnd
ribib frigidu et hmdu et multiu bibitib et rome
detib et spatiis multiu bibentib et parui egrit
et no multiu ꝓximatib qui bene digerentib tale hmd
sanguiñ dnplib d sanguiñ et gnes flu
uanosa dctmatu ad albedine Nã sanguiñ depur
dcalfacit d bonu et sanguiñ digestio ulterius et
rectificatiu d membra dcalfando pdt hec digestio
uocat d bonu magnu et ꝑ bonab ꝑnab trans
fundit ad membra digestiois tenue stu ad mem
bra egestiua solida. hmoi flu gnaliz uanosa, mal
fiste appz d sanguiñ post eñ digestionem ab
luuione Et gnalio sanguiñ et ꝓnguioz uel hu
midioz et agnostioz tali hmg et d cali et hmdi
sta et gnalio sanguiñ et grossioz nisi tempa-
mentu egredat et hmg ꝓnguiñ et agnostu

tanto plus proprie talis ſba ex multa i grad te talis
ſbe alle tomtab agreſtrom d vens ſignifica et
ſanguis obedienna ad condſone m membra Et ſtad
ſt talis ſubſtancia dnedatur tractabilis manibus
Nec in ea appareat contenta nigra nec ad tactu
dura gne digite ſentia grauſt pulneruzat Et ho
cm ſligfieat ad liquid deſtoſid ppngua dmplum
ſt de tormo ſanguis ſbe groſſie vel ſubtilitate nr
triſtad bolnize poſt ſanguis ebulliane cu rubrillo
nec ſubtila ligna mode ſadgnt ſi cm no reſiſtat
ſz facile mouſtom obedeat ſubtilitab ſadgnis ſignifi
cat et eodm ſt deffenlid dundat et dodamz eſſ
ſtenet et deſtoſtab mdeat deſtoſtab ſanguis non
d ſme dno aliquale hndeitate ſz groſſies pt ee
m dno ſtantate ſadgnis Ideo groſſi ſme deſtoſta
te no erut ſolutinoſi nec hz ptes admire adhe
rentes ſtent ptes rathene Ea ante ſanguis mllo
modo ſuſtinerat mouſtone ſtmo dundat ſtd apparet
d agua cleo et retize lignozubus gne facilime dimi
dutus ſz no mudmitur talis dſp ſanguis d mig
ſubtilis ſz talis ſubtilitab nec rudino argunt de
groſſione Et gnd ſanguis de facili pforat ſtſo
nemine ſz no mudet tnc argm ſanguis deſto
et talis ſanguis dt plurium d ſermatum Et quado
ſanguis mudet ſz cm grad reſiſtentia tnc dicz
ſanguis d groſſus et no deſtoſus dmplum rell
de rand d rotta rolore ſanguis duſperſo ut ſa
gne m ſtutella ſi ſ alid et alid ſitud ſtutelle
ſanguis apparat altrum et altrum rolorus ſtd
apparet d rollo rolube Signifia et ho mip hnd
dualoid dndſtrab cu grad deutoſtrate elindte
ptes ſadgnis dt timed facilime mtroet Eſſ alid

et aliud stru substrans aliud et aliud colore ramst
hor end argent hmoid malorid ondstrate ro gnad be
tostrate Et gnia tales sed sunt vere colores sanguis
odor dnnd tostdare debemg vnu colore et frigid sadf eo
gm color st sit rubeus obstruens dnio pmpmens
et argent bonu sanguis Et st color sit simulans
rubedinis argent ondo colore Similes st sit co
reus et st sit stramineus argent detostans Et st
sit cyncreus vel albus vel liuidus potest argen
frigiditas et flemmatc ondo et stalis st rd hor
sanguis fuerit destrois et retenu argentea ondo
flemmatc p tenuitatem redundat Ista et colores pat
p mensuram ex adustione sunt p3 extermatc et des
podtc ad caporad Color brodc attestat3 end adus
troni et stolis colore Color nigr attestat3 me
lancolie vel p via adustionis vel naturale dm
plus rosdare debemus sanguis sapore st platz
gm debet rd ondc Si igitur sit mspridus ar
gent ondo flemmatc Si sit amarus ondo colore
Si pctiens vel acetosus ondo melancolie vel
flemmatc acetosi Et st sapor sit insipidus argent ad
ustione in hmoribus dmplus rosidendi sanguis
odor Nad st boni odoris et delectabilis d bonu sgmd
e et bonu sanguis Et st odor sit fetidus magna
putrefactio in hmoribus dmplus rosidad debemg
st sanguis p flebotomid extrahit ruto cayr
cetino vel tarde Si cm ruto cayrebit3 minima
sanguis grossities sgmficat3 Et st tarde minima
subtilitas Si mdiocriter sgmficat3 Et st mediocr
mediocritas sic denotat3 Het sufficiat de co
sideratoibz habedc circa flebotomiam De hiis

antre q̃ne ſtmũ ꝛ ꝯ parte cẽtrũ et accidẽtiũ no
ſ hũ lcũ lagmudi q̃ma hmõi vidẽtũ mũb exprim
dmõ et accidẽnm ꝺn h ꝯ negoꝯ a ꝑ bẽp apponẽtur

Capm ij de ventoſis

¶ Q nomã ſani mg dmũ ventoſ ꝙ de ſtẽbotho
vdeo de ventoſ brem ꝯ tranſlem Circa ꝙꝛ
ventoſarionẽ multe radũ ꝓſideranꝺe ſ q̃ma ꝙꝛ
ꝓſideraꝺ ꝺ de vtilitatibꝫ ventoſanꝺ ſ trenꝺ
ꝙ ampliꝰ ꝺ modꝫ ventoſandi dmũ ſm ſtanſfra
tionẽ ſm rarom̃ mriſtonẽ et dlim̃ rũ rarom̃ m
riſtonẽ ſm ſtanſfratorẽ Ventoſa ſm ſtanſfratorẽ
ſit mẽbꝝ ad ꝺntend ſanguẽ ab alio loco nẽ ena
cuetur dmoderate ſ vbi q̃ꝺ dmoderato
fluxum menſtruorũ apponaꝰ ventoſa ſub mamillis
ad ſaſtne ꝺntendẽꝺ dmplius ſit mẽbꝝ ad alt
vbi q̃ꝺ ſ apoſtema ſit ꝓfundꝺ apponaꝰ ventoſa
ſup locũ apoſtematũ vt matia apoſtematꝭ attrahaꝰ
ad ẽptra vt mediamind vrotus poſſit melius
ad matiã illã ꝓmouẽ dmplius mẽbꝝ ſit ventoſa
vt apoſtemand matiam mittaꝰ de loco nobili ad
mg nobile dmplius mẽbꝝ ſit ſm ſtanſfratorẽ
vt mẽbꝝ ventoſand raleſcat et ſanguis ad ipm
trahat ꝰ et cum ventoſatur ꝛmonẽꝺ ꝰ dmplꝰ et
ꝺ ſit talis ventoſa vt mẽbꝝ ꝛdeat ad ſm
naturalẽ locũ a quo ſunt remotꝰ ſ ſit ꝙ imp
tuna ynguinis dlꝰ ſit ad ſtãnd dolorẽ ſ ꝺ
dolore matie et rolura ventoſe ſunt ſm ſtanſfra
tionẽ fiat antẽ ventoſe rũ ſtanſfratorẽ propter
duo dno quꝺ ad cnatandũ de ꝺnt magnꝰ
ſpiꝰ ne dmudat ventoſe hmoꝛ poſſint ſ
remanere et ne ſtratulas ꝛ ſaſtne cõpatꝭ ſ
ſi tales ventoſe parũ valent miſ ꝓcidat ſubtile

arteria et ab interioribus et medijs nasi et ab exteriori
fricatione et balneo dumtaxat tales ventose maxime
sunt ad euacuandum sanguinem subtilem qui est apte exire
de in his in quibus non audemus facere flebotomia
vel propter etatis vel virtutis aut respectum debe-
mus facere ventosas et pro pueris tales ventosas in
magnis stramentis et vna magna quidem non sit
ad euacuandum a domibus capellaribus et ab aliquo
membro simili Et quanto sanguinem est profundior et
grossior tanto debet esse maior stramentum et quan
to subtilior et magis profundior tanto sint minor
stramentum Et simus quod non fiant in vno anno multo
modo debet ventosari si in secundo vel tercio et sic
deinceps potest ventosari Et dicit quidam quod post
septuagesimum annos non ventosetur Dicit quidam quod ven
tosa non debet fieri in nouilunio nec in fine lune
si luna equalis in magno lumine Et debet fieri
hora secunda vel tercia Et post horam vnam ad
tosationem Dicunt nobis Et quia ventosa et flebo
botomia in multis conueniunt et similiter ventosa
que fit ad euacuandum tunc ex dictis patet similiter ad re-
moueam multe dissolutiones sanguinis dicte de flebo
botomia Dicit quidam patet propositum quia ventosa fit
ventosa Dicunt secunda dissolutio contra ventosas est
hora in quibus ventose sunt apte reprimendum
Dicit quidam quod ventose apte reprimendum sunt capitis
et de fronte et de mento et de parte posteriori colli
et dicit Auo rationem in principio mitre et reprimendum
post sub collo sicut mitra et recte de parte que oppo-
nitur cordi et stomacho Et reprimendum post sub humeris
et in remotibus et in parte anteriori et posteriori

de nessia et stimulis Consimiliter est approbatum de
millauio de quo autē hom loquim ventose dessiccat
extendit et consolidant tenda autē q ventose potest
sine rapere conferūt anxietate et stomachi et tar-
dant ramice hor tamē no debet exponendum
probato huius de quibus supra capitibus auxiliat ramos
et interiectu impedit sine referūt extendunt
oculoꝝ stabet et bothor expressionē breue de tela
lenta fiat impedit et facit hebetud tempore
et obliuione Ipse in sanitate regimine nullo no
ventosandū de sudoribus rapitur ventosa ante in
fronte posita valde et referri dolor post posteriora
rapitur et ad alias extendit ad gnā valet flem
bothomia bene fronte sine post tone et stellatum
unde no in sanitate regimine faciendū ventosa
sub mento confert pone instrumē gne fiat hore
et extendit dentiū et gingiuaru Et multū
debent primari in mundificatione facies pone rapitur
ventosa gne ponit nec norma carpitur valet gna
medium et batutate gne in rapite et rap et fa
cie allenat et doloribus gn sinit in fadribus dentiū
et gingiuaru angustiat Et in mirabilib humore
facere valet ante ventose gne ponit post posteriora
et stipi mira debilitat memoria unde no debet
fieri nisi in minete necessitate nec assuescendū
ad eas ventose gne ponit nec spatulas valet
extendunt pectora sanguinea et asmate et spas
mo sanguineo Et simili referūt tremori cordis
gnino sine stomachi debilitat et pone in tremo
ribus alterius sine sanguinee ventose tenebris suppositis
valet apostematibus rupatis et stabet caromy et

emorroydebus et podagre et pronitis dorsi et hi
postatibus matricis et bestie ventris d remedius
magnime repetit in sanitatis regimine loco flambotho
mia magnime repletione diminuit et pluis similes
alius ventris Et talis ventris magis repetit de
lorubus matricis antiquis doloribus teme et bestie
et mestrua generat et postea dicte medicine valet
in apostematibus testiculoru et lumbricis roparud
remend et postea dicte postioni valet in apostema
tibus et cancris que fiunt in natibus ventris
que pomitus ne ranellis predi repetit ad eas ad
que refert illaru venarum flambothomia punta
hebitione mestruoru et statuit et podagre

Capitulum tricesimum de sanguisuge

onsignemd dod de sanguisuge ita quas radi
gnis resideratoribus pima d de earu electione
secunda de earu tractatu 3a de modo preparandi
andi applicandu quarta de modo applicandi quinta
de modo remotionis potest addi rubricata septa
de his que fiunt post modu remotionis propter eas
sted q debet eligi sanguisuga de aquis mundis
currentibus et putrefactibus laudabilibus odoriferis
aquarum bonarum suguis emundatis de calo et pte
d calo de balneis ed calo de regimine infantu
et sunt aque d quibus repend fame immunde quib
quib quib assimilat oppositu huius dumbus sanguisuga
debet de subtilis sicut rancida mundi cum caput
no roloze brunis nec nigru nec albedinis malo co
loze nec debent suge eas de frigidis roloze azule
et virgad vgul nisi quasi roloze cpatis vel habet
tres ventres rubeos et dorsum roloze similis rei suge

ſm̃a ꝯſtat bꝛeuitas et ne ſit ſimplex bꝛeuitꝫ ea ꝙ
ſunt magne et magn capite et colꝛe nigꝛi et aũ
ſꝛiũ coloꝛis et ſunt ꝛꝛ agnẽ ſentꝫ ſtantibꝫ dñis
ꝛꝛſpondꝫ acadia bꝛemoſa Talis nõ ſtat benenſte
et ꝛꝛ eis dñm ꝛeſtinet ꝛetinere ſimꝛoꝛis et apoſte
mata mala et ſanguinẽ flengũ et febꝛis et ne
bꝛeuꝫ lapitas et blꝛeꝛa ꝓandicta ꝓpoſt ſtꝛm
da ſtꝛd ꝙ ſtant ꝑ flembotomia et bentoſaꝫ ẽna
mat plẽtudo tꝛoꝛũ et ſũbꝛi ꝓtenlaꝛ tũ ꝛꝛ
ꝑ ſanguiſugas ꝛaꝛ ꝛ tamẽ ꝙ flembotomꝫ magꝫ
ẽnamat a ꝛſumdo ꝙ ſanguiſuga et bentoſa et ſtꝛd
ſanguiſuga attꝛahit ſanguẽ a magꝫ ꝛſumdo ꝙ bẽ
toſa Nã attꝛactio gnꝛ fit ꝑ bentoſã ꝛ a calido
et a bumo ꝛꝛ attꝛacto gnꝛ fit ꝑ ſanguiſugã ꝛ
a bꝛutitate aũ et a tota ſtꝛd ꝛꝛſtꝛd et ꝛalꝛe et
ideo attꝛactio ꝛ fꝛioꝛ gnia ꝛꝛ attꝛactꝫ maioꝛ
habet ꝛdeminꝫ ẽ in attꝛahẽte Maiꝛe ẽm ꝛdemi
nꝛia habet ſanguis attꝛactꝫ ꝛꝛ ſanguiſuga ꝙ
ꝛũ bentoſa ꝛꝛ ꝛ ſanguiſuga ꝛ ꝛdemiꝛoꝛ ad
ẽnamandꝫ ꝓlixitudinẽ ꝑ ſimlit a ꝛſumdo ꝙ bẽto
ſa Et ꝛ ſalubꝛiꝫ nõ ꝙ gnꝛ dꝛiũ ꝙ ſanguiſu
ga attꝛahit bonũ ſanguinẽ ẽ nõ malũ ẽſſ
hanc bꝛia ſuũ ꝛꝛmpꝛitꝫ niſi ꝛ ſanguis ꝛmlteꝛ ne
et nõ ꝛꝛ ſanguis ꝛꝛꝛuꝑtꝛ ꝛꝛ ſtꝛũ opinionẽ
nõ ꝛoſtinꝫ gnia ſapiũtes ꝛꝛctis nõ ꝛꝛcꝛdant ꝛlonꝛ
ꝛunt ẽm ſapiẽtes ꝙ ſanguiſuga ꝛalet ꝛ mozſꝛa
et ꝛnpetigine ẽ ſꝛꝛgine ꝙ ꝛullo mꝛdo ꝛꝛ ſi
attꝛahit ſanguẽ bonũ ꝛ ẽngꝛat malũ ꝛꝛ ẽm
plus nocꝛt ꝙ ꝛꝛſſ bꝛ ꝓnto ſalno ꝛmliꝛ ndꝛ
ꝙ ſanguiſuga plus mat bonũ malũ ſanguẽ ꝛoꝛ

preget gnalia sti ꝙ gnd Nolumꝰ eas removere a membro
rum sunt applicate hoc pretio in sita randi cgni aut nd
arto tepido aut nd dgna salsa aut ligno alieno et
denid abbiat lonis nd vino ynvole melle Et si
membꝝ ꝙ apponat ventosa sup lond et si forte
sanguis fluxerit sic restaret affugat lonis gallis
combuste et mastice et sanguis draconis et silibꝫ

Capitm gnardi de ranterijs

¶ Via hominꝫ sim raro vtiꝫ ranterijs et tame vtiꝫ
ers medicꝰ ꝙpter opus complementi addendꝫ hꝰ
vnd capitm breue de ranterijs ꝙd spectat ad re
gnie sanitatꝫ Circa gnlem autem et gnomodo fiat
ranteria et sectiones sic dicendꝫ hoc end dꝫ
zugerod opus Nolumꝰ enim hic emendare omes eꝝ
tudines d gnaud ruta competit ranteria vel sectiones
Nolumꝰ enim hic emendare omia loca gne ranteri
zare oportuerunt Ex solid dictum gendalis ranter
lab et vtilitatꝫ ranterioꝝ ꝙ gnd gendalia dran
terijs ofsuanda Dicꝫ igitur ꝙ omnꝫ ranterisato
valde vtilis ꝺ in expectando humores ꝙd antiqꝫdo
rob a remotis et ꝙfundo ꝙ ad phlebend me rozzuꝰ
sparsat et ad reformandꝫ membꝝ ꝙ repletione
volumꝰ retrifcad et ad resolvendꝫ matias rozzup
tas d membro retentas dumodꝫ ranterisato hꝰ
ad retinendꝫ sanguis fluxꝝ Et gnd ranterium fit
ad ham intentionꝫ vltimꝫ ranterisato debet et
ꝙfundior et fortior ꝙ st esse Debilis patiens ranstid
gne postea sale rito cadaret et error nemissim
prior pdre Nam segnioꝝ fluxus sanguis prior et d
mirabilior pdre homines igit in latitudine santuteꝰ
ponder gne tame sint parate radi me extendmꝰ sup
broꝝ ꝙpter rotundiꝰ ep humoribꝰ corruptꝫ de
bent bri ranterijs fieri debi grad parate ad leprad

et ad gusta 2ossata furui et bleter ad ingrudies
detumpantes facie propt hmdetates corrumptas m
rerebio detentas gne no hui ssuetudo Nec tales
hmdetates destendi ad facie et ad totu corpus
et cumsat leprad talibus dns ad sosnad et simlit
ad mandu rantersato dicte bteb Et si aliqs
materia destenderet rantersato fiat d gnatuor
gnatis capitis gnouis rantersato generat ad
ob reanes nmeru dictb et hmdetates corrupte
cintatione habitat et ssuetudo ad reda membra
corpis et simlit ad facie no detrorat sz tales
rantersato m gna gnitate ad reanes nmeru dictb
talis de fiende me rerebru ebulliat et pua matis
et duca ledant et sit corpis nomissig pcis pdci
et omia ista rantersa m capite facta sosnat et
mat ab ombus ingrudnibus rat vel ransatu
possibilibus p bia femat destendit a capite
et sit sosnat ab ulcere prinomb tusse asmatis
et sginatia et dicit ab alis ingrudnibus fied
mate potest ee femma destendns a capite et spa
lis si hmdes sint valde corrupte ad rerebro co
uolati et sint dicti de hmonbz corrupti
m rerebro et capite rantati qz rantersa capite
nndesirat et desiccatiu sit sno modo nulligd
dd de alis membz corpis Nad gnatuor mem
bris corpis sint tales hmdes corrupti p talid mem
brord rantersatione nndesiratiu et desiccat
nichil illud pnasinat Unde si tales hmdeta
tes corrupte sint rantate d flegme vel exate ad
stomachu vel pectod sup membz vellis fiat rantersa

et ſimilib⁹ intelligat⁹ ſi hmdi tales corrupte fuerint co
abitate d ſmetnib⁹ fiat ſm̃ cantena d cremento fir
tuor. Sit vgit⁹ patet gendalib⁹ ſtulitatib⁹ cantenoꝝ
Nunc reſtat ponꝰ quas⁹ regulas obſmadas d cantena
ꝺ ſoma q̃ mich⁹ fiat cantenꝰ mſt corpor ſonꝰ mode
ſtato ꝛ ſacmanta vel ſlenbothꝰ vel ꝙ tenuꝰ eſſe
ꝺ ſcom̃ medio dict⁹ cgradꝰ Secunda regula ob
ſeruanda ē q̃ gn̄ cantenꝰ fit ad enarmadꝰ tenat⁹
cantenꝰ aptꝰ ſꝫ gn̄ fit ad retinendꝰ ſanguine long
cantenizatꝰ no tenat⁹ dyotꝰ Tercia regula ē q̃
cantenꝰ gn̄ fit ad enarmadꝰ ad mg tenat⁹ ap
tꝰ ꝙ pl⁹ dict⁹ ē quolibet die minꝰ fire⁹ lomꝰ ſeꝰ
vel bis ſſꝫ q̃ plus vel ſmg de ꝙo enarma⁹ ſſꝫ
q̃ matia ꝺ plus vel ſmg corrupta grauꝰ lanet⁹
lomꝰ ꝙ detrahit⁹ foliꝝ ꝺ cte tenuſtie et ar
bozet vt lomꝰ cantenizatꝰ no fetat Quarta ꝺ
gula ē q̃ no fiat cantena d ſnantib⁹ et ſalde ſe
mbus Sn̄ ſedtib⁹ gn̄dꝰ propt membꝝ ꝑma
nollitꝝ d ſembus aute propt membꝝ ꝑma ſtacta
te Sn̄ hoꝝ et ſl et atib⁹ membꝝ ſnt debilia nog po
tentia bene ſuſtinet cantena Quinta regula ē no
fiat cantena d temporibus ualde ualidꝫ nec fuge
ꝺ nec ſtat Sexta regula ē q̃ ſno fiat ſuper
mnſtulos vel lactos ſꝫ ꝺ ſme vel ꝺ cepo mnſtu
loꝝ Septima regula q̃ nuꝺ fiat ſup membꝝ
mandant Nuꝺ ſup membꝝ ꝙ quod valꝫ ꝙ me
ꝺ mandat⁹ Nbi grad⁹ ſi matia egone ꝑ cere
bzo remanet ſtet ad aures ꝙ arteriab⁹ ꝺ enat
tympoꝝ audꝫ matia ſlenat fiat cantena ſuper
cupit et ſm̃ actu ſlent fiat cantena d hydatib⁹
et ſm̃ tota matia ſlenꝫ fuerit ad mat⁹ cardiale

ꝛnis fiant melancholia Quedā fiant cantreria sub membro ad quod fiunt materia Vbi quia ſi materia fluat ad fauces potest fieri cantredus sub mento ad mundificandū faciem Octaua regula obſeruanda in cantreriis ē q̄ cantreria que fiunt sub gambis ſūt vtiliora ad mundificandū totum corpus et quandocunq̄ cor repotat a toto corpore vnde talia cantreria satis debent dici vtilia d̄ causa liquefactiua et morphee q̄ ſit de aliis hoc ergo ſm ordinem d̄ uno et quinquagenis gmo mundi

Capitulum quintum de farmacia

Intendit ventribus sublimo hominibus multotiens patitur d̄ regimine sanitatis Et ad possibilem ab excrementibus materialibus et humoribus corruptis Est enim possibile q̄ lapidem aut farmaca medicina corpus mundificet ab humore quem generauit corpus nisi diligentia debita et ex corpore extracta vel natura li vel accidentali Ad quadrendum aliquem ſit bonum dolium corpus propter materiam ſalsuginem d̄ ſe multiplicabit malos humores d̄ quibus ſi non mundificet corpus generabit Et ſimiliter quadrendum aliquem fuerit bonum regimen tamen propter malitiam colericam et debilitatem membrorum et ſpiritum et putrefactum multiplicabit in corpore mali humores puta colera flegma vel melancholia et quem ſegregare possibile corpus ab exitu debito ergo malo regimine et q̄ ſint mali colerici et non ſint infantes nec decrepiti et habeat ſtomachum et vesicam fortem habet ex corpus magnum et pinguem et ſi grossum et multum comedit frequenter et parum exercitatum et non multum ambulat nec ſudat nec rarum talem ſi magnum farmacum et ſi non euacuat non euacuat

sldrads q̄ hma no sit tomita Joñi uer corrigalid uer
ptz assertu et q̄ crad no sit tomita satuono Nam
tomitio fu Joñe debilitat ptuit medicine et forte
fecat ptuit patmale corpo Medicina and capāa
no curatur hmodi mst stupado ptuit mabit cor
dmplig tomitio cui satuono debilitat hmodi et sit
debit operatz farmacie dmplend rosidrads q̄ p
gnad medicine sint stipe gmbis pstip stipte sint mul
tu d dormiend sicut fortes medicine gne stimd
sba pullulata alie sint stipe gmbz no tud d dormi
end sint st medicine no ita fortes q stimd pe no
ou clebrand Et alie st stipe gbz parū uel nichil
d dormiend cingno sint debiles medicine balde
et gne correpd mi relatiua Medicine eger gne co
repd pm sba pullulata correpd de stio et stipdor
matiu tota nocte Mulier ante rosidrads q̄ p pal
biles no sint pdurate et pfrate uer ctl sint
nimis molles sz sint frate de nocte Medicine aut
q stimd pe modi clebrand correpi debet d medra
nocte et stipe dormiat sz ad ores Et gne correpd
mi relatiua correpi debet pm amora et parū bal
nil d stipdormiend uer statim d ambulad sz gnes
rendu gma sting q medicina ptrahit sit debilis
no operat d hmodi n domitz natiua d ad egerit
redimendo de potentia ad actu Et ideo gnes
d stipe ad stipta gnonz approdgnet hoc operi
et tud mondu d corpo hmodi nde no laborasse
uer d loco balde calido uer frigido balde Et ad
hoc dicit clebrand mone corpi uer dormiat alio
quo modo dom medicina sua pferent operi
gma sting retinet fortes cruciatibus et similib
dicina stipta nichil d comedend uer bibend dom
medicina coplement sua operatione Sed tamen

debilis natura et cave tibi postea q̄ nō prius ei⁹ ſume
ribo gnoſz medicina ſibi ꝓparat operiend et iſti debet
ante haiſtu medicine comedē aliqd ſubtile leue fa
cile digeſtiuū et tale⁹ etiā poſtq̄ medicina impet
opari poſt comedere aliqd ſubtile ſtyptū q̄ ſto
mach⁹ roborat et medicina ad inferiora deponat ꝙz
ſi neceſſitat⁹ no cogat ribus et potēt⁹ totalit⁹ dim
tatur gnoſz medicina ꝓferet operatione tūc aut
medicina ſibi ꝓpinquē operatione q̄ eo q̄ videtur
mutatione d digeſtiuis ad hūdē cū medicina
exhibita no d̄ applicata tūc cū ſtigm d̄ q̄ medicina
ꝓferet opⁿ ſim et tūc poteſt farmacaty ribari
duplicē d aliud ſtigm ꝙz q̄ medicina exhibita ap
parebit d digeſtiuis Nā poſtq̄ medicina ſuffuerit
d operata natura ea⁹ emittit q tūc farmacaty red
dat bibit et gneſtat Tertiū ſtigm d ſtat gne
ſtiuū nō ēnemice nec ex amicitia medicine nec
hūdē nec ex tpis poꝛ ſtrōgi ꝙz i medicina no
ſit acuta nec tēp⁹ hūdet in corpoꝛ gn debent
ēnatari ſimt ſimilib⁹ calidi nec etc farmacy ſi
alit ſtribuēdus tūc gneſ ſatē ꝑz farmaca operā
tūc ſtigm d ꝓuocādis ſuffuerit ꝙz poſtq̄ ꝑ
reperiū farmaca appropiq̄nt ad operādū tēpi
ne bomi d q̄ farmacaty bibit aliqd biberatiuū
lanatiuū et ſtat ſedatiuū et medicine repreſſiuū
et expelliū et hūdi d agna ordei calidiſſima
bet ēm d lanatiua et medicine repreſſiua et lub
ra Et poſt hora due comedat ribus ſubtile facil
digeſtiuū et bnū limpidū bibat calidū mediocr ēm
ſuſtineat actu frigida et dimittat illa due ōnes
fenestre et ſtatim frigidos et hūdos lapatinos et
ſtad ante ribū et ꝑſone rudos debilitates ſto
machū Et ſi medicina fuerit amicū actiua q̄ fabaty

multu repleciones calide et hepar calidu multo mod
bibut vinu ꝫ loco vini bibut mellicratu vel agua
& zucarata vel bibut aiꝰ cota d vino pauissimo
et debilissimo aliterata Et d diligeꝯ uidu q ꝑ
gnb fuerut fauoratu vehemeꝯ ꝑ spatu & forte trui
ang vltioꝝ gargarizz multo bibed & mellicratu
nec agua zucarata nec ptica gne ventre lupare
possent ꝫ bibi dz stupb retomoꝝ dstillatu q deco
tionꝫ in agua feruata vel aliquod simle Iudicu
ria cognoscet q medicina exhibita sit enarrat
vel gna medicina d debilib vel gna corpb est
debile vel gna ventositab grossa d in stomacho
gne sublimat corpb medicine vel gna bn dispo
nuntiu stint opilate Et ut videamus medicina
sit opata gna bntib d debilib coportuna & in
nbo ꝑticulis lubaco & postea exhibeat agua sit multu
frigida Et ante medicina sit debilis dung
agua frigida sit minus frigoꝛ & deinde dubium
aliqua compositiua pontica stent cytonia et proa
het enim medicina ad inferiora deponi Et ante
ventositab sit in causa vel costipato interstitiu cli
terica sint repletiu medicina & dispositiua bu
tositate Et ante medicina exhibita non oportet
et debilitet ad superiora et gendat morsu torsiu et
angustia et estuatione et perforatione et motu
spasmosi ꝓuidendu d bonitate Et si uideamus q
debilitat ad inferiora sit permitte clisteria fortia
attractiua emolliti talia medicinalia materia cor
rigat potiꝰ agite vehemeꝯ frigide & balneu d ea
ppt ho q frigt acuitate medicine & obstinatione
et remouet stupefactiu medicine Et ita ad hoc to
ueniet tyriaca specie gna tubi medicine Et de ge
nere bone nostri ꝫ sup omia gne medicina non

enatnat rofide dreftmord benefrnb d ant rd hrb od
bnb medrnna ſtipta no furat a corpe eppulſa q acrud
mala multiplicr. et medrnna et materia mone ad
ſtypend frenda d ſtrubothe de ſtyphna q poſt de hyſſli
ta vomity ante magſ gnoꝛdu ſunt qd medrnna ge
nerat cordis morſd et nanſtd et fune ſtupulord et
pformatione. Ner tame rotrndenda ſt rchſteria In hoꝛ
rnd remedio roſtſtio ſtm. vſꝫ ad mr et bonm effectd
dnem Intdd etc rontingit q medrnna faomatta eꝓ
hibita enatnat pluꝛ qꝫ oꝛ Et tnd ſtudend d pt bt
medrnna a corpe eppellat dmplig bt dreſtrna roſoꝛ
tent ad retrnd. Zo ſtudeg d etc bt matria dudt
Quarto pt totu corpꝰ et ſpalid roꝛ et retra me
bra ſpnpalia roſortt. Quito etc d raſt forti epho
benda ſnd ſtupefactiua et matia togetanna duo
egtnu pmo q ſl bideam medrnna ſtrefſtnd ad hi
m corpe manere et corporalit gbrotnalit ephibid
aligna tubuta lapatna brotnt medrnne debilitad
et corpꝰ medrnne a corpe eppellrntia quoꝛd bnd
et optimu d Agna order calidaſſta rd meſtllagme ſſle
liꝫ vel rotonoꝛd d potu ephibita het rnn fumd dtu
tt medrnne debelitarq et qnq a corpe eppellnt
et uta mtelligt m actis. Ihor ante remedid d bond
ſl bideim tale enatnatrnne ſtrefſtnd etc q brotnt
rnedrnne fortitudine dmplnb duo zo q brotnb rotentiua
dreſtmoꝛd d tale raſt rtportadu poſſibld d rnd tale
ſtrefſtnd enatnadne etc no propt medrnne fortitudine
ſꝫ propt rotentiue dreſtmoꝛd debilitate Rotentiua
ante ſtomachi et mteſtmoꝛd roſorta rd ſtyptnu et
ab mtoa et ab eptna dlb mt ante tame rtonoꝛd
aromatiſata vel no aromatizata et ab eptna rum
olio roſato vel maſtrino vel mrtino dmplnb duo
zo q d ſtudend m dndſtone materie dbi gnata

possibꝫ ꝯ ꝙ matrix ad nrestina flnat ab ordno
membꝝ ꝯ tmr fricacionꝫ ꝯ balneꝝ nmlꝫ ꝺbꝫ
tmt ad dndendꝫ matrix ne mouꝫ ad nrestia
Et ꝙ cadꝫ ꝯdꝫ mtꝫ ꝺbꝫ dmatrix ꝙdꝫ ena
rompꝫ bomtꝫ hꝫ ena ẽm dndꝫ matiꝫ ab
nrestinis dmplꝫ gnia mtꝫ medinꝫ lapatia ena
nat vltra debin ꝟpando vrtutꝫ rorꝑs ꝯ
vitalꝫ ꝯ naturalꝫ nmlꝫ stndꝫ ꝺ tali ꝯdꝫ
ꝫ vrtutꝫ ꝺfortadꝫ Et gnia ꝟminiꝝ ꝯ ꝟ
ꝑfarena retinꝫ enatandꝫ fortꝫ mstꝫ
te magna nrestate ꝙ ꝺ malꝫ dare aligꝫ
oprata ad dnobilitate matrꝫ ꝙ ad ꝟpfare
ꝺ anaꝫ vrtutꝫ hꝫ tame frendꝫ ꝺ ꝫ mag
na cantela

Capm sextum de vomitu

¶ Vtinꝫ homꝫ sam simplꝫ ꝯ a tempoꝺ no mdi
geant vomitu tame hoꝝ ꝺ gnꝝ ſtoꝛhꝫ
multiplicatꝫ flegma ꝯ rohora ꝙ vomitꝫ ab eg
tudinibꝫ ꝙſſnaꝫ ꝙ ꝙpa ſantate rꝙſſnaꝫ ꝯ eg
hmoꝺ homꝫ vomitꝫ vtatꝫ ſſꝫ ꝙ eggredt ꝯdꝫ
ſtoꝛhꝫ a ſtpflentabꝫ mdefratꝫ ꝯ digeſtꝫ me
liorꝫ effertꝫ ꝯ rorꝑbꝫ nrinonaꝫ caput ena ꝯ
ſenſꝫ allenatꝫ ꝯ vſꝫ arentꝫ ꝙ ſ vomitꝫ dno
ꝺrate frat ꝯ vbi non oportꝫ rorꝑꝫ ꝺſtarꝫ ꝯ
ꝙpatꝫ ꝯ ꝑtorꝫ nrinoꝫ anꝫ ꝯ pulmoꝝ ꝑ
bet venaꝫ gnaꝝ gnꝝ ſtndt ꝯ ẽnpit ex gno paſ
ſio acꝺit ẽmpotꝫa ꝺbꝫ ẽm fieꝫ vomitꝫ
ad plꝫ vꝫ ꝺ menſꝫ ꝺ Regimꝫ ſantatꝫ hoꝝ
ꝑductoꝝ Ver ꝺbꝫ talꝫ vomitꝫ ꝺ Regimꝫ
ſantatꝫ fieꝫ ſtomacho ꝺarno Ad talꝫ vomitꝫ
laboꝛoſꝫ ꝺ nimꝫ ffiat ex ꝙ ꝙ nbꝫ ſatmatatꝫ ꝯ
ꝙmptꝺne Ondſbꝫ rebꝫ abhominatoꝝ hꝫdꝫ

et ena quodcumodo mixtina bibitur No debet bibi
tus fieri fragmen̄ net stomachus corrupt̄ et bibitus
cum destonat̄ Net debet ossuam crudi mundi de
cem nec vinu vomitu et alia habemus ante dicta
longa et pretus stuctu et sine carne et humerosos
elevatos ad motu alacu et tonica tortuosa tales
nisi non obstant̄ vomitu ad cossuandu sanitate cor
Et gna oncla mulier lædit̄ a vomitu Justu tu
aliquis vomere voluerit Duos pannulos in aqua
ditate rotundat̄ et siccos oncios ponat Et in
alio pano lato optime ligat net nide anfract̄
domet vomitus sit completa Et postq̄ cruc̄ cessauit
fatus agna cocta ꝺ abstinenda In estate gnidq̄ in
agna cocta simplic In hieme vero ponat̄ ꝺ era ali
quantulu ligni dulcis et ob abstinendi ꝺ in pdromella
vel sirupo acetoso et no statim ꝺ comedendi ꝑtaz
det comestioni domet fames sit forte Et si voluerit
vomere stare sicca cum stimi in sirupo citoniorum et
no in Julepo net in sirupo acetoso gna esta duo nec
tant ad vomitu Et qui vomere vult comedat carnes pullor
fariles digestiones in gelatina vel galentina hec de
vomitu sufficiat vt repetat ꝺ regimine sanitat̄ ꝺe
vomitu cum laborioso qui fit stomacho Primo et in
fortibus medicinis no ꝺ hic determinadi gna no
competit sanis corporibus Et si Jnfirmi forte competeret
ad cossuandu ab aliquibus malis cogitudinibus Et
cadit caro ꝺ de eo q ꝺ de medicina lapatina bubu
et ceb gne dicta sunt siccos ꝺ de medicina lapa
tina et eo huic gne dicit̄ ꝺ vomitu cessato calo
re qui sit faciendi et obstruendi in vomitu laborioso
qui fit cum medicina forti

Capitulum septimum de clisteribus

Via hominū sam̄ sepe et sepius clausturis vt̄ cōsue-
uerunt et similit̄ suppressionis de hūd̄ brend̄ de
terminand̄ p̄tm̄ sufficiat ad regimē sanitat̄ Quod
ego q̄ homines in grossa interstitia ferē indiuisa
reseruerunt propt̄ grā indiuisionē et cohitā pas-
sio p̄ueniret Similit̄ in grossis desertibus ad
tostand̄ multiplicitas reseruerunt vel festuca
minutilla grossa vel ad grossa interstitia pauca
cohita demandat̄ mutans expulsiua talis dis-
indigent a sanitat̄ regimē clausturis vel remol-
litius contra fem̄ indiuisione vel ventositatē
desolutius contra ventositatē vel fermat̄ena
matius et similit̄ intelligat̄ de alijs humoribus
vel aliquali mordicatius cohita defect̄ mordicat̄
propt̄ cohite transmisse ad interstitia pauitat̄
Inde fiunt clausteria indigestiua distend̄ et do-
libilitiua et restrictiua et attractiua a remot̄
et impugnatiua Et grā hūd̄ no determinat̄ p̄
regimē sanitat̄ de his patet̄ nulla fienda e medio
in esto talo Et q̄ obligent nondū q̄ contra exhi-
bitionē clausturis multe regule sint reddende q̄a
regula q̄ clausteria magnis fiunt ad enumerandum
interstitia et ad cognitionē ventositat̄ membr̄ et
similit̄ in membris vnde suspecte de cohita passio
et dolore ferm̄ et frialit̄ ventosit̄ magis vt̄
debet clausturis vnde clausteria diuidentia ena
mat ab interstitiis infirmis et membris Et
cognoscunt a partibus superioribus Enamat ergo ab
infirmis q̄ caudat a superioribus q̄ grad̄ colli
gunta infirmis ad superiora Secunda regula q̄
q̄ clausteola forcia no debet fieri nisi materia

digesta Decima regula est q̄ clisteria nullo modo sūt
da sunt ribo exdē in stomacho ad hmōi indigesto q̄
attrahere rebus indigestis ad intestina et ad epar
Quarta regula est q̄ clisteria no sunt nimis aug
mentanda fragmentanda nē natura debilitet Quinta
regula est exhibet clistere propt remō clisteris andy
debet Sexte sumpm̄ et si propt intestina crassa
Septa regula q̄ no debet fieri clistere d tempore
calido nec d hora calida sz debet eligi hora aligra
tnlis frigida Octaua regula q̄ no debet fieri bal
neū ante clistere nec d corpore fiat motus agitatus
Octaua regula q̄ gm sunt sufficiēt de emorroydi
bus et similibz passionibus am no debet vti cliste
ribus Nona regula si quis timeat ne clisterē ei
timeat pom debet d voluntate dni aqua calefacta
vel milū calefactū cū ante sint materie clisteri
oni p̄ductoie stercus et libus simplicū

Capitulū octauū de suppositoriis

Consequit de cura de suppositoriis quibz sanabit
dū debent Sunt autē suppositoria q̄ dā hēma
no acuta pūta facta ex melle et sero mūmerialis
vel ex sapone gallico vel ex fructo canlis et silua
Et sunt alia huius formoza vt suppositoria ex melle
acuata cū stamonia vel cū euforbio vel cū cologui
tida et similibus pma quidā suppositoria ordinat ad
ventre emolliendū Et secunda ordinat ad exhibē
materiā a remotis et studiū a proximis sequibus
pma quidā suppositoria magis expedit d regimine sa
nitatis q̄ secunda

Capitulū nonū de possariis

Et possaria autē et secunda q̄ sunt sic hmōi

ad mte stina stupostiona et clisteria sic pssaria
ad matrice Intdu ante sunt pssaria ad menst
tua prouocanda et ad matrice mundificandu Intd
ad restringendu menstrua Intd sunt ad roborandu
matrice et bt dsponatiue ad receptu horum
ante pssariorum materia stitue ex lanis xtenla bz
Et de isto meminim me dixisse supius d calo de
Regimine agitato sepi femineo d tractatu gne ro
posit de Regimine sanitatis In hiis erit locus
dictu d de figura et gnalitate pssariou et
de modo dmittendi pssaria Et ideo hic xtrans
eo et hmoi opa sunt Impono mihi dei laude cui
mihi sino cetera gratia et doctrina perficiente

Regimen sanitatis Magistri Ihedriolanensis
media exptissimi opus equidem non parum
utile omni cum diligencia ni hoc voluime
redactum feliciter explicat Scriptum per
Magistrum makculloch in villa de leith

Pro nobili et prepotenti domino dno de
Borthwlbeik Anno dm 1457

Censure 29 (513)